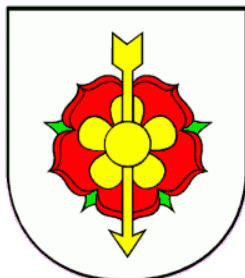

Ing. arch. Marián Pivarči - autorizovaný architekt
Gaštanová 3077/25, 010 07 Žilina

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA RUŽOMBEROK

KONCEPT

TEXTOVÁ ČASŤ

Mesto Ružomberok
obstarávateľ

Ing.arch. Marián Pivarči
hlavný riešiteľ

Žilina 06 2011

Riešiteľský kolektív

Hlavný riešiteľ	Ing. arch. Marián Pivarči
Urbanizmus	Ing. arch. Marián Pivarči Ing. arch. Peter Krajč
Doprava	Ing. Stanislav Tabaček
Demografia	Mgr. Silvia Kyselicová
Rekreácia, cestovný ruch	Ing. arch. Marián Pivarči
Priemysel, skladové hospodárstvo	Ing. arch. Peter Krajč
Poľnohospodárstvo	Darina Funtíková
Krajinno ekologický plán	Peter Hajnik
Životné prostredie	RNDr. Miloš Badík Ing. Nataša Paulínyová
Vodné hospodárstvo	Ing. Nataša Paulínyová
Elektrická energia, telekomunikácie, pošta	Karol Kollár
Plyn	Ing. Michal Leštach
Teplo	Ing. Ján Daniš
Grafické práce	Ing. arch. Peter Krajč Darina Funtíková

OBSAH TEXTOVEJ ČASTI

	Strana
A. Základné údaje	
a) Hlavné ciele riešenia	5
b) Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu	7
c) Údaje o súlade riešenia so zadaním	8
B. Riešenie územného plánu	
a) Vymedzenie riešeného územia	10
b) Vázby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu	16
c) Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady	27
d) Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy	33
e) Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania	36
f) Návrh funkčného využitia územia	42
g) Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia, výroby, rekreácie a zelene	49
h) Vymedzenie zastavaného územia obce	78
i) Vymedzenie ochranných pásem a ochranných území podľa osobitných predpisov	79
j) Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami	83
k) Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny a návrh ochrany kultúrno-historických hodnôt	86
l) Návrh verejného dopravného a technického vybavenia	95
l) 1. Doprava a dopravné zariadenia	95
l) 2. Vodné hospodárstvo	104
l) 3. Zásobovanie elektrickou energiou	113
l) 4. Zásobovanie plynom	127
l) 5. Zásobovanie teplom	134
l) 6. Elektronické komunikačné siete a pošta	138
m) Koncepcia starostlivosti o životné prostredie	143
n) Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	157
o) Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu	158
p) Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesnej pôde	159
q) Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov	165
r) Návrh záväznej časti	166
C. Doplnujúce údaje	
D. Dokladová časť	

OBSAH GRAFICKEJ ČASTI

1. Výkres širších vzťahov	1:50 000
2a. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami - variant A	1:10 000
2b. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami - variant B	1:10 000
3. Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia	1:10 000
4. Výkres riešenia verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo	1:10 000
5. Výkres riešenia verejného technického vybavenia - energetika, telekomunikácie	1:10 000
6. Výkres vyhodnotenia dôsledkov navrhovaného stavebného rozvoja a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde a lesnej pôde	1:10 000
7. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	1:10 000

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

a) HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA

Dôvody pre obstaranie Územného plánu mesta Ružomberok

Obstarávanie Územného plánu mesta Ružomberok (ďalej len ÚPN mesta Ružomberok) bolo začaté prípravnými prácami obstarávateľa a zverejnením oznámenia podľa § 19, ods.1, písm. a) Stavebného zákona. Oznámenie o začatí obstarávania bolo zároveň listom č. 2107/10 zo dňa 21.7.2010 doručené dotknutým orgánom štátnej správy, samosprávy a právnickým osobám. Podľa ustanovenia § 5 zákona 24/2006 Z.z. zároveň doručilo mesto Oznámenie o strategickom dokumente Obvodnému úradu životného prostredia v Ružomberku, ktorý na základe výsledkov zisťovacieho konania stanovil Rozsah hodnotenia strategického dokumentu Územného plánu mesta Ružomberok v súlade s ustanovením § 8 zákona 24/2006 Z.z.

Dôvodom pre obstaranie ÚPN Mesta Ružomberok je potreba získania aktuálneho základného nástroja územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie mesta, ktorý bude komplexne riešiť priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúlaďovať záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovovať regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

V súčasnosti platný územný plán mesta nezodpovedá v celom rozsahu vyššie uvedeným požiadavkám a ani súčasnej platnej legislatíve na úseku územného plánovania. Predovšetkým nie je spracovaný pre celé katastrálne územie Ružomberka a Hrboltovej tak, ako to ustanovuje § 11 stavebného zákona, vychádza z nereálnych predpokladov demografického vývoja, jeho textová a grafická a záväzná časť nezodpovedajú súčasným požiadavkám na rozsah a spôsob spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obce v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z.

Na základe vyššie uvedených skutočností ako aj faktu, že od jeho schválenia uplynulo takmer 14 rokov, pristúpilo mesto Ružomberok k obstaraniu nového územného plánu mesta.

Pre výber spracovateľa bol vyhlásený verejný konkurz. Spracovateľom územného plánu Ružomberok je Ing. arch. Marián Pivarčí - autorizovaný architekt s kolektívom skúsených profesistov.

Mesto Ružomberok obstaráva územný plán prostredníctvom odborne spôsobilej osoby pre obstarávanie ÚPD a ÚPP, ktorou je Ing. arch. Ján Burian.

Spracovanie Územného plánu mesta Ružomberok pozostáva zo štyroch etáp:

- I. Prieskumy a rozbor pre ÚPN Mesta Ružomberok (vrátane Krajinnno-ekologického plánu),
- II. Koncept ÚPN Mesta Ružomberok (vrátane posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. (SEIA),
- III. Návrh ÚPN Mesta Ružomberok (vrátane dokumentácie pre Krajský pozemkový úrad),
- IV. Čistopis ÚPN Mesta Ružomberok.

Spôsob spracovania a obsah územného plánu je v súlade s Vyhláškou č. 55 MŽP SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii z 25.1.2001 a pokynov zo strany obstarávateľa.

Počas prerokovávaní Zadania boli možnosti rozvoja mesta konzultované s vedením mesta a Cechom architektov na pracovnom stretnutí dňa 9. 3. 2011.

Počas spracovania konceptu ÚPN bolo riešenie konzultované s vedením mesta na dvoch pracovných stretnutiach, ktoré sa konali v dňoch 2. 6. 2011 a 8. 6. 2011. Pripomienky mesta boli do riešenia zapracované.

Hlavné ciele rozvoja územia podľa Zadania pre územný plán mesta Ružomberok

Vo všeobecnej rovine sú hlavné ciele rozvoja územia stanovené nasledovne :

- riešiť optimálny spôsob využitia a usporiadania územia v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a únosnosti územia,
- odstrániť funkčné a priestorové disproporcie,
- koordinovať záujmy v území,
- regulovať a koordinovať investičné činnosti a záujmy,
- skvalitniť životné prostredie mesta,
- zabezpečiť ochranu kultúrneho dedičstva a prírodných hodnôt,
- optimalizovať sociálne zloženie obyvateľstva,
- dobudovať verejnú dopravnú, občiansku a technickú vybavenosť mesta,
- stanoviť plochy pre verejnoprospešné stavby.

Okrem takto všeobecne formulovaných cieľov bude potrebné v ÚPN mesta Ružomberok:

- vytvoriť predpoklady a podmienky pre rozvoj občianskeho vybavenia, budovanie verejných priestranstiev a realizáciu nových plôch verejnej zelene,
- vytvoriť predpoklady a podmienky pre rozvoj hromadnej bytovej výstavby návrhom nových plôch pre rozvoj uvedenej funkcie, či prestavbou nevyhovujúcich výrobných plôch vo väzbe na centrum mesta a obytné územie,
- vytvoriť predpoklady a podmienky pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby intenzifikáciou zastavaného územia stanoveného k 1.1.1990, ako aj návrhom nových plôch v extraviláne, vhodných pre rozvoj uvedenej funkcie, pri zohľadnení záujmov poľnohospodárskej výroby a ochrany poľnohospodárskej pôdy,
- vytvoriť predpoklady a podmienky pre komplexnú obnovu a revitalizáciu pamiatkovo chránených území Mestskej pamiatkovej zóny Ružomberok a Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolínec,
- vytvoriť predpoklady a podmienky pre rozvoj rekreácie, športu a cestovného ruchu v rámci Aglomerácií rekreačných útvarov medzinárodného významu a jednotlivých stredísk rekreácie a turizmu celoštátneho a regionálneho významu, ako súčasti krajinného rekreačného celku Ružomberok a okolie,
- vytvoriť predpoklady pre využitie rekreačného potenciálu vodných tokov na území mesta, riešiť rozvoj plôch verejnej mestskej zelene vo väzbe na centrum mesta a jednotlivé obytné súbory,
- stanoviť podmienky pre intenzifikáciu existujúcich výrobných areálov a pre rozvoj nezávadnej výroby a výrobných služieb návrhom nových plôch v extraviláne, vhodných pre rozvoj uvedenej funkcie,
- vytvoriť podmienky pre dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry v návrhovom období a vo výhľade,
- vytvoriť predpoklady a podmienky pre optimalizáciu automobilovej, cyklistickej a pešej dopravy, vrátane návrhu smerových a šírkových úprav komunikácií, návrhu peších chodníkov a parkovísk vo väzbe na jednotlivé funkčné plochy,
- stanoviť podmienky pre fungovanie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

b) VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU

Územný plán mesta Ružomberok

Územný plán mesta Ružomberok bol vypracovaný v roku 1996 (Architektonický ateliér Ing. arch. Martin Bišťan, hlavní riešitelia Ing. arch. Ján Petrek a Ing. arch. Martin Bišťan). Územný plán mesta Ružomberok bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Ružomberku dňa 18.12.1996 a jeho záväzná časť bola vyhlásená VZN č. 6/96.

Územný plán rieši veľkoryso rozvoj mesta v troch etapách:

- I. etapa – návrh do roku 2015 (45 000 obyvateľov) – urbanizácia plôch v zastavanom území mesta,
- II. etapa – návrh do roku 2025 (55 000 obyvateľov) – urbanizácia plôch mimo zastavaného územia v západnej časti mesta,
- III. etapa – výhľad do roku 2045 (80 000 obyvateľov) – urbanizácia voľných plôch mimo zastavaného územia mesta východným smerom na Štiavničku.

Územný plán mesta Ružomberok je v niektorých kapitolách spracovaný podrobnejšie ako je potrebné pri územnoplánovacej dokumentácii na stupni obec, niektoré kapitoly v zmysle súčasnej platnej legislatívy chýbajú, resp. sú už neaktuálne. Do územného plánu je potrebné zapracovať zmeny, ktoré priniesol vývoj za obdobie 1996 - 2010, napríklad :

- záväzné regulatívy z územného plánu regiónu,
- aktualizovať záujmy ochrany prírody,
- aktualizovať zoznam národných kultúrnych pamiatok,
- aktualizovať niektoré plochy pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a výroby,
- doriešiť otázku trasy R1.

Počet obyvateľov v meste Ružomberok v období od roku 1950 do roku 2001 plynulo narastal, od roku 2001 do roku 2010 bol zaznamenaný pokles.

Tabuľka č. b/1 Počet obyvateľov v meste Ružomberok

Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2010	2015 (ÚPN)	2025 (ÚPN)
Počet obyvateľov	18 479	19 553	22 090	26 396	29 416	30 417	29 525	45 000	55 000

Navrhovaný vývoj počtu obyvateľov a počtu bytov v územnom pláne mesta Ružomberok je o mnoho vyšší ako nasvedčuje súčasný trend. V období 1996 - 2008 zaznamenal okres Ružomberok úbytok -704 obyvateľov (-1,18 %). Mesto Ružomberok zaznamenalo za toto obdobie ešte výraznejší pokles počtu obyvateľov -1 145 (-3,71 %). Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ hovorí o veľmi miernom poklese počtu obyvateľov v okrese Ružomberok do roku 2025. V celom Žilinskom kraji prírastok obyvateľov v období 2008-2025 predstavuje iba 12 525 osôb, z čoho podstatná časť pripadá na okresy Námestovo a Žilina.

Pokiaľ by sa zastavil v súčasnosti prebiehajúci trend dekoncentrácie obyvateľov z miest do vidieckych sídiel a došlo by znovu ku koncentrácii, odhadujeme, že v roku 2025 by mohlo mať mesto Ružomberok max. 32 000 obyvateľov.

Územný plán mesta Ružomberok - Zmena a doplnok č. 1

Územný plán mesta Ružomberok - Zmena a doplnok č. 1. (Architektonický ateliér Ing. arch. Martin Bišťan, hlavní riešiteľ Ing. arch. Peter Krajč) bol vypracovaný v roku 2009 a schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Ružomberku č. 545/2009 dňa 16.12.2009.

V rámci Zmeny a doplnku č. 1 boli riešené tieto lokality:

1. IBV Kalvária
3. OV Družstevné pole
4. Rekreačná vybavenosť Mokrac
5. IBV Hríby
6. IBV Pri škole

7. Šport, občianska vybavenosť
8. OV - areál Katolíckej univerzity
9. OV Vráce
10. IBV Vráce
11. Rekreačia - penzióny
12. HBV - terasové domy
13. IBV Do Dielca
15. IBV Krčmériho ulica
16. IBV Pri družstve
17. Výrobné plochy Vyše Skál
18. Výrobné plochy Pod Skalami
19. Rekreačná vybavenosť - nástup na Vlkolíne
20. OV centrum
21. Rodinný dom
22. Skládka stavebného odpadu
23. Kompostáreň
24. Rekreačné objekty Malino Brdo
25. Rekreačné objekty Hrabovo

Lokality č. 2. IBV Hrboltová a č. 14. Výrobné plochy pri SAD boli v procese prerokovania vypustené z návrhu ZaD č. 1. Funkčné využitie týchto plôch sa ponechalo v zmysle ÚPN z roku 1996.

Výmera vyhodnocovaných lokalít (okrem lokality 11) v katastri Ružomberok je 38,26 ha, z toho 22,36 ha je záber poľnohospodárskej pôdy a 15,90 ha je nepoľnohospodárskej pôdy. Záber lesnej pôdy v katastrálnom území Ružomberok pre lokality 11a, 11b, 11c predstavuje 8,91 ha.

Lokality, ktoré boli riešené na zastavaných plochách, vo výhľade, prípadne išlo iba o zmenu regulatívu neboli vyhodnocované.

Nové plochy pre rozvoj obytnej funkcie riešené v rámci Zmeny a doplnku č. 1 sú navrhnuté pre 426 bytov v etape návrh a 100 bytov v etape výhľad. Byty v etape návrh sa budú realizovať formou IBV.

Plochy riešené pre rozvoj výroby sú navrhnuté na o výmere 12,6 ha v etape výhľad.

Javí sa potreba prehodnotiť funkčné využitie lokalít č. 1, 9, 10, 12, 19.

ÚPN PRLA Vlkolíne

ÚPN PRLA Vlkolíne (07 1996, Slovenská agentúra životného prostredia, oblastná pobočka Banská Bystrica, Ing. arch. I. Kavčáková M 1:500) bol schválený VZN č. 1/97 Mestského zastupiteľstva v Ružomberku dňa 26.2.1997.

ÚPN uvažuje o prinavrátení obytnej funkcie do Vlkolíne. Idea je správna, ale situácia sa vyvíja inak. V súčasnej dobe je väčšina objektov využívaná na rekreáciu. Počet trvalo bývajúcich obyvateľov klesá. Demografické údaje o počte obyvateľov uvedené v ÚPN Z sú nadsadené a nereálne.

Problémom je aj zachovanie okolitej krajiny - bývalých terasových políček, ktoré postupne zarastajú.

c) ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM

Územný plán mesta Ružomberok je spracovaný v súlade so Zadaním pre Územný plán mesta Ružomberok, ktoré bolo schválené mestským zastupiteľstvom uznesením č. 72/2011 zo dňa 20.4.2011.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

a) VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Vymedzenie riešeného územia

Územný plán mesta Ružomberok rieši územie vymedzené katastrálnymi územiami Ružomberok a Hrboltová. Celková výmera riešeného územia je 12 672 ha, z čoho poľnohospodárska pôda tvorí 3729 ha a lesné pozemky 7 893 ha.

Riešené územie mesta susedí s katastrálnymi územiami nasledovných obcí : zo severu Komjatná, Valaská Dubová, Likavka, Lisková, z východu Štiavnička, Ludrová, Liptovská Štiavnica, z juhu Liptovská Lúžna, Liptovská Osada, zo západu Ľubochňa, Hubová, Švošov.

Záujmové územie mesta Ružomberok predstavuje územie okresu Ružomberok. Zahrňuje 25 sídiel: Bešeňová, Hubová, Ivachnová, Kalameny, Komjatná, Likavka, Liptovská Lúžna, Liptovská Osada, Liptovská Štiavnica, Liptovská Teplá, Liptovské Revúce, Liptovské Sliače, Liptovský Michal, Lisková, Ľubochňa, Lúčky, Ludrová, Martinček, Potok, Ružomberok, Stankovany, Štiavnička, Švošov, Turík a Valaská Dubová. V záujmovom území žilo k 31.12. 2010 59 113 obyvateľov. Rozloha okresu Ružomberok je 646,8 km².

Základné údaje charakterizujúce riešené územie (k.ú. Ružomberok + k.ú. Hrboltová)

- rozloha riešeného územia v ha	12 672
- počet obyvateľov k 26.5.2001	30 417
- počet obyvateľov k 31.12.2008	29 687
- počet obyvateľov k 31.12.2010	29 525
- počet prechodne ubytovaných	501
- počet trvalo obývaných bytov k 26.5.2001	10 076
- počet trvalo obývaných bytov k 31.12.2008	10 469
- počet súpisných čísel	5 409
- počet chat	410
- počet záhradných chatiek	312

Prírodné podmienky

Geologická stavba

Územie Ružomberka spadá z geologického hľadiska do dvoch základných jednotiek: jadrové pohoria (Veľká Fatra a Nízke Tatry) a centrálno-karpatský paleogén (Liptovská kotlina). Pestrá geologická stavba záujmového územia je výsledkom zložitého geologického vývoja územia. Nachádzajú sa tu horniny kryštalinika, paleozoika, mezozoika ako aj sedimenty centrálno-karpatského paleogénu a kvartérne sedimenty.

Kryštalinikum tvorí najvyššie položené časti záujmového územia v oblasti Ľubochňanskeho masívu a je tvorené vyvretými a premenenými horninami. Z vyvretých hornín sa tu nachádzajú granodiority a tonality, tufy a diabasové lávy a z metamorfovaných fylity, ruly, pararuly, amfibolity a kryštallické bridlice.

Obalovú jednotku jadier jadrových pohorí tvoria druhohorné súvrstvia zložené z dolomitov, vápencov, slienitých vápencov a slieňov. V strednej kriede prebiehali hlavné horotvorné procesy, v dôsledku ktorých sa vytvorili rozsiahle príkrovy, ktoré boli presunuté z juhu na sever, na pôvodné obalové fácie. Na študované územie zasahujú dva príkrovy, pričom južnejší chočský leží na severnejšom krížňanskom príkrove. Chočský príkrov na rozdiel od krížňanského nevytvára súvislé celky, ale nachádza sa tu len v podobe príkrovových trosiek.

V Liptovskej kotline sa z predkvartérnych sedimentov nachádzajú paleogénne sedimentárne horniny, tvorené týmito súvrstviami:

- súvrstvia bazálneho paleogénu, tvorené väčšinou brekciami a zlepenkami, ďalej pieskovecami a organogénnymi vápencami
- ílovcové súvrstvie tvorené sivastými ílovcami a vložkami pieskovcov a drobnozrnných zlepenkov
- súvrstvie s neflyšovým pieskovcovo - zlepenkovým vývojom, ktoré tvoria sedimenty podmorských náplavových kužeľov, prípadne koralové uloženy.

Kvartérne sedimenty majú v rámci záujmového územia najväčšie zastúpenie v Liptovskej kotline. Fluviálne sedimenty boli vytvorené Váhom a jeho prítokmi a tvoria ich piesky, piesčité hliny, pod nimi sa nachádzajú štrky a ešte nižšie štrkopiesky s balvanmi. V ústiach ľavých prítokov Revúce vznikli náplavové kužele, ktoré sú tvorené prolúviálnymi sedimentmi ako hliny, štrky, piesky a piesčité

hlíny. Úpätia pohorí pokrývajú hlinité a hlinito-kamenité eluviálno-deluviálne sedimenty. Územie so stredohorským až vysokohorským rázom je pokryté kamenitou suťou.

Reliéf

Podľa geomorfologického členenia Slovenska, územie mesta Ružomberok zasahuje do troch geomorfologických celkov, v rámci fatransko-tatranskej geomorfologickej oblasti: Podtatranská kotlina (podcelok Liptovská kotlina), Nízke Tatry (podcelok Ďumbierske Tatry) a Veľká Fatra.

Severovýchodnú časť územia zaberá Liptovská kotlina tvorená typickými horninami centrálno-karpatského paleogónu, ako pieskovce, ílovce a zlepenice, na ktorých sa vytvoril hladko modelovaný reliéf.

Vzhľadom k tomu, že Veľká Fatra a Nízke Tatry patria medzi jadrové pohoria, vytvoril sa tu reliéf na kryštaliniku a na príkrovovo-vrásových prvkoch druhohorných hornín. Reliéf na kryštaliniku sa vyskytuje v juhozápadnej časti katastrálneho územia. Typickými sú preň hladko modelované formy, ako široké masívne chrbty a hlboko zarezané, pomerne málo členité doliny. Reliéf na príkrovovo-vrásových prvkoch druhohorných hornín sa viaže na málo odolné slienité horniny, ktoré prevládajú v severnej časti územia, na úpätiach pohorí smerom od Váhu, pričom sa tu vytvoril hladko modelovaný reliéf širokých plochých chrbtov. S týmto ostro kontrastuje bralnatý reliéf viažuci sa na odolné súvrstvia vápencov a dolomitov, ktorý sa vyznačuje rôznymi bralnými útvarmi, skalnými stenami, úzkymi kaňonovitými dolinami, tiesňavami so strmými skalnými stenami a podobne.

Z morfológico-morfometrických typov reliéfu sa v oblasti nivy Váhu nachádza rovina nerozčlenená, ktorá smerom na juh prechádza do stredne členitej pahorkatiny a západne od intravilánu mesta do stredne až silne členitej vrchoviny. Pozdĺž Revúcej má reliéf charakter silne členitej pahorkatiny. Severné úpätie Nízkych Tatier tvorí veľmi silne členitá vrchovina, ktorá vo vyšších polohách prechádza do veľmi silne členitej hornatiny. Táto charakterizuje aj väčšinu územia Veľkej Fatry.

Hydrogeologické pomery

V rámci novej vodnej politiky vyplývajúcej zo smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúcej rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti vodnej politiky (RVS), ktorá bola premietnutá do slovenskej legislatívy, boli vymedzené útvary podzemných vôd na Slovensku pre všetky povodia, ktoré zohľadňujú komplikovanú geologickú stavbu a hydrogeologické pomery územia. Výsledkom je vertikálne členenie vymedzených útvarov podzemných vôd na Slovensku do 3 samostatných vrstiev :

- a) Útvary podzemných vôd vo významných aluviálnych štvrtohorných (kvartérnych) sedimentoch (plytké podzemné vody), v katastrálnom území mesta Ružomberok 1 útvar,
- b) Útvary podzemných vôd v predkvartérnych horninách s doplňujúcim členením zvodnencov do 4 podkategórií : vulkanické horniny, horniny s pórovou priepustnosťou, horniny s puklinovou priepustnosťou a krasové horninové prostredie, v katastrálnom území mesta Ružomberok 3 útvary,
- c) Útvary geotermálnych vôd (geotermálne štruktúry) predstavujúce podzemné vody hlbokých obehov s teplotou podzemnej vody nad 25°C, v katastrálnom území mesta Ružomberok žiadny útvar.

Geologická a hydrogeologická charakteristika útvarov podzemných vôd.

Katastrálne územie mesta Ružomberok spadá do nasledujúcich útvarov podzemných vôd v povodí Váhu :

- a) Vrstva útvarov podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch
  - SK1000500P, Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu a jeho prítokov a jeho prítokov severnej časti oblasti povodia Váh. Na území mesta sa jedná o naplaveniny v nive Váhu a Revúcej. Kolektor podzemných vôd tvoria aluviálne a terasové štrky, piesčité štrky, piesky, glaciáluviálne sedimenty, proluviálne sedimenty s pórovou priepustnosťou.
- b) Vrstva útvarov podzemných vôd predkvartérnych hornín
  - SK200270KF, Dominantné krasovo - puklinové podzemné vody Veľkej Fatry, Chočských vrchov a Západných Tatier oblasti povodia Váh. Na území mesta sa jedná o územie severne od Váhu a západne od Revúcej. Dominantným kolektorom podzemných vôd sú vápence a dolomity (mezozoikum - trias) s krasovo - puklinovou priepustnosťou. V tomto útvare sa nachádzajú všetky pramene a vrty zachytené a využívané na hromadné zásobovanie pitnou vodou skupinovým vodovodom Ružomberok a miestnymi verejnými vodovodmi, ktoré sú súčasťou verejného vodovodu mesta.
  - SK200300FK, Puklinové a krasovo - puklinové podzemné vody SZ Nízkych Tatier oblasti povodia Váh. Na území mesta sa jedná o územie JV od Revúcej.

- SK2003300F, Puklinové podzemné vody Podtatranskej skupiny Liptovskej kotliny oblasti povodia Váh. Do územia mesta útvár zasahuje nepodstatnou časťou v SV časti územia.

Hydrologické pomery

Územie mesta Ružomberok patrí do povodia Váhu, ktorý zaraďujeme do západoslovenskej riečnej sústavy a úmoria Čierneho mora. Jedná sa o tok II. rádu. Charakteristickým znakom tejto sústavy je, že vodné toky tečú pomerne úzkymi kotlinami, zovretými horskými hrebeňmi a povodia majú pretiahnutý tvar. Pomerne hustá riečna sieť je výsledkom spolupôsobenia viacerých faktorov, ako napríklad množstvo stekajúcej vody, spád, priepustnosť hornín atď. Celkovo patrí toto územie k najvodnatejším oblastiam Slovenska. Priemerné zrážky sú tu vyššie o 33 % a odtok o 58,4 % ako celoslovenský priemer a výpar je menší o 9,1 %. Nadpriemerná vodnatosť územia je podmienená stredohorským charakterom povodia. Z km² odtečie za každú sekundu 20 - 30 l vody.

Najväčším prítokom Váhu je na území Ružomberka Revúca, ktorá do neho ústí priamo v sídelnej oblasti. Je to tok III. rádu, ktorý má dĺžku 33 km a jeho plocha povodia je 265,729 km².

Územie Ružomberka zaraďujeme do snehovo-dažďového režimu odtoku riek. Minimálny stav dosahujú vodné toky v zimných mesiacoch (január, február), keď je voda viazaná vo forme snehu. Naopak najväčší stav zaznamenávajú pri topení snehu na jar, od marca do mája. Prietokové minimum je na rieke Váh posunuté, čo je spôsobené umelou vodnou nádržou – Liptovská Mara.

V oblasti Liptovskej kotliny a doliny rieky Revúca sa vyskytujú podzemné vody kotlín a brázd: pórové vody riečnych nív a terás a pórovo-puklinové a kapilárne vody kotlín a brázd. Zvyšok územia zaberajú podzemné vody pohorí: kombinované vody hydraulicky spájané a puklinovo-vrstevnaté až puklinovo-krasové vody.

Na minerálne vody je obzvlášť bohatá Liptovská kotlina. Vhodnými infiltračnými oblasťami sú práve okolité pohoria, najmä ich vápencovo - dolomitické komplexy, pričom vývery sa viažu na zlomové línie.

Riešené územie mesta Ružomberok spadá do povodia rieky Váh, číslo hydrologického poradia 4-21-02, Váh od ústia Belej po Oravu.

Kostru riečnej siete tvorí rieka Váh, č. hydrologického poradia 4-21-2-083, 4-21-02-113, 4-21-02-115 a 4-21-02-117. Územím mesta preteká v úseku cca od rkm 323,750 po rkm 311,250, t.j. cca 12,5 km. Hranicu katastrálneho územia tvorí v 3. úsekoch. 1. úsek od zaústenia Komjatnej po ústie Bystrého potoka (od rkm 312,500 - 311,250, cca 1,25 km), 2. úsek od rkm 320,750 - 320,100 (0,65 km), 3. úsek od rkm 322,600 - 321,400 (1,2 km).

Riečnu sieť tvoria prítoky Váhu. Povodie je výrazne asymetrické s prevahou ľavostranných prítokov, z ktorých najvýznamnejší je Revúca (v úseku cca rkm 15,650 - 14,500, t.j. 1,15 km tvorí hranicu k. ú.) s prítokmi.

Významnejšie prítoky Váhu :

Ľavostranné :

- Revúca, č. hydr. poradia 4-21-02-103, 105, 107, 109 s prítokmi : Strelovec (pravostranný prítok tvorí hranicu k.ú.), Vyšný Matejkov, č. hydr. poradia 4-21-02-104 (ľavostranný prítok), Nižný Matejkov, č. hydr. poradia 4-21-02-106 a Trlenský potok, č. hydr. poradia 4-21-02-108,
- Ludrovčanka, č. hydr. poradia 4-21-02-081, prítok Štiavničanky, od prameňa po rkm 5,000 tvorí hranicu k.ú.
- Hrabovský potok, č. hydr. poradia 4-21-02-113,
- Čutkov potok, č. hydr. poradia 4-21-02-114 s prítokom Budkovica,
- Bystrý potok, č. hydr. poradia 4-21-02-116, tvorí hranicu k.ú.

Pravostranné :

- Kamenný potok, č. hydr. poradia 4-21-02-115,
- Besná, č. hydr. poradia 4-21-02-117,

Prietoky vo Váhu sú regulované VN Liptovská Mara. Na ostatných tokoch je prirodzený režim odtoku.

Klimatické pomery

Najnižšie časti Ružomberka, v oblasti Liptovskej kotliny, patria do mierne teplej klimatickej oblasti, okrsok dolinový, mierne teplý a vlhký s chladnou až studenou zimou. Zvyšok územia zaberá chladná klimatická oblasť, pričom najväčšia časť spadá do okrsku mierne chladného a navyššie polohy do okrsku chladného, horského.

Priemerná ročná teplota v Ružomberku dosahuje 7,5 °C. Najteplejšou oblasťou záujmového územia je údolie Váhu a najchladnejšie sú najvyššie položené časti územia.

Tabuľka a/1 Ročný chod teploty vzduchu v °C (1961 - 1999)

stanica	výška	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Ružomberok	496 m n. m.	-3,2	-1,9	2,3	7,0	12,6	16,0	17,7	17,1	12,5	7,6	3,1	-1,5	7,5

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Množstvo zrážok závisí od nadmorskej výšky. Najviac zrážok je vo vrcholových polohách územia (1000 - 1400 mm), ktoré tu padajú najmä vo forme snehu. V údolných a svahových polohách je tento priemer menší, okolo 900 mm. Najsuchšou oblasťou je časť Liptovskej kotliny, kde spadne ročne okolo 700 mm zrážok. Nárast množstva zrážok s nadmorskou výškou však nie je rovnomerný. O ich množstve a priestorovej diferenciácii rozhoduje aj orientácia reliéfu voči vlhunosným vetrom.

Tabuľka a/2 Ročný chod zrážok v mm (1961 - 1999)

stanica	výška	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Ružomberok	496 m n. m.	35,5	30,8	35,2	45,4	76,4	90,1	83,7	79,5	61,9	46,7	50,8	42,1	684,1

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Vybrané ukazovatele snehovej pokrývky (1961 - 1999)

A - priemerný počet dní so snehovou pokrývkou ≥ 1 cm 61,6

B - maximálna výška snehovej pokrývky 50,0

C - priemerná výška snehovej pokrývky 12,0

D - priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Veterné pomery charakterizujú smer a rýchlosť vetra. S rastúcou nadmorskou výškou vzrastá vplyv činiteľov všeobecnej cirkulácie a pribúda rýchlosť vetra.

Tabuľka a/3 Priemerná mesačná a ročná rýchlosť vetra v m/s (1961 - 1999)

stanica	výška	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Ružomberok	496 m n. m.	1,7	1,5	1,6	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0	1,2	1,3	1,4	1,3	1,3

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Pôdy

Pôdy, ich vznik, vývoj a vlastnosti závisia od pôsobenia tzv. pôdotvorných činiteľov a podmienok prostredia. Patria medzi ne všetky zložky prírodného prostredia, činnosť človeka a čas.

Z pôdných typov sa na území mesta Ružomberok nachádzajú fluvizeme, pseudogleje, luvizeme, rendziny, kambizeme a podzoly.

Na nivách Váhu a jeho prítokov sa nachádzajú fluvizeme typické karbonátové. Pôdotvorným substrátom sú karbonátové nivné uloženiny a výška podzemnej vody sa pohybuje od 1 do 2 m.

Pseudogleje sa vyskytujú vo forme malých okrskov a viažu sa na terénne depresie. Na záujmovom území sa vyskytujú pseudogleje typické kyslé až pseudogleje stagnoglejové.

V severovýchodnej časti územia sa vyskytujú luvizeme typické až pseudoglejové. Viažu sa na rovinaté prvky reliéfu pahorkatinového stupňa Liptovskej kotliny.

Rendziny sa vyskytujú na viac ako 50 % územia, pričom sa viažu jednak na skeletnané karbonátové horniny a na sliene a pieskovce. V nižších nadmorských výškach na svahoch so sklonom 20 - 30°, s menším vylúhovaním sa vyskytujú rendziny kambizemné, ktoré tvoria prechod medzi rendzinami a kambizemami. Vo vyšších nadmorských výškach alebo v zónach kontaktu silikátových a karbonátových hornín sa nachádzajú rendziny kambizemné vylúhované.

Juhozápadne od mesta sa vyskytujú na malej ploche kambizeme typické kyslé. Väčšie plochy v južnej časti územia zaberajú kambizeme districké, ktoré sa viažu na zvetraliny kyslých hornín na prechode k podzolom, kde nastáva silnejší premyv.

Najvyššie polohy v juhozápadnej časti územia zaberajú podzoly kambizemné. Ich pôdotvorným substrátom sú zvetraliny granitov, granodioritov, rúl a kremencov.

Podľa zrnitosti pôd rozlišujeme pôdne druhy. Súbor zrn rôznej veľkosti možno označiť ako určitú zrnitostnú skupinu – frakciu. V kastrálnom území Ružomberka sa vyskytujú nasledovné druhy pôd :

Ílovito-hlinité pôdy sa viažu na malé lokality v pohoriach, na zvetraliny druhohorného obalu. V Liptovskej kotline sa tieto pôdy viažu na ťažšie materiály náplavových kužeľov a zvetraliny mäkkých flyšových hornín. Sú bez skeletu, alebo len slabo skeletnaté.

Hlinité pôdy majú na záujmovom území prevahu v hornatých častiach, kde sa nachádzajú na pieskovcoch a vápencoch. V Liptovskej kotline sa viažu na hlinité aluviálne náplavy a niektoré neogénne usadeniny. Sú stredne skeletnaté, primerane prevzdušnené a majú priaznivý vodný režim.

Hlinito-piesočnaté a piesočnato-hlinité pôdy sa vyskytujú na kryštalickej horninách (granitoch, granodioritoch, rulách, svoroch) a zaberajú plochy odkrytých jadier Veľkej Fatry a Nízkej Tatier. Sú to pôdy väčšinou stredne skeletnaté, pre poľnohospodárstvo nie sú vhodné, lebo nimi ľahko preniká voda a vyplavuje živiny.

Vodná erózia pôdy

Pod vodnou eróziou pôdy rozumieme proces odstraňovania pôdy a najvrchnejších vrstiev materskej horniny vodou v kvapalnom skupenstve. Vo všeobecnosti rozlišujeme vodnú eróziu plošnú a líniovú. Ľudské zásahy do prírodného prostredia ovplyvňujú prirodzené erózne procesy. V niektorých prípadoch môžu byť intenzitu znižovať, ale väčšinou ľudská činnosť spôsobuje jej urýchlenie.

Najväčšiu intenzitu vodnej erózie môžeme pozorovať práve na miestach, ktoré sú odlesnené, aj napriek tomu, že sú to prevažne nižšie položené územia s menším sklonom reliéfu. Na územiach, ktoré sú pokryté lesmi alebo trvale trávnatými porastmi sú prejavy vodnej erózie slabé až žiadne. Charakter stanovištných podmienok, je však na týchto miestach taký, že v prípade odstránenia týchto porastov by boli ohrozené silnou potenciálnou eróziou. Preto je veľmi dôležité zachovať ich kompaktnosť a uvážene realizovať činnosti spôsobujúce zásah do územia.

Vybrané geodynamické javy

Z geodynamických javov sa v záujmovom území vyskytujú najmä krasové javy. Prvotným činiteľom pri krasových procesoch, ktorými tieto javy vznikajú, je zrážková voda. Táto sa prechodom cez atmosféru obohacuje o oxid uhličitý a stáva sa slabým roztokom kyseliny uhličitej. Cez pukliny preniká do hornín a uhličitý vápenatý ako hlavná zložka vápenca sa mení na hydrogén uhličitý, ktorý je vo vode rozpustný a koluje s ňou v horninách. Na povrch vychádza v podobe krasových prameňov. Uvedené krasové javy sa na študovanom území viažu na miesta výskytu karbonátových hornín.

Rastlinstvo

Liptovská kotlina je v súčasnosti poľnohospodársky využívaná. Z pôvodných lužných lesov sa na nive Váhu zachoval len úzky pás stromov, ktorý tvoria najmä rôzne druhy vrb a topol' čierny. V podraze prevažuje žihľava dvojdomá. Na povrchoch terás a plochých chrbtoch kotlinovej pahorkatiny sa len vo fragmentoch zachovali dubovo-hrabové lesy karpatské. Súčasný vegetačný kryt reprezentujú väčšinou druhotné spoločenstvá. Bežné sú menšie enklávy smrekových a smrekovo-borovicových lesíkov na styku kotliny s okolitými horstvami.

Kým v Liptovskej kotline je priestorové usporiadanie vegetácie skôr mozaikovitá, v horských masívoch prevláda stupňovitá usporiadanie. V záujmovom území sa nachádza bukový a smrekový stupeň.

Bukové a jedľovo-bukové lesy majú veľmi dobré podmienky najmä vo Veľkej Fatre. V Nízkej Tatrách sú nahradené čistými smrečinami, alebo bukovo-jedľovo-smrekovými porastmi. Na nevyvinutých karbonátových pôdach sa nachádzajú spoločenstvá javorovo-jaseňových lesov, tzv. sutinové lesy. Bylinný podrast je oveľa pestrejší na vápencovom podklade. Okrem bežných druhov ako zubačka žľaznatá, zubačka cibul'konosná, marinka voňavá, srnovník purpurový, netýkavka nedotklivá možno nájsť aj soldanelku karpatskú, lomikameň okrúhlostý či iskerník platanolistý a iné. S rastúcou nadmorskou výškou dochádza k okysľovaniu pôd a do bylinného podrastu prenikajú acidofilnejšie druhy.

Smrekový vegetačný stupeň nadväzuje na bukový stupeň vo vyšších nadmorských výškach. Kým vo Veľkej Fatre vytvárajú smrečiny relatívne úzky pás, v Nízkej Tatrách naopak zostupujú pomerne nízko a zasahujú až po hornú hranicu lesa. Smrekové a jedľovo-smrekové lesy sa vyskytujú v nižších horských polohách na silikátových podložiach a vyššie sú to vysokohorské smrekové lesy. V stromovom poschodí prevláda smrek, vtrúsený je buk, jedľa, jarabina, smrekovec a borovica. Krovinaté poschodie nie je výrazné. Vyskytuje sa tu väčšinou zemolez čierny. V bylinnom poschodí nájdeme papradku alpsku, papradku samičiu, podbelicu alpsku, soldanelku horskú, čučoriedku obyčajnú.

Živočíšstvo

Z hľadiska zoogeografického členenia, patrí územie mesta Ružomberok do podtatranského okrsku vonkajšieho obvodu západokarpatskej oblasti (Liptovská kotlina) a fatranského (Veľká Fatra) a nízkotatranského (Nízke Tatry) okrsku vnútorného obvodu západokarpatskej oblasti.

Živočíšne spoločenstvo lesov - vretenica obyčajná, jašterica živorodá, jašterica obyčajná, slepúch lámavý - mloky, salamandra škvrnitá, skokan hnedý, ropucha obyčajná, rosnička zelená - bocian čierny, orol krikľavý, tetov obyčajný, hlucháň obyčajný, rôzne druhy sov a d'atle - rys ostrovid, vlk obyčajný, medveď hnedý, líška obyčajná, mačka divá, kuna hôrna, sviňa divá, myšovka horská, jelenia a srnčia zver.

Spoločenstvo skalných stien a brál - jašterica múrová, jašterica živorodá - orol skalný, murárik červenokrídly, skaliar pestrý, vrchárka červenkastá - piskor vrchovský, hrabáč tatranský a ojedinele aj svišť vrchovský, v jaskyniach a skalných štrbinách žijú netopiere.

Spoločenstvo polí a lúk - jarabica poľná, škovránok poľný, zajac poľný, syseľ obyčajný, kaňa divá, myšiarka močiarna.

Spoločenstvo vôd - pstruh potočný, lipeň obyčajný, hlaváče a čreble - rybárik obyčajný, trasochvost horský, vodnár obyčajný.

Spoločenstvo ľudských sídlisk - myš domová, potkan obyčajný - vrabec domový, lastovička obyčajná, drozd čierny, jašterica zelená, jež obyčajný, sýkorka veľká.

b) VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Čistopis územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja (ÚPN VÚC ŽK) bol vypracovaný v roku 1998. Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja bol schválený uznesením vlády SR č. 359 zo dňa 26.05.1998. Jeho záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 223/1998 Zb.

V roku 2005 boli vypracované Zmeny a doplnky územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja. Záväzná časť Zmien a doplnkov bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja dňa 27.4.2005 a vyhlásená všeobecne záväzným nariadením (VZN) Žilinského samosprávneho kraja č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC ŽK.

V roku 2006 boli vypracované Zmeny a doplnky č. 2 územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 2 bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja uznesením č. 7 zo dňa 4.9.2006 ako dodatok 1 k VZN č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC ŽK.

V roku 2009 boli vypracované Zmeny a doplnky č. 3 územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktoré riešili problematiku rekreácie a turizmu. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 3 bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja dňa 17.3.2009 a vyhlásená všeobecne záväzným nariadením Žilinského samosprávneho kraja č. 17/2009 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 3 ÚPN VÚC ŽK.

V roku 2010 boli vypracované Zmeny a doplnky č. 4 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktoré aktualizovali vybrané profesijné okruhy. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 4 bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja uznesením č. 26/2011 zo dňa 27.6.2011.

Územia mesta Ružomberok sa dotýkajú nasledovné body uvedené v záväznej časti územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja :

1. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA, OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY

- 1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj Žilinského kraja v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,
- 1.2 vychádzať pri územnom rozvoji kraja z rovnocenného zhodnotenia vzťahov vnútroregionálnych a nadregionálnych, pri zdôraznení územnej polohy kraja, ktorý hraničí s Českou republikou a Poľskou republikou a jeho špecifických podmienok spočívajúcich vo veľmi vysokom plošnom podiele chránených území v kraji (najvyššom v celej SR),
- 1.3 formovať koncepciu sídelnej štruktúry Žilinského kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov, upevňovať sídelné väzby považských ťažísk osídlenia a považského sídelného pásu na paralelný sídelný pás v Českej republike,
- 1.4 zabezpečovať rozvojovými osami na území Žilinského kraja pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s ostatným územím Slovenskej republiky,
- 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 1.6 podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria základné terciálne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak aj pre príslušný regionálny celok, a to hierarchickým systémom, pozostávajúcim z nasledovných skupín centier :
  - 1.6.3 podporovať rozvoj centier druhej skupiny, jej prvej podskupiny s možnosťou plnenia nadregionálnych až celoštátnych funkcií, a to miest: Liptovský Mikuláš, Čadca a Ružomberok. V týchto centrách podporovať najmä rozvoj týchto zariadení :
    - a) správy vyššieho významu s nadregionálnou až celoštátnou pôsobnosťou,
    - b) vysokoškolského vzdelávania a vyššieho systému vzdelávania (Čadca),
    - c) technologických centier a priemyselných parkov,

- d) zdravotníckych a sociálnych s funkciou nadregionálneho poskytovania špecifických služieb,
- e) kultúrnych - múzeá, galérie a pod.,
- f) nákupných a obchodných centier,
- g) cestovného ruchu, rekreácie, športu a voľného času,
- 1.8 podporovať vznik a posilnenie suburbánnych pásiem okolo miest Žilina, Martin, Čadca, Liptovský Mikuláš, Ružomberok a Dolný Kubín,
- 1.10 podporovať ako ťažiská osídlenia nižších úrovní v Žilinskom kraji :
  - 1.10.1 liptovskomikulášsko-ružomersko-dolnokubínske ťažisko osídlenia ako ťažisko osídlenia druhej úrovne,
- 1.11 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí,
- 1.12 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
- 1.13 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov - sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej komplexnosti regionálnych celkov,
- 1.14 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov decentralizovanej koncentrácie,
- 1.15 upevňovať vnútroštátne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia,
- 1.16 vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej štruktúry
  - 1.16.1 podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa :
    - b) žilinsko-podtatranskú rozvojovú os : Žilina-Martin-Poprad-Prešov,
  - 1.16.2 podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa :
    - a) liptovsko-oravskú rozvojovú os : Ružomberok-Dolný Kubín-Trstená-hranica s Poľskou republikou,
- 1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva, založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami :
  - 1.17.1 vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
  - 1.17.2 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
  - 1.17.3 zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
  - 1.17.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
- 1.18 rešpektovať jestvujúce vojenské objekty a ich ochranné a bezpečnostné pásma pri novej výstavbe; jednotlivé stupne ďalšej projektovej dokumentácie prerokovať s Ministerstvom obrany Slovenskej republiky,
- 1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr, a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene a národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA),
- 1.21 ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce; v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútro sídelnú a vnútroareálovú zeleň.

2. V OBLASTI SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

- 2.1 riešiť priestorové podmienky provizórne umiestnených škôl, školských zariadení a skvalitniť ich vybavenosť,

- 2.4 zriadiť geriatrické centrá v každom sídle okresu v súlade s vývojom chorobnosti a starnutím populácie,
- 2.5 zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb občanov v každom sídle okresu,
- 2.6 podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolovacích zariadení na území kraja,
- 2.7 znižovať regionálne rozdiely v úrovni vzdelania podporou vzdelávacích centier v prirodzených sídelných centrách a prispôbovať sieť stredných škôl trhu práce a podporovaným ekonomickým aktivitám,
- 2.8 vytvoriť územné predpoklady pre zriadenie vyšších odborných škôl, poskytujúcich pomaturitné vzdelávanie v oblastiach, vyžadujúcich podporu regionálneho rozvoja,
- 2.9 rozvíjať zariadenia liečebnej starostlivosti v záujme ich optimálneho využitia v rovnocennej prístupnosti pre všetkých obyvateľov kraja,
- 2.10 vytvoriť územné predpoklady pre malé a stredné podnikanie v oblasti zdravotníctva, a to najmä v územiach, vzdialenejších od sídelných centier,
- 2.11 rozšíriť kapacitu odborných liečebných ústavov a liečební v súlade s potrebami obyvateľstva v regiónoch,
- 2.12 riešiť nedostatočné kapacity zariadení sociálnej starostlivosti a ich zaostalú materiálnotecnickú základňu v regiónoch,
- 2.13 podporovať vybrané zariadenia sociálnej starostlivosti na regionálnej úrovni cestou ich modernizácie a vytvárania územných rezerv pre nové kapacity,
- 2.14 zachovať územné predpoklady pre prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu.

3. V OBLASTI ROZVOJA REKREÁCIE, TURISTIKY, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPEĽNÍCTVA

- 3.1 vytvoriť nadregionálny, regionálny a miestny funkčno - priestorový subsystém turistiky, rekreácie a cestovného ruchu v súlade s prírodnými a civilizačnými danosťami kraja, ktorý zabezpečí každodennú a víkendovú rekreáciu obyvateľov kraja, hlavne z miest a ktorý vytvorí optimálnu ponuku pre domácu a zahraničnú turistiku, prednostne kúpeľnú, poznávaciu, športovú a relaxačnú,
- 3.2 podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondíciu obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláš a na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja,
- 3.4 preferovať kvalitatívny rozvoj a vysokoštandardnú vybavenosť pre horský turizmus, klimatickú liečbu a vrcholové športy na území Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Malá Fatra a Národného parku Veľká Fatra v kapacitách, stanovených podľa schválených územných plánov obcí a podľa výsledkov posudzovania v zmysle zákona č. 127/1994 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie; v chránených krajinných oblastiach Kysuce, Strážovské vrchy a Horná Orava podporovať aj kvantitatívny rozvoj budovania vybavenosti pre turistiku v mestách a vidieckych sídlach,
- 3.5 pre všetky mestá v kraji dobudovať jestvujúce a založiť nové prímestské rekreačné zóny, s rekreačnými lesmi a vybavenosťou pre pohybové a relaxačné aktivity; sledovať pri tom potrebu znížiť tlak na najatraktívnejšie turistické a kúpeľné centrá, ako je Vrátna dolina a Rajecké Teplice pri Žiline, Martinské hole pri Martine, Malinô Brdo pri Ružomberku a Demänovská dolina pri Liptovskom Mikuláši,
- 3.7 dobudovať na medzinárodných cestných trasách E-50, E-75 a E-77 zariadenia na zachytenie a využitie turistického tranzitu na území kraja budovaním motoristických a cyklistických trás a okruhov cez Rajeckú kotlinu, Turiec a Liptov; realizovať úseky Malého tatranského okruhu a Veľkého tatranského okruhu, prípadne ďalších medzistátnych okruhov, ktoré prebiehajú územím kraja,
- 3.9 vypracovaním regionálnej stratégie a návazného generelu cestovného ruchu previazať ciele rekreačného a poznávacieho turizmu a kúpeľníctva; podporovať tvorbu mikroregionálnych stratégií a územnoplánovacej dokumentácie (hlavne územných plánov zón) pre lokality a strediská cestovného ruchu a kúpeľníctva,
- 3.12 dobudovať sieť turistických informačno-propagačných centier a návštevníckych centier rekreácie a turizmu v okresných sídlach kraja a východiskových centrách cestovného ruchu,

- 3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistály.
4. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA EKOLOGICKÝCH ASPEKTOV, OCHRANY PÔDNEHO FONDU, OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA
  - 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách
    - 4.1.2 biocentrá nadregionálneho významu : Malá Rača-Skalka, Malý Polom-Veľký Polom, Ladonhora-Brodnianka, Veľký Javorník, Bzinská hoľa-Minčol, Choč, Osičiny-Ráztoky-Lysec, Západné Tatry-Roháče, Prosečné, Nízke Tatry-Kráľovohorská časť, Nízke Tatry-Ďumbierska časť, vodná nádrž Liptovská Mara, Kľak-Ostrá skala-Reváň-Partizán, Zniev-Sokol-Chlievska, Kláštorské lúky, Marské vršky, Borišov-Javorina, Lysec, Turiec, Pod Sokolom, Kopa-Korbelka, Pilsko, Babia hora, Žiar-Oravská priehrada, Skalná Alpa-Smrekovica-Šiprúň, Sokol-Žiar, Oravská priehrada-Sosnina, Kľak-Reváň, Kozol, Šujské rašelinisko a Strážov,
    - 4.1.3 biocentrá regionálneho významu podľa schváleného územného plánu,
    - 4.1.4 biokoridory nadregionálneho a regionálneho významu podľa schváleného územného plánu regiónu,
  - 4.2 rešpektovať podmienky ochrany prírody v súlade so schváleným národným zoznamom území európskeho významu,
  - 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území, začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
    - 4.3.1 pre chránené územia (vyhlásené a navrhované na vyhlásenie) podľa osobitných predpisov o ochrane prírody a krajiny, kategórie a stupňa ochrany,
    - 4.3.2 pre lesné ekosystémy, vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane lesov v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
    - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy, vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskej pôdy v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
    - 4.3.4 pre ekosystémy mokradí, vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná,
    - 4.3.5 pre navrhované chránené vtáčie územia a dodržiavať ochranné podmienky stanovované samostatne osobitným predpisom pre každé chránené vtáčie územie,
    - 4.3.6 pre navrhované územia európskeho významu a zosúladiť spôsob ich využívania tak, aby nedošlo k ohrozeniu predmetu ochrany,
  - 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov, zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
  - 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity, ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov a pod.),
  - 4.6 stabilizovať spodnú hranicu lesov a zvýšiť ich biodiverzitu ako ekotónovú zónu les - bezlesie,
  - 4.7 podporovať extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorských častí, s cieľom zachovania krajinársky a ekologicky hodnotných území s rozptýlenou vegetáciou,
  - 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitou krajinnej štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov, Turiec),
    - 4.8.1 ak nie je schválená ÚPD obce, tak chrániť pred optickým znehodnotením stavebnou činnosťou lokality, tvoriace charakteristické krajinné panorámy,
    - 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniovom zábere krajiny, alebo inom technickom diele :
      - a) dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu - krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť),
      - b) dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnej panorámy miesta alebo línie,
      - c) bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií, alebo ich zmenu,

- d) prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel (diaľnice),
- e) dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine,
- f) dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov,
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene,
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť,
- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory, pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu; osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti,
- 4.13 v obciach a ich miestnych častiach v ochranných pásmach Národného parku Malá Fatra, Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra
  - 4.13.1 viazať novú výstavbu v ďalšom procese urbanizácie predovšetkým na jestvujúce sídelné útvary v podhorskej oblasti,
  - 4.13.2 realizovať rozširovanie zastavaného územia obcí na úkor poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou a na základe posúdenia vplyvov na životné prostredie,
  - 4.13.3 zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 4.14 v turistických strediskách na území Národného parku Malá Fatra, Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra
  - 4.14.1 zmeny hraníc zastavaných území, kapacity rekreačných lôžok, prírastky bytov pre trvalo bývajúcich obyvateľov, rozvoj športových zariadení novou výstavbou riešiť len podľa schválených územných plánov obcí a podľa výsledkov posudzovania v zmysle zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov činností na životné prostredie,
  - 4.14.2 nezakladať nové strediská a lokality turizmu, rekreácie, športu a klimatickej liečby na území Tatranského národného parku, Národného parku Malá Fatra, Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra,
  - 4.14.3 zvyšovať architektonickú úroveň, priestorové a krajinné - sadovnícke rámcovanie existujúcich aj navrhovaných objektov a stavieb spracovaním projektov sadovníckych úprav pre každú novopovoľovanú stavbu mimo IBV,
- 4.15 povoľovať výstavbu malých vodných elektrární na vodnom toku Váh len výnimočne
  - 4.15.1 nepovoľovať výstavbu malých vodných elektrární na vodných tokoch, ktorým sa poskytuje územná ochrana prírody a krajiny :
    - a) Chránený areál rieka Orava,
    - b) Chránený areál Revúca,
    - c) prítoky Váhu, zaradené medzi územia európskeho významu,
- 4.16 zabezpečiť vypracovanie projektov miestnych územných systémov ekologickej stability v okresoch Žilinského kraja prednostne pre tieto oblasti v okrese:
  - 4.16.8 Ružomberok pre Ivachnovú, Lúčky, Bešeňovú, Ľubochňu, Stankovany, Hubovú, Švošov, Liskovú, Liptovskú Teplú, Ružomberok a Liptovské Revúce,
- 4.17 rešpektovať zásady rekreačnej funkcie krajinných celkov a limity rekreačnej návštevnosti podľa schválených územných plánov obcí, aktualizovaných územnoplánovacích podkladov a dokumentov a koncepcií rozvoja jednotlivých oblastí kraja a obcí v záujme trvalej a objektívnej ochrany prírodného prostredia Žilinského kraja,
- 4.19 zabezpečiť ochranu prirodzených ekosystémov podporou rozvoja komplexnej vybavenosti (vrátane zvyšovania lôžkových kapacít v OP NP) a taktiež rozvojom obcí v podhorských oblastiach s dôrazom na vyzdvihnutie miestnych zvláštností a folklóru; uvedenú vybavenosť riešiť komplexne s dôrazom na limity prírodných zdrojov,
- 4.20 vymedziť hranice zátopových území vodných tokov v ÚPD obcí za účelom ochrany priestoru riečnych alúvií pre situácie vysokých vodných stavov a ochrany biotických prvkov a ich stanovišť v alúviách vodných tokov,

- 4.21 zabezpečiť pri ochrane pamiatkových území ich primerané funkčné využitie, zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, vylúčenie veľkoplošných asanácií, zachovanie objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, uličného parteru, zachovania charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, rešpektovanie historických a architektonických dominánt, zachovanie archeologických nálezísk.

5. V OBLASTI ROZVOJA NADRADENEJ DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

5.2 paneurópska dopravná infraštruktúra ITF a TEN-T

5.2.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF, ktoré je nástupníckou organizáciou Európskej konferencie ministrov dopravy CEMT) a dopravných sietí TEN-T.

a) rešpektovať dopravnú infraštruktúru alokovanú v trase multimodálneho koridoru č. Va., súčasť koridorovej siete TEN-T, Bratislava - Žilina - Prešov/Košice - Záhor/Čierna nad Tisou - Ukrajina, schválené pre diaľničnú infraštruktúru - diaľnica D1, modernizovanú železničnú trať, terminál kombinovanej dopravy v Žiline,

5.3 infraštruktúra cestnej dopravy

5.3.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy - definovanú pasportom Slovenskej správy ciest „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ - ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja,

5.3.2 v návrhovom období chrániť územný koridor a realizovať diaľnicu D1 v trase multimodálneho koridoru č. Va., súčasť koridorovej siete TEN-T, v kategórii D 26,5/120, v trase a úsekoch :

b) Dubná Skala - Martin - Turany - Kraľovany - Hubová - Ružomberok - Ivachnová, alternatívne v úseku Turany - tunel Korbeľka - Hubová, s pripojením na existujúci úsek D1, sieť AGR č. E50, trasa TEM 4,

5.3.5 v návrhovom období chrániť územný koridor a realizovať rýchlostnú cestu R3, cieľový stav podľa záťaže úsekov v kategórii R 24,5/120 - 80, v trase a úsekoch:

a) v peážnom úseku diaľnice D1 a rýchlostnej cesty R3 po križovatku D1 Martin, v parametroch a vo funkčnom zatriedení podľa diaľnice D1, sieť AGR č. E77,

5.3.8 do doby ukončenia procesu EIA a vydania územného rozhodnutia pre rýchlostnú cestu R3 v úseku Oravský Podzámok - Dolný Kubín - pripojenie na diaľnicu D1 zabezpečiť územnú rezervu pre rýchlostnú cestu R3, cieľový stav podľa záťaže úsekov v kategórii R 24,5/120 - 80, v trase a úsekoch :

a) Oravský Podzámok - Dolný Kubín - Kraľovany, koridor cesty I/70, s pripojením na diaľnicu D1, sieť AGR č. E77,

b) Oravský Podzámok - Dolný Kubín - Ružomberok, koridor cesty I/59, s pripojením na diaľnicu D1, sieť AGR č. E77,

5.3.15 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať homogenizáciu cesty I/18 medzinárodného a celoštátneho významu v trase a úsekoch :

h) križovatka s novou trasou cesty I/64 Strečno/Zlatné - Vrútky - Sučany - Kraľovany - Ružomberok - Liptovský Mikuláš, v extravilánoch v kategórii C 11,5/80, súbežná cesta s diaľnicou D1,

5.3.18 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať homogenizáciu cesty I/59 celoštátneho významu, v kategórii C 9,5/70-60, v trase a úsekoch:

a) Ružomberok - Liptovská Osada - sedlo Donovaly/hranica Žilinského a Banskobystrického kraja, hlavný severo-južný cestný ťah pre medzinárodnú turistickú dopravu s vylúčením kamiónovej dopravy z dôvodu ochrany území NATURA 2000 a vodných zdrojov,

5.3.20 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať homogenizáciu cesty I/59 celoštátneho významu pre medzinárodnú turistickú dopravu, v kategórii C 9,5/70-60, v trase a úsekoch:

- a) Oravský Podzámok - Dolný Kubín - Ružomberok križovatka s diaľnicou D1, v alternatívnom riešení rýchlostnej cesty R3 v inom koridore,
  - 5.3.21 v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu cesty nadregionálneho významu I/59, súbežnú s rýchlostnou cestou R3, v kategórii C 9,5/70-60, v trase a úsekoch :
    - a) Oravský Podzámok - Dolný Kubín - Ružomberok, v alternatívnom riešení rýchlostnej cesty R3 v koridore cesty I/59,
- 5.4 infraštruktúra železničnej dopravy
  - 5.4.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej železničnej infraštruktúry - tratí, plôch a zariadení - umiestnenú na pozemkoch Železníc Slovenskej republiky, ohraničenú jej ochrannými pásmami,
  - 5.4.4 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať modernizáciu železničnej trate č. 180 I. kategórie na traťovú rýchlosť do 160 km/h, v trase multimodálneho koridoru č. Va., koridorová sieť TEN-T, sieť AGC č. E40, sieť AGTC č. C-E v trase a úsekoch:
    - a) v existujúcom koridore trate v úsekoch technicky vynútených lokálnych úprav smerového vedenia trate,
    - b) v nových úsekoch smerového vedenia trate mimo existujúce železničné pozemky Vlachy - Liptovský Mikuláš - Liptovský Hrádok, Kráľova Lehota - Hybe, Východná - Vážec - hranica Žilinského a Prešovského kraja,
  - 5.4.5 v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu pre modernizáciu železničnej trate č. 180 I. kategórie na traťovú rýchlosť 160 km/h, koridorová sieť TEN-T, sieť AGC č. E40, sieť AGTC č. C-E 40 v úsekoch:
    - a) Žilina - Vrútky - Kľačany - Ružomberok - Vlachy,
- 5.5. infraštruktúra intermodálnej prepravy
  - 5.5.2 v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu pre výstavbu neštátneho terminálu intermodálnej prepravy regionálneho významu v Ružomberku,
- 5.6. infraštruktúra leteckej dopravy
  - 5.6.2 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územie aeroklubových letísk regionálneho významu s rozvojovými možnosťami pre medzinárodnú dopravu v lokalitách : Martin v k.ú. Tomčany a Ružomberok v k.ú. Lisková,
- 5.8 infraštruktúra cyklistickej dopravy
  - 5.8.1 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územný koridor a realizovať sieť cyklomagistrál (cyklistické trasy celoštátneho významu) v nasledovných trasách a úsekoch :
    - c) Oravsko-liptovská cyklomagistrála zo sedla Demänová s pokračovaním v trase lesnej cesty cez kótu Tanečník a po pôvodnej ceste II/520 cez kótu Kubínska do Oravskej Lesnej, v trase cesty II/520 Oravská Lesná - Lokca - Oravská priehrada prístav, v trase cesty III/05944 Ústie nad Priehradou - Trstená, v trase cesty II/520 Trstená - Vitanová, v trase opusteného telesa železničnej trate Trstená - Suchá Hora - štátna hranica SR/PR, v trase cesty III/52019 Vitanová - Oravice - Zuberec, v trase cesty II/584 Zuberec - Liptovská Sielnica a po lesnej ceste cez Kvačiansku dolinu, nasledujú vetvy v trase cesty II/584 Liptovská Sielnica - Liptovský Mikuláš a v trasách ciest III/018104 Liptovská Sielnica - Liptovský Michal, I/18 Liptovský Michal - Ružomberok,
    - g) Donovalská cyklomagistrála v trase cesty I/59 Ružomberok - hranica Žilinského a Banskobystrického kraja - Donovaly s postupným odklonom cyklomagistrály na pôvodnú trasu lesnej železnice.

6. V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

- 6.1 rešpektovať z hľadiska ochrany vôd
  - 6.1.1 ochranné pásma vodárenských zdrojov,
  - 6.1.2 chránené vodohospodárske oblasti Beskydy-Javorníky, Nízke Tatry-východná časť, Nízke Tatry-západná časť, Veľká Fatra, Strážovské vrchy,
- 6.4 podporovať rozvoj skupinových vodovodov pre zásobovanie obyvateľov a uvažovaný územný rozvoj zabezpečením výstavby týchto stavieb :
  - 6.4.18 vodovod Ružomberok - Malino Brdo,

- 6.5 podporovať rozvoj miestnych vodovodov v obciach a ich miestnych častiach s nedostatočným zásobovaním pitnou vodou, mimo dosahu SKV a v obciach bez verejného vodovodu,
- 6.6. zabezpečiť rozvoj verejných kanalizácií v súlade s vecnými požiadavkami smernice 91/271/EHS (trasponovanými do zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách), vrátane časového harmonogramu, s cieľom vytvoriť podmienky pre zabezpečenie dobrého stavu vôd do roku 2015. To znamená :
  - 6.6.1. zabezpečiť zodpovedajúcu úroveň odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd s odstraňovaním nutrientov z aglomerácií s produkciou organického znečistenia väčšou ako 10 000 EO v časovom horizonte do 31.12.2010 v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
  - 6.6.4. zabezpečiť realizáciu opatrení pre zmiernenie negatívneho dopadu odľahčovani a odvádzania vôd z povrchového odtoku na ekosystém recipienta,
  - 6.6.5. vylúčiť vypúšťanie čistiarenskeho kalu a obsahu žump do povrchových vôd a podzemných vôd,
- 6.7 prednostne zabezpečiť výstavbu týchto stavieb :
  - 6.7.1 pre aglomerácie viac ako 10 000 EO :
    - i) Ružomberok, dobudovanie kanalizácie v miestnej časti Biely Potok, vybudovanie kanalizácie v miestnej časti Malino Brdo,
- 6.11 v súlade s Plánom manažmentu čiastkového povodia Váh realizovať opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu vôd do roku 2015,
- 6.13 na ochranu územia pred povodňami po dohode s ochranou prírody:
  - 6.13.2 vytvoriť podmienky účasti obcí na riešení povodňovej ochrany v zmysle Organizačnej smernice č. 5/2008 Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. Žilina a možnosti financovania v rámci Operačného programu Životné prostredie, Prioritná os 2 „Ochrana pred povodňami“, operačný cieľ : 2.1. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami,
  - 6.13.4 komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach tokov opatreniami, ktorých výsledkom bude zvýšenie retenčného účinku pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody v súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh; úpravy tokov realizovať tak, aby nedochádzalo k napriameniam tokov,
  - 6.13.5 rešpektovať záplavové čiary z map povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov a v území ohrozovanom povodňami,
  - 6.13.6 rešpektovať preventívne protipovodňové opatrenia navrhované v pláne manažmentu povodňového rizika,
- 6.14 rešpektovať pásma ochrany verejných vodovodov, verejných kanalizácií a vodohospodárskych stavieb.

7. V OBLASTI NADRADENEJ ENERGETICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

- 7.1 zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečení územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zásobovania kraja,
- 7.2 zabezpečiť zvýšenú výrobu elektrickej energie
  - 7.2.1 modernizáciou a rekonštrukciou existujúcich zdrojov,
  - 7.2.2 budovaním nových zdrojov využívaním vodnej energie,
  - 7.2.3 využitím zemného plynu v kombinovanej výrobe tepla a elektrickej energie v paroplynových cykloch a kogeneračných jednotkách,
- 7.3 zabezpečiť spoľahlivú a bezpečnú dodávku a prenos elektrickej energie dobudovaním elektrizačnej rozvodnej sústavy kraja v nadväznosti na sústavu SR a sústavu medzištátnu,
- 7.4 v energetickej náročnosti spotreby :
  - 7.4.1 realizovať opatrenia na zníženie spotreby elektrickej energie v priemysle a energeticky náročných prevádzkach,
  - 7.4.2 minimalizovať využívanie elektrickej energie na výrobu tepla,
- 7.5 chrániť územné koridory a plochy pre vedenia a zariadenia v návrhu do roku 2015:
  - 7.5.1 ZVN 400 kV vedenie V494 Sučany - Medzibrod v koridore V272 (ESt Medzibrod - stožiar č. 73),
  - 7.5.2 ZVN 400 kV vedenie V461 Medzibrod - Liptovská Mara v koridore V273 (ESt Medzibrod - stožiar č. 100),
- 7.6 chrániť územné koridory a plochy pre vedenia a zariadenia vo výhlade po roku 2015:

- 7.6.13 zaústenie vedenia č. 7857 do TR Hrboltová
- 7.6.14 2x110 kV vedenie Hrboltová - Liptovská Osada,
- 7.6.22 transformovne 110/22 kV priemyselný park Námestovo, Turzovka, Terchová, Turčianske Teplice, Liptovská Osada, Hrboltová a Krásno nad Kysucou,
- 7.7 podporovať rozvoj plynofikácie územia kraja, chrániť koridory existujúcich a navrhovaných plynovodov a plynárenských zariadení,
- 7.8 zvýšiť percento plynofikácie obcí v kraji v ekonomicky efektívnych oblastiach a v územiach so zvýšenými požiadavkami na ochranu životného a prírodného prostredia (Národné parky, ich OP, CHKO a pod.),
- 7.9 zriaďovať zásobovacie VTL a STL prepojovacie sústavy plynovodov hlavne v okresoch Námestovo, Ružomberok, Liptovský Mikuláš,
- 7.10 zamerať sa v spotrebe zemného plynu na jeho využívanie :
  - 7.10.1 v kombinovanej výrobe tepla a elektrickej energie, paroplynových cykloch a kogeneračných jednotkách,
  - 7.10.2 ako alternatívne palivo pre pohon motorových vozidiel hlavne v hromadnej (MHD, prímestská doprava) a individuálnej doprave,
- 7.11 vytvoriť územné podmienky pre realizáciu plynárenských zariadení, prípadne ich rekonštrukciu a pri využívaní územia chrániť vybudované plynárenské zariadenia predpísanými ochrannými pásmami,
- 7.12 presadzovať v oblasti zásobovania teplom uplatnenie energetickej politiky SR a regionálnej energetickej politiky Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK); s využitím kompetencie miestnych orgánov samosprávy budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla tam, kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom,
- 7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení miestnych podmienok,
- 7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát.

8. V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

- 8.1 zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadov a starých environmentálnych záťaží do roku 2015,
- 8.2 sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia,
- 8.3 zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s triedením, recykláciou, využívaním a zneškodňovaním odpadov v obciach, určených v územnom pláne,
- 8.4 zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov obcí, určených v ÚPD,
- 8.5 zabezpečiť na území kraja plochy pre plánovaný systém kontajnerizácie pre nakladanie s nebezpečným odpadom a sieť recyklačných stredísk nebezpečných odpadov do roku 2015,
- 8.6 doriešiť zneškodňovanie odpadov zo zdravotníckych zariadení na území kraja,
- 8.7 vytvoriť systémové podmienky pre rozvoj podnikateľskej sféry v oblasti využívania a spracovania odpadov v zmysle navrhovaných opatrení, vyšpecifikovaných v textovej časti návrhu územného plánu veľkého územného celku Žilinský kraj.

9. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HLADISKA HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA

- 9.1. zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,
- 9.3 podporovať budovanie priemyselných parkov regionálneho významu v nasledovných sídlach :
  - 9.3.7 Ružomberok,

10. V OBLASTI TELEKOMUNIKÁCIÍ

- 10.1 zabezpečiť realizáciu hlavných a strategických cieľov, stanovených v telekomunikačných projektoch,
- 10.2 dosiahnuť špičkovú medzinárodnú úroveň telekomunikačných služieb v horizonte do r. 2010,
- 10.3 zabezpečiť rozvoj telekomunikácií Žilinského kraja realizáciou projektov z rezortného programu MDPT SR :
  - a) digitalizácia telefónnej siete v Kysuckom Novom Meste, Námestove a Ružomberku,

11. V OBLASTI POŠŤ

- 11.1 rešpektovať koncepčné materiály schválené vládou SR a MDPT SR,
- 11.2 zabezpečovať poštové služby v rámci Žilinského samosprávneho kraja regionálnymi poštovými centrami (RPC) :
  - b) RPC Liptovský Mikuláš pre okresy: Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Ružomberok a Tvrdošín,
- 11.3. skvalitňovať poštové služby v kraji realizáciou nasledovných úloh a cieľov :
  - a) zavedenie automatizácie prihradkových operácií na vybraných poštách v kraji, ktoré poskytujú najväčší objem poštových služieb,
  - c) rozšírenie poštových služieb na vybraných poštách v kraji, optimalizovanie komerčnej činnosti na poštách z hľadiska záujmu zákazníkov, pokračovať v skvalitňovaní služieb, poskytovaných Poštovou bankou a.s.,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou záväzných regulatívov sú tieto :

- 1. STAVBY NA SLEDOVANIE STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA - SIEŤ SLEDOVACÍCH, DOKUMENTAČNÝCH A VÝSKUMNÝCH STANÍC (STANOVÍŠŤ) V BLÍZKOSTI, RESP. V AREÁLOCH NADREGIONÁLNYCH BIOCENTIER A BIOKORIDOROV A LOKALÍT MEDZINÁRODNÉHO VÝZNAMU
- 2. DOPRAVNÉ STAVBY
  - 2.1 stavby cestnej dopravy :
    - 2.1.1 diaľnica D1 v kompletnej trase, diaľničné križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie I/61 a I/18,
    - 2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 a I/14,
  - 2.2 stavby železničnej a intermodálnej dopravy :
    - 2.2.2 modernizácia železničnej trate č. 180 v úseku Žilina - hranica Žilinského a Prešovského kraja,
  - 2.4 stavby cyklistickej dopravy
    - 2.4.1 Donovalská cyklomagistrála Ružomberok - hranica Žilinského a Banskobystrického kraja.
- 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
  - 3.1 vodohospodárske stavby
    - 3.1.2 skupinové vodovody pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a s nimi súvisiace stavby :
      - r) rozšírenie vodovodu Ružomberok - Malino Brdo,
    - 3.1.3 kanalizácie a čistiarne odpadových vôd a s nimi súvisiace stavby :
      - 3.1.3.1. pre aglomerácie viac ako 10 000 EO :
        - i) Ružomberok, dobudovanie kanalizácie v miestnej časti Biely Potok, vybudovanie kanalizácie v miestnej časti Malino Brdo,
      - 3.1.11 preventívne protipovodňové opatrenia v povodiach drobných tokov,

- 3.2 energetické stavby
  - 3.2.1 ZVN 400 kV vedenia :
    - a) 400 kV vedenie V494 Sučany - Medzibrod,
    - b) 400 kV vedenie V461 Medzibrod - Liptovská Mara,
  - 3.2.4 stavby súvisiace s plynofikáciou v okresoch Žilinského kraja,
  - 3.2.5 stavby súvisiace s inováciou už vybudovaných CZT a kogeneračnými zdrojmi na výrobu elektriny a tepla,
- 3.3. pošta a telekomunikácie
  - 3.3.1 súvisiace stavby pre rozvoj telekomunikácií na dosiahnutie špičkovej medzinárodnej úrovne telekomunikačných služieb,
  - 3.3.2 stavby, súvisiace s rozvojom telekomunikácií Žilinského kraja, ktoré vyplývajú z rezortných programov MDPT :
    - a) digitalizácia telefónnej siete: Kysucké Nové Mesto, Námestovo, Ružomberok,
- 3.4. stavby na zneškodňovanie, využívanie a spracovanie odpadov
  - 3.4.1 plochy a zariadenia regionálnych veľkokapacitných skládok odpadov,
  - 3.4.2 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov,
- 3.5. verejná vybavenosť, dopravná a technická infraštruktúra v strediskách cestovného ruchu a kúpeľníctva, vymenovaných v kapitole 2.9 Rekreačia, cestovný ruch a kúpeľníctvo a vyznačených v grafickej časti ZaD ÚPN VÚC ako:
  - 3.5.1 medzinárodné strediská turizmu,
  - 3.5.2 celoštátne strediská turizmu,
  - 3.5.3 strediská turizmu regionálneho významu,
  - 3.5.4 liečebné a rekreačné kúpele,

c) ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY

Základné demografické údaje a prognózy

Obyvateľstvo, ekonomické aktivity, zamestnanosť

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 malo mesto Ružomberok 30 417 trvalo bývajúcich obyvateľov, k 31.12.2008 malo mesto podľa údajov ŠÚ SR Krajskej správy v Žiline 29 687 obyvateľov.

Tabuľka č. c/1 Základné údaje o obyvateľstve mesta Ružomberok podľa údajov k 31.12.2008 :

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov Metodika EÚ		
Muži	Ženy	Celkom	Predproduktívny vek 0 – 14 r.	Produktívny vek 15 – 64 r.	Poproduktívny vek 65 r.+
14 230	15 457	29 687	4 506	21 903	3 278
47,93 %	52,07 %	100 %	15,18 %	73,78 %	11,04 %

Výpočet Indexu vitality = Počet obyvateľov v predproduktívnom veku : počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100 = $4\,506 : 3\,278 \times 100 = 137,46$

Na základe výpočtu indexu vitality je zrejmé, že mesto má mierne progresívny typ populácie, ktorá je schopná narastať prirodzenou menou. Z hľadiska vekovej štruktúry je najpriaznivejšia situácia v samotnom Ružomberku a v miestnej časti Rybárpole.

Tabuľka č. c/2 Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1961 - 2008 podľa údajov k 1.1. jednotlivých rokov :

Rok/ukazovateľ	1961	1970	1980	1991	2001	2008
Počet obyvateľov	19 553*	22 090*	26 396	29 416	30 417	29 793
Prírastok/úbytok	-	+2 537	+4 306	+3 020	+1 001	-624
Index rastu	100	112,97	135,00	150,44	155,56	152,37

* – údaje za roky 1961 a 1970 sú súčtom údajov za mesto Ružomberok a do r. 1976 samostatnú obec Hrboltová

V sledovanom období rokov 1961 až 2008 bol najväčší nárast počtu obyvateľov zaznamenaný v rokoch 1970 až 1990. Od roku 1991 počet obyvateľov mierne narastal až do roku 2000 a od roku 2001 do konca sledovaného obdobia bol zaznamenaný mierny pokles. Celkove je však možné konštatovať že počet obyvateľov v meste za obdobie posledných dvoch desaťročí je stabilizovaný.

Tabuľka č. c/3 Pohyb obyvateľstva prirodzenou menou a migráciou v rokoch 1996 - 2008:

Rok	narodení	zomrelí	prirodzený prírastok	migrácia	celkový prírastok (úbytok)
1996	352	228	124	44	168
1997	335	266	69	9	78
1998	364	228	136	0	136
1999	322	251	71	-101	-30
2000	302	241	61	-55	6
31.12.2001	250	237	13	-148	-135
2002	270	239	31	-71	-40
2003	281	239	42	-147	-105
2004	315	262	53	-161	-108
2005	326	272	54	-133	-79
2006	286	266	20	-91	-71
2007	307	234	73	-188	-115
2008	301	262	39	-145	-106
spolu	4 011	3 225	786	-1 187	-401

Za obdobie rokov 1996 až 2008 vzrástol počet obyvateľov mesta Ružomberok prirodzenou menou o 786 osôb. Priemerný ročný prírastok predstavuje 60,5 osôb. Za sledované obdobie rokov 1996 až 2008 sa narodilo 4 011 osôb a zomrelo 3 225 osôb a mesto Ružomberok zaznamenalo prirodzený prírastok obyvateľstva.

Vývoj obyvateľstva mesta Ružomberok na základe migrácie bol v rokoch 1996 - 1998 priaznivý. V nasledovnom období rokov 1999 až 2009 bolo však migračné saldo trvalo nepriaznivé preto, že každý rok sa z mesta vysťahovalo viac osôb, ako sa do mesta prisťahovalo. Za sledované obdobie migračné saldo dosiahlo hodnotu -1 187 osôb čo napriek rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou znamenalo jeho celkový mierny pokles.

Tabuľka č. c/4 Vývoj obyvateľstva od roku 1961 do roku 2001 podľa miestnych častí:

Miestna časť obce	1961	1970	1991	2001
Biely Potok	1 586	1 560	1 309	1 369
Černová	1 705	1 738	1 316	1 430
Hrboltová	998	1 053	683	676
Ružomberok	12 614	15 510	24 770	25 392
Rybárpole	2 484	2 057	1 306	1 516
Vlkošinec	166	172	32	34
Celkom	*19 553	*22 090	29 416	30 417

* Údaje sú spoločné za mesto Ružomberok a do r. 1976 samostatnú obec Hrboltová

Najintenzívnejší rozvoj zaznamenala miestna časť Ružomberok, kde počet obyvateľov vzrástol v rokoch 1961 až 2001 takmer o 101 %. V ostatných miestnych častiach mesta Ružomberok za sledované obdobie nastal pokles počtu obyvateľov.

Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bol 15 788 osôb, čo je 51,9 % z celkového počtu obyvateľov bývajúcich v meste. Z celkového počtu 15 778 ekonomicky aktívnych osôb odchádzalo za prácou mimo územia mesta 1 826 osôb, čo predstavuje 11,6 %. V roku 2001 bolo v meste Ružomberok 3 060 nezamestnaných osôb, z toho 1 387 žien a miera nezamestnanosti dosiahla hodnotu 19,4%.

V súlade s doterajším demografickým vývojom a za predpokladu vytvorenia priaznivých podmienok v sociálnej sfére, v oblasti zamestnanosti, rozvoja podnikania a výstavby HBV a IBV a následnému možnému pozitívnemu obratu v migrácii obyvateľstva je možné predpokladať, že v roku 2025 bude mať mesto Ružomberok cca 32 000 obyvateľov.

Bytový fond

Podľa sčítania obyvateľstva, bytov a domov v roku 2001 bolo v meste 3 534 domov, z toho 2 994 trvalo obývaných, 519 neobývaných a 21 ubytovacích zariadení bez bytu. Z uvedeného počtu neobývaných domov bolo 96 určených na rekreáciu.

Z celkového počtu 10 923 bytov v meste bolo 3 074 bytov v rodinných domoch, 7 701 v bytových domoch a 148 v ostatných budovách. Z celkového počtu 10 923 bytov bolo 10 076 obývaných a 847 bytov neobývaných z toho 537 v rodinných domoch, 292 v bytových domoch a 18 v ostatných budovách.

Tabuľka č. c/5 Domový a bytový fond v jednotlivých miestnych častiach k 26.05.2001

miestna časť obce	trvalo obývané		
	domy	byty	v rodinných domoch
Biely Potok	372	391	368
Černová	393	416	403
Hrboltová	201	200	200
Ružomberok	1 835	8 561	1 421
Rybárpole	175	490	127
Vlkošinec	18	18	18
Spolu	2 994	10 076	2 537

Bytový fond lokalizovaný v rodinných domoch v meste Ružomberok predstavoval iba 25,2 % bytov z celkového počtu bytov. V hromadnej bytovej výstavbe bolo situovaných takmer 75 % celkového bytového fondu, pričom v miestnej časti Ružomberok sa nachádzalo takmer 85 % bytového fondu z celkového počtu trvalo obývaných bytov.

Tabuľka č. c/6 Trvalo obývané byty podľa kategórie k 26.05.2001

Kategória bytu	Rodinné Domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu	v %
I. kategória	1 788	6 866	108	8 762	87,0
v %	20,4	78,4	1,2	100,0	
II. kategória	436	357	18	811	8,0
v %	53,8	44,0	2,2	100,0	
III. kategória	65	12	1	78	0,8
v %	83,3	15,4	1,3	100	
IV. kategória	248	174	3	425	4,2
v %	58,4	40,9	0,7	100,0	
Spolu	2 537	7 409	130	10 076	100,0
v %	25,2	73,5	1,3	100,0	

Zo všetkých obývaných bytov bolo v roku 2001 až 87 % bytov I. kategórie, 8 % bytov II. kategórie, 0,8 % III. kategórie a 4,2 % IV. kategórie.

Tabuľka č. c/7 Technická vybavenosť bytového fondu k 26.05.2001

Vybavenie	Počet bytov	Počet osôb v bytoch	V %
Spolu	10 076	30 417	100
z toho:			
s plynom zo siete	3 970	12 415	39,4
s vodovodom	9 922	29 977	97,5
s kanalizáciou	9 307	27 850	92,4
so splachovacím záchodom	9 742	29 476	96,7
s kúpeľňou alebo sprchov. kútom	9 775	29 577	97
Ústredné kúrenie diaľkové	6 619	19 051	65,7
Ústredné kúrenie lokálne	1 881	6 597	18,7

Stav bytového fondu a úrovne bývania je podľa jednotlivých ukazovateľov na vyššej úrovni ako celoslovenský priemer, priemerná obložnosť bytov v roku 2001 bola 3,02 obyvateľa na byt.

Podľa údajov poskytnutých Štatistickým úradom SR bolo v Ružomberku v rokoch 2001 až 2008 bolo postavených 422 nových bytov. Odpad bytov za rovnaké obdobie predstavoval 29 bytov.

K 31.12.2008 malo mesto Ružomberok 10 469 trvalo obývaných bytov čo pri počte 29 687 obyvateľov predstavuje priemernú obložnosť bytov v roku 2008 2,83 osôb na byt.

Bytový fond trvalo obývaných bytov je vyhovujúci. Na území mesta najmä v okrajových častiach je však veľa neobývaných bytov (v roku 2001 až 821), z ktorých sú mnohé v zlom technickom stave. Je možné predpokladať, že min. 200 bytov by bolo možné po rekonštrukcii opäť využiť na trvalé bývanie.

Počet trvalo obývaných bytov v r. 2008	10 469
Predpokladaný počet neobývaných bytov zrekonštruovaných do r. 2025	201
Zostatok súčasného bytového fondu v r. 2025	10 670
Potreba bytov v r. 2025 pri obložnosti 2,5	12 800
Potreba výstavby nových bytov do r. 2025	2 130

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že v prípade naplnenia optimistických predpokladov demografického vývoja a zníženia obložnosti bytov bude potrebné v návrhovom období vytvoriť podmienky pre výstavbu cca 2 130 bytov v rámci HBV a IBV. S ohľadom na stupeň a podrobnosť spracovania obstarávanej ÚPD je však uvedený počet nových bytov potrebné považovať len za smerný.

Ekonomické rozvojové predpoklady

Mesto Ružomberok sa vyvíjalo ako obchodno-trhovo-remeselnícke centrum. K tradičnej poľnohospodárskej, drevárskej, ovčiarskej a trhovo-obchodnej tradícii sa postupne pridružilo

remeselníctvo, pričom toto sa neskôr združovalo do početných cechov. Z nich sa začali vytvárať menšie podniky, z ktorých sa v poslednej tretine 19. storočia, aj vďaka vybudovaniu Košicko-bohumínskej železnice, začal rodiť významný slovenský priemysel. Konkrétne to bol priemysel papierenský a textilný, spracovanie dreva, ale aj rozvoj tehelne (1871), bryndziarne (1850) a zápalkárne (1890). S rozvojom priemyslu v meste vznikali aj slovenské peňažné ústavy. V poslednej tretine 19. a v prvej polovici 20. storočia sa Ružomberok stal významným finančným a priemyselným centrom Slovenska. Na tradíciu výroby papiera nadviazala v roku 1883 založená továreň na drevovinu a lepenku (Biely Potok). Z týchto tradícií došlo k vzniku nového závodu Solo (1880) a v rokoch 1907 a 1908 k vzniku ďalšieho závodu, ktorý časom dostal meno SUPRA. V západnej časti mesta začal koncom 19. storočia (1894) vyrastať ďalší veľký priemyselný kolos - Rybárpoľská textilka, ktorá sa postupne stala najväčšou v Uhorsku. Okrem spomínaného veľkého priemyslu pôsobilo v meste mnoho stredných a menších podnikov. Pomerne bohatá štruktúra a rozmanitosť priemyslu je jeden z najdôležitejších znakov, ktorý predznamenáva to, že v danom priestore je veľký potenciál pre rozvoj terciérneho sektoru. V meste sa v minulosti etablovali tiež rôznorodé aktivity regionálneho a nadregionálneho významu v oblasti bankovníctva, obchodu, kultúry, cestovného ruchu a školstva, z ktorých najvýznamnejšie sú:

- bankovníctvo - v meste sa etablovalo okolo 20 bankových ústavov, z toho tri banky s materským sídlom v Ružomberku,
- polygrafia a médiá - nachádza sa tu množstvo tlačiarň - najvýznamnejšia je tlačiareň „Lev“,
- kultúra - objekt Kultúrneho domu je prvým polyfunkčným domom svojho druhu na Slovensku, kino Apollo je prvým stálym na tento účel budovaným zariadením na Slovensku,
- múzejníctvo - Liptovské múzeum, v čase vzniku patrilo rozsahom k najväčším múzeám v bývalej ČSR,
- zdravotníctvo - Vojenská nemocnica nadregionálneho významu,
- veľkoobchod a veľkosklady.

Mesto Ružomberok sa mení z priemyselného mesta na mesto polyfunkčné. Jedná sa o dobre rozvinutú sieť základných a stredných škôl s niekoľkými vysokoškolskými ustanovizňami. Rozvinuté je tu zdravotníctvo ako aj sieť bankovníctva a finančníctva, čo odráža hospodársku silu mesta.

Tabuľka č. /8 Zoznam najväčších zamestnávateľov v meste Ružomberok

Por. č.	Názov	Počet zamestnancov
1.	Mondi Business Paper SCP, a.s.	1 313
2.	Ústredná vojenská nemocnica SNP	1 235
3.	Andrea s.r.o.	350
4.	ROSH s.r.o.	130
5.	Krajské riaditeľstvo Policajného zboru Žilina	128
6.	Železnice Slovenskej republiky	102
7.	Lesy Slovenskej republiky, š.p.	93
8.	Posádková správa budov	93
9.	Technické služby Ružomberok, a.s.	87
10.	Slovenská pošta, a.s.	85
11.	AHOLD Retail Slovakia, k.s.	85
12.	COOP Jednota, s.d.	77
13.	Áčko, a.s.	72
14.	Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.	72
15.	Základná škola BC	71
16.	Združená škola	66
17.	Škola úžitkového hospodárstva	65
18.	SAD Liptovský Mikuláš, a.s.	60
19.	Kaufland	59

Zdroj: Mestský úrad v Ružomberku

Podľa údajov zo sčítania obyvateľov k 26.5.2001 bolo v meste Ružomberok 15 788 ekonomicky aktívnych osôb, z ktorých 13 962 pracovalo v mieste bydliska a 1 826 osôb odchádzalo do zamestnania do iných sídiel. Odchádzka za prácou predstavovala 11,57 %. Počet nezamestnaných osôb bol v roku 2009 2 826 a miera nezamestnanosti presahovala 20 %.

Tabuľka č. 9 Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	151	61	212	87
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	73	32	105	25
Rybolov, chov rýb	5	1	6	0
Ťažba nerastných surovín	14	2	16	6
Priemyselná výroba	2 522	1 880	4 402	309
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	138	34	172	33
Stavebníctvo	608	67	675	157
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových, vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	570	1 010	1 580	192
Hotely a reštaurácie	199	223	422	99
Doprava, skladovanie a spoje	440	220	660	125
Peňažníctvo a poisťovníctvo	43	126	169	25
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	344	224	568	107
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	515	381	896	152
Školstvo	230	871	1 101	153
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	267	908	1 175	167
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	231	182	413	67
Súkromné domácnosti s domácim personálom	0	10	10	10
EA bez udania odvetví	1 678	1 528	3 206	112
Spolu	8 028	7 760	15 788	1 826

Zdroj: ŠÚ SR (2001)

Podľa údajov v tabuľke pracovalo v primárnom sektore iba 323 pracovníkov (2,05%) ekonomicky aktívnych obyvateľov, v sekundárnom sektore 5 265 pracovníkov (33,35%) a terciálnom sektore 6 994 pracovníkov (44,30%). Bez udania odvetví bolo 3 094 pracovníkov (19,60%). Z uvedených údajov sa dá vyčítať, že mesto Ružomberok plní viac funkciu terciálneho ako výrobného centra. V období do roku 2008 možno sledovať pokles počtu zamestnancov v oblasti poľnohospodárstva, poľovníctva a lesného hospodárstva a priemyslu. Počet zamestnancov v okrese Ružomberok vzrástol vo verejnej správe, v školstve a zdravotníctve. Ostatné odvetvia zaznamenali pokles.

Predpoklady rozvoja hospodárskej základne

Ložiská surovín

V riešenom území sa nachádza chránené ložiskové územie (Ružomberok - tehliarske hliny), ložiská vyhradených nerastov a dobývacie priestory (Ružomberok - tehliarske hliny, Ružomberok I - dolomit, Ružomberok II - dolomit, Ružomberok III - dolomit), ložisko nevyhradeného nerastu (Biela Púť - Ludrová - dolomit - stavebný kameň).

Ložiská surovín je nutné akceptovať. Kvalitné tehliarske suroviny možno využiť na výrobu tenkostenných tehliarskych výrobkov.

Zariadenia výroby a skladov

V meste Ružomberok má tradíciu textilný a papierenský priemysel. Podnik Texicom, a.s. však zanikol a obnova textilného priemyslu je málo pravdepodobná. Nosným podnikom ostáva Mondi SCP, a.s.. Mesto by potrebovalo viac pracovných miest. Problém vysokej miery nezamestnanosti treba riešiť nielen rozvojom služieb ale aj rozvojom priemyselnej výroby.

Plochy vhodné pre nové nezávadné prevádzky :

- priemyselný park Hríby na voľnej ploche južne od cesty I/18 - pás popri trase R1 medzi Ružomberkom a Štiavničkou,
- zóna skladov na voľnej ploche medzi ložiskom tehliarskych hĺn a cestou do Ludrovej,
- výrobná zóna Pod Skalami,
- výrobná zóna Pri Doprastave.

Poľnohospodárska výroba

Prírodné podmienky predurčujú zameranie poľnohospodárstva na živočíšnu výrobu, najmä na chov oviec a hovädzieho dobytku. Časť poľnohospodárskej pôdy je možné využívať pre rastlinnú výrobu ako veľkoblokové orné pôdy. Najlepšie pôdy sú zaradené do 5. skupiny poľnohospodárskych pôd. Časť svažitých a neobrábaných pozemkov so samonáletom je potrebné previesť do lesného pôdneho fondu. Malé poľnohospodárske podniky pre chov oviec je vhodné kombinovať s agroturistikou.

Lesné hospodárstvo

Prírodné podmienky sú vhodné pre lesné hospodárstvo. Najvyšší podiel pokrývajú ochranné lesy, ktoré tvoria 45 % lesných porastov. Ich hlavnou funkciou je ochrana pôdy pred eróziou z dôvodov nepriaznivých stanovištných a klimatických pomerov. Na území juhovýchodne od mesta prevládajú lesy osobitného určenia, ktorých hlavnou funkciou je niektorá z verejnoprospešných funkcií. Toto zaradenie lesných porastov je schvaľované orgánom štátnej správy na obdobie platnosti lesného hospodárskeho plánu (10 rokov) a významne ovplyvňuje spôsob obhospodarovania lesných porastov. Podiel lesov tejto kategórie je 19 %. Zvyšných 36 % lesného porastu zaberajú lesy hospodárke, ktorých hlavnou úlohou je produkcia akostnej drevnej hmoty.

Pri obnove porastov treba postupne zmeniť dominantné zastúpenie smreka v prospech pôvodných drevín.

Predpoklady rozvoja rekreácie a cestovného ruchu

Región Liptov má z hľadiska rozvoja cestovného ruchu mimoriadne výhodnú polohu.

V trojhodinovej a menšej dostupnosti sa nachádzajú miliónové aglomerácie (Budapešťianska, Krakovská, Ostravská, Sliezska), z ktorých je oblasť Západných Karpát najbližším vysokým pohorím vhodným pre pobyt v horách a lyžovanie.

Charakter reliéfu, jeho strmosti, nadmorská výška, prevýšenie, pestrá morfológia, krasové javy, skalné útvary, minerálne vody, vodopády, zachované lesy, flóra a fauna, ale aj ľudová architektúra, kultúrno-historické pamiatky, múzeá, galérie, kúpeľné miesta, termálne kúpaliská, vodné plochy - sú atribúty, ktoré tu na relatívne malej ploche reprezentujú všetky aktivity cestovného ruchu, okrem mora a veľkomesta. Veľkú časť z týchto aktivít vie poskytnúť aj mesto Ružomberok a jeho okolie.

Na riešenom území mesta Ružomberok sú pre rozvoj rekreácie zaujímavé tieto lokality :

- Hrabovo - Malino Brdo pre rozvoj zimných športov (zjazdové lyžovanie, snowboard),
- Trlenská dolina - Vikolínec pre rozvoj poznávacieho turizmu,
- Čutkovská dolina pre rozvoj letných športov (pobyt v prírode, turistika, cykloturistika),
- Kalvária - Gejdák pre rozvoj prímestskej rekreácie (pobyt v prírode, prechádzkové trasy v lesoparku, lyžovanie, sánkovanie),
- Kóta Predný Čebrať - výhľadka na mesto.

d) RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY

Zájmové územie

Za zájmové územie mesta možno pokladať územie okresu Ružomberok. Zájmové územie je dokumentované na výkrese č. 1 Výkres širších vzťahov v mierke 1:50 000.

Okres Ružomberok patrí k stredne veľkým okresom s počtom obyvateľov 59 011. V období 1996-2008 ubudlo 704 obyvateľov. Index starnutia je 134,46 (78,49 podľa metodiky EÚ). V okrese je 1 mesto a 24 obcí.

Tabuľka č. d/1 Vývoj počtu obyvateľov v období 1996 - 2008 v obciach okresu Ružomberok

Por. č.	Názov sídla	Počet obyv. 31.12. 1996	Počet obyv. 31.12. 2000	Počet obyv. 31.12. 2004	Počet obyv. 31.12. 2008	Prírastok (úbytok) za 12 rokov	Prírastok (úbytok) v %	Index starnutia 2008
1	Bešeňová	393	403	388	386	-7	-1,78	77,27
2	Hubová	1 065	1 035	1 063	1 083	18	1,69	82,45
3	Ivachnová	476	484	500	515	39	8,19	82,72
4	Kalameny	447	441	477	484	37	8,28	93,42
5	Komjatná	1 405	1 430	1 485	1 476	71	5,05	52,20
6	Likavka	2 970	2 914	3 012	3 107	137	4,61	117,90
7	Liptovská Lúžna	3 030	3 023	2 973	2 895	-135	-4,46	90,99
8	Liptovská Osada	1 701	1 700	1 617	1 611	-90	-5,29	71,24
9	Liptovská Štiavnica	807	861	901	980	173	21,44	61,69
10	Liptovská Teplá	872	884	903	975	103	11,81	55,68
11	Liptovské Revúce	1 771	1 731	1 686	1 633	-138	-7,79	99,10
12	Liptovské Sliače	3 831	3 846	3 811	3 772	-59	-1,54	59,65
13	Liptovský Michal	245	264	269	283	38	15,51	106,80
14	Lisková	2 101	2 088	2 127	2 119	18	0,86	101,33
15	Lubochňa	1 064	1 081	1 042	1 065	1	0,09	76,05
16	Lúčky	1 715	1 715	1 736	1 765	50	2,92	68,69
17	Ludrová	965	934	982	1 030	65	6,74	73,68
18	Martinček	367	381	383	388	21	5,72	263,64
19	Potok	121	113	115	114	-7	-5,79	72,75
20	Ružomberok	30 832	31 022	30 058	29 687	-1 145	-3,71	72,22
21	Stankovany	1 268	1 234	1 229	1 237	-31	-2,44	107,39
22	Štiavnička	499	502	564	602	103	20,64	51,67
23	Švošov	776	805	824	812	36	4,64	76,00
24	Turík	224	228	218	215	-9	-4,02	72,27
25	Valaská Dubová	770	748	773	777	7	0,91	85,16
	Okres Ružomberok	59 715	59 867	59 136	59 011	-704	-1,18	78,49

Okres zaznamenal úbytok -704 obyvateľov (-1,18 %). Mesto Ružomberok zaznamenalo pokles počtu obyvateľov -1 145 (-3,71 %).

Najvyšší prírastok počtu obyvateľov v absolútnych hodnotách zaznamenali obce Liptovská Štiavnica (173), Likavka (137), Liptovská Teplá (103), Štiavnička (103); v relatívnych hodnotách Liptovská Štiavnica (21,44 %), Štiavnička (20,64 %), Liptovský Michal (15,51 %), Liptovská Teplá (11,81 %).

Najvyšší úbytok počtu obyvateľov v absolútnych hodnotách zaznamenali obce Ružomberok (-1 145), Liptovské Revúce (-138), Liptovská Lúžna (-135), Liptovská Osada (-90); v relatívnych hodnotách Liptovské Revúce (-7,79 %), Potok (-5,79 %), Liptovská Osada (-5,29 %), Turík (-4,02 %).

(Poznámka: hodnoty indexu starnutia sú podľa metodiky EÚ).

Územie okresu možno rozčleniť na tieto priestory:

- intenzívne urbanizovaný priestor Ružomberka s obytnou a výrobnou funkciou s ťažiskom v okresnom meste; jadro aglomerácie Ružomberok pozostáva zo sídiel Ružomberok, Likavka, Liptovská Štiavnica, Lisková, Ludrová, Martinček, Štiavnička; v k.ú. Lisková sa nachádza letisko regionálneho významu a priestor vhodný pre neštátny terminál kombinovanej dopravy,
- urbanizované územie v údolí Váhu v priestore Stankovany, Lubochňa, Hubová, Švošov s obytnou a rekreačnou funkciou,
- urbanizované územie v údolí Váhu v priestore Liptovská Teplá, Ivachnová, Turík, Liptovský Michal, Bešeňová, Potok s obytnou, výrobnou a rekreačnou funkciou,

- priestor Chočských vrchov v severnej časti územia okresu so sídlami Valaská Dubová, Komjatná, Lúčky a Kalameny s ochrannou, obytnou a rekreačnou funkciou,
- Národný park Veľká Fatra a Národný park Nízke Tatry s ochrannými pásmami so skupinou podhorských sídiel Liptovská Osada s kúpeľmi Korytnica, Liptovská Lúžna, Liptovské Revúce s ochrannou, obytnou a rekreačnou funkciou.

Rozvoj obytnej funkcie bude smerovať do okresného mesta a jeho suburbánneho pásma a sídiel s progresívnym typom populácie.

Rozvoj výroby je možný reprofiláciou súčasných výrobných zón v Ružomberku a v Liptovskej Tepľej a vybudovaním priemyselného parku v Ružomberku v lokalite Hríby. Osobitný dôraz treba klásť na doriešenie eliminácie nepriaznivých vplyvov výroby papiera a ČOV v Ružomberku, pretože takmer celé územie okresu patrí do II. a III. stupňa ochrany prírody a má vysoký rekreačný potenciál.

Rozvoj rekreačnej funkcie treba zamerať na dobudovanie rekreačných priestorov medzinárodného a celoštátneho významu, najmä prírodných liečebných kúpeľov Lúčky a Korytnica, rekreačných stredísk v Liptovskej Osade, Liptovskej Lúžnej, Liptovských Revúcach a Ľubochni. Potenciál pre rozvoj zimných športov má lyžiarske stredisko Malinô Brdo.

V priestore Smrekovica sa nepredpokladá zvyšovanie lôžkových kapacít, nakoľko sa nachádza v blízkosti území s V° ochrany prírody.

Okres má predpoklady aj pre rozvoj poznávacieho a tranzitného turizmu.

Širšie vzťahy

Mesto Ružomberok sa nachádza v západnej časti Liptovskej kotliny vo veľmi atraktívnom prírodnom prostredí, ktoré vytvárajú okolité pohoria Veľká Fatra, Nízke Tatry a Chočské Vrchy.

Mesto leží v ťažisku osídlenia druhej úrovne (liptovskomikulášsko-ružomersko-dolnokubínske ťažisko osídlenia) na krížení rozvojovej osi prvého stupňa (žilinsko-podtatranská rozvojová os Žilina - Martin - Poprad - Prešov) a rozvojovej osi druhého stupňa (liptovsko-oravská rozvojová os Ružomberok - Dolný Kubín - Trstená - hranica s Poľskou republikou). Mesto Ružomberok je zaradené medzi centrá druhej skupiny a jej prvej podskupiny (na území SR je takýchto centier 16; v Žilinskom kraji je to ešte Liptovský Mikuláš a Čadca) s možnosťou plnenia nadregionálnych až celoštátnych funkcií. V týchto centrách treba podporovať najmä rozvoj týchto zariadení :

- a) správy vyššieho významu s nadregionálnou až celoštátnou pôsobnosťou,
- b) vysokoškolského vzdelávania a vyššieho systému vzdelávania ,
- c) technologických centier a priemyselných parkov,
- d) zdravotníckych a sociálnych s funkciou nadregionálneho poskytovania špecifických služieb,
- e) kultúrnych - múzeá, galérie a pod.,
- f) nákupných a obchodných centier,
- g) cestovného ruchu, rekreácie, športu a voľného času

V zmysle KURS 2001 sa mesto Ružomberok nachádza v ťažisku osídlenia druhej úrovne prvej skupiny, ktoré zahŕňa podstatnú časť okresov Ružomberok, Liptovský Mikuláš a Dolný Kubín. V ťažisku sa nachádzajú tieto centrá Ružomberok (2a skupina centier), Liptovský Mikuláš (2a), Dolný Kubín (3a), Liptovský Hrádok (3b).

Mesto Ružomberok je podľa počtu obyvateľov štvrtým najväčším mestom Žilinského kraja. Mesto Ružomberok je administratívno - správnym, hospodárskym, obchodným a kultúrnym centrom okresu Ružomberok, okrem iného je aj sídlom Katolíckej univerzity a Ústrednej vojenskej nemocnice. Mesto je významným dopravným uzlom, hlavným turistickým a nástupným centrom rekreačného krajinného celku Ružomberok a okolie a cieľovým miestom cestovného ruchu s aglomeráciou rekreačných útvarov Skipark Ružomberok medzinárodného významu, ako aj viacerých stredísk rekreácie a turizmu.

Mesto má výhodnú polohu z hľadiska dopravných koridorov. Leží v trase multimodálneho koridoru č. Va (hlavná sieť TINA) Bratislava - Žilina - Prešov/Košice - Záhor/Čierna nad Tisou - Ukrajina, ktorým prechádza diaľnica D1 a železničná trať č. 180 I. kategórie a tiež na uvažovaných trasách rýchlostných komunikácií R1 Bratislava - Nitra - Banská Bystrica - Ružomberok a R3 Ružomberok - Dolný Kubín - Poľská republika.

Letisko Ružomberok v k.ú. Lisková je regionálneho významu s rozvojovými možnosťami pre medzinárodnú dopravu.

V k.ú. Lisková sa uvažuje o zriadení neštátneho terminálu kombinovanej dopravy.

Mesto je zásobované pitnou vodou zo skupinového vodovodu Ružomberok. Odkanalizovanie je zabezpečované prostredníctvom jednotnej kanalizačnej siete, zaústenej do zrekonštruovanej ČOV Ružomberok v k.ú. Hrboltová.

Riešeným územím prechádzajú trasy ZVN vedení 400 kV a VVN vedení 220 kV a 110 kV. Na území susednej obce Lisková sa nachádza transformovňa 110/22 kV, z ktorej je územie zásobované elektrickou energiou prostredníctvom 22 kV vedení. Riešené územie je plynofikované. Zdrojom plynu je VTL plynovod Severné Slovensko DN 500, PN 6,3 MPa.

Spôsob zásobovania teplom je kombinovaný. Okrem individuálnych kotolní stredných, malých a lokálnych zdrojov je časť mesta zásobovaná teplom z centrálného zdroja.

Podľa súčasnej štruktúry ST a.s. mesto Ružomberok prislúcha do centra sieťovej infraštruktúry (CSI) Liptovský Mikuláš s príslušnosťou do regionálneho centra (RCSI) Žilina.

S ohľadom na svoju polohu, spoločenský, kultúrny a hospodársky význam, dopravné väzby a vybudovanú infraštruktúru bude mesto Ružomberok naďalej plniť funkciu centra dolného Liptova s predpokladom ďalšieho rozvoja vo všetkých jeho funkciách.

e) NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Mesto Ružomberok má podľa údajov zo Štatistického úradu 6 miestnych častí, ktoré pozostávajú z 35 základných sídelných jednotiek.

Tabuľka č. e/1 Rozmiestnenie obyvateľov a bytového fondu v jednotlivých základných sídelných jednotkách mesta Ružomberok k 26.05.2001 a k roku 2025:

Miestna časť	Základná sídelná jednotka	Počet obyv. 2001	Počet obyv. bytov 2001	Počet obyv. 2025	Počet obyv. bytov 2025
Biely Potok		1 369	391	1 500	450
	1 Biely Potok	1 262	361	1 400	420
	2 Uhlisko	0	0	0	0
	3 Trlenská	1	0	0	0
	4 Jazierce	0	0	0	0
	5 Bukovina	16	4	15	4
	6 Ostré	0	0	0	0
	7 Podsuchá	87	25	82	25
	8 Brankov	0	0	0	0
	9 Tiché	0	0	0	0
	10 Sekaniny	0	0	0	0
	11 Smrekovica	0	0	0	0
	12 Kramec	0	0	0	0
	13 Rekreačné stred. Smrekovica	3	1	3	1
	14 Úplaz	0	0	0	0
Černová		1 430	416	2 700	880
	15 Černová	1 430	416	2 700	880
Hrboltová		676	200	700	230
	16 Hrboltová	676	200	700	230
Ružomberok	- variant A	25 392	8 561	31 000	10 758
	- variant B			33 000	11 458
	17 Ružomberok-stred	2 169	824	2 200	850
	18 Roveň	5 493	1 977	5 400	1 970
	19 Laziny	7 334	2 290	7 350	2 300
	20 Záhumnie	1 908	559	1 850	550
	21 Polík	3 875	1 540	3 800	1 540
	22 Priemyselný obvod	0	0	0	0
	23 Hríby - variant A	3	1	3 800	1 390
	- variant B			5 800	2 090
	24 Pod Skalami (areál Solo)	11	4	1 570	575
	25 Pod Matejovou	0	0	0	0
	26 Kalvária	13	3	330	103
	27 Žlebiny	0	0	0	0
	28 Malinné	1	0	0	0
	29 Čutkovo	0	0	0	0
	30 Tlstá hora	0	0	0	0
	31 Suchá hora	0	0	0	0
	32 Kľačno	4 585	1 363	4 700	1 480
Rybárpole		1 516	490	1 500	490
	33 Rybárpole	1 515	489	1 500	490
	34 Rybárpole-priemyselný obvod	1	1	0	0
Vikolíneč		34	18	20	12
	35 Vikolíneč	34	18	20	12
Mesto Ružomberok spolu - variant A		30 417	10 076	37 400	13 520
- variant B				39 400	14 220

Údaje o počte obyvateľov a bytov v roku 2025 sú určené v závislosti od veľkosti rozvojových plôch a sú orientačné

Z hľadiska priestorového usporiadania a funkčného využívania možno riešené územie rozčleniť na tieto priestory :

A - Jadrová časť mesta

Jadrová časť mesta je intenzívne urbanizované územie v údolí riek Váh a Revúca, v ktorom sa nachádzajú dopravné trasy, priemyselné prevádzky, stred mesta, sídliská a plochy IBV. Ide o územie miestnych častí Ružomberok a Rybárpole.

A1 - Centrálna mestská zóna(CMZ)

Tvori stred mesta. Jej súčasťou je mestská pamiatková zóna. V CMZ sa kumuluje vyššia občianska vybavenosť pre mesto a jeho spádové územie. Dopĺňujúcou funkciou je bývanie v polyfunkčných a bytových domoch. Vzhľadom na intenzitu zástavby je veľmi dôležité zachovať a doplniť plochy verejnej zelene v ťažiskovom priestore mesta v obytnom území i na plochách občianskeho vybavenia. Zásady pre reguláciu výstavby mestskej pamiatkovej zóny sú obsiahnuté v kapitole k) Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny a návrh kultúrno-historických hodnôt.

A2 - Územie v návaznosti na CMZ v smere ku Katolíckej univerzite

Predstavuje intenzívne zastavané územie s vyššou občianskou vybavenosťou polyfunkčnými a bytovými domami. Územie je stabilizované, treba zveľadiť niektoré uličné priestory (Makovického ul.) a obytnú zeleň.

A3 - Územie v návaznosti na CMZ v smere na Vojenskú nemocnicu

Územie je intenzívne zastavané územie prevažne s vyššou občianskou vybavenosťou, polyfunkčnými a bytovými domami. Akceptuje sa štúdia na revitalizáciu Poľnej ulice. Polohu kasární v bezprostrednej blízkosti centra považujeme za nevhodnú. Vo variante A je malá východná časť areálu kasární riešená pre vyššiu občiansku vybavenosť. Územie kasární predstavuje vo výhlade potenciálnu plochu pre rozvoj centra a to najmä pre vyššiu občiansku vybavenosť. Mesto musí vyvinúť iniciatívu na uvoľnenie tohto územia.

A4 - Obytné územie (sídliisko Roveň),

A5 - Obytné územie (sídliisko Kľačno),

A6 - Obytné územie (sídliisko Baničné),

Uvedené sídliská sú intenzívne urbanizované plochy. Je tu nedostatok plôch pre parkovanie a obytnú zeleň. Preto nie je žiadúce zvyšovať počet bytov. Športové a oddychové plochy sú navrhnuté severne od sídliska Kľačno a východne od sídliska Baničné. Sídlisko SNP by mohlo využívať park pri Revúci na ploche areálu Solo navrhovaného podľa variantu B.

A7 - Obytné územie IBV

Existujúce plochy IBV v návaznosti na centrum Ružomberka možno považovať za stabilizované. Plochy IBV sú doplnené o nové lokality, z ktorých podstatné sú lokality IBV Vráce a IBV Do Dielca. V priebehu riešenia bolo dohodnuté, že územie vpravo od kalvárie sa nebude zastavovať a v ochranné pásmo 50 m bude ponechané pre zeleň.

A8 - Priemyselný areál Mondi SCP

Časť areálu závodu nachádzajúcu sa v k.ú. Ružomberok možno považovať za stabilizovanú. Bolo by žiadúce vysadiť popri ceste I/18 alej.

A9 - Priemyselný areál Rybárpole

Územie je veľmi intenzívne urbanizované a vyžaduje si komplexnú revitalizáciu. Ide o veľmi zložitý problém vzhľadom na vlastnícke vzťahy. Doporučujeme vypracovať urbanistickú štúdiu alebo ÚPN Z v podrobnejšej mierke.

A10 - Obytné územie Rybárpole

Územie možno považovať za stabilizované. Vzhľadom a na blízkosť železnice a svažitosť nie sú tu možnosti pre ďalší rozvoj. V rámci rekonštrukcie železnice na rýchlость 160 km/h treba všetky cestné a pešie prepojenia riešiť ako mimoúrovňové a vybudovať protihlukové steny.

A11 - Vybavenosť a sklady Bystrická cesta

V severnej časti prevládajú plochy občianskeho vybavenia, v južnej po oboch stranách cesty I/59 prevládajú plochy skladov. Plochy popri ceste I/59 by sa mali postupne kultivovať umiestnením

občianskej vybavenosti (areál tehelne, sklady štátnych lesov), čím sa dosiahne estetické zlepšenie vstupu do mesta od juhu.

A12 - Polyfunkčné územie Solo

Územie závodu Solo predstavuje cennú plochu pre rozvoj občianskej vybavenosti, HBV a zelene. Podmienkou na nové funkčné využitie je sanácia kontaminovaného územia. V prvom rade je potrebné vykonať enviromentálny a stavebný prieskum. Následne doporučujeme preveriť možnosť zástavby urbanisticko-architektonickou súťažou alebo ÚPN Z v podrobnejšej mierke. Plochy v návaznosti na Revúcu je vhodné využiť na mestský park s vodnými plochami podľa variantu B.

A13 - Stanica

Územie sa nachádza medzi Váhom a cestou do Liskovej. Podstatnú časť zaberajú plochy železnice, menej občianska vybavenosť a sklady. V rámci rekonštrukcie železničnej trate má byť riešená aj rekonštrukcia železničnej stanice. Popri tom treba vyriešiť celý predstaničný priestor (peší nástup pred stanicou, parkovanie, zeleň, rozsah plôch železnice). V súčinnosti s obcou Likavka, SAD, MAD, ŽSR a Auparkom preveriť možnosť vybudovania bezkolíznej mimoúrovňovej pešej lávky Aupark - autobusová stanica - peší nástup pred stanicou - železničné nástupiská - Likavka.

A14 - Obytné územie Hríby

Ide o novú lokalitu, preto je potrebné preveriť spôsob zástavby podrobnejšou urbanistickou štúdiou alebo ÚPN Z. Zásady zástavby vychádzajú z terénnych podmienok a priameho pešieho napojenia na mesto. Svah je určený na IBV, menej svahovité územie na terase na nízkopodlažnú HBV od 4 nadzemných podlaží. Výška zástavby je obmedzená ochrannými pásmami letiska Ružomberok - Lisková.

A15 - Priemyselný park Hríby

Požiadavka podnikateľov na 40 - 60 ha nových pôch pre výrobu je riešená vo variante A. Široký pás priemyselného parku tvorí izoláciu medzi obytnými plochami a R1. Výška zástavby je obmedzená ochrannými pásmami letiska Lisková. Taktiež použitie materiálov musí byť v súlade s požiadavkami na bezpečnosť letovej prevádzky.

A16 - Priemyselná zóna Pod Dierovou

Priestorová jednotka sa nachádza medzi Ružomberkom a Bielym Potokom v dotyku s výhľadovou trasou R1. Súčasná urbanistická štruktúra územia je nesúrodá. Voľné plochy sú navrhnuté dostavbu pre nezávadné prevádzky výroby a skladov. Popri rieku Revúca ponechať nezastavaný pás pre brehové porasty a prístup k toku v šírke 15 m. Pretože zóna leží pri vstupe do mesta od juhu, je potrebné klásť zvýšený dôraz na architektonické stvárnenie objektov.

B - Prímestské a vidiecke osídlenie, naväzujúce na jadrovú časť mesta

B1 - Černová

B2 - Hrboltová

B3 - Biely Potok

V území prímestského a vidieckeho osídlenia sa rieši rozvoj funkcie bývania prevažne formou IBV, základnej občianskej vybavenosti, športu, drobnej nezávadnej výroby charakteru remeselnej výroby v obytnom území pri zachovaní existujúcej poľnohospodárskej výroby. Ako doplnková funkcia je možná rekreačná funkcia vo forme chalupárskej a vidieckej rekreácie za predpokladu využitia časti súčasného bytového fondu pre uvedený účel ale aj výstavby nových rekreačných objektov okrajových častiach. V Černovej sú okrem rozsiahlych plôch pre IBV navrhnuté plochy pre nízkopodlažné bytové domy, rozšírenie centrálného priestoru a vyššiu občiansku vybavenosť pri ceste I/18.

C - Rekreačné priestory

C1 - Hrabovo - Malinô Brdo

C2 - Trlenská dolina - Vlkolíneček - Biely potok - Jazierce

C3 - Biely Potok - Kutiny

C4 - Podsúchá

C5 - Smrekovica

C6 - Škutovky

C7 - Čutkovo

V rekreačných priestoroch sa rieši rozvoj funkcie rekreácie a cestovného ruchu ako hlavnej funkcie, zameranej predovšetkým na dobudovanie, rozšírenie a skvalitnenie služieb cestovného ruchu, návrh turistických, cykloturistických a vychádzkových trás a oddychových plôch, lyžiarskych bežeckých

a zjazdových tratí a zariadení. Ako doplnkovú funkciu zachovať funkciu lesohospodársku a poľnohospodársku výrobu zameranú na extenzívne obhospodarovanie lúk a pasienkov. Podrobný popis jednotlivých rekreačných priestorov je uvedený v kapitole g) Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia, výroby a rekreácie.

D - Ložiská nerastných surovín

D1 - Tehliarske hliny

D2 - Dolomity

Územia ložísk nerastných surovín sú rezervované pre ťažbu tehliarskej hliny a dolomitov. Pri rozširovaní dobývacích priestorov prihliadať na záujmy ochrany prírody (ochrana genofondových lokalít). Do doby rozšírenia dobývacieho priestoru tehliarskych hlin je možné chránené ložiskové územie využívať pre poľnohospodárske účely. Vyťažené územia ložísk je potrebné rekultivovať.

E - Poľnohospodárska krajina

E1 - Krajinka

E2 - Hríby

E3 - Revúcka dolina

E4 - Vyšný Brankov

E5 - Nad Hrboltovou

Poľnohospodárska krajina bude využívaná prevažne na poľnohospodársku výrobu zameranú na obhospodarovanie lúk, pasienkov a na pasenie hospodárskych zvierat. V lokalite Hríby je možné obhospodarovanie ornej pôdy veľkoplošným spôsobom. Vhodná doplnková funkcia v poľnohospodárskej krajine je rekreačná a so zameraním na agroturistiku (salaš Krajinka, Revúcka dolina) a pre pohybové aktivity (pešia turistika, cyklotrasy po vyznačených trasách) bez návrhu ubytovacích a stravovacích objektov a zariadení cestovného ruchu.

F - Súvislé lesné masívy s lesohospodárskou a ekologickou funkciou

F1 - Veľká Fatra (Šmrekovica - Pulčíkovo - Šiprúň - Malinné - Sidorovo - Brdo - Tlstá hora)

F2 - Nízke Tatry (Červená Magura - Brankov - Kundrák - Borovisko)

F3 - Chočské vrchy (Čebrať - Radičiná - Kečky)

Súvislé lesné masívy majú predošetkým lesohospodársku a ekologickú funkciu. Doplnková rekreačná funkcia bude zameraná len na pohybové aktivity (pešia turistika, cyklotrasy MTB po vyznačených trasách) bez návrhu ubytovacích a stravovacích objektov a zariadení cestovného ruchu.

Kompozičné danosti mesta

Za hlavné kompozičné osi mesta možno považovať súčasnú trasu cesty I/18 prechádzajúcu mestom v smere východ - západ, od existujúcej ČOV po východnú hranicu katastrálneho územia Ružomberok a súčasnú trasu cesty I/59 od križovania s cestou I/18 po južný okraj zastavaného územia miestnej časti Biely Potok. Preto osobitnú pozornosť treba venovať riešeniu vstupov do mesta po cestách I/18 a I/59.

Jadro mesta tvorí mestská pamiatková zóna. Najvyššie položená časť, námestie A. Hlinku s dominantou chrámu sv. Ondreja a na protiľahlej strane akcentované kostolom povýšenia sv. Kríža vytvára „akropolu“ Ružomberka. Akropolu obopína pešia zóna Nám. Š. N. Hýroša - ul. Mostová - ul. Podhora. Historické jadro mesta je vymedzené ul. K. Salvu - ul. Dončova - Nábřežie gen. M. R. Štefánika - ul. Hurbanova - ul. Mlynská - ul. Riadok. Z jadra vychádza do okrajových častí Ružomberka päť peších trás - kompozičných osí:

- pešia trasa navrhované námestie pri dome kultúry - Námestie slobody - ul. Š. Moyzesa - ul. Vajanského - ul. Športová - Katolícka univerzita - kde sa trasa delí na vetvu do sídliska Kľačno a Černovej, a vetvu do Rybárpoľa a Hrboltovej,
- pešia trasa ul. Podhora - ul. Poľná, alt. ul. Pri vojenskej nemocnici - Nám. SNP - administratívne centrum SCP - sídlisko Hríby (svah bude prekonaný pomocou terénnych schodov a rámp so sklonom 8,3 %; pri hornej hrane svahu je navrhnutá pešia plocha (malé námestie) s výhľadom na centrum,
- pešia trasa ul. Mostová - autobusová stanica - Likavka (kolízia pešej trasy a železnice je riešená podchodom),
- pešia trasa ul. Nám. A. Hlinku - ul. Tichá - ul. Zelená - Kalvária - Hrabovo (cestnú komunikáciu navrhujeme v krátkom úseku medzi kaplnkami preložiť a uvoľnenú časť cesty využiť pre peších; nutné je preriešiť celý priestor Kalvárie a pešiu trasu navrhnuť tak, aby stúpanie pešieho chodníka bolo max. 8,3 %),

- pešia trasa ul. Podhora - ul. Plavisko ul. Hollého - sídlisko Baničné (pre lepší prístup treba vybudovať pešie prepojenia medzi radmi bytových domov).

Miestne časti Černová, Hrboltová a Biely Potok majú vytvorené malé historicky vyformované centrá, ktoré sú akceptované. Centrum v Černovej je rozšírené severným smerom, kde okolo trojuholníkového priestoru sú navrhnuté bytové domy s podstavanou vybavenosťou.

Osobitnú pozornosť a ochranu si vyžaduje územie PRLA Vlkolíneč, vrátane ochranného pásma. Z dôvodu zachovania historického krajinného obrazu a výstupov krajinnoeekologického plánu sa ustúpilo od budovania pozemnej lanovej dráhy. Pre PRLA Vlkolíneč doporučujeme vypracovať nový ÚPN Z.

Dominanty

Dominantou centra Ružomberka je chrám sv. Ondreja. Jeho dominantné postavenie je zakotvené aj v zásadách pre mestskú pamiatkovú zónu.

Je nevyhnutné zachovať dominantné situovanie návršia - námestia Andreja Hlinku s objektmi kostola sv. Ondreja, radnice, školských budov a jezuitského kostola a kláštora. Zachovať a rešpektovať monumentálny nástup ku kostolu sv. Ondreja z Mariánskej ulice. Rešpektovať výškovú úroveň zástavby ťažiskového priestoru mesta, nenavrhovať nové dominanty, ktoré by narušovali súčasnú siluetu uvedeného priestoru.

Ako vhodná poloha pre novú dominantu sa javí priestor pri Bystrickej ceste medzi Kauflandom a Enricom. Nová dominanta by akcentovala novovzniknuté obchodné centrum.

Varianty riešenia

Pri spracovaní Konceptu ÚPN Mesta Ružomberok boli variantne riešené tieto plochy:

- využitie územia závodu Solo pre polyfunkčné plochy alebo pre účely verejnej mestskej zelene, občianske vybavenie a hromadnú bytovú výstavbu,
- rozvojové plochy v lokalite Hríby v smere na Štiavničku pre funkciu výroby, bytovej výstavby a vyššieho občianskeho vybavenia v rôznom pomere,
- využitie západnej časti územia kasární s možnosťou začlenenia do centra mesta. Územie je vhodné pre vyššiu občiansku vybavenosť (hotel vyššej kategórie ?)

Tabuľka č. e/2 Vyhodnotenie variantov riešenia areálu Solo

Hodnotiace kritérium	Variant A	Variant B	Variant A	Variant B
Mestský park pri Revúci	0,0 ha	4,6 ha	-	+
Variabilnosť využitia územia	väčšia	menšia	+	-
Stanovisko mesta k variantom	áno	nie	+	-
Spolu			2+	1+

Mesto Ružomberok preferuje riešenie podľa variantu A.

Tabuľka č. e/3 Vyhodnotenie variantov riešenia lokality Hríby

Hodnotiace kritérium	Variant A	Variant B	Variant A	Variant B
Počet bytov	1390	2090	-	+
Plochy pre výrobu	42,0 ha	12,6 ha	+	-
Stanovisko mesta k variantom	áno	nie	+	-
Spolu			2+	1+

Mesto Ružomberok preferuje riešenie podľa variantu A.

Tabuľka č. e/4 Vyhodnotenie variantov riešenia areálu vojakov

Hodnotiace kritérium	Variant A	Variant B	Variant A	Variant B
Využitie atraktívnej plochy v centre mesta	vhodné vyššia vybavenosť	nevhodné vojenský areál	+	-
Stanovisko mesta k variantom	áno	nie	+	-
Spolu			2+	0+

Mesto Ružomberok preferuje riešenie podľa variantu A.

Potreba obstarania a schválenia územného plánu zóny

- Územný plán zóny je potrebné zabezpečiť pre nasledovné lokality:
- Mestská pamiatková zóna Ružomberok,
  - Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolíneč,
  - IBV Černová Hríby,
  - IBV Vráce,
  - IBV Do Dielca,
  - Park, OV a HBV na areáli Solo,
  - IBV, HBV a priemyselný park Hríby.

f) NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA

Súčasné funkčné využitie územia a plochy pre rozvoj sú dokumentované na výkrese č. 2 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami.

Počas spracovania konceptu ÚPN mesta bolo riešenie funkčného využitia územia konzultované s vedením mesta na dvoch pracovných stretnutiach, ktoré sa konali v dňoch 2. 6. 2011 a 8. 6. 2011. Pripomienky mesta boli do konceptu zapracované. Podľa usmernenia obstarávateľa sú plochy, na ktoré bol vydaný súhlas na záber poľnohospodárskej pôdy zobrazené ako stav, nové plochy, na ktoré ešte nebol vydaný súhlas sú zobrazené hustou šrafovou. Podrobnosť vymedzenia funkčných plôch odpovedá mierke výkresov 1:10 000. Podrobnosť bola zjednodušená v zmysle požiadavky obstarávateľa na rokovaní 2. 6. 2011.

Funkčné využitie územia zásadným spôsobom ovplyvňujú tieto faktory:

- ochrana vodárenských zdrojov,
- koridor pre D1,
- koridor pre R1,
- rekonštrukcia železničnej trate č. 180 na rýchlosť 160 km/h,
- záujmy ochrany prírody,
- záujmy ochrany kultúrnych pamiatok,
- prírodné podmienky (svažitosť, oslnenie, zosuvné územia),
- ložiská nerastných surovín,
- ochranné pásma energetických sietí,
- negatívne vplyvy ČOV a areálu Mondi SCP.

Využitie plôch bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, športu, výroby, zelene poľnohospodárskych plôch a lesov je podrobnejšie rozlíšené a regulované priradením regulatívov k jednotlivým funkčným plochám.

Obytné plochy

B1 - obytné plochy - rodinné domy individuálne

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných rodinných domoch (suterén, + 2 nadzemné podlažia, alebo suterén, + nadzemné podlažie + podkrovie), základná občianska vybavenosť – zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, zeleň okrasných a úžitkových záhrad, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlitebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, nerušiace výrobné služby ako súčasť pozemkov rodinných domov a doplnková funkcia bývania.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné objekty, objekty občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci súkromných pozemkov, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

B2 - obytné plochy - rodinné domy - intenzívne formy zástavby (radová, átriová, terasová)

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných rodinných domoch (suterén, + 2 nadzemné podlažia, alebo suterén, + nadzemné podlažie + podkrovie), základná občianska vybavenosť – zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, zeleň okrasných a úžitkových záhrad, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlitebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, nerušiace výrobné služby ako súčasť pozemkov rodinných domov a doplnková funkcia bývania.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná

doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné objekty, objekty občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci pozemkov, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

B3 - obytné plochy - bytové domy do 4 podlaží vrátane podkrovia

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných bytových domoch (suterén, + 4 nadzemné podlažia, alebo suterén, + 3 nadzemné podlažia + podkrovia), základná občianska vybavenosť – zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená obytná zeleň, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlitebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, radové garáže pre bývajúcich obyvateľov.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné objekty, objekty občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci pozemkov bytových domov na vyhradených odstavných plochách a na miestnych verejných komunikáciách, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

B4 - obytné plochy - bytové domy 5 a viac podlaží

Prípustné funkcie: bývanie v bytových domoch (suterén, + 5 a viac nadzemných podlaží, základná občianska vybavenosť – zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, hromadné garáže pre obyvateľov územia, parkovo upravená obytná zeleň, zariadenia administratívy, kostoly a motlitebne, sociálne, školské, zdravotnícke a zariadenia.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné objekty, objekty občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci pozemkov bytových domov na vyhradených odstavných plochách a na miestnych verejných komunikáciách, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

Plochy cintorínov

C1 - plochy cintorínov

Prípustné funkcie: hrobové miesta, pamätníky, plochy zelene, malá architektúra a mobiliár slúžiaci primárnej funkcii cintorína, pešie komunikácie súvisiace s hlavnou funkciou, dom smútku, menšie kostoly, cintorínske kaplnky, nevyhnutné plochy technického vybavenia, verejné hygienické zariadenie.

Neprípustné funkcie: bývanie v akejkoľvek podobe, ostatné zariadenia občianskeho vybavenia, výroby, skladov, dopravných zariadení a všetky druhy činností, ktoré negatívnymi vplyvmi priamo alebo nepriamo ovplyvňujú pietny charakter lokality.

Plochy dopravných zariadení

D1 - plochy dopravných zariadení - plochy a trasy nadradenej cestnej siete

Prípustné funkcie: dopravné a technické zariadenia diaľnice D1, križovatky, rezervné územie pre rýchlostnú cestu R1.

Neprípustné funkcie: bývanie v akejkoľvek podobe.

D2 - plochy dopravných zariadení - plochy (pozemky) a trasy železničnej dopravy

Prípustné funkcie: zariadenia a plochy súvisiace so železničnou dopravou.

Neprípustné funkcie: bývanie v akejkoľvek podobe.

Polyfunkčné plochy

F1 - polyfunkčné plochy - rodinné domy individuálne + vybavenosť a služby drobného rozsahu

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných rodinných domoch (suterén, + 2 nadzemné podlažia, alebo suterén, + nadzemné podlažie + podkrovia), základná a vyššia občianska vybavenosť - zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre návštevníkov centra, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, zeleň okrasných a úžitkových záhrad, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlítebné, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, nerušiacie výrobné služby ako súčasť pozemkov rodinných domov a doplnková funkcia bývania.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné objekty, objekty občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci súkromných pozemkov, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov. Rozsah občianskej vybavenosti je možné povoliť podľa požiadavky investora v rozsahu od 0 do 100%.

F2 - polyfunkčné plochy - bytové domy + vybavenosť a služby

Prípustné funkcie: Polyfunkčné objekty mestského typu s bývaním vo vyšších nadzemných podlažiach a podkroviach so zodpovedajúcim exteriérovým zázemím (parkovanie, garážovanie, zásobovanie), ubytovacie zariadenia, obchodné a administratívne budovy, zariadenia maloobchodu, verejného stravovania, zábavné a kultúrne zariadenia, cirkevné zariadenia, verejná a vnútrobloková zeleň, prevádzky nevýrobných služieb, nevyhnutné plochy technického vybavenia, pešie, cyklistické, motorové komunikácie, MAD, odstavné miesta a garáže pre zariadenia občianskeho vybavenia a byty zariadenia školstva a zdravotníctva, zariadenia vedy a výskumu, zariadenia sociálnej starostlivosti, športové zariadenia (ako súčasť mestského bloku), podzemné parkovacie garáže.

Neprípustné funkcie: sklady, zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi zasahujú obytné objekty, objekty občianskeho vybavenia, alebo iné objekty a priestory využívané verejnosťou na území mestského bloku a príľahlých pozemkoch.

F3 - polyfunkčné plochy - občianska vybavenosť - výroba - sklady

Prípustné funkcie: zariadenia obchodu a veľkoobchodu, stravovacie zariadenia, administratívne zariadenia, parkovacie plochy, výrobné prevádzky bez negatívnych vplyvov, sklady, výroba, verejná a areálová zeleň.

Neprípustné funkcie: zariadenia pre nakladanie s odpadmi, skladovanie nebezpečných materiálov, výrobné a ostatné činnosti, ktoré by negatívnymi vplyvmi mohli zasahovať obytné objekty a priestory využívané verejnosťou v blízkosti funkčnej plochy.

Lesná krajina

L1 - lesná krajina - lesy hospodárske

Prípustné funkcie: pri obhospodarovaní hospodárskych lesov vychádzať z platných LHP pre LHC Biely Potok a LHC Hubová; pohybové rekreačné aktivity (značkové turistické a cyklistické trasy), zber liečivých rastlín a lesných plodov v primeranom rozsahu a mimo legislatívne chránených území.

Neprípustné funkcie: činnosti uvedené v § 31 zákona č. 38/2005 o lesoch.

L2 - lesná krajina - lesy ochranné

Prípustné funkcie: pri obhospodarovaní ochranných lesov vychádzať z platných LHP pre LHC Biely Potok a LHC Hubová; pohybové rekreačné aktivity (značkové turistické a cyklistické trasy), zber liečivých rastlín a lesných plodov v primeranom rozsahu a mimo legislatívne chránených území.

Neprípustné funkcie: činnosti uvedené v § 31 zákona č. 38/2005 o lesoch.

L3 - lesná krajina - lesy osobitného určenia (rekreačné lesy)

Prípustné funkcie: pri obhospodarovaní lesov osobitného určenia vychádzať z platných LHP pre LHC Biely Potok; pohybové rekreačné aktivity (turistické a prechádzkové trasy, náučné chodníky,

lyžiarske bežecké stopy, cyklistické trasy, prvky malej architektúry (ohniská, sedenia, lavičky, prístrešky, preliezky), zber liečivých rastlín a lesných plodov v primeranom rozsahu a mimo legislatívne chránených území.

Neprípustné funkcie: činnosti uvedené v § 31 zákona č. 38/2005 o lesoch.

Plochy občianskeho vybavenia

O1 - plochy občianskeho vybavenia - školy

Prípustné funkcie: školské zariadenia (materské školy, základné školy, ľudové školy umenia, stredné školy, odborné učilišťa, vysoké školy), ihriská, byt správcu, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O2 - plochy občianskeho vybavenia - zdravotnícke zariadenia

Prípustné funkcie: areály zdravotníckych zariadení, služobné byty, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, prvky malej architektúry.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O3 - plochy občianskeho vybavenia - zariadenia sociálnej starostlivosti

Prípustné funkcie: zariadenia sociálnej starostlivosti (detský domov, domov dôchodcov, chránené bývanie atď.), byt správcu, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, športové a odpočinkové plochy, prvky malej architektúry.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O4 - plochy občianskeho vybavenia - kultúrne zariadenia

Prípustné funkcie: (kultúrny dom, múzeum, galéria, atď.), stravovacie zariadenia, byt správcu, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, prvky malej architektúry.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O5 - plochy občianskeho vybavenia - zariadenia telovýchovy a športu

Prípustné funkcie: športové a telovýchovné plochy a zariadenia, stravovacie a ubytovacie zariadenia pre návštevníkov, športové kluby, byt správcu, garáže, odstavné a parkovacie miesta pre potreby športových zariadení, pešie, cyklistické a motorové komunikácie, zastávky MAD, nevyhnutné plochy technického vybavenia, parkovo upravená zeleň, nerušivé prevádzky obchodu a služieb (predaj a oprava športových potrieb).

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

Doplňujúce ustanovenia: na pozemkoch zariadení telovýchovy a športu vyčleniť dostatočné plochy pre parkovanie návštevníkov športových podujatí.

O6 - plochy občianskeho vybavenia nešpecifikované (obchody, stravovacie a ubytovacie zariadenia, služby, administratíva a pod.)

Prípustné funkcie: komerčné druhy občianskej vybavenosti, bývanie, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň.

Neprípustné funkcie: zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

Poľnohospodárska krajina

P1 - poľnohospodárska krajina - veľkobloková oráčinová

Prípustné funkcie: poľnohospodárska výroba veľkobloková, líniové inžinierske siete, účelové komunikácie.

Nepripustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

P2 - poľnohospodárska krajina - úzkobloková oráčinová

Prípustné funkcie: poľnohospodárska malovýroba na úzkych terasových poliach, líniové inžinierske siete, účelové komunikácie.

Nepripustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

P3 - poľnohospodárska krajina - podhorské lúky a pasienky

Prípustné funkcie: činnosti spojené s obhospodarovaním trvalých trávnych porastov v podhorských polohách, líniové inžinierske siete, účelové komunikácie.

Nepripustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

P4 - poľnohospodárska krajina - vysokohorské lúky a pasienky

Prípustné funkcie: činnosti spojené s obhospodarovaním trvalých trávnych porastov v horských polohách v súlade s požiadavkami na ochranu prírodných hodnôt.

Nepripustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

Plochy rekreácie

R1 - plochy rekreácie - ubytovacie a stravovacie zariadenia (penzióny, hotely)

Prípustné funkcie: zariadenia pre ubytovanie, stravovanie a rekreačná vybavenosť, obchody a služby súvisiace s rekreačnou funkciou (suveníry, servis lyží a pod.), hygienické zariadenia pre návštevníkov, byty správcov, zariadenia technickej vybavenosti, pešie, cyklistické a motorové komunikácie, zeleň, prvky malej architektúry.

Nepripustné funkcie: všetky činnosti s nepriaznivým vplyvom na rekreačnú funkciu.

Doplňujúce ustanovenia: pri návrhu nových rekreačných zariadení ponechať 30 % plochy pozemku pre zeleň, minimalizovať výrub existujúcich stromov; výška objektov by nemala prekročiť 4 nadzemné podlažia vrátane podkrovia s výnimkou existujúcich objektov, riešiť dostatočné plochy pre parkovanie a odstavovanie vozidiel zamestnancov a návštevníkov na pozemku zariadenia alebo na záchytnom parkovisku pre skupinu rekreačných zariadení.

R2 - plochy rekreácie - malé súkromné chaty

Prípustné funkcie: malé súkromné chaty v rozsahu do 10 lôžok, rekreačná vybavenosť (ohniská, prístrešky, lavičky, zeleň a pod.).

Nepripustné funkcie: všetky činnosti s nepriaznivým vplyvom na rekreačnú funkciu, rekreačné zariadenia presahujúce obostavaný objem 800 m³.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov a návštevníkov riešiť na vlastnom pozemku.

R3 - plochy rekreácie - špecifická rekreácia v osade Vlkolínec

Prípustné funkcie: jednotraktové drevené rodinné domy a hospodárske objekty, rekreačné chalupy, objekty pre expozície, stravovanie, hygienické zariadenie návštevníkov, kostol.

Nepripustné funkcie: všetky činnosti s nepriaznivým vplyvom na rekreačnú a obytnú funkciu; výstavba objektov, ktoré svojou veľkosťou, konštrukciou a tvaroslovím nenaväzujú na typickú zachovanú architektúru Vlkolínce.

Doplňujúce ustanovenia: nástup do Vlkolínce riešiť z Trlenskej doliny peším prístupom a kyvadlovou dopravou, parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov nemovitostí riešiť výhradne na vlastných pozemkoch alebo na navrhovanom parkovisku pri cintoríne, v žiadnom prípade neparkovať na verejných komunikáciách a priestoroch; zabezpečiť vypracovanie a schválenie nového územného plánu zóny PRLA Vlkolínec, ktorý podrobne stanoví zásady obnovy a prevádzky pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry.

R4 - plochy rekreácie - vyššia rekreačná vybavenosť v stredisku Malinô Brdo

Prípustné funkcie: plochu rezervovať pre doplnenie rekreačnej vybavenosti (horský hotel vyššej kategórie, rekreačná vybavenosť pre návštevníkov strediska Malinô Brdo (fittnes, welnes, krytý bazén, atď.).

Nepripustné funkcie: rekreačné zariadenia nižšieho štandardu (prázdninové domy, turistické ubytovne, penzióny).

Doplňujúce ustanovenia: hustota zástavby - 50 % pozemkov ponechať pre zeleň, akceptovať existujúce stromy, minimalizovať ich výrub; veľkosť a výška objektov by nemala prekročiť veľkosť a výšku hotela Malina (4 nadzemné podlažia vrátane podkrovia).

R5 - plochy rekreácie - intenzívne využívané lyžiarske terény

Prípustné funkcie: výstavba horských dopravných zariadení, zasnežovacích zariadení, osvetlenia; v lete pasenie oviec, údržba zjazdoviek.

Neprípustné funkcie: výstavba rekreačných a iných objektov, narúšanie pôdneho krytu.

R6 - plochy prímestskej rekreácie

Prípustné funkcie: prechádzkové chodníky, sedenia, ohniská, prístrešky, preliezky, ihriská s trávnatým povrchom, cyklotrasy, lyžiarske bežecké stopy, výstavba ľahkých horských dopravných zariadení, zasnežovacích zariadení; v lete pasenie oviec.

Neprípustné funkcie: výstavba rekreačných a iných objektov, narúšanie pôdneho krytu.

R7 - rozptýlné plochy agroturistiky

Prípustné funkcie: prechádzkové chodníky, sedenia, ohniská, prístrešky, cyklotrasy, lyžiarske bežecké stopy, jazdenie na koňoch, v lete pasenie oviec.

Neprípustné funkcie: výstavba rekreačných a iných objektov, narúšanie pôdneho krytu.

Športové plochy

Š1 - športové plochy

Prípustné funkcie: športové a telovýchovné plochy a zariadenia, stravovacie a ubytovacie zariadenia pre návštevníkov, športové kluby, byt správcu, garáže, odstavné a parkovacie miesta pre potreby športových zariadení, pešie, cyklistické a motorové komunikácie, zastávky MAD, nevyhnutné plochy technického vybavenia, parkovo upravená zeleň, nerušivé prevádzky obchodu a služieb (predaj a oprava športových potrieb).

Neprípustné funkcie: výroba, skladovanie, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, zariadenia dopravy a ostatné druhy činností, ktoré svojimi negatívnymi vplyvmi ovplyvňujú kvalitu životného prostredia.

Doplňujúce ustanovenia: vyčleniť dostatočné plochy pre parkovanie návštevníkov.

Plochy technickej vybavenosti

T1 - plochy technickej vybavenosti - vodojemy

Prípustné funkcie: plochu využívať výhradne pre akumuláciu pitnej vody; ochranné pásmo vodojemu I. stupňa je dané oplotením vodojemu, areálová zeleň.

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie.

T2 - plochy technickej vybavenosti - čistiareň odpadových vôd

Prípustné funkcie: plochu využívať výhradne pre prevádzku čistiarne odpadových vôd; riešiť opatrenia na zamedzenie šírenia zápachu a minimalizovať tak negatívne vplyvy na okolité funkčné plochy (ochranné pásmo od zdrojov zápachu v ČOV by nemalo prekročiť vzdialenosť 150 m).

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie; do ochranného pásma neumiestňovať obytné objekty a zariadenia občianskej vybavenosti.

T3 - plochy technickej vybavenosti - transformovňa Hrboltová

Prípustné funkcie: plochu rezervovať pre výstavbu transformovne Hrboltová 110/22 kV; ochranné pásmo od hranice pozemku transformovne je 30 m, areálová zeleň, nevyhnutné parkovacie a manipulačné plochy.

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie.

T4 - plochy technickej vybavenosti - zariadenia na zber, triedenie a zneškodňovanie odpadov

Prípustné funkcie: zariadenia na zber, triedenie a zneškodňovanie odpadov, sklady, manipulačné a dopravné plochy, plochy technického vybavenia, izolačná a vnútroareálová zeleň.

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia a rekreácie.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov a zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; prevádzku skládok odpadov uskutočňovať tak, aby negatívne vplyvy na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

Plochy výroby

V1 - plochy výroby - ťažba nerastných surovín

Prípustné funkcie: zariadenia pre ťažbu nerastných surovín

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov a zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; riešiť zvýšenú hlučnosť a prašnosť tak, aby negatívne vplyvy ťažby surovín na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

V2 - plochy výroby - priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie

Prípustné funkcie: zariadenia priemyselnej výroby, sklady, manipulačné a dopravné plochy, plochy technického vybavenia, izolačná a vnútroareálová zeleň.

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; pokračovať v ekologizácii výrobných procesov tak, aby negatívne vplyvy výroby na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

V3 - plochy výroby - výrobné plochy zmiešané (nezávodná výroba, sklady, služby)

Prípustné funkcie: zariadenia výroby, výrobných služieb, sklady, nevyhnutná administratíva, manipulačné a dopravné plochy, plochy technického vybavenia, izolačná a vnútroareálová zeleň.

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; pokračovať v ekologizácii výrobných procesov tak, aby negatívne vplyvy výroby na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

V4 - plochy výroby - zariadenia poľnohospodárskej výroby

Prípustné funkcie: zariadenia poľnohospodárskej výroby (ustajnenie hospodárskych zvierat, hnojiská, opravárenské a skladovacie objekty, služobný byt správcu, nevyhnutné plochy technického vybavenia, odstavné miesta a garáže, manipulačné plochy, nevyhnutné administratívne budovy).

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov a návštevníkov riešiť na vlastnom pozemku; počet hospodárskych zvierat prisôbniť tak, aby negatívne vplyvy živočíšnej výroby neobťažovali okolité funkčné plochy

V5 - plochy výroby - zariadenia rybného hospodárstva

Prípustné funkcie: zariadenia rybného hospodárstva (rybníky, služobný byt správcu, nevyhnutné plochy technického vybavenia, odstavné miesta a garáže, manipulačné plochy, nevyhnutné administratívne budovy), predajňa rýb, reštaurácia s rybami špecialitami.

Neprípustné funkcie: bývanie, iné zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie, výroby a skladov.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov a návštevníkov riešiť na vlastnom pozemku.

Plochy zelene

Z1 - plochy zelene - verejná parková zeleň

Prípustné funkcie: vysoká a nízka zeleň, vodné plochy, pešie komunikácie a plochy, prvky malej architektúry, pamätníky, výtvarné diela, detské ihriská, verejné hygienické zariadenia, malé stravovacie zariadenia, nevyhnutné plochy technického vybavenia.

Neprípustné funkcie: bývanie, výroba, výrub zelene bez konzultácie s odbornou organizáciou ochrany prírody, venčenie psov a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi obťažujú oddychový a rekreačný charakter plochy.

Doplňujúce ustanovenia: vymedzené plochy parkov využiť predovšetkým na zeleň, spevnené a dláždené plochy budovať v obmedzenej miere. Na plochách existujúcich a navrhovaných parkov uskutočniť pasport existujúcich drevín. Pre každú navrhovanú alebo revitalizovanú plochu zelene zabezpečiť vypracovanie odbornej dokumentácie a pravidelnú údržbu.

Z2 - plochy zelene - ostatná zeleň (izolačná zeleň, brehové porasty, nelesná drevinná vegetácia)

Prípustné funkcie: vysoká a nízka zeleň založená a udržiavaná podľa jej špecifickej funkcie.

Neprípustné funkcie: bývanie, výroba, zariadenia občianskej vybavenosti a športu.

Doplňujúce ustanovenia: Na plochách existujúcej a navrhovanej zelene uskutočniť pasport existujúcich drevín. Pre každú navrhovanú alebo revitalizovanú plochu zelene zabezpečiť vypracovanie odbornej dokumentácie a pravidelnú údržbu.

Z3 - plochy zelene - záhrady, záhradkové osady

Prípustné funkcie: plochy hospodárskej a okrasnej zelene, záhradné domčeky, pešie a prístupové cestné komunikácie súvisiace s hlavnou funkciou, zariadenie spoločnej vybavenosti záhradkovej osady, malé ihriská, spoločné parkovacie a odstavné miesta pre užívateľov záhradkovej osady.

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) obťažujú oddychový a rekreačný charakter plochy.

Doplňujúce ustanovenia: veľkosť a charakter záhradných domčekov riešiť v zmysle platného stavebného zákona.

g) NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY, REKREÁCIE A ZELENÉ

g) 1. Bývanie

Navrhované plochy pre rozvoj bývania zohľadňujú požiadavky obstarávateľa.

V nasledovných tabuľkách sú uvedené bilancie za navrhované plochy pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby (IBV - rodinné domy) a hromadnej bytovej výstavby (HBV - bytové domy). Kapacitné údaje treba chápať ako odhad a sú závislé od zvolenej priemernej veľkosti pozemku pre rodinný dom pri IBV, resp. hustoty obyvateľov na 1 ha pri HBV. V praxi sa môže stať, že niektoré plochy budú zastavané inou intenzitou alebo nebudú zastavané z rôznych dôvodov (napr. pre nesúhlas majiteľov pozemkov, pre nedostatok financií na komunikácie a infraštruktúru či sanáciu územia).

Navrhované plochy pre rozvoj bývania umožňujú (v prípade využitia všetkých plôch) umiestenie vyššieho počtu bytov ako bude potreba v návrhovom období. Rozdiel možno chápať ako rezervu pre ďalšie obdobie.

Tabuľka č. g 1/1 Plochy pre rozvoj bývania v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Miestna časť	Poznámka (problémy)
		Variant A	Variant A	Variant A	Variant B	Variant B	Variant B		
1	IBV Hrboltová Sever	1,9	15	45	1,9	15	45	Hrboltová	svažitosť
2	IBV Hrboltová Juh	3,0	20	60	3,0	20	60	Hrboltová	blízkosť ČOV
3	IBV Černová Roveň	6,0	40	120	6,0	40	120	Černová	vlastnícke vzťahy
4	IBV Černová Hríby	20,0	145	435	20,0	145	435	Černová	ZaD č.1 vlastnícke vzťahy
5	HBV Černová	6,8	300	820	6,8	300	820	Černová	blízkosť ČOV
6	IBV Pri škole	3,4	20	70	3,4	20	70	Ružomberok	ZaD č.1
7	IBV Milkov	1,5	10	30	1,5	10	30	Ružomberok	orientácia na sever, svažitosť, genofondová lokalita
8	IBV Vráce	9,0	60	180	9,0	60	180	Ružomberok	ZaD č.1 orientácia na sever, genofondová lokalita
9	IBV Do Dielca	12,2	90	280	12,2	90	280	Ružomberok	ZaD č.1 orientácia na severovýchod, stará skládka odpadov
10	HBV Solo	-	-	-	10,3	550	1 500	Ružomberok	kontaminácia pôdy
11	IBV pod Solom	-	-	-	3,3	20	60	Ružomberok	
12	IBV Krčméryho ulica	2,6	10	30	2,6	10	30	Ružomberok	ZaD č.1 ochranné pásma elektrických vedení
13	IBV Baničné	1,5	10	30	1,5	10	30	Ružomberok	
14	IBV Hríby	9,4	70	220	9,4	70	220	Ružomberok	svažitosť 17 - 19 %
15	HBV Hríby	29,8	1 300	3 500	46,3	2 000	5 500	Ružomberok	záber poľnohosp. pôdy v 5. skupine BPEJ, na časti plochy odvodnenia, ochranné pásmo letiska
16	IBV Biely potok	7,8	50	150	7,8	50	150	Biely Potok	cesta I/59
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5 /2	570	1 560	-	-	-	Ružomberok	kontaminácia pôdy
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0 /2	20	60	2,0 /2	20	60	Ružomberok	
	Polyfunkčné domy v centre		70	180		70	180	Ružomberok	
	Návrh do 2025 spolu	130,6	2 800	7 770	147,0	3 500	9 770		

Tabuľka č. g 1/2 Plochy pre rozvoj bývania v etape výhľad po roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Miestna časť	Poznámka (problémy)
		Variant A	Variant A	Variant A	Variant B	Variant B	Variant B		
1	IBV Hrboltová Východ	19,0	130	400	19,0	130	400	Hrboltová	ZaD č.1 zosuvné územie zabezpečiť geologický posudok
2	IBV Hore Potôčkom	-	-	-	9,8	70	200	Ružomberok	odvodnenia
3	IBV Kratiny	4,4	30	100	4,4	30	100	Biely Potok	po ukončení ťažby v lomoch
	Spolu	23,4	160	500	32,2	230	700		

g) 2. Občianske vybavenie

Pre rozvoj občianskeho vybavenia sú navrhnuté nasledovné lokality.

Tabuľka č. g 2/1 Plochy pre rozvoj zariadení občianskeho vybavenia v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Miestna časť	Poznámka
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B	
1	Hrboltová ZŠ	0,3		0,3	Hrboltová	
2	OV Družstevné pole	6,4		6,4	Černová	ZaD č.1 blízkosť ČOV
3	Pri Katolíckej univerzite	0,9		0,9	Ružomberok	ZaD č.1
4	OV Vráce	1,4		1,4	Ružomberok	ZaD č.1 genofondová lokalita
5	Pri cintoríne	0,1		0,1	Ružomberok	
6	Polyfunkčný dom pri dome kultúry, námestie, podzemné parkovisko	0,2		0,2	Ružomberok	
7	OV pri múzeu, podzemné parkovisko	0,2		0,2	Ružomberok	
8	OV pri synagóge, podzemné parkovisko	0,3		0,3	Ružomberok	
9	Vybavenosť v areáli Solo	-		2,7	Ružomberok	
10	Časť areálu vojakov - OV, hromadná garáž	1,9		-	Ružomberok	
11	OV v mestskej pamiatkovej zóne				Ružomberok	
12	OV Hríby	-		10,2	Ružomberok	
13	Pri Štiavničke	1,1		1,1	Ružomberok	
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5 /2		-	Ružomberok	
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0 /2		2,0 /2	Ružomberok	
	Polyfunkčné domy v centre				Ružomberok	
	Spolu	12,8		23,8		

Školstvo

V školských zariadeniach spravovaných mestom Ružomberok pracuje spolu 472 zamestnancov.

Materské školy

V meste Ružomberok je v súčasnosti v prevádzke 9 materských škôl. V budúcnosti sa očakáva zníženie počtu detí vo vekovej kategórii 3-6 rokov.

Tabuľka č. g 2/2 Materské školy

Materská škola	Počet detí	Počet tried	Počet detí/ 1 trieda	Počet zamest.	Poznámka
Bystrická cesta	72	3	24	10	stav
Za dráhou	115	5	23	17	stav
Riadok	125	6	21	21	stav
A. Bernoláka	133	6	22	17	stav
Š. Moyzesa	91	4	23	14	stav
Hrabovská cesta	187	6	31	20	stav
Biely Potok	35	2	18	7	stav
Černová	41	2	21	6	stav
Hrboltová	14	1	14	3	stav
Kľačno	72	3	24	10	stav
Spolu stav	848	38	22	125	

Zdroj : MsÚ Ružomberok - údaje z roku 2010

V prípade výstavby sídliska Hríby bude potrebné doplniť sieť materských škôl o jedno alebo dve zariadenia.

Základné školy

V meste Ružomberok je v súčasnosti v prevádzke 10 základných škôl. Počet žiakov v základných školách má v posledných rokoch klesajúcu tendenciu, ale za 5-8 rokov by sa mal počet žiakov ustáliť a potom rásť medziročne asi o 30-40 detí. Zatiaľ sa základné školy nerušia a nepredpokladá sa výstavba nových škôl.

Údaje o počte žiakov a tried v školskom roku 2010/2011 sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č. g 2/3 Základné školy

Názov školy	Počet žiakov	Počet tried	Priemerná naplnenosť	Počet zamest.	Školský klub počet oddelení
ZŠ Biely Potok	32	3	11	6	1
ZŠ Kľačno	468	24	20	53	3
ZŠ Sládkovičova	317	18	18	39	3
ZŠ Dončova	255	15	17	34	2
ZŠ Bystrická cesta	500	29	17	74	8
ZŠ Černová	162	9	18	21	1
ZŠ Zárevúca	667	31	22	67	5
ZŠ Sv. Vincenta	319	18	18	38	2
Súkromná ZŠ	105	8	12	23	1
*SS - Malé Tatry	90	14	8	24	1
*SS - ZŠ + MŠ pri ÚVN		1+1		3	1
*SS - ZŠ pri Národnom endokrinologickom a diabetolog. ústave n.o.		1		2	1
Spolu	2 915	174	18	377	

Zdroj : MsÚ Ružomberok - údaje z roku 2010

* Organizačné zložky Spojenej školy v Ružomberku:

Špeciálna základná škola, Malé Tatry č. 3, 034 05 Ružomberok,
Základná škola s materskou školou pri ÚVN SNP, Zarevúca č. 3, 034 01 Ružomberok,
Základná škola pri Národnom endokrinologickom a diabetologickom ústave n.o., 034 91
Ľubochňa č. 145.

Súkromná jazyková škola má 218 žiakov.

V prípade výstavby sídliska Hríby by bolo vhodné doplniť sieť základných škôl o jednu školu.

Základné umelecké školy

V školskom roku 2010/2011 navštevuje základné umelecké školy 3 300 žiakov. Základné umelecké školy zabezpečujú vzdelanie detí a mládeže v oblasti hudobného, výtvarného, tanečného a literárno-dramatického umenia aj pre deti, ktoré bývajú v okolitých obciach.

Tabuľka č. g 2/4 Základné umelecké školy

Základná umelecká škola	Počet detí	Počet zamestn.
ZUŠ Jánoš	976	36
ZUŠ Šlávková	1 678	
ZUŠ Littva	147	
ZUŠ Katolícky kruh	257	
ZUŠ Lauková	242	
ŠSZČ	234	
Spolu	3 534	

Zdroj : MsÚ Ružomberok - údaje z roku 2010

Stredné školy

Na území mesta zabezpečujú stredné vzdelanie školy, ktorých zriaďovateľom je VÚC alebo KÚ. Prehľad škôl s počtom žiakov a tried v školskom roku 2010/2011 je uvedený v tabuľke.

Tabuľka č. g 2/5 Stredné školy

Typ školy	Počet žiakov	Počet tried	Počet zamestn.	Poznámka
Gymnázium Š. Moyzesa 21	18	532	45	8 r. forma
Gymnázium sv. Andreja Nám. A. Hlinku	16	512	40	4 a 8 r. forma
Obchodná akadémia Scota Viatora 4	12	348	38	
Škola úžitkového výtvarníctva	14	322	34	
SOŠ Polytechnická	29	625	50	plaváreň 25 m, 50 os.
Spojená škola Scota Viatora 8	29	712	50	
Stredná zdravotnícka škola M. T. Schererovej, Dončova 7	13	288	44	
Súkromná škola podnikania	4	80	10	
Spolu	135	3 419	311	

Zdroj : Internet

Spojená škola, Scota Viatora 8 obsahuje tieto štúdijné odbory: hotelová akadémia, manažment regionálneho cestovného ruchu, čašník a servírka, kozmetička, nadstavbové štúdium - spoločné stravovanie a učebné odbory: kuchár, čašník a servírka, cukrár, predavač, kaderník a odborné učilište - obchodná prevádzka, práca pri príprave jedál.

Okrem uvedeného prehľadu stredných škôl je v Ružomberku zriadená súkromná jazyková škola, ktorá zabezpečuje výučbu pre 190 žiakov so 7 učiteľmi.

Stredné školy budú vyhovovať pre celé návrhové obdobie.

Vysoké školy

Tabuľka č. g 2/6 Vysoké školy

Typ školy	Počet fakúlt	Počet študentov	Počet zamestnancov	Poznámka
Katolícka univerzita Hrabovská cesta 1	3	7 800	30	5 000 DFŠ 2 800 EFŠ
Žilinská univerzita, Detašované pracovisko Fakulta riadenia a informatiky Bystrická cesta 21	1			
Trenčianska univerzita A. Dubčeka, Fakulta priemyselných technológií, Katedra priemyselného dizajnu	1		15	
Spolu	5			

Zdroj : Internet

DFŠ - denná forma štúdia
EFŠ - externá forma štúdia

Katolícka univerzita v Ružomberku bola zriadená Konferenciou biskupov Slovenska k 1. júlu 2000 s dvoma fakultami: pedagogickou a filozofickou. Neskôr boli vytvorené teologická fakulta a fakulta zdravotníctva. Táto univerzita bola prvá neštátna katolícka vysoká škola na Slovensku. Rozvíja poznanie a zároveň prispieva k dialógu medzi náboženstvami a kultúrami, medzi vierou a vedou. Nestráca pritom zo zreteľa etické hodnoty a teologické videnie problémov. Vo vedeckej a vzdelávacej činnosti si kladie za cieľ dosiahnuť, aby bola uznávaná vedeckými autoritami doma i v zahraničí ako profesionálne plne kompetentné pracovisko v disciplínach, ktoré sa na nej pestujú a vyučujú; bola členom Medzinárodnej federácie katolíckych univerzít (FIUC); bola pracoviskom, ktoré je schopné poskytovať vedecký servis formou analýz a expertných doporučení predovšetkým pre potreby zriaďovateľa.

Ďalší rozvoj Katolíckej univerzity v Ružomberku smerovať na plochy severne od súčasného areálu.

Detašované pracovisko Žilinskej univerzity - Fakulta riadenia a informatiky bolo otvorené v roku 1992. V rámci bakalárskeho štúdia ponúka univerzita študijné programy: informatika, manažment, počítačové inžinierstvo, inžinierske študijné programy sú: informačné systémy, informačný manažment, hospodárska informatika a počítačové inžinierstvo. Doktorandské štúdium môže prebiehať v programoch: aplikovaná informatika, manažment a riadenie dopravných systémov.

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne so sídlom v Trenčíne je verejná vysoká škola univerzitného typu. Bola zriadená zákonom č. 155/1997 Z.z. z 15. mája 1997 a jej názov bol pozmenený zákonom č. 209/2002 Z.z.

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne má nasledujúce súčasti:

- Fakulta mechatroniky,
- Fakulta priemyselných technológií,
- Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov,
- Fakulta zdravotníctva,
- Fakulta špeciálnej techniky,
- Ústav prírodných a humanitných vied.

Výučba študijného odboru textilná technológia a návrhárstvo prebieha na Katedre priemyselného dizajnu v Ružomberku.

Zdravotníctvo

Detské jasle

V meste Ružomberok sú v prevádzke iba jedna trieda detských jasí pri MŠ Za dráhou.

Tabuľka č. g 2/7 Detské jasle

detské jasle	počet tried	počet detí	počet zamestnancov	pozn.
Za dráhou	1	15	3*	MŠ Za dráhou
Spolu	1	15	3*	

3* - zamestnanci spoloční s MŠ Za dráhou

Nemocnice

Najväčším zdravotným strediskom v meste Ružomberok je Ústredná vojenská nemocnica SNP, ktorá je najvýznamnejším a odborne najvyšším zdravotným zariadením ozbrojených síl so strategickým umiestnením na teritóriu SR. Nemocnica má 6 kliník, 25 lôžkových oddelení, 110 špecializovaných ambulancií, 1 oddelenie dialýzy, 12 ÚPS, 19 SVLZ a DZS a RZS. V nemocnici je 638 lôžok, z toho je 46 JIS lôžok a pracuje v nej 1256 zamestnancov. Nemocnica má detašované pracoviská Poliklinika MO SR Bratislava, Poliklinika MO SR Trenčín, Poliklinika MO SR Sliač a 24 posádkových ambulancií.

Tabuľka č. g 2/8 Prehľad počtu lôžok na jednotlivých klinikách a oddeleniach ÚVN SNP (k 1.12.2005)

Typ lôžok	Oddelenia	Počet lôžok	Lôžka JIS
Akútne	Anestéziológia a intenzívna medicína	6	
	Dermatovenerológia	25	
	Klinická imunológia alergiológia	5	
	Gastroenterológia	16	
	Chirurgia	50	5
	Kardiológia	10	
	Klinická hematológia a transfúziológia	4	
	Klinická onkológia	30	
	Neurochirurgia	21	5
	Neurológia	40	4
	Oftalmológia	21	
	Ortopédia	15	
	Otorinolaryngológia	27	3
	Pediatrica	26	4
	Plúcne	30	
	Infektológia	30	
	Klinické pracovné lekárstvo a toxikológia	5	
	Traumatológia	20	5
	Urológia	10	
	Vnútorné lekárstvo	60	10
	Gynekológia a pôrodnictvo	36	4
	Neonatológia	15	
	Spondylochirurgické centrum	35	6
Spolu		537	46
Chronické	Doliečovacie	15	
Spolu		15	
Psychiatrické	Psychiatria	35	
	Liečba alkoholizmu a iných toxikománií	5	
Spolu		40	
Spolu		592	46
CELKOVÝ SÚČET			638

Zdroj: ÚVN SNP Ružomberok

Tabuľka č. g 2/9 Lôžkové suboddelenia ÚVN SNP Ružomberok

Oddelenie	Počet lôžok spolu	Suboddelenie	Počet lôžok suboddelenia
Interné	105	Gastroenterológia	16
		Kardiológia	10
		Hematológia	4
		Pracovné lekárstvo	5
Traumatológia	40	Ortopédia	20
Chirurgia	65	Urológia	10
		Cievna chirurgia	10
Dermatovenerológia	30	Imunológia a alergiológia	5
Psychiatria	40	Liečba alkoholizmu a iných toxikománií	5
SPOLU			85

Zdroj: ÚVN SNP Ružomberok

Okrem Ústrednej vojenskej nemocnice je na území mesta poliklinika. V meste pôsobí 7 pediatrov, 17 stomatólogov, 16 všeobecných lekárov a 16 ostatných odborných lekárov.

Existujúce zdravotnícke zariadenia budú do konca návrhového obdobia (rok 2025) postačovať.

Lekárne

V meste Ružomberok je pre obyvateľov k dispozícii 11 lekární. Počet lekární vyhovuje. Na navrhovanom sídlisku Hríby bude vhodné zriadiť novú lekárňu.

Sociálna starostlivosť

Zriaďovateľom sociálnych zariadení, ktoré sa na území mesta Ružomberok nachádzajú, je Žilinský samosprávny kraj. Tento spravuje nasledovné zariadenia.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, domov pre osamelých rodičov a stanica opatrovateľskej služby Riadok 8 Ružomberok

Jedná sa o zlúčené zariadenie sociálnych služieb. Budova domovu bola dokončená v roku 1990 a má spolu 48 bytových jednotiek. Technický stav je dobrý a nevyžaduje v dohľadnej dobe väčšie opravy, len prevádzanie bežnej údržby. Domov nemá vlastnú stravovaciu prevádzku. Táto je zabezpečovaná dovozom z DD a DSS Likavka. Domov má zariadenú štandardne vybavenú rehabilitačnú miestnosť. Domov má kapacitu 53 miest a v súčasnosti je plne obsadený.

Domov poskytuje celoročný pobyt a v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov: stravovanie, bývanie (v 1 - posteľových izbách, 2 - posteľových izbách), zaopatrenie (upratovanie, poskytovanie posteľnej bielizne, pranie a žehlenie osobného šatstva, poskytovanie pomoci na zabezpečenie základných životných úkonov, ak si to vyžaduje zdravotný stav občana), poradenstvo, záujmová činnosť, kultúrna činnosť, rehabilitačná činnosť, osobné vybavenie, podporuje účasť na spoločenskom živote, zabezpečuje úschovu cenných vecí, utvárajú podmienky na prípravu stravy.

Domov pre osamelých rodičov

Budovu domova tvorí jednopodlažná budova, ktorá bola dokončená v roku 1987. Kapacita zariadenia je 9 miest pre ženy i mužov. Domov poskytuje prechodný pobyt pre osamelých rodičov v 2-posteľových a 4-posteľových izbách a poradenstvo.

Stanica opatrovateľskej služby

Sídlí v rovnakej budove ako Domov pre osamelých rodičov. Zariadenie má kapacitu 9 miest pre chlapcov a dievčatá a poskytuje prechodný pobyt so zabezpečením stravovania (raciálna), bývania (v 4-posteľových izbách, 5-posteľových izbách), zaopatrenia (upratovanie, poskytovanie posteľnej bielizne, pranie a žehlenie osobného šatstva, poskytovanie pomoci na zabezpečenie základných životných úkonov, ak si to vyžaduje

zdravotný stav občana), pomoc pri príprave na školské vyučovanie, sprevádzanie do školy a zo školy alebo sprevádzanie na záujmovú činnosť a zo záujmovej činnosti, výchovná starostlivosť o deti predškolského veku.

Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, Sv. Anny, 034 01 Ružomberok

Ide o domov sociálnych služieb pre deti a dospelých. Zariadenie tvorí jeden komplex, ktorý bol uvedený do prevádzky 1987, budova bola postavená v roku 1954, zrekonštruovaná v roku 1991-1992 a je v dobrom technickom stave. Domov má vlastnú stravovaciu jednotku, pričom priemerný denný počet pripravovaných obedov je 60 a večerí 25. Zariadenie má 2 rehabilitačné miestnosti so štandardným vybavením a kapacitu 45 miest. Domov poskytuje týždenný a denný pobyt a ďalšie služby podľa zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých Likavka 827, Ružomberok (mimo riešeného územia)

Domov má charakter zlúčeného zariadenia, ktorý sídli v budove uvedenej do prevádzky v roku 1963. Objekt pozostáva z 3 budov, ktoré tvoria komplex nemocničného typu a je vo vyhovujúcom technickom stave. Zariadenie má vlastnú stravovaciu prevádzku. Priemerný denný počet pripravovaných jedál je 400 obedov a 270 večerí. Domov má 1 rehabilitačnú miestnosť so štandardným vybavením, ale v súčasnosti sa rehabilitačná činnosť nevykonáva. Kapacita zariadenia je 304 miest.

Domov poskytuje celoročný pobyt, ubytovanie v 1 a 2-posteľových izbách a ďalšie služby podľa zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

Detské domovy

Detské domovy v celom Žilinskom kraji spravuje Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Žiline. Na území Ružomberka sa nachádzajú 3 detské domovy.

Detský domov na Kalvárskej ulici – štátny detský domov, zriadený Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Žiline. Má kapacitu 68 miest a k 30. júnu 2006 boli všetky miesta v domove obsadené.

Detské centrum na ulici Karola Sidora – neštátny akreditovaný detský domov. Má kapacitu 40 miest, z ktorých bolo 30. júna 2006 obsadených 35.

Detský domov „Detský smiech“ v Likavke (mimo riešeného územia) – neštátny detský domov, ktorý v súčasnosti požiadal o akreditáciu. Domov má kapacitu 12 miest, z ktorých bolo ku konci júna obsadených 11.

Existujúce zariadenia sociálnej starostlivosti budú doplnené podľa aktuálnej potreby. Zriaďovateľom nových sociálnych zariadení môže byť mesto Ružomberok alebo Žilinský samosprávny kraj. V súčasnej dobe je potreba malometrážnych bytov pre dôchodcov. Tieto môžu byť umiestnené v rámci navrhovaných plôch pre HVB.

Kultúra

Podľa údajov zo Štatistického úradu v Žiline sa v meste Ružomberok nachádzajú tieto kultúrne zariadenia :

- Kultúrny dom Černová, A. Hlinku
- Kultúrny dom A. Hlinku, A. Bernoláka 1
- Kultúrne stredisko Biely Potok, Hlavná
- Mestská knižnica, sídlisko SNP
- Centrum voľného času Elan, J. Kačku 7
- Kino Kultúra, A. Bernoláka 2
- Liptovské múzeum, Námestie Š. N. Hýroša 10
- Galéria Ľudovíta Fullu, D. Makovického 1
- Roľnícky dom, Vlkolínek

Kostoly:

- Kostol Sedembolestnej P. Márie, Kľačno

- Evanjelický kostol a. v., A. Bernoláka
- Chrám sv. Ondreja apoštola, Nám. A. Hlinku
- Kostol Povýšenia sv. Kríža, Nám. A. Hlinku
- Kostol sv. Petra a Pavla, I. Houdeka
- Kostol P. Márie, Biely Potok
- Kostol P. Márie Ružencovej, Černová
- Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej, Hrboltová
- Kostol navštívenia P. Márie, Vlkolínec
- Kaplnka Sedembolestnej P. Márie

Snahou mesta Ružomberok je podporovať kultúrno-spoločenské dianie v meste. Potvrdením tejto snahy bolo aj založenie Kultúrneho a informačného centra od 1.1.1996. Táto príspevková organizácia mesta zabezpečovala kultúrny život obyvateľov mesta. Okrem jej hlavných aktivít ako bola dovozová kultúra, spoločenské podujatia podporovala činnosť Mestského divadla Apollo, FS Liptov, založila Tanečný klub spoločenského tanca a podľa svojich možností podporovala rôzne záujmové zoskupenia celého spektra kultúrneho života ako napr. výtvarníkov, fotografov, folkloristov, moderný tanec, divadelných ochotníkov, a pod.

Kultúrne inštitúcie v meste

Oddelenie kultúry Mestského úradu

Oddelenie zastrešuje celú kultúrnu činnosť v meste. Úzko spolupracuje so všetkými kultúrnymi inštitúciami. Je koordinátorom kultúrnych a spoločenských akcií. Mimoriadnu pozornosť a veľký časový priestor venujú pracovníci oddelenia príprave a realizácii mestských osláv, tradičných podujatí, ale aj akciám celoslovenského či medzinárodného významu.

Združenie pre občianske záležitosti

Tento referát zabezpečuje všetky občianske obrady (sobáše), uvítania do života, jubileá, smútočné obrady. Mesto Ružomberok je členom Združenia pre občianske záležitosti „Človek človeku“.

Správa Vlkolínca a obnova kultúrnych pamiatok

Správa zabezpečuje ochranu, obnovu a údržbu kultúrnych pamiatok, národných kultúrnych pamiatok v meste a objektov na území Vlkolínca, naplňa koncepciu a zásady rozvoja územia v zmysle schváleného ÚPN-Z, spolupracuje s orgánmi štátnej správy, štátnymi fondmi a naplňa ciele obnovy a životaschopnosti mestskej časti Vlkolínec, zabezpečuje výberové konania, projektovú a inžiniersku činnosť.

Po transformácii Kultúrneho a informačného centra prešli od 1. 9. 2004 nasledujúce objekty do správy oddelenia kultúry aj so svojimi činnosťami a aktivitami.

Bjornsonov dom

Celková činnosť Bjornsonovho domu spočíva v zabezpečovaní a koordinovaní klubovej činnosti a činnosti študentského parlamentu. V zrekonštruovaných priestoroch (výstavná sieň, hudobná sieň, videoklub, 2 klubovne a sídlo študentského parlamentu) organizuje výstavnícku činnosť, videoklub, koncerty, besedy, prednášky a semináre, akadémie tretieho veku, prehliadky ZUČ, menšie kultúrno-spoločenské podujatia.

Kultúrny dom Biely Potok

Svojou činnosťou zabezpečuje kultúrne podujatia a spoločenské vyžitie občanov bývajúcich v mestskej časti Biely Potok. Sú to podujatia v rámci domácej kultúry venované zachovaniu tradičných ľudových zvykov, akcie organizované pri príležitosti sviatkov, osláv a rôznych výročí, výstavy a podujatia dovozovej kultúry - koncerty a pod.

Kultúrny dom Černová

Činnosť KD Černová je zameraná na kultúrne vyžitie občanov žijúcich v tejto mestskej časti. Okrem domácej a dovozovej kultúry slúži tento objekt silnému divadelnému zázemiu na premiéry a predstavenia domáceho divadelného súboru. Pri tomto kultúrnom dome pracuje aj folklórny krúžok a jeho činnosť je zameraná aj na kurzy či už hudobné, jazykové a kurz tkania. Od septembra 2004 spravuje aj objekt Domu Andreja Hlinku s jeho expozíciou.

Spoločenská miestnosť Hrboltová

Táto spoločenská miestnosť je oveľa menšia ako dva predchádzajúce objekty. Z toho vyplýva, že ani činnosť nemôže byť tak rozsiahla. Slúžia viac menej na stretnutia občanov Hrboltovej pri rôznych oslavách a jubileách.

Kultúrny dom Andreja Hlinku, a.s.

Od septembra 2004 sa opäť otvorili širokej verejnosti mesta zrekonštruované priestory Veľkej dvorany Kultúrneho domu Andreja Hlinku. Pre zlepšenie kultúrnej činnosti a všestranné využitie priestorov sa pri Kultúrnom dome A.Hlinku, a.s. vytvoril úsek kultúry, ktorý zabezpečuje, organizuje a naplňa kultúrnu činnosť tohto objektu. Veľká dvorana KD Andreja Hlinku sa využíva na divadelné predstavenia, koncerty, výchovné programy, zábavné programy, festivaly a semináre, na vystúpenia domácich súborov, kurzovú činnosť zameranú na spoločenský tanec, módné prehliadky a prehliadky ZUČ, podujatia organizované pri príležitosti rôznych výročí a osláv. Oddelenie kultúry KD Andreja Hlinku, a.s. úzko spolupracuje so všetkými kultúrnymi, ale aj športovými inštitúciami v meste a v rámci svojej činnosti vydáva mesačný kalendár podujatí formou plagátu. Pod správou úseku kultúry patrí aj informačné oddelenie.

Kino Kultúra

Zrekonštruované priestory kina Kultúra boli v nájme filmovej spoločnosti Continental film Bratislava. Priestor kina je po rekonštrukcii multifunkčným priestorom, kde je možné organizovať aj iné kultúrne podujatia. Od 1. 1. 2006 patria priestory Kina Kultúra pod KD Andreja Hlinku, a.s. Kino má 204 sedadiel.

Liptovské múzeum

Liptovské múzeum v Ružomberku je príspevkovou organizáciou Žilinského samosprávneho kraja. Priamo v Liptovskom múzeu v Ružomberku pracuje 20 zamestnancov. Historická účelová budova v Ružomberku je hlavným sídlom múzea. Okrem pracovísk, časti depozitárov sú v nej expozičné a výstavné priestory. V posledných rokoch bola starostlivosť o tento objekt zanedbaná, čo sa prejavilo masívnym zatekaním cez strechu, znehodnotením expozičných a výstavných priestorov. V najbližšom období preto Liptovské múzeum čaká celková rekonštrukcia a revitalizácia budovy. Popri svojej hlavnej činnosti, ktorou je výstavníctvo a expozičná činnosť, len v minulom roku 2005 Liptovské múzeum usporiadalo 129 vlastných podujatí a 60 výstav rôzneho zamerania. Počet návštevníkov prekročil hranicu 15 tisíc, čím sa Liptovské múzeum zaradilo medzi najnavštevovanejšie múzeá na Slovensku.

Galéria Ľudovíta Fullu

Galéria Ľudovíta Fullu je súčasťou Slovenskej národnej galérie, opatruje a sprístupňuje zbierku výtvarných diel Ľudovíta Fullu, ktoré tento umelec daroval štátu. Galéria je najväčšou zbierkou tvorby poprednej osobnosti slovenského moderného umenia, maliara, grafika, ilustrátora a scénografa. Okrem toho sa v galérii organizujú koncerty, besedy, tiež vyučovacie hodiny dejín umenia Školy úžitkového výtvarníctva, vyučovacie hodiny pre talentované deti a obhajoby maturitných prác študentov. S galériou veľmi úzko spolupracujú, a tým obohacujú jej činnosť základné umelecké školy prostredníctvom svojich odborov výtvarnej výchovy, tanca hudby. V minulom roku sa v priestoroch Galérie Ľ. Fullu uskutočnilo 25 samostatných podujatí a počas roka galériu navštívilo 2560 návštevníkov.

V spolupráci s kultúrnymi inštitúciami mesta sa pravidelne v galérii konajú koncerty vážnej hudby, absolventske koncerty, literárne prehliadky, tematicko-výchovné programy, ale aj iné spoločenské podujatia.

Mestská knižnica

Mestská knižnica je príspevkovou organizáciou mesta a jej prvoradou úlohou je utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom a organizovať a uskutočňovať kultúrno-vzdelávacie aktivity. Mestská knižnica má vo svojom knižnom fonde 77 769 knižničných jednotiek a v roku 2004 vypožičala 193 019 knižných jednotiek. V knižnici je registrovaných 4655 používateľov a v roku 2004 spolu navštívilo knižnicu 56 528 používateľov.

Okrem prvoradej úlohy „práca s knihou“ organizuje MsK výchovno-vzdelávaciu činnosť. Pravidelne ročne organizuje cca 82 kolektívnych podujatí vo vlastných priestoroch v spolupráci so všetkými typmi škôl na území mesta, ale aj príľahlych obcí a spoločenskými organizáciami. Organizované podujatia sú kultúrneho, výchovného a vzdelávacieho charakteru.

Mestská knižnica chce ponúkať informácie a služby na úrovni doby, preto už v roku 1997 začala svoje služby modernizovať. Po inštalovaní počítačovej siete a základných pracovných staníc sa v roku 1998 začalo retrospektívne spracovávanie knižničného fondu a postupne prešla knižnica na úplnú automatizáciu. V súčasnosti je spracovaných 65 100 knižničných jednotiek. Od roku 2004 sprístupnila knižnica svojim používateľom možnosť získavania informácií z vonkajších zdrojov – INTERNET, ktoré v minulom roku využilo 1150 používateľov.

Iné inštitúcie

Basta Managment

Reklamná a sprostredkovateľská agentúra, ktorá sa zaoberá organizovaním kultúrnych podujatí (koncerty, megadiskotéky). Agentúra bola založená v roku 2003. Agentúre sa podarilo do mesta dotiahnuť hviezdy ako: Kate Ryan, Ruslana, Karma, Captain Hollywood, Michal David, Martin Maxa, Duo Tweens, Ján Wayne, Mark Oh a ďalších. Agentúra ďalej zabezpečuje ubytovanie v penziónoch a chatách v oblasti Liptova, rôzne reklamné predmety s potlačou loga pre firmy a podnikateľov.

Centrum voľného času ELÁN

Toto centrum je príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je Mesto Ružomberok. Cieľom je výchovná činnosť detí v čase mimo vyučovania. Vytvára podmienky pre záujmovú činnosť detí a mládeže. Pravidelne organizuje príležitostnú činnosť v oblasti: estetiky, kultúry, techniky a prírodovedy, športu a telesnej výchovy.

Tiež organizuje rôzne súťaže, prehliadky, preteky, olympiády. V minulom školskom roku usporiadalo centrum viac ako 70 akcií. V rámci prázdnin organizuje prímestské tábory a stále tábory pre deti vo veku 8-15 rokov.

Skautské múzeum

Skautské múzeum má 5 členné kolégium správy Skautského múzea, ktoré funguje na čisto dobrovoľnej báze. V rámci svojej bohatej činnosti združuje deti a mládež v počte asi 130 členov. Toto múzeum, ktoré patrí k ojedinelým na Slovensku sa nachádza v dosť nevyhovujúcich priestoroch. Svoju činnosť zabezpečuje z grantov a získaním finančných prostriedkov od sponzorov. V rámci svojej činnosti uskutočňuje besedy, výstavy a semináre. V minulom roku usporiadali po prvý krát Skautskú univerzitu pre deti i dospelých. Zúčastnili sa niekoľkých výstav v SR, v Poľsku a ČR.

Rozsah existujúcich zariadení kultúry vyhovuje aj v návrhovom období do roku 2025. V novom sídlisku Hríby možno uvažovať o vybudovaní malého kostola a malého kultúrneho zariadenia.

Telovýchova a šport

Ružomberok má pomerne dobre vytvorené podmienky pre rozvoj športových a relaxačných aktivít. V meste je vytvorená široká základňa športových a relaxačných zariadení.

Tabuľka č. g 2/10 Športové zariadenia v meste Ružomberok

Typ zariadenia	Počet Stav 2010	Počet Návrh 2025
Regulárne futbalové ihriská	7	8
Malé ihriská pre futbal	23	25
Plochy pre futbal	7	9
Tenisové dvorce	13	18
Telocvične	20	21
Basketbalové ihriská	18	20
Posilňovne - fitness pre verejnosť	3	5
Účelové haly pre stolný tenis	3	3
Atletické dráhy, rovinky	4	5
Športové haly (športová hala Koniareň, stolnotenisová hala)	2	2
Zimný štadión (Bottova ul.)	1	1
Zaľadené plochy	1 (sezónne 2 až 3)	1 (sezónne 3 až 4)

Plaváreň (SOUP, Bystrická cesta)	1	1
Mestská plaváreň (v areáli Solo, alternatívne na časti areálu kasární ?)	-	1
Vonkajšie bazény pri plavárni	-	3
Krytý bazén Malino	-	1
Zariadenie pre technické športy	1	1
Kabínková lanovka - SKI PARK	1	1
Sedačková lanovka - SKI PARK	1	3
Lyžiarske vleky - SKI PARK	5	8
Lyžiarsky vlek - Černová	1	1
Lyžiarsky vlek - Kalvária	1	1
Lyžiarsky vlek - Biely Potok	1	2
Lyžiarsky vlek - Smrekovica	1	1
Lyžiarsky vlek - Podsuchá	1	1
Lyžiarsky vlek - Škutovky	1	1

Údaje stav - zdroj: Mestský úrad Ružomberok

Tabuľka č. g 2/11 Plochy pre rozvoj ihrísk v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Variant A	Plocha (ha)	Variant B	Miestna časť	Poznámka
1	Černová	1,9		1,9		Černová	
2	Pod Klačnom	2,8		2,8		Ružomberok	ZaD č.1
3	Hrabovo pod nádržou	0,8		0,8		Ružomberok	v zmysle štúdie
4	Pri Baničnom	2,8		2,8		Ružomberok	
	Spolu	8,3		8,3			

V meste Ružomberok pôsobí niekoľko športových klubov, ktoré okrem zastrešenia jednotlivcov, organizujú aj rôzne športové akcie.

Tabuľka č. g 2/12 Športové kluby v meste Ružomberok

Názov subjektu	Názov subjektu
Šachový klub Ružomberok	Klub nadšencov amatérskej cyklistiky
Šachový oddiel Biely Potok	Lyžiarsky klub RBK
Klub slovenských turistov Ružomberok	SKI Junior RBK
Tenisový klub Ružomberok	Lyžiarsky oddiel SKI profesionál
Športový klub stolného tenisu SCP	Lyžiarsky oddiel Team Rudea
Belan Stolnotenisový oddiel	Lyžiarsky klub Biely Potok
Športový klub stolného tenisu RBK	Klub slovenských lyžiarov a turistov
ŠK ST telesne postihnutých	Klub RTVŠ „REA RBK“
Volejbalový klub VK SCP RBK	Klub - odbor RTVŠ Akcent M
Beachvolleyball klub	Krasokorčuliarsky oddiel - RUŽA
Mestský futbalový klub RBK	Skauting RBK
TJ ISKRA Hrboltová	HK IAMES RBK
FK Biely Potok	Slovenský cykloklub Liptov
TJ Máj Černová	Plavecký oddiel
Mestský basketbalový klub	Futsalový klub
Mestský hokejový klub	Streetball
TJ DIANA - OROL	ŠK karate
TJ FATRA Rbk	Horská služba
Rally team - občianske združenie RBK	BUDO - AIKIDO
TJ Slávia RBK - vzpieranie	ARMWRESLING
Slovenský orol - telovýchovná jednota	YACHT klub
TJ SOKOL	Ostriež klub potápačov
TESPO - Aeroklub RBK	Marieta FIT KLUB
TESPO - Automotoklub Ruža	Atletický oddiel Biely Potok
TESPO - Klub leteckých modelárov	Tanečné štúdio MAESTRO

Zdroj: Mestský úrad Ružomberok

Medzi významné športové akcie organizované mestom Ružomberok alebo inými subjektmi patria napríklad:

- Memoriál Jána Gregora - lyžiarske preteky pre dospelých,
- Medvedík - žiacke lyžiarske preteky,
- Beh okolo Sidorova,
- Kritérium mesta - bežecké preteky,
- Ružomerská latka - skokanské preteky,
- Silvestrovský výstup na Choč,
- Cena primátora - plážový volejbal, šachový turnaj,
- Olympiáda detí materských škôl,
- Jedenástka roka,
- Streetball challenge.

Obchod a verejné stravovanie

Podľa údajov zo Štatistického úradu v Žiline sú na území mesta Ružomberok tieto nasledovné počty predajní :

Tabuľka č. g 2/13 Predajne a pohostinské odbytové strediská

Druh predajne	Počet
Predajne potravinárskeho tovaru, supermarkety a predajne zmiešaného tovaru	124
Predajne potravinárskeho tovaru - supermarkety	4
Obchodné domy, nákupné strediská a hypermarkety	8
Obchodné domy, nákupné strediská - hypermarkety	3
Pohostinské odbytové strediská	129
Predajne nepotravinárskeho tovaru	186
Predajne pohonných látok	8
Predajne motorových vozidiel	7
Zariadenia pre údržbu a opravu motorových vozidiel	13
Predajne súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	7

Uvedené zariadenia slúžia nielen obyvateľom Ružomberka, ale aj obyvateľom spádového územia okresného mesta a účastníkom cestovného ruchu.

V centre mesta sú výstavbe viaceré polyfunkčné domy.

Podľa metodické príručky „Štandardy minimálnej vybavenosti obcí“ by malo mať mesto o veľkosti 30 000 obyvateľov takéto zastúpenie zariadení pre verejné stravovanie :

Tabuľka č. g 2/14 Zariadenia pre verejné stravovanie - štandard

Druh zariadenia	Počet stoličiek
Reštaurácie I. a II. cenovej skupiny	300
Reštaurácie III. a IV. cenovej skupiny	
Vinárne	1 050
Kaviarne	1 200
Hostince	1 050
Spolu	4 200

Počet predajní a pohostinských odbytových stredísk sa riadi trhovými podmienkami v závislosti od kúpyschopnosti obyvateľstva a rozvoja cestovného ruchu. Preto je ťažko predvídať rozvoj v tejto oblasti. Dajú sa formulovať všeobecné zásady na umiestnenie týchto zariadení:

- vyššiu občiansku vybavenosť v centre mesta doplniť o špecializované maloobchodné predajne a služby,
- pri navrhovaní občianskej vybavenosti v centrálnej mestskej zóne preferovať jej umiestnenie v rámci polyfunkčných objektov spolu s funkciou bývania,
- v centrálnej mestskej zóne neumiestňovať prevádzky obchodu a služieb s vysokými nárokmi na dopravu,
- doplniť základnú občiansku vybavenosť v centrách miestnych častí a na navrhovaných plochách bývania,
- pri vstupe do mesta v miestnej časti Černová pri ceste I/18 riešiť plochy vyššej občianskej

- vybavenosti s možnosťou umiestnenia obchodných domov s vyššími nárokmi na dopravu,
- doplniť plochy vyššej občianskej vybavenosti na východnom okraji katastrálneho územia pozdĺž južného okraja cesty I/18,
- doplniť plochy vyššej občianskej vybavenosti popri Bystrickej ceste,
- štruktúru navrhovanej občianskej vybavenosti vo väzbe na rekreačné územie riešiť vo vzťahu k potrebám rekreácie a cestovného ruchu,
- vo väzbe na plochy občianskej vybavenosti riešiť dostatočný počet parkovacích miest pre motorové vozidlá nie však na úkor súčasných plôch vzrastlej zelene.

Verejné ubytovanie

Podľa údajov zo Štatistického úradu v Žiline sú na území mesta Ružomberok tieto nasledovné ubytovacie zariadenia:

Tabuľka č. g 2/15 Ubytovacieho zariadenia

Druh ubytovacieho zariadenia	Počet
Ubytovacie zariadenia spolu	40
Lôžka v ubytovacích zariadeniach spolu	1 801
Hotely (motely, botely) ***, ** a * spolu	4
Lôžka v hoteloch (moteloch, boteloch) ***, ** a * spolu	298
Hotely (motely) **** a **** spolu	0
Penzióny ***, ** a * spolu	7
Lôžka v penziónoch ***, ** a * spolu	230
Turistické ubytovne ** a * spolu	10
Lôžka v turistických ubytovniach ** a * spolu	468
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia spolu	14
Lôžka v ostatných hromadných ubytovacích zariadeniach spolu	766
Ubytovanie v súkromí spolu ***, ** a * spolu	5
Lôžka v rámci ubytovania v súkromí	39

Tabuľka g 2/16 Zoznam ubytovacích zariadení v na území mesta Ružomberok

Názov zariadenia
Kultúra
Hotel Áčko, Hrabovská cesta
Fatraparky
Hotel Malina
Horský hotel
Hotel Hrabovo
Apartmány Hrabovo
Apartmány - Klaudia, Veronika
Penzión Sidorovo
Penzión U Šulov
Penzión Western
Penzión Park
Penzión Andrej
Penzión Pod Vlkolíncom
Penzión Tenis club, D. Makovického
Penzión Blesk, Vajanského 9
Penzión RUZ 108
Penzión Na Farme Gejdak
Sport Penzión Blesk
Turistická ubytovňa Mladá generácia, Hrabovská cesta
Zotavňa Smrekovica
Koliba U dobrého Pastiera
Poľovnícky dom Hubertus
Rekrečné stredisko Jazierce
Ubytovacie zariadenie Mechanik
Ubytovanie na Kalvarii

Ubytovňa Ikar
Ubytovňa Mladá Generácia
Chata Sunday
Chata Nika
Chata Hrabovo
Chata Veget
Chata Skalka
Majekova chata

Podľa metodickéj príručky „Štandardy minimálnej vybavenosti obcí“ by malo mať mesto o veľkosti 30 000 obyvateľov takéto zastúpenie zariadení pre verejné ubytovanie :

Tabuľka č. g 2/17 Zariadenie pre verejné ubytovanie - porovnania

Druh zariadení	Počet zariadení stav	Počet lôžok stav	Počet lôžok podľa štandardov	Rozdiel
hotely ***** a ****	0	0	90	deficit 90 lôžok
hotely ***, ** a *	4	298	210	
penzióny	7	230	105	
turistické ubytovne	10	468	120	
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	14	766		
Ubytovanie v súkromí	5	39		
Spolu		1 801	525	

Z porovnania údajov je zjavné, že mesto Ružomberok má dostatok zariadení pre verejné ubytovanie okrem kategórie hotelov vyššej triedy. Takéto zariadenia zatiaľ neexistujú. Pre hotel vyššej triedy treba hľadať vhodnú polohu v CMZ alebo v návaznosti na CMZ (napr. západná časť areálu vojakov).

Verejná správa

Mesto Ružomberok je sídlom krajských, obvodných a okresných úradov s pôsobnosťou na území okresu Ružomberok a úradov s pôsobnosťou na území mesta Ružomberok, t.j. na katastrálnych územiach Ružomberok a Hrboltová.

Krajské úrady

- Krajský pamiatkový úrad Žilina - Pracovisko Ružomberok, Š. N. Hýroša 1, 034 01 Ružomberok

Obvodné úrady

- Obvodný úrad v Ružomberku,
- Obvodný úrad životného prostredia,
- Obvodný pozemkový úrad,
- Obvodný lesný úrad,
- Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie
- Obvodný úrad práce sociálnych vecí a rodiny
- Daňový úrad

Okresné úrady

- Katastrálny úrad v Žiline - Správa katastra Ružomberok
- Regionálna veterinárna správa Liptovský Mikuláš, pracovisko Ružomberok,
- Hasičský a záchranný zbor SR - Okresné riaditeľstvo Ružomberok
- Okresné riaditeľstvo policajného zboru,
- Okresný úrad

Úrady s pôsobnosťou na území mesta

- Mestský úrad Ružomberok
- Rímsko-katolícky farský úrad, Ružomberok
- Farský úrad Ružomberok - Evanjelická cirkev augsburského vyznania
- Obvodné oddelenie PZ Ružomberok, Hlinkovo námestie 54
- Mestská polícia

g) 3. Výroba

Priemyselná výroba, stavebníctvo, sklady

V meste Ružomberok má tradíciu najmä papierenský a textilný priemysel. Textilný podnik Texicom, a.s. však zanikol a v jeho areáli teraz sídli množstvo menších firiem s rôznym zameraním (sklady, doprava a iné). Nosným podnikom ostal Mondi SCP, a.s. na výrobu papiera.

Zamestnanosť sa presunula na stredné a malé podniky. V rámci územia mesta je veľká časť podnikov lokalizovaná v údolí Revúce pri ceste I/59. V rámci mesta sú plochy výroby rozmiestnené do piatich výrobných zón :

- výrobná zóna Ružomberok-Rybárpole (areál bývalého Texicomu, a.s., ktorý v súčasnej dobe využíva asi 70 podnikateľov; lokalita si vyžaduje komplexnú revitalizáciu),
- výrobná zóna Mondi SCP, a.s. (plocha areálu je stabilizovaná; R1 ovplyvní využitie a variabilitu skladovacej časti areálu mimo riešeného územia),
- výrobná-skladová zóna pri Bystrickej ceste (časť lokality si vyžaduje prestavbu Solo, Benzinol; vzhľadom na kvalitu tehliarskej suroviny uvažujeme o obnove výroby tehliarskych výrobkov),
- výrobná zóna Biely Potok (v súčasnej dobe na prenájom, vhodná pre skladový areál),
- výrobná zóna Jazierce (areály Kovo Bohunka a Slovopap sú nevhodne umiestnené v prírodnom prostredí pri Revúci, zóna sa ponecháva pre skladové areály do doby amortizácie stavieb, vo výhlade uvažovať o zmene funkčného využitia)

Súčasný stav mnohých priemyselných a skladových areálov je neuspokojivý (slabá údržba objektov, komunikácií, nedostatok zelene).

Najväčším priemyselným podnikom na území mesta Ružomberok je spoločnosť s dlhoročnou tradíciou, ktorá v súčasnosti nesie názov Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok. V súčasnosti firmu vlastní spoločne medzinárodná skupina Mondi Business Paper a slovenský ECO-INVEST, každý z nich má 50 %-ný podiel. Skupina Mondi Business Paper je jedným z najväčších európskych výrobcov nenatieraného bezdreveného papiera určeného pre kancelárske účely. Okrem Ružomberka skupina prevádzkuje fabriky v Rakúsku, Maďarsku, Izraeli a Juhoafrickej Republike. Základnými cieľmi spoločnosti Mondi Business Paper SCP, a.s., Ružomberok sú:

- efektívne zhodnocovanie domácich obnoviteľných surovín, výroba a predaj celulózo-papierenských produktov na domácom a zahraničných trhoch s ohľadom na environmentálne pomery a prosperitu spoločnosti,
- Mondi Business Paper SCP, a.s. je vedúcim výrobcom bezdrevených grafických a kancelárskych papierov a kartónov na Slovensku. Všetky produkty spomedzi širokého výrobného programu spoločnosti sú určené na ďalšie špeciálne použitie.

Návrh rozvoja priemyselnej výroby

Rozvoj priemyselnej výroby sa bude uberať dvomi smermi :

- priemyselnou výrobou na existujúcich výrobných plochách pri komplexnej revitalizácii výrobných areálov (areál bývalého Texicomu, areál tehelne),
- zriadením nových priemyselných prevádzok.

Pre rozvoj výroby sú navrhnuté tieto nové plochy:

- priemyselný park Hríby na nezastavanej ploche južne od cesty I/18 a západne od uvažovanej trasy R1 - pás medzi Ružomberkom a Štiavničkou v etape návrh (najväčšiu rozvojovú plochu podľa variantu A je vhodné ponechať vcelku pre strategického investora),
- výrobná plocha Pod Skalami na nezastavanej ploche v etape návrh,
- výrobná plocha Pri Doprastave na nezastavanej ploche v etape návrh,
- lokalita Hore potôčkom medzi ložiskom tehliarskych hĺn a cestou do Ludrovej na nezastavanej ploche v etape výhľad.

V súčasnej dobe nie je známy strategický investor ani odvetvie priemyslu pre priemyselný park. Mala by to byť výroba s vyššou pridanou hodnotou a ktorá nebude znečisťovať životné prostredie.

Tabuľka č. g 3/1 Plochy pre rozvoj výroby a skladov a tech. vybavenia v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Miestna časť	Poznámka
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Priemyselný park Hríby Ružomberok	42,0	2000	12,6	600	Ružomberok	Záber poľnohosp. pôdy
2	Pod Skalami	4,8	180	4,8	180	Ružomberok	
3	Pri Doprastave	5,6	200	5,6	200	Ružomberok	
4	Transformovňa Hrboltová	0,8	15	0,8	15	Hrboltová	
5	Skládka stavebného odpadu	4,9	5	4,9	5	Ružomberok	ZaD č.1
	Spolu	58,1	2400	28,7	1000		

Tabuľka č. g 3/2 Plochy pre rozvoj výroby a skladov a tech. vybavenia v etape výhľad po roku 2025

por. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Miestna časť	Poznámka
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Hore Potôčkom	10,6	300	21,6-	600	Ružomberok	odvodnenia
	Spolu	21,6	600	11,0	300		

Poľnohospodárstvo

Rastlinná výroba v okrese Ružomberok je zameraná na pestovanie obilnín, zemiakov a krmovín. Počet obilných jednotiek na 100 ha sa pohybuje v intervale 2000 - 2500 a výnos z jedného ha predstavuje 3,5 - 4,2 t.ha⁻¹. Pestovanie zemiakov v poslednom období upadá, kvôli nízkej rentabilite a veľkým problémom s predajom. Naopak začalo sa rozmáhať pestovanie repky olejnej.

V živočíšnej výrobe prevláda chov hovädzieho dobytku, ale chovajú sa aj ovce, menej ošípané a hydina. Počet hovädzieho dobytku na 100 ha poľnohospodárskej pôdy je 30 – 35 kusov, pričom priemerná ročná dojivosť predstavuje 3000 - 3500 litrov.

V okrese Ružomberok pôsobí 5 poľnohospodárskych družstiev:

- PD Ludrová - chov hovädzieho dobytku,
- PD Likavka - chov hovädzieho dobytku,
- PD Lisková-Sliače - chov hovädzieho dobytku,
- PD Liptovská Osada - chov hovädzieho dobytku a moriek.
- PD Liptovská Revúca - chov oviec.

Produkčný potenciál poľnohospodárskych pôd nachádzajúcich sa v riešenom území (k.ú. Ružomberok a k.ú. Hrboltová) je v porovnaní s celoslovenskými podmienkami nízky. Iba malé % výmery ornej pôdy je zaradené do 5. kvalitatívnej skupiny pôd. Relatívne produktívnejšie pôdy v rámci riešeného územia sa nachádzajú v oblasti Liptovskej kotliny - lokalita Hríby a v doline Revúce najmä na ľavom brehu.

Rozvoj poľnohospodárstva je limitovaný najmä prírodnými podmienkami, ale aj obmedzeniami, ktoré vyplývajú z ochrany životného prostredia. Na poľnohospodársku činnosť bude mať negatívny vplyv výstavba R1.

Tabuľka č. g 3/3 Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov spolu za k.ú. Ružomberok a Hrboltová

Druh pozemku	Riešené územie výmera (m ²)	Riešené územie %
orná pôda	4 276 516	3,37
záhrady	1 521 196	1,20
vinica	77	0,00
ovocný sad	3 100	0,00
trvalé trávne porasty	31 405 930	24,78
poľnohospodárska pôda spolu	37 206 819	29,36
lesné porasty	78 841 064	62,22
vodné plochy	1 156 367	0,91
zastavané plochy	7 517 317	5,93
ostatné plochy	1 998 230	1,58
nepoľnohospodárska pôda spolu	89 512 978	70,64
Celkom	126 719 797	100,00

Z uvedených údajov je možné určiť tieto charakteristické ukazovatele :

- poľnohospodárske využitie krajiny (percento poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery riešeného územia) - 29,36 % - nízke,
- stupeň zornenia (percento ornej pôdy z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy v riešenom území) - 11,49 % - veľmi nízky,
- stupeň zatrávnenia (percento TTP z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy v riešenom území) - 84,41 % - veľmi vysoký,
- stupeň zalesnenia - lesné porasty sa podieľajú na celkovej výmere riešeného územia - 62,22 %-mi.

Na jedného obyvateľa pripadá v súčasnosti 0,1256 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho len 0,0144 ha ornej pôdy. Lesnej pôdy pripadá na jedného obyvateľa 0,2661 ha.

Organizácia poľnohospodárskej výroby

Na riešenom území (katastrálne územia Ružomberok a Hrboltová) pôsobia tieto poľnohospodárske subjekty: PD Ludrová, PD Likavka, Družstvo Srazy, GR Plus, s.r.o. Bratislava, Emil Saniga - Gejdák, Pavol Papúch, Jozef Badánik - Badas, SHR Silván - Longaver.

Vzhľadom na veľký rozsah TTP ako aj udržanie kultúrnej krajiny je žiadúce orientovať poľnohospodársku výrobu na chov oviec. Chov oviec je možné doplniť agroturistickými aktivitami na spôsob Krajinky. V Revúckej doline môžu byť 2 ovčiny, v Bielom Potoku 1, v Trlenskej doline 1, v podhorí Sidorova 1, v Hrboltovej 1.

Lesné hospodárstvo

Na rozdiel od poľnohospodárstva, má lesné hospodárstvo na území Ružomberka lepšie podmienky na rozvoj.

Najvyššie položené a svažité oblasti pokrývajú ochranné lesy, ktoré tvoria 45 % lesných porastov. Ich hlavnou funkciou je ochrana pôdy pred eróziou z dôvodov nepriaznivých stanovištných a klimatických pomerov.

V návaznosti na mesto Ružomberok prevládajú lesy osobitného určenia, ktorých hlavnou funkciou je niektorá z verejnoprospešných funkcií. Toto zaradenie lesných porastov je schvaľované orgánom štátnej správy na obdobie platnosti lesného hospodárskeho plánu (10 r.) a významne ovplyvňuje spôsob obhospodarovania lesných porastov. Podiel lesov tejto kategórie je 19 %.

Zvyšných 36 % lesného porastu zaberajú lesy hospodárke, ktorých hlavnou úlohou je produkcia akostnej drevnej hmoty pri súčasnom zabezpečovaní ostatných funkcií.

Zdravotný stav lesných porastov je na väčšine územia dobrý. Prevahu majú lesy zdravé až slabo poškodené. Lesy stredne až silne poškodené sa nachádzajú najmä v juhozápadnej časti katastrálneho územia v oblasti Malej Smrekovice.

Obhospodarovanie lesov sa riadi lesnými hospodárskymi plánmi pre lesný hospodársky celok Hubová a lesný hospodársky celok Biely Potok, ktoré sa spracovávajú odbornou organizáciou na desaťročné obdobie. Lesné hospodárske plány zohľadňujú aj požiadavky na ochranu prírodných hodnôt.

g) 4. Rekreačia

Širšie súvislosti

Mesto Ružomberok má z hľadiska rozvoja cestovného ruchu mimoriadne výhodnú polohu. V trojhodinovej dostupnosti sa od mesta nachádzajú miliónové aglomerácie (Budapešť, Krakov, Ostravsko, Sliezsko), z ktorých je oblasť Západných Karpát najbližším vysokým pohorím vhodným pre realizáciu aktivít, ktoré sú viazané na špecifické podmienky dané klímou a morfológiou terénu. Ide predovšetkým o aktivity zimných športov, najmä lyžovanie, ktoré patrí medzi najlukratívnejšie komodity v cestovnom ruchu.

Lokalizačné predpoklady Ružomberka sú dané množstvom atraktivít, predovšetkým z hľadiska prírodných prvkov. Charakter reliéfu, jeho strmosť, nadmorská výška, prevýšenie, pestrá morfológia, krasové javy, skalné útvary, minerálne vody, vodopády, lesnatosť, flóra a fauna, ale aj ľudová architektúra, kultúrno-historické pamiatky, múzeum, galéria, kúpeľné miesta, termálne kúpalisko, vodné plochy - sú atribúty, ktoré tu na relatívne malej ploche reprezentujú všetky aktivity cestovného ruchu, okrem mora a veľkomesta. Po vyhlásení národného parku Chočské vrchy bude mesto Ružomberok jediným mestom v Európe, na ktorého katastrálnom území budú tri národné parky.

Tabuľka č. g 4/1 Kapacity a výkony ubytovacích zariadení cestovného ruchu v Žilinskom kraji v roku 2009

Okres, mesto	Počet ubytovacích zariadení	Lôžka spolu	Návštevníci spolu	Zahraniční návštevníci	Využitie stálych lôžok v %	Tržby za ubytovanie v €
Okres Bytča	14	278	3 117	564	13,6	100 750
Mesto Bytča	2	D	D	D	D	D
Okres Čadca	82	2 331	22 838	6 408	10,8	768 070
Mesto Čadca	9	385	7 623	2 262	12,6	262 038
Okres Dolný Kubín	40	1 394	22 880	8 679	12,9	767 058
Mesto Dolný Kubín	19	678	14 148	6 426	13,4	507 093
Okres Kys. N. Mesto	9	387	2 372	815	8,0	82 275
Mesto Kys. N. Mesto	5	158	1 738	668	16,1	58 508
Okres Lipt. Mikuláš	238	10 711	238 724	99 621	24,3	15 666 648
Mesto Lipt. Mikuláš	61	2 378	48 362	20 445	23,3	3 676 666
Okres Martin	72	2 753	43 611	11 480	12,4	1 733 005
Mesto Martin	25	1 588	26 537	7 373	11,8	1 185 476
Okres Námestovo	32	976	11 153	2 280	11,3	358 575
Mesto Námestovo	9	188	2 656	1 148	8,9	98 823
Okres Ružomberok	81	3 369	77 684	32 017	31,3	6 151 687
Mesto Ružomberok	35	1 340	29 529	8 497	21,8	1 478 799
Okres Turč. Teplice	37	2 105	27 288	4 708	37,6	5 614 077
Mesto Turč. Teplice	18	1 650	23 452	4 214	44,5	5 508 378
Okres Tvrdošín	136	3 363	35 005	13 690	11,1	1 475 361
Mesto Tvrdošín	10	362	4 535	1 912	10,4	160 042
Okres Žilina	154	6 137	158 618	61 247	18,9	9 683 940
Mesto Žilina	38	2 512	73 158	32 494	17,7	4 240 504

Poznámka: D = dôverné údaje, ktoré štatistický úrad nezverejňuje

V počte rekreačných zariadení, počte lôžok, počte návštevníkov a tržbách za ubytovanie jednoznačne vedie okres Liptovský Mikuláš. Druhým v poradí, ale s veľkým odstupom je okres Žilina.

V počte ubytovacích zariadení je okres Ružomberok je na piatom mieste, mesto Ružomberok je na treťom mieste.

V počte lôžok je okres Ružomberok na treťom mieste, mesto Ružomberok je na piatom mieste.

V počte návštevníkov je okres Ružomberok na treťom mieste, mesto Ružomberok na je na treťom mieste.

V tržbách za ubytovanie je okres Ružomberok na treťom mieste za okresmi Liptovský Mikuláš a Žilina. V tržbách za ubytovanie je mesto Ružomberok na štvrtom mieste za mestami Turčianske Teplice, Žilina, Liptovský Mikuláš.

ÚPN VÚC Žilinského kraja Zmeny a doplnky č. 3 popisujú rozvoj cestovného ruchu v okrese Ružomberok nasledovne.

Územie okresu Ružomberok tvorí západná časť Liptovskej kotliny a z nej pokračujúce údolie Váhu po sútok s Oravou a hlboké doliny prítokov Váhu, riečok Revúca, Ľubochňanka a Likavka, obklopené zo severu Chočskými vrchmi, zo západu Veľkou Fatrou a z juhu Starohorskými vrchmi a Ďumbierskymi Nízkymi Tatrami. Ťažiskovým, silne urbanizovaným priestorom okresu je mesto Ružomberok a okolité sídla Likavka a Lisková, ktoré tvoria prirodzenú sídelnú aglomeráciu.

Medziokresné väzby rekreácie a turizmu sú pomerne bohaté a rôznorodé. Najintenzívnejšie sa prejavujú v otvorenej Liptovskej kotline s okresom Liptovský Mikuláš, v smeroch Lúčky - Liptovská Anna, Liptovská Teplá - Vlasy, Sliač - Partizánska Ľupča - Železnô, Magurka a Liptovská Lúžna ďalej s okresom Dolný Kubín, v smeroch Stankovany - Kľačany, Komjatná - Žaškov, Valaská Dubová - Jasenová a Lúčky - Malatiná a s okresom Banská Bystrica v smeroch Vyšná Revúca - Turecká a Nižná Revúca - Donovaly.

Rozvoj cestovného ruchu v okrese Ružomberok výrazne ovplyvňuje cesta I/59, ktorá prechádza Žilinským krajom od hraníc s Poľskou republikou a prepája región s Banskobystrickým krajom. Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 je táto trasa navrhnutá ako medzinárodná turistická trasa.

Rekreačný potenciál okresu je veľký a jeho prírodné a civilizačné danosti vytvárajú pomerne rozsiahlu a vyváženú rekreačnú ponuku. Deficitná je len možnosť letnej rekreácie pri vode. Aktivita územia majú prevažne regionálny až celoštátny význam. Umožňujú ďalej rozvíjať všetky pobytové, migračné a pasantné formy horského, mestského, kúpeľného a vidieckeho turizmu a tiež zimných lyžiarskych športov. Kultúrne a historické danosti okresu sú vhodné pre podstatne intenzívnejší rozvoj poznávacieho, kultúrneho a spoločenského turizmu. Unikátom je Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry (PRLA) Vikolíne, ktorá je zaradená do zoznamu UNESCO.

Špecifickou danosťou sú aj prírodné liečebné kúpele v Lúčkach a Korytnici. Liečebný charakter majú aj zariadenia v Ľubochni, na Smrekovici a v lokalite Železnô. Ľubochňa má charakter liečebno-relaxačného alebo aj liečebného kúpeľného centra. Pre liečebno-relaxačné kúpeľné centrá sú vhodné podmienky aj v Revúckej doline, v priestore Liptovskej Lúžnej, pri Komjatnej a inde. V obci Bešeňová je vybudovaný akvapark Bešeňová, ktorý vyžíva termálne pramene s blahodarnými účinkami na pohybové, dýchacie ústrojenstvo a urologické problémy. Súčasťou akvaparku je aj wellness. Termálne vody pri Bešeňovej je potrebné využiť na vytvorenie širšieho rekreačného zázemia zahŕňajúceho aj sídlo Potok. Pre rekreáciu pri vode a vodné športy je možné využívať aj strediská pri Liptovskej Mare v okrese Liptovský Mikuláš. Taktiež je potrebné využiť existujúce zdroje termálnych vôd v oblasti Liptovských Sliačov a Ivachnovej.

Funkcia zotavenia bude dominantnou v miestnej časti Ružomberka PRLA Vikolíne, v okrajových častiach Liptovských Revúc a Liptovskej Lúžnej, v Korytnici a v Ľubochni, v Komjatnej - Studničnej a v osadách Stankovian. Participujúcou bude v centrálnych častiach obcí Liptovské Revúce a Liptovská Lúžna, v miestnej časti Liptovských Sliačov - Vyšný Sliač, v obciach Hubová, Švošov a Stankovany, v centrálnej časti obce Komjatná, v obciach Likavka, Valaská Dubová a Štiavnička a tiež v miestnych častiach Ružomberka Hrboltová a Biely Potok.

Okres je súčasťou navrhovanej regionálnej priestorovej a funkčnej štruktúry Liptovského regiónu cestovného ruchu. V okrese Ružomberok sú 3 rekreačné krajinné celky (RKC): Ružomberok a okolie, Kľačianska úžina a Dolina Revúce. Hlavným turistickým nástupným centrom oblasti a okresu a tiež východiskovým centrom vlastného RKC a RKC Kľačianska úžina je mesto Ružomberok. Východiskovým centrom RKC Dolina Revúce je Liptovská Osada. Navrhované funkčné jednotky regionálneho a vyššieho významu sú uvedené v tabuľkách č. 11/3 a 11/4.

V okrese je potrebné záväzne pokryť nároky na oddych a zotavenie domácich obyvateľov, hlavne mesta Ružomberok v rozsahu približne 9000 osôb za deň. Z toho asi 5000 osôb mimo zastavaného územia sídel. Rekreačné nároky obyvateľov Ružomberka ovplyvňujú rozvoj domáceho a zahraničného turizmu v okolí mesta, hlavne v strediskách Ružomerského Skiparku a v priestore Vlkolínca. To si vyžaduje vybudovať prímestské rekreačné zóny a strediská špecializované na prímestskú rekreáciu juhovýchodne od mesta a za riekou Váh. Možnosti budúceho rozvoja turizmu v okrese sú veľmi dobré, ale územne sú značne limitované. Podstatnú časť územia okresu pokrývajú územia národných parkov, kde sú možnosti ďalšej výstavby obmedzené len na existujúce sídla a rekreačné útvary. Nad mestom Ružomberok leží moderné lyžiarske stredisko, ktoré ponúka návštevníkom bohaté športové vyžitie najmä počas zimnej sezóny. Horský turizmus mimo tohto strediska má predpoklady aktívneho rozvoja v priestore Liptovskej Lúžnej, Liptovskej Osade a pri Komjatnej. V Liptovských Revúchach je vybudované zimné lyžiarske stredisko určené pre všetkých milovníkov zimného športu od začiatočníkov, až po tých najnáročnejších.

Veľký význam pre okres môže mať podstatné zvýšenie kúpeľného turizmu a to liečebného v existujúcich prírodných liečebných kúpeľoch Lúčky a Korytnica a tiež relaxačného v satelitných kúpeľno-liečebných a kúpeľno-relaxačných sídelných strediskách pri Ľubochni a Lúčkach a v nových strediskách vo Vyšnej Revúci a v Liptovskej Lúžnej. Rozvoj kúpeľného turizmu je podmienený obnovením v súčasnosti nevyužívaných kúpeľov Korytnica, kde sa nachádzajú prírodné liečivé zdroje. Jedná sa o prírodnú slabo mineralizovanú, síranovo - hydrogenuhličitanovú, vápenato - horečnatú, uhličitú, železnatú, studenú, hypotonickú vodu. Pôvodne sa tu liečili žalúdočné a črevné choroby a choroby pečene. Kvalitatívny rozvoj s relaxačno-liečebným zameraním je treba umožniť aj v existujúcej základni na Smrekovici.

V meste Ružomberok je potrebné ďalej aktivizovať mestský poznávací, kultúrny a spoločenský, prípadne aj nákupný turizmus a zachytiť mototuristický tranzit.

Tabuľka č. g 4/2 Atraktivita poznávacieho a kultúrneho turizmu - Ružomberok

Typ	Názov	Katastrálne územie	Stručná charakteristika
Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry	Vlkolíne	Ružomberok	Osada zapísaná v zozname UNESCO s charakteristickou drevenou architektúrou horských a podhorských oblastí v stredoveku
Hrady a zámky	Likavský hrad	Likavka	Zrúcanina, po poslednej rekonštrukcii je sprístupnená Hunyadyho veža, v ktorej je umiestnená expozícia dejín hradu
Mestská pamiatková zóna	Ružomberok	Ružomberok	Územie typické historickým sídelným usporiadaním, územie kultúrnej krajiny s pamiatkovými hodnotami, resp. územie s archeologickými náleziskami
Vidiecka pamiatková zóna	Stankovany - Podšíp	Stankovany	Územie typické historickým sídelným usporiadaním, územie kultúrnej krajiny s pamiatkovými hodnotami, resp. územie s archeologickými náleziskami

Vidiecky turizmus spolu s horskou turistikou má dobré rozvojové podmienky hlavne v osídlení Liptovských Revúc a Liptovskej Lúžnej, vo Valaskej Dubovej, Komjatnej a Stankovanoch. Vidiecky turizmus s agro a ekoturistikou sa môže rozvíjať v okolí Liptovských Sliačov, Liptovskej Štiavnice, Ludrovej a Likavky.

Tradičnú pešiu horskú turistiku je treba ďalej podporovať vo všetkých pohoriach okresu. Horskú cykloturistiku je nutné usmerňovať na spevnené lesné cesty. Podstatne je možné rozšíriť a skvalitniť vodnú turistiku na Váhu a sezónne aj na jeho prítokoch. Vo všetkých častiach okresu, ale hlavne v priestoroch Liptovskej Lúžnej a Komjatnej je možné rozvíjať hipoturistiku.

Riešené územie mesta Ružomberok zasahuje do dvoch rekreačných krajinných celkov Ružomberok a okolie a Dolina Revúce. Návrh rozvoja rekreačných priestorov a útvarov vyššieho významu podľa smernej časti Zmien a doplnkov č. 3 ÚPN VÚC Žilinského kraja uvádzame v nasledovných tabuľkách.

Tabuľka č. g 4/3 Návrh rozvoja rekreačných priestorov a útvarov vyššieho významu v rekreačnom krajinnom celku Ružomberok a okolie

Rekreačný priestor	Typ, význam strediska	Formy cestovného ruchu		Spôsob rozvoja územia	Denná návštevnosť návrh	Ochrana prírody, limity využitia
		Hlavné	Doplnkové			
PRZ Ružomberok Hrabovo: - Kalvária - Biely Potok - Ludrová - Hrboltová - Čebrať	-	Prímestská rekreácia		Dobudovanie vybavenosti a lesoparku, založenie PRZ Biely Potok a Ludrová	3400 Z	OP NP Veľká Fatra
AGL. RÚ Skipark Ružomberok: - SRT Hrabovo - SRT Malinô Brdo - ZT Vikolíneč	III M	Letný pobytový v horách, zimný pobytový v horách, poznávací	Prímestská rekreácia	Dobudovanie SRT a špeciál. zariad. PRLA Vikolíneč	8000 Z	OP NP Veľká Fatra SKUEV0238 PHO zdrojov pitných vôd
SRT Trlenská dolina	II R	Letný pobytový v horách		Dobudovanie vybavenosti	500 L	OP NP Veľká Fatra nCHVÚ Veľká Fatra
SRT Podsuchá	II R	Letný pobytový v horách, zimný pobytový na horách		Dobudovanie vybavenosti	600 L	OP NP Veľká Fatra nCHVÚ Veľká Fatra SKUEV0164 PHO zdrojov pitných vôd
SRT/RK Smrekovica	III C	Letný pobytový na horách, Zimný pobytový na horách,		Dobudovanie vybavenosti RK	300 L	OP NP Veľká Fatra NP Veľká Fatra nCHVÚ Veľká Fatra SKUEV0238 PHO zdrojov pitných vôd
SRTS Vyšný Sliach	II R	Vidiecky		Prestavba obce na SRTS	400 L	OP NAPANT nCHVÚ Nízke Tatry SKUEV0152
LK Lúčky Kúpele	C	Kúpeľný		Dobudovanie a rozšírenie kapacity	400	PHO zdrojov pitných vôd
AGL. RÚ Lúčky: - SRTS/LK Lúčky - ZR Ostré	II R	Letný pobytový pri termálnej vode, letný pobytový v horách, vidiecky		Dobudovanie a nová výstavba SRTS, ZT Ostré bez zmeny	1500 L	PHO zdrojov pitných vôd
SRTS/RK Kalameny		Letný pobytový v horách, vidiecky	Letný pobytový pri termálnej vode			PHO zdrojov pitných vôd
SRTS Studničná (v k.ú. Komjatná)	III R	Letný pobytový v horách, zimný pobytový v horách,	Vidiecky	Nová výstavba SRTS	1000 Z	PHO zdrojov pitných vôd
AGL. RÚ Bešeňová: - SRTS Bešeňová - SRTS Potok	II C	Letný pobytový pri termálnej vode, zimný pobytový pri termálnej vode	Vidiecky	Dostavba SRTS Bešeňová, nová výstavba SRTS Potok	3000	

Tabuľka č. g 4/5 Návrh rozvoja rekreačných priestorov a útvarov vyššieho významu v rekreačnom krajinnom celku Dolina Revúce

Rekreačný priestor	Typ, význam strediska	Formy cestovného ruchu		Spôsob rozvoja územia	Denná návštevnosť návrh	Ochrana prírody, limity využitia
		Hlavné	Doplnkové			
AGL. RÚ Liptovská Osada: - SRTS Liptovská Osada - ZR Škutovka	II C	Letný pobytový v horách, zimný pobytový v horách,	Vidiecky	Dobudovanie vybavenosti v obci a v ZR Škutovka	2000 Z	OP NP Veľká Fatra NP Veľká Fatra nCHVÚ Veľká Fatra OP NAPANT NAPANT nCHVÚ Nízke Tatry SKUEV0164 SKUEV0198 PHO zdrojov pitných vôd
LK Korytnica Kúpele	II C	Kúpeľný		Obnova a dobudovanie vybavenosti LK	800 L	NAPANT nCHVÚ Nízke Tatry SKUEV0302 PHO zdrojov pitných vôd
AGL. RÚ Liptovské Revúce: - SRTS Niž. Revúca - RK Vyšná Revúca	II C	Letný pobytový v horách, zimný pobytový v horách,	Vidiecky	Dobudovanie vybavenosti obce a SRTS, nová výstavba RK Vyšná Revúca	2900 L	NP Veľká Fatra nCHVÚ Veľká Fatra OP NAPANT SKUEV0164 SKUEV0198 SKUEV0238 PHO zdrojov pitných vôd
AGL. RÚ Liptovská Lúžna: - SRTS Ráztočná - SRTS Horná Lúžna	II C	Letný pobytový v horách, zimný pobytový v horách,	Vidiecky	Dobudovanie vybavenosti obce a nová výstavba SRTS Ráztočná a Horná Lúžna	5000 Z	OP NAPANT NAPANT nCHVÚ Nízke Tatry SKUEV0197 SKUEV0302 PHO zdrojov pitných vôd

Skratky, použité v tabuľke :

AGL. RÚ = aglomerácia rekreačných útvarov
SRTS = sídelné stredisko rekreácie a turizmu
SRT = samostatné stredisko rekreácie a turizmu
PRZ = prímestská rekreačná zóna
ZR = základňa rekreácie
ZT = základňa turizmu
LK = liečebné kúpele
RK = rekreačné kúpele
III = horský funkčný typ
II = podhorský funkčný typ
M = medzinárodný význam
R = regionálny-okresný význam
L = letná sezóna
Z = zimná sezóna
OP NP = ochranné pásmo národného parku
nCHVÚ = navrhované chránené vtáčie územie
SKUEV = územie európskeho významu
PHO = pásmo hygienickej ochrany

Rekreačné využitie územia

Prímestská rekreačná zóna Ružomberok

V ÚPN VÚC Žilinského kraja je územie prímestskej rekreácie vymedzené lokalitami Hrabovo, Kalvária, Biely Potok, Ludrová, Hrboltová a Čebrať. V súčasnosti je najviac využívané podhorie Sidorova od sídliska Kľačno cez Kalváriu po penzión Gejdák a Vlkolínec. Osobitné postavenie vzhľadom na priamy kontakt so stredom mesta zaujíma lokalita Kalvária. Zo sedla nad Kalváriou sa otvára panoramatický pohľad na mesto a pohoria severne a východne od Ružomberka. Lokalita je častým cieľom vychádzok občanov mesta. Lokalita by mala byť hlavným nástupom do lesoparku.

Lesopark predstavuje územie od Čutkovskej doliny cez kóty Malinné a Sidorovo po jeho podhorie nad Bielym Potokom a Ružomberkom. Lesy v tejto oblasti sú zaradené väčšinou do lesov osobitného určenia (rekreačné lesy) alebo ochranných lesov.

V priestore Kalvárskeho sedla naväzuje mesto na prírodné prostredie ideálne pre prímestskú rekreáciu. Prístupová komunikácia na Malino Brdo by mala byť trasovaná z Hrabova čím vznikne možnosť obmedziť automobilovú dopravu a obnoviť promenádny charakter Kalvárie. Je tiež vhodné vytýčiť ochrannú zónu ružomerskej Kalvárie a to nasledovne: úbočie napravo od historickej Kalvárie neodporúčame zastavať, na úbočí naľavo od Kalvárie odporúčame nechať ochrannú zónu 50 metrov. Hornú časť Kalvárie až po hranu lesa odporúčame riešiť ako lesopark bez zástavby ako relaxačné a krajinársky veľmi cenné územie s výhľadmi na mesto.

Koncepciu úpätia Sidorova ako masívneho lyžiarskeho strediska nepovažujeme za reálnu a analýzami podloženú ideu vzhľadom na klimatické podmienky a očakávané zmeny klímy v súvislosti s globálnym otepľovaním. Navrhujeme vytvoriť turisticko-rekreačný okruh okolo Sidorova s možnosťou vytvorenia solitérnych bodov občianskej vybavenosti na osiach Kosovo-Gejdák, Do Baničného-Baničné, Kalvárske sedlo, ako nástupov do budúceho lesoparku. Neuvažuje sa o výstavbe lyžiarskeho strediska pre voľný cestovný ruch na úpätí Sidorova, ale ľahké lyžiarske vleky je možné v prípade záujmu vybudovať.

Kóta Predný Čebrať je zaujímavá pre jedinečný výhľad na centrum Ružomberka, Černovú, Malinné. Panoramatický výhľad prerušujú vyrastené stromy. Akceptujeme názor na vybudovanie rozhľadne na kóte Predný Čebrať. Záchytné parkovisko, reštauráciu a nástup na turistický chodník je vhodné riešiť pri domove dôchodcov v Likavke. Pre realizáciu tohto zámeru je potrebná spolupráca medzi mestom Ružomberok a obcou Likavka.

Aglomerácia rekreačných útvarov Skipark Ružomberok

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu Hrabovo

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu Hrabovo tvorí nástupný bod do samostatného strediska rekreácie a turizmu Malinô Brdo. V Hrabovom je sústredená prevažná časť vybavenosti a lôžkových kapacít Skiparku Ružomberok. Hotel Hrabovo, 7 penziónov pri vodnej nádrži, Fatrapark I Fatrapark II, údolná stanica kabínkovej lanovky, asi 60 individuálnych chát a malých penziónov, vodná nádrž, záchytné parkoviská (160 a 240 stojísk).

Prípaduje sa výstavba Fatraparku III, autocamping, sedačkovej lanovky a zjazdovky, dojazdového areálu, detských ihrísk, využitie vodnej plochy pre rekreačné aktivity v letnej sezóne.

Zástavba v Hrabovom začína byť prehustená. V letnej sezóne je Hrabovo využívané aj pre prímestskú rekreáciu, plochy pre rekreačné aktivity sú však obmedzené.

V súčasnosti sa v Hrabovom nachádza asi 1000 lôžok. Na navrhovaných plochách sa odhaduje vybudovanie asi 500 lôžok (Fatrapark III, lyžiarsky klub, autocamping, penzióny na lesných pozemkoch schválených v ZaD č.1) a rekreačnej vybavenosti.

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu Malinô Brdo (tiež Malino Brdo alebo Malinné)

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu Malinô Brdo predstavuje najvýznamnejšie územie z hľadiska rekreácie. Nachádza v nadmorskej výške 900 - 1200 m. Časť lyžiarskych terénov je zasnežovaná. Stredisko má predpoklady pre ďalší rozvoj lyžiarskych zariadení, ktorý však bude limitovaný možnosťami zasnežovania. Je potrebné dobudovať vybavenosť pre návštevníkov strediska.

S výstavbou prázdninových domov v rozsahu aký je dokumentovaný v projektovej dokumentácii pre stavebné povolenie nemožno súhlasiť!

V súčasnosti sa na Malinom Brde nachádza asi 450 lôžok. Na navrhovaných plochách sa uvažuje o vybudovaní dvoch horských hotelov o celkovej kapacite asi 100 lôžok a rekreačnej vybavenosti.

V stredisku rekreácie a turizmu Malinô Brdo sa uvažuje o rozšírení lyžiarskych tratí tak, aby sa nezasahovalo do súčasných lesných pozemkov. Navrhuje sa dobudovať vybavenosť pre návštevníkov strediska s cieľom skvalitnenia poskytovaných rekreačných služieb v zimnej i letnej sezóne. Neuvažuje sa o výstavbe apartmánových rekreačných domov.

Plocha lyžiarskych terénov na Malinom Brde predstavuje v súčasnosti asi 70 ha, čo postačuje pre 3300 lyžiarov. Plocha zasnežovaných lyžiarskych terénov má v súčasnosti asi 35 ha. Po dobudovaní navrhovaných lyžiarskych zjazdových tratí a dopravných zariadení bude mať Skipark Ružomberok k dispozícii asi 100 ha lyžiarskych terénov, čo bude postačovať pre 4800 lyžiarov.

Navrhovanú dennú návštevnosť v aglomerácii rekreačných útvarov Skipark Ružomberok podľa ZaD č. 3. ÚPN VÚC 8000 osôb pre zimnú sezónu treba považovať za špičkovú a limitnú.

Tabuľka č. g 4/6 Lyžiarske dopravné zariadenia - stav

Názov	Typ	Dĺžka m	Nástup m n. m.	Výstup m n. m.	Prevýšenie m	Kapacita osôb/hod
Kabínková lanovka	8CC	1 770	545	960	415	1 500
Sedačková lanovka	4CL	1 120	959	1 209	250	2 200
Poma	H210	1 000	923	1 161	238	900
Poma	H130	900	880	1 140	260	900
Detský LV	LVS	136	930	955	25	280
Detský LV	LVP1	136	930	955	25	600
Detský LV	LVP1	220	923	955	32	600
Detský LV	LVP1	250	904	930	26	600
Snowtubing		200	-	-	26	400
Detská škôlka		70	-	-	18	150
						8 130

Tabuľka č. g 4/7 Lyžiarske zjazdové trate - stav

Názov	Dĺžka	Štart	Cieľ	Prevýšenie	Obtiažnosť	Zasnežovanie
Hlavná	3 900	1 209	567	642	1, 2	áno
Výhliadková	1 250	1 209	923	286	2	áno
Malá mulda	1 050	1 140	900	240	2	áno
Majstrovská	900	1 140	900	240	3	
Vikolínska	800	1 140	900	240	2, 3	
Pretekárska	1 200	1 209	923	286	2	
Veľká mulda	1 400	1 209	923	286	2, 3	
	10 500					

1 = ľahká, 2 = stredne ťažká, 3 ťažká

Tabuľka č. g 4/8 Lyžiarske dopravné zariadenia - návrh

Názov	Typ	Dĺžka m	Nástup m n. m.	Výstup m n. m.	Prevýšenie m	Kapacita osôb/hod
Sedačková lanovka Hrabovo	4CL	650	550	720	170	2 200
Sedačková lanovka Kovalčička	4CL	1 000	835	1 145	310	2 200
Poma Severná	H130	650	909	1 209	210	900
Poma Stredná	H130	650	900	1 125	225	900
Poma Horná	H130	550	1 125	1 195	70	900
Poma Seč	H130	450	875	1 025	150	900
Spolu						8 000

Tabuľka č. g 4/9 Lyžiarske zjazdové trate - návrh

Názov	Dĺžka	Štart	Cieľ	Prevýšenie	Obtiažnosť	Zasnežovanie
Dojazdová	700	720	550	170	2, 3	áno
Kovaľčička	1 200	1 145	835	310	2, 3	áno
Severná	700	1 209	909	210	2, 3	áno
Stredná	700	1 125	900	225	2, 3	áno
Horná	600	1 195	1 125	70	1	áno
Seč	500	1 025	875	150	2, 3	áno
Spoľu	4 400					

1 = ľahká, 2 = stredne ťažká, 3 ťažká

Základňa turizmu Vlkolíne

Osada Vlkolíne predstavuje špecifickú lokalitu. Jej rekreačné využívanie by malo akceptovať zásady ochrany pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry zaradenej do zoznamu kultúrnych pamiatok UNESCO. Týka sa to aj ochranného pásma Vlkolíne.

Vo Vlkolíne je prevažná časť objektov využívaná na rekreáciu ako rekreačné chalupy alebo objekty pre ubytovanie turistov (29 objektov, asi 145 lôžok). Menšia časť objektov si zachovala obytnú funkciu (16 objektov). Na mieste vyhorených objektov je možné postaviť nové drevené objekty charakteru pôvodnej ľudovej architektúry vo Vlkolíne (podľa platného ÚPN Z 10 obytných a 6 rekreačných). Lôžková kapacita vo Vlkolíne je limitovaná, nemala by prekročiť 204 lôžok. Taktiež počet turistov vo Vlkolíne by mal byť vzhľadom na malosť územia regulovaný.

Otázkou je vhodné dopravné sprístupnenie Vlkolíne turistom. Súčasný stav - individuálna doprava a parkovanie na súkromných pozemkoch tesne pod Vlkolínom je nevyhovujúce. Po konzultáciách s odborníkmi na ochranu prírody a pamiatok bolo upustené od budovania pozemnej ozubnicovej lanovky z Bieleho Potoka do sedla nad Vlkolínom. Nový ÚPN mesta navrhuje vybudovať záchranné parkovisko a rekreačnú vybavenosť pre Vlkolínec v Trlenskej doline, odkiaľ by bol prístup do Vlkolíne peši (asi 900 m) a kyvadlovou dopravou mikrobusedmi, prípadne aj kočmi a v zime sanami.

Pre revitalizáciu PRLA Vlkolínec a aktivity v ochrannom pásme Vlkolíne doporučujeme vypracovať nový územný plán zóny.

Ostatné strediská a základne rekreácie a turizmu

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu Trlenská dolina

Trlenská dolina predstavuje veľmi pekné tiché prírodné prostredie s vysokou prírodnou hodnotou. V Trlenskej doline sa nachádza asi 40 individuálnych chát, 1 školiace stredisko a jedno rekreačné zariadenie patriace Jezuitom.

Na samostatné stredisko rekreácie a turizmu naväzujú rekreačné zariadenia v lokalitách Jazierce, Biely Potok a Vlkolínec.

V lokalite Jazierce prebieha rekonštrukcia bývalého pionierskeho tábora (14 nových zrubov, 6 pôvodných zrekonštruovaných objektov). V blízkosti je 6 individuálnych chát. Celkový počet lôžok v lokalite Jazierce sa odhaduje na 200.

V Bielom Potoku boli nedávno vybudované apartmány a penzión Sidorovo (28 lôžok) a Penzión pod Vlkolínom (40 lôžok, 60 stoličiek +25 stoličiek na terase).

Výstavba R1 a zvýšenie dopravy v Revúckej doline bude mať veľmi nepriaznivý vplyv na rekreačné zariadenia v lokalite Jazierce a v Bielom Potoku.

Rozvoj rekreačnej funkcie v Trlenskej doline spočíva vo vybudovaní nástupu do Vlkolíne (záchranné parkovisko, reštaurácia, informačný bod, suveníry) a v prestavbe existujúceho objektu maštale pre potreby agroturistiky a extenzívneho ekologického poľnohospodárstva (chov oviec, salaš).

O výstavbe nových objektov s ubytovacími kapacitami (objekty chatovej rekreácie, penzióny, hotely, apartmánové domy) sa neuvažuje.

Na prístupovej komunikácii do doliny je potrebné zriadiť výhybne alebo zaviesť časový režim pre príchod a odchod, čo bude vyznačené zvislým dopravným značením resp. svetelnou signalizáciou.

Základňa rekreácie Biely potok - Kutiny

Základňa rekreácie Biely potok - Kutiny naväzuje na športový areál v Bielom Potoku. V tichom peknom údolí je vybudovaný ľahký lyžiarsky vleč a chata. Nenáročné lyžiarske svahy umožňujú výstavbu ďalšieho vleku, ale návratnosť investície je otázna pre nízku nadmorskú výšku a krátke obdobie so snehovou pokrývkou. Z hľadiska voľného cestovného ruchu má lokalita malý význam.

Tabuľka č. g 4/10 Lyžiarske dopravné zariadenia - stav

Názov	Typ	Dĺžka m	Nástup m n. m.	Výstup m n. m.	Prevýšenie m	Kapacita osôb/hod
Kutiny	EPV	300	560	630	70	300

Tabuľka č. g 4/11 Lyžiarske zjazdové trate - stav

Názov	Dĺžka	Štart	Cieľ	Prevýšenie	Obtiažnosť	Zasnežovanie
Kutiny 1	400	630	560	70	1	-

1 = ľahká, 2 = stredne ťažká, 3 ťažká

Tabuľka č. g 4/12 Lyžiarske dopravné zariadenia - návrh

Názov	Typ	Dĺžka m	Nástup m n. m.	Výstup m n. m.	Prevýšenie m	Kapacita osôb/hod
Poma Kutiny	H130	900	630	836	206	900

Tabuľka č. g 4/13 Lyžiarske zjazdové trate - návrh

Názov	Dĺžka	Štart	Cieľ	Prevýšenie	Obtiažnosť	Zasnežovanie
Kutiny 2	1 000	836	630	206	2	-

1 = ľahká, 2 = stredne ťažká, 3 ťažká

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu Podsuchá

Stredisko sa pozostáva z troch lokalít: Nižné Matejkovo, Vyšné Matejkovo a Na Skalke. Je tvorené prevažne individuálnymi chatami, iba vo Vyšnom Matejkove sa nachádza niekoľko trvalo obývaných domov, reštaurácia Bodega a malý lyžiarsky vlek. Celkový počet individuálnych chat je asi 190, čo predstavuje asi 760 lôžok.

Pri Vyšnom Matejkove existujú veľké záchytné parkoviská - nástup na turistické chodníky a cykloturistické trasy do Veľkej Fatry a Nízkyh Tatier.

Časť lokality sa nachádza v hlukovom pásme od cesty I/59. Hluková situácia sa zhorší po výstavbe R1 - potreba budovania protihlukových stien.

V stredisku rekreácie a turizmu Podsuchá by bolo vhodné vybudovať ubytovacie a stravovacie zariadenie voľného cestovného ruchu (o kapacite asi 40 lôžok) avšak jedine v súčasnom zastavanom území, prípadne prestavbou niektorého zo súčasných objektov. Umiestnenie objektu neriešiť na zamokrených a pramenných plochách nachádzajúcich sa v blízkosti cesty Ružomberok - Banská Bystrica medzi lokalitami Vyšné a Nižné Matejkovo.

V lokalite Pod Brankovom ponechávame rekreačné využitie na úrovni súčasného stavu. Výstavba rekreačných objektov a zariadení je obmedzená, pretože lokalita sa nachádza v Národnom parku Nízke Tatry. Rekreačné činnosti je potrebné zlaadiť s podmienkami Štátnej ochrany prírody a to najmä vo vzťahu ku SKUEV 0164 Revúca (III., IV. stupeň ochrany).

Samostatné stredisko rekreácie a turizmu / rekreačné kúpele Smrekovica

Stredisko sa nachádza na hrebeni Veľkej Fatry v nadmorskej výške asi 1400 m. Lokalita je prístupná po lesnej ceste o dĺžke 9 km od cesty I/59. Kvalitné prírodné podmienky dávajú možnosť využívať lokalitu aj ako klimatické kúpele.

Lokalita pozostáva z dvoch areálov - Vojenská ozdravovňa a horský hotel Smrekovica.

Objekty vo vojenskej ozdravovni sú prevažne zrekonštruované. V areáli sú vybudované rekreačné zariadenia (posilňovňa, lezecká stienka, ihriská, vodná plocha, lyžiarsky vlek Poma dĺžky 400 m s malým prevýšením a nenáročná zjazdová trať.

Horský hotel Smrekovica sa nachádza na katastrálnom území Ľubochňa. Veľké parkoviská dláždené betónovými dlaždicami pôsobia v horskom prostredí neprimerane.

Celkový počet lôžok v stredisku je asi 200 lôžok, z toho 138 vo vojenskej ozdravovni, ostatok v horskom hoteli a v individuálnych chatách.

V stredisku rekreácie a turizmu Smrekovica neuvažovať o rozšírení lôžkovej kapacity. Rozvoj zamerať na skvalitnenie poskytovaných služieb a obmedziť v rámci existujúceho areálu Vojenskej ozdravovne.

Základňa rekreácie Škutovka

V lokalite sa nachádza zariadenie Rekrea Škutovky (dva väčšie objekty, futbalové, basketbalové a volejbalové ihrisko, lyžiarsky vleč) a 33 individuálnych chat. Lokalita je prístupná po lesnej ceste z katastrálneho územia Liptovská Osada. Pekný výhľad na kopec Brankov. Počet lôžok sa odhaduje na 230 z toho 100 v zariadení Škutovky a 130 v individuálnych chatách. Lyžiarsky vleč má dĺžku 250 m, malé prevýšenie, zjazdová trať je nenáročná.

V základni rekreácie Škutovky sa uvažuje o skvalitnení poskytovaných rekreačných služieb pri zachovaní súčasnej plochy.

Základňa rekreácie Čutkovo

Na začiatku Čutkovej doliny sa buduje rekreačný areál. V súčasnej dobe je v prevádzke Koliba u dobrého pastiera (62 stoličiek + 30 stoličiek na terase a 15+2 lôžok) Čutkovská dolina je zatiaľ turisticky menej využívaná a nedotknutá výstavbou chat.

Po dobudovaní rekreačného areálu na začiatku Čutkovskej doliny sa ubytovacia kapacita zvýši na asi 80 lôžok. Možnosť ubytovania je aj v blízkych rodinných domoch a tiež v Černovej.

V doline je možnosť zriadiť turistický chodník na Vtáčnik, cyklotrasu, v zime lyžiarsku bežeckú stopu, oddychové miesta pri vodnej nádrži a v doline.

Agroturistické zariadenia

Rozvoj agroturistiky možno riešiť vo väzbe na existujúce zariadenia v lokalitách Krajinka a Mokrac ako aj pri existujúcich ovčinoch v Revúckej doline a navrhovaný ovčín v Trlenskej doline.

Plochy pre rozvoj rekreácie

Tabuľka č. g 4/15 Plochy pre rozvoj zariadení rekreačnej vybavenosti v etape návrh do roku 2025

por. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Lôžka (odhad)	Plocha (ha)	Lôžka (odhad)	Miestna časť	Poznámka
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Rekreačné objekty Hrabovo (penzióny, chaty)	13,0	400	13,0	400	Ružomberok	ZaD č.1 záber lesa
2	Rekreačné objekty Malino Brdo (horský hotel, rekr. vybavenosť)	6,5	100	6,5	100	Ružomberok	ZaD č.1
3	Výhľadková reštaurácia Malinné	0,2	-	0,2	-	Ružomberok	nákladné inžinierske siete
4	Trlenská dolina (parkovisko, informácie, reštaurácia, suveníry)	1,5	-	1,5	-	Biely Potok	
5	Vikolíneč chalupy	-	40	-	40	Vikolíneč	historické repliky na mieste zhorených objektov
6	Rozhľadňa Čebrať	-	-	-	-	Hrboltová	zásah do ochranného lesa
7	Pod Gejdákom (parkovisko, reštaurácia, ihriská)	1,9	-	1,9	-	Ružomberok	
	Spolu	23,1	540	23,1	540		

g) 5. Zeleň

Verejná zeleň v meste je rozdrobená na malé a úzke plochy. Sú to aleje, brehové porasty, verejná zeleň, vyhradená zeleň občianskej vybavenosti, obytná zeleň pri bytových domoch, zeleň na pozemkoch rodinných domov. Medzi väčšie hodnotné plochy patrí jezuitská záhrada a svažité plochy pri Liptovskom múzeu. Úzke plochy popri komunikáciách, Váhu a Revúci sú v hlukovom pásme a nemôžu plniť relaxačnú funkciu. Nedostatok verejnej zelene čiastočne nahrádza vyhradená zeleň v areáloch občianskej vybavenosti, zeleň na pozemkoch rodinných domov a blízkosť lesov. V meste chýba park s pobytovou a relaxačnou funkciou. Mesto o veľkosti 30 000 obyvateľov by malo mať park o rozlohe min. 12 ha. Nové navrhované plochy verejnej zelene predstavujú spolu plochu 6,1 ha vo variante A, resp. 10,7 ha podľa variantu B.

Vhodná poloha pre celomestský park sa javí na území závodu Solo. Plocha s možnosťou vybudovania vodnej plochy sa nachádza na nábřeží Revúce a je dobre dostupná z centra, sídliska Roveň a sídliska Baničné. Vhodnou plochou pre park je aj priestor okolo Kalvárie.

Pre rozvoj prímestskej rekreácie je navrhnuté podhorie Sidorova v úseku Kalvária - Gejdák - Vlkolínec.

Plochy pre rozvoj zelene

Tabuľka č. g 5/1 Plochy pre rozvoj zelene a cintorínov v etape návrh do roku 2025

por. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Miestna časť	Poznámka
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Centrum v Černovej	0,2		0,2		Černová	
2	Park pri Revúci (Solo)	-		4,6		Ružomberok	
3	Kalvária	5,6		5,6		Ružomberok	
4	Pod mauzóleom	0,3		0,3		Ružomberok	
5	Izolačná zeleň Černová	1,4		1,4		Černová	Pás pri ceste I/18
6	Izolačná zeleň Biely Potok	0,8		0,8		Biely Potok	Pás pri ceste I/59
7	Izolačná zeleň Hríby	3,5		5,8		Ružomberok	
8	Cintorín Ružomberok		3,5		3,5	Ružomberok	
9	Cintorín Biely Potok		0,1		0,1	Biely Potok	
	Spolu	11,8	3,6	18,7	3,6		

Tabuľka č. g 5/2 Plochy pre rozvoj zelene a cintorínov v etape výhľad po roku 2025

por. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Plocha (ha)	Miestna časť	Poznámka
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Izolačná zeleň Hore Potôčky	1,0		1,0		Ružomberok	
2	Cintorín Černová		0,3		0,3	Černová	
	Spolu	1,0	0,3	1,0	0,3		

h) VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Územný plán navrhuje do roku 2025 rozšírenie zastavaného územia o navrhované plochy individuálnej bytovej výstavby, hromadnej bytovej výstavby, občianskej vybavenosti, rekreačnej a športovej vybavenosti, výroby a nevyhnutnej technickej vybavenosti v návaznosti na súčasné zastavané územie obce. Zastavané územie v roku 2025 je na výkresoch vymedzené plnými a zvislo šrafovanými plochami.

i) VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSEM A OCHRANNÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Ochranné pásma na riešenom území mesta Ružomberok

Tabuľka č. i/1 Ochranné pásma na riešenom území mesta Ružomberok

Ochranné pásmo	Stav, návrh, výhľad
Mestská pamiatková zóna (hranica) ochranné pásmo MPZ	podľa výkresu č. 2
Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolíneč (hranica) ochranné pásmo PRLA Vlkolíneč	podľa výkresu č. 2
chránená vodohospodárska oblasť	podľa výkresu č. 4
PHO I. a II. stupňa vodárenských zdrojov	podľa výkresu č. 4
ochranné pásmo lesa	50 m
diaľnica D1	100 m (od osi príľahlého jazdného pruhu)
rýchlostná cesta R1 (výhľad)	100 m (od osi príľahlého jazdného pruhu)
cesta I. triedy	50 m (od osi mimo intravilánu)
cesta III. triedy	20 m (od osi mimo intravilánu)
železničná trať	60 m (od osi krajnej koľaje)
železničná vlečka	30 m (od osi krajnej koľaje)
letisko Ružomberok - Lisková	Rozhodnutie ŠLI č. 1-173/84 z 29.12.1984
vodovod do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
hlavný kanalizačný zberač nad DN 500 mm	2,5 m (od okraja potrubia)
hlavný kanalizačný zberač do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
ZVN 400 kV elektrické vedenie	25 m (od krajného vodiča)
VVN 220 kV elektrické vedenie	20 m (od krajného vodiča)
VVN 110 kV elektrické vedenie	15 m (od krajného vodiča)
110 kV stanica - vonkajšia	30 m (od oplotenia pozemku)
VN 22 kV elektrické vedenie vzdušné vodiče bez izolácie	10 m (od krajného vodiča) 7 m v lesných priesekoch
VN 22 kV elektrické vedenie vzdušné vodiče s izoláciou	4 m (od krajného vodiča) 2 m v lesných priesekoch
VN 22 kV elektrické vedenie kábelové	1 m (od krajného vodiča)
STL v zastavanom území	1 m (od okraja potrubia)
telekomunikačné káble	1,5 m od osi
diaľkové káble	2 m od osi

Ochranné pásma letiska Ružomberok - Lisková

Ochranné pásma Letiska Ružomberok - Lisková sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-173/84, zo dňa 29.12. 1984, v ktorom je uvedené :

a/ Výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené:

- ochranným pásmom vodorovnej roviny s obmedzujúcou výškou 535,00 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov v sklone 2,50 % (1:40). Výškové obmedzenie ochranného pásma vzletového a približovacieho priestoru je v rozmedzí 537-614 m n.m.B.p.v.,
- ochranným pásmom kužeľovej plochy, ktorá stúpa od okraja ochranného pásma vodorovnej prekážkovej roviny, t. j. od výšky 535,00 m n.m. B.p.v. až do výšky 570 m n.m. B.p.v. v sklone 4 % (1:25)
- ochranným pásmom prechodových plôch v sklone 14,30 % (1:7).

b/ Ďalšie obmedzenia sú stanovené:

- ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám,
- na povrchovú úpravu striech, obvodových plášťov objektov, oplotenia stavenísk, plochy reklamných zariadení a pod. budú použité materiály s nereflexnou úpravou,

- osvetlenie objektov a komunikácií bude riešené sklopenými svietidlami, ktorých svetelný lúč bude nasmerovaný priamo na osvetľovací povrch tak, aby nedochádzalo k oslepovaniu a klamanu posádky lietadiel,
- ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (elektrická prípojka bude riešená podzemným káblom),
- ornitologickým vnútorným a vonkajším ochranným pásmom (je tu zákaz budovať skládky, stohy, siláže a prevádzkovať činnosti, ktoré by spôsobili zvýšený výskyt vtáctva) - grafické zdokumentovanie ochranných pásiem - vid'. výkres č. 4 a výkres 6.

Poznámka: Presné parametre ochranných pásiem a z nich vyplývajúce obmedzenia sú popísané v rozhodnutí o určení ochranných pásiem Letiska Ružomberok - Lisková.

V zmysle § 28, odst. 3 a § 30 zákona č. 143/1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je Letecký úrad SR dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Letecký úrad SR o súhlas pri stavbách:

- ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť popísané ochranné pásma letiska Ružomberok,
- vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 odst. 1, písmeno a),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30, odst. 1, písmeno b),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadení priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice (§ 30, odst. 1, písm. c),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30, odst. 1, písm. d).

Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov

- **Chránená vodohospodárska oblasť**, § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon)

Nariadením vlády SSR č. 13/87 boli územia, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvoria významnú prirodzenú akumuláciu vôd vyhlásené za Chránené vodohospodárske oblasti.

CHVO Veľká Fatra, predstavuje územie medzi Váhom a Revúcou. Hranica prechádza po ľavom brehu Váhu až k Ružomberku. Západne od mesta sa stáča na juh k ľavému brehu Revúcej, pričom obchádza zastavané územie mesta. Pokračuje ľavým brehom Revúcej až za katastrálnu hranicu mesta.

CHVO Nízke Tatry - západná časť, zasahuje do k. ú. z juhu a predstavuje územie severnej časti povodia potoka Strelovec.

Hranice CHVO sú zakreslená podľa Vodohospodárskej mapy 1: 50 000 vo výkresoch v mierke 1:10 000.

- **Ochranné pásma vodárenských zdrojov**, § 32 zákona č. 364/2004 Z. z.

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov boli orgánom štátnej vodnej správy určené ochranné pásma pre nasledujúce vodárenské zdroje v katastrálnom území mesta Ružomberok, ktoré sa využívajú na hromadné zásobovanie pitnou vodou:

Tabuľka č. i/2 Ochrané pásma vodárenských zdrojov

Názov vodárenského zdroja	Rozhodnutie o OP	Rozsah OP
Bukovina, vrty 1, 2, 3, SKV Ružomberok	Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2003/00686 3.4.2003	OP 1. stupňa vrtov HB1, HB2, HB3 a zbernej komory oplotené 3x110 m ² a 72 m ² OP 2. stupňa má rozlohu 286 ha
Jazierce SKV Ružomberok	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH-1038/403/1986-H 23.12.1986 Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2214/F01/1998 2.6.1998 (zmena rozsahu OP 1. stupňa)	OP 1. stupňa, nepravidelný sedemuholník s 5 433 m ² OP 2. stupňa nemá v rozhodnutí stanovenú plošnú výmeru
Speváčka 2-5 a Žlebiny 1-8 SKV Ružomberok	Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05096 31.12.2002	OP 1. stupňa VZ Speváčka spoločne oplotené, výmera 11294 m ² VZ Žlebiny 6 oplození prameňov, rozsah 1 344,05 m ²
Baničné SKV Ružomberok	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH-1137/1988 4.11.1998	OP 1. stupňa oplotené, výmera neuvedená OP 2. stupňa nemá v rozhodnutí stanovenú plošnú výmeru
Šumiacce 1,2 Vodovod Černová	ONV Liptovský Mikuláš č. 1140/1988 31.10.1988	OP 1. stupňa VZ oplotené, výmera 4 810 m ² a 4 536 m ² OP 2. stupňa má výmeru 31,1 ha
Budkovica 1,2 Vodovod Černová	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH 1138/1988 31.10.1988	OP 1. stupňa VZ oplotené, výmera 400 m ² a 4 550 m ² OP 2. stupňa má výmeru 103,1 ha
Suché Hrabovo 1,2 Vodovod Vlkolínec	Obvodný úrad ŽP Liptovský Mikuláš č. ŠVS 3038/1995-Mk 17.7.1995	OP 1. stupňa spoločne oplotené, výmera 1 840 m ² OP 2. stupňa má výmeru 6,0 ha
Hrboltová 2 Vodovod Hrboltová	ONV Liptovský Mikuláš č. 1135/1988/1 31.10.1988	OP 1. stupňa je oplotené, výmera neuvedená OP 2. stupňa zaberá celé hydrografické povodie prameňa, výmera neuvedená
Staré Lazy 1-10, Malho, Nová Hrboltová, Laukovo 2-5, Trstenica, Studničky 1,2	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH-1135/1988 10.11.1988	OP 1. stupňa bez oplození jednotlivých prameňov s označením tabuľami, OP 2. stupňa spoločne pre všetky VZ, výmera neuvedená. VZ Staré Lazy, Malho a Studničky sa v súčasnosti nevyužívajú. Cez OP 2. stupňa je trasovaný navrhovaný diaľničný tunel.

Oprávnenia pri správe vodných tokov - pobrežné pozemky, § 49, ods. 2 zákona 364/2004 Z. z.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných tokoch Váh, Revúca a Ludrovčanka sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri ostatných drobných tokoch do 5 m od brehovej čiary.

Pásma ochrany vodohospodárskych zariadení

- Verejné vodovody a verejné kanalizácie, zákon č. 230/2005 Z. z. § 19 ods. 2.

Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného a kanalizačného potrubia na obidve strany:

1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,

2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

- Vodojemy

Ochranné pásmo I. stupňa existujúcich vodojemov je oplotené a je špecifikované ako ochranné pásmo vodárenského zdroja.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska ochranných pásiem :

- rešpektuje legislatívne stanovenú ochranu vodných pomerov, vodárenských zdrojov a pobrežné pozemky vodných tokov
- rešpektuje pásma ochrany verejných vodovodov a verejnej kanalizácie,
- navrhuje ochranné pásmo I. stupňa pre navrhované vodojemy : Hrboltová, Černová, Do Dielca, Biely Potok, Malino Brdo a Hrabovo.

j) NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

Zájmy obrany štátu

Podľa vyjadrenia Správy nehnuteľného majetku a výstavby Ministerstva obrany SR sa v riešenom území nachádzajú objekty Ministerstva obrany, ktoré je potrebné pri návrhu ÚPN rešpektovať. Ide o Považské kasárne s ochranným pásmom 100 m prístupových komunikácií. Kasárne budú slúžiť pre výcvikové centrum telekomunikačných systémov NATO v počte cca 300 školiacich vojakov.

Mesto Ružomberok chce využiť časť kasární nasledovne :

- v južnej časti areálu je potrebné navrhnuť obslužnú komunikáciu - rovnobežne s ulicou Poľná, podľa štúdie ulice Poľná,
- podľa variantu A chce plochu v západnej časti areálu (parkovacie plochy pre vojenské vozidlá) pričleniť k centru a využiť pre zariadenia občianskej vybavenosti a parkováciu garáž pre centrum.

Návrh na využitie časti vojenského areálu pre cestu a vybavenosť je nutné konzultovať s Ministerstvom obrany. Využitie je podmienené súhlasom Ministerstva obrany SR a usporiadaním vlastníckych vzťahov. Je potrebné aby mesto vstúpilo do jednaní a boli upresnené plochy, ktoré vojaci uvoľnia.

Civilná ochrana

Ochranu obyvateľov mesto rieši v súlade s § 15 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Riešenie záujmov civilnej ochrany obsahuje:

- zabezpečenie ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok pri mimoriadnej udalosti spojené s ich únikom (vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov),
- zabezpečenie druhu a rozsahu stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu zdravia a majetku a technických podmienok zariadení na utváranie predpokladov na znižovanie rizík a následkov mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu (vyhláška MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a o technických podmienkach zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
- zabezpečenie materiálom civilnej ochrany a humanitárnej pomoci (vyhláška MV SR č. 314/1998 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
- zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany (vyhláška MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov).

Z hľadiska ďalších požiadaviek civilnej ochrany dodržiavať nasledovné regulatívy:

- neumiestňovať novú výstavbu do územia ohrozeného 50 ročnou resp. 100 ročnou vodou z miestnych tokov,
- neumiestňovať novú výstavbu do zosuvného územia,
- individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu umiestňovať mimo územia určeného na výstavbu a prevádzkovanie priemyselných zón,
- v ďalších stupňoch územnoplánovacej dokumentácie riešiť spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva mesta podľa vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a o technických podmienkach zariadení civilnej ochrany a § 15 ods. 1 písm. e) zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
- v ďalších stupňoch územnoplánovacej dokumentácie spôsob a rozsah ukrytia zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti právnických a fyzických osôb riešiť podľa § 4 ods. 3, 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických

- požiadaviek a o technických podmienkach zariadení civilnej ochrany a § 16 ods. 1 písm. e) ods. 12 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
- budovanie ochranných stavieb vykonávať podľa kategorizácie územia Slovenskej republiky vyplývajúcej z analýzy jej územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a pre obdobie vojny a vojnového stavu, mesto Ružomberok sa nachádza na území I. kategórie mimo oblasť ohrozenia,
  - v prípade bytovej výstavby bude rozsah povinnej výstavby zariadení CO riešený budovaním ochranných stavieb v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne. Obvodové konštrukcie jednoduchých úkrytov v objektoch a rodinných domoch musia vyhovovať predpísanému koeficientu K_o-50 .

Ohrozenie obyvateľov Ružomberka prielomovou vlnou pri vzniku mimoriadnej udalosti na vodnom diele Liptovská Mara

Dobeh prielomovej vlny za 1 h od porušenia hrádze Liptovskej Mary pri hladine v nádrži 564,89 m n. m. sa predpokladá na úrovni MŠ na Moyzesovej ul., zaplavenie do výšky 487-489 m n. m.

Ohrozenie obyvateľov Ružomberka pri úniku nebezpečných technologických látok

Zimný štadión - únik čpavku (6 ton) - priame ohrozenie do vzdialenosti 125 m,
 - ohrozenie zdravia do vzdialenosti 606 m.

SCP, a.s. - únik ozónu - ohrozenie do 706 m
 - únik chlórdioxidu - ohrozenie do 478 m
 - únik CNC6 - ohrozenie do 165 m

Ohrozenie obyvateľov Ružomberka pri preprave nebezpečných látok po cestách I. triedy a železnici

Varovanie obyvateľov v prípade mimoriadnych udalostiach zabezpečuje 10 poplachových sirén.

Tabuľka č. j/1 Prehľad poplachových sirén na území mesta Ružomberok

č.	Umiestnenie na území mesta	č. sirény	typ	výkon	Pri úniku nebezpečných látok na ceste I/18	Pri úniku nebezpečných látok na ceste I/59	Pri úniku nebezpečných látok na železnici
1	Biely Potok, kult. dom	RK 001	DS 977				
2	Hrboltová, pož. zbrojnica	RK 002	DS 977				
3	Ružomberok, pož. zbrojnica	RK 003	DS 977				
4	SCP, a.s. vrátnica vstup 2	VS LM-12	Pav. OV	1200			x
5	SCP, a.s. admin. budova	VS LM-13	Pav. VF	1200	x		
6	ZŠ ul. Sládkovičova	VS LM-14	Pav. T8	1200	x		
7	Zimný štadión	VS LM-15	Pav. OV	600			
8	Mestský úrad	VS LM-16	Pav. OV	600		x	x
9	Obvodný úrad	VS LM-17	Pav. OV	600	x	x	x
10	Katolícka univerzita	VS LM-18	Pav. TO	1200	x		x

Požiarna ochrana

Požiarnu ochranu v meste zabezpečuje Hasičský a záchranný zbor v spolupráci s príslušníkmi Dobrovoľnej požiarnej ochrany.

Zdrojom požiarnej vody je rozvodná sieť verejného vodovodu mesta, odber povrchovej vody z Váhu, Revúce, drobných tokov a v prípade potreby aj z malých vodných nádrží Hrabovo a Čutkov potok. V rozvodnej sieti verejného vodovodu mesta (v centrálnej časti a v zástavbe na ľavom brehu Revúce) je cca 6 000 m potrubí s profilom menším ako DN 100.

Nepriaznivejšia situácia je v rozptýlenej zástavbe so zásobovaním z individuálnych zdrojov a v rekreačnej lokalite Malino Brdo, kde nie je k dispozícii žiadny vodný tok s primeraným prietokom.

Podrobnosti pre zabezpečenie požiarnej vody stanovuje STN 92 0400 a Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 699/2004 Z. z.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska požiarnej ochrany :

- rešpektuje existujúci systém zabezpečovania požiarnej ochrany,
- návrhom rekonštrukcie nevyhovujúcich potrubí rozvodnej siete verejného vodovodu, vodojemov pre vodovody Hrboltová a Černová, spoločného vodojemu Do Dielca pre rozvojovú lokalitu Do Dielca a pre zástavbu v súčasnosti zásobovanú cez AT stanice Baničné, Kalvária a Satelit, vodovodu pre Malino Brdo a Hrabovo budú vytvorené predpoklady pre postupné vylepšenie zabezpečenia a dodávky požiarnej vody v meste,
- vzhľadom na zvýšené riziko požiarov na území Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolíneč, zapísanej vo Svetovom zozname kultúrneho dedičstva UNESCO navrhuje riešiť nedostatok požiarnej vody jej akumuláciou vhodným technickým riešením.

Ochrana pred povodňami

Úpravy koryta Váhu a vodná nádrž Liptovská Mara zabezpečujú ochranu intravilánu mesta pred povodňami. Na ochranu intravilánu mesta a miestnej časti Biely Potok boli realizované úpravy toku Revúca a čiastočné úpravy Hrabovského potoka a potoka Čutkov v zastavanom území. Popis úprav vodných tokov je v kapitole Vodné hospodárstvo.

Pre katastrálne územie mesta nie je spracovaná mapa povodňového ohrozenia, ktorá orientačne zobrazuje rozsah povodne znázornený záplavovou čiarou (priesečnica hladiny vody záplavy s terénom).

Podľa zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami § 6, ods. 8 mapu povodňového ohrozenia zabezpečí správca vodohospodársky významných vodných tokov do 22.12.2013.

Podľa § 8, ods. 10, obec zabezpečuje vyznačenie všetkých záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia do územného plánu obce alebo územného plánu zóny.

Nie je zabezpečená ochrana intravilánu mesta pred povrchovým odtokom zrážkových vôd. V lokalite Hrabovo je povrchový odtok a miestny potôčik zachytené a odvedené do verejnej kanalizácie. Nepomenovaný drobný tok z lokality Baničné je rúrovým profilom vedený cez zastavané územie a vyústený do Revúce.

V riešenom území sa nachádzajú vodohospodársky významné vodné toky Váh, Revúca a vodné toky Hrabovský potok a Čutkovský potok (v správe Lesy SR, š.p. Banská Bystrica).

Rozvojové aktivity musia byť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. Navrhované plochy pre rozvoj nie sú ohrozované povodňami. Rieka Revúca sa vylieva pri rybnom hospodárstve v lokalite Jazierce.

Pre opravy, údržbu a povodňovú aktivitu ponechať manipulačný pás v šírke min. 10,0 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze toku Váh a 6,0 m od brehovej čiary tokov Revúca, Hrabovský potok a Čutkovský potok. Potok Likavka sa nachádza mimo riešeného územia.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska ochrany pred povodňami :

- rešpektuje realizovanú úpravu tokov,
- upozorňuje na potrebu riešiť problematiku odvedenia vôd z povrchového odtoku z lokalít uvažovaného územného rozvoja, ktoré nie je možné odvádzať verejnou kanalizáciou mesta. Koncepcia odvádzania odpadových vôd rieši delený systém odvádzania odpadových vôd, t. j. do verejnej kanalizácie budú odvádzané len splaškové odpadové vody. Väčšina lokalít je situovaná nad existujúcu zástavbu a vzdialená od vodných tokov. Zariadenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku (dažďovú kanalizáciu, resp. rigoly) preto musia byť trasované existujúcim zastavaným územím,
- nevyznačuje záplavové čiary, pretože zatiaľ nie sú spracované mapy povodňového ohrozenia mesta,
- vyznačuje ohrozenie obyvateľov Ružomberka prielomovou vlnou pri vzniku mimoriadnej udalosti na vodnom diele Liptovská Mara.

k) NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY A NÁVRH OCHRANY KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT

k) 1. Ochrana prírody a tvorby krajiny

Do administratívneho územia mesta Ružomberok, ktoré zahŕňa katastrálne územia Ružomberok a Hrboltová zasahujú (alebo sa nachádzajú) tieto veľkoplošné a maloplošné chránené územia.

Národná sústava chránených území – veľkoplošné chránené územia:

- Národný park Nízke Tatry (III. stupeň ochrany)
- ochranné pásmo Národného parku Nízke Tatry (II. stupeň ochrany)
- Národný park Veľká Fatra (III. stupeň ochrany)
- ochranné pásmo Národného parku Veľká Fatra (II. stupeň ochrany)

Národná sústava chránených území – maloplošné chránené územia:

- národná prírodná rezervácia Jánošíkova kolkáreň (278) (V. stupeň ochrany)
- národná prírodná pamiatka Brankovský vodopád (223) (V. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Bukovina (454) (IV. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Dogerké skaly (242) (IV. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Jazierske travertíny (287) (IV. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Krkáva skala (325) (IV. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Matejkovský kamenný prúd (350) (V. stupeň ochrany)
- prírodná pamiatka Vlčia skala (475) (IV. stupeň ochrany)
- chránený areál Revúca (1115) (IV. stupeň ochrany)
- ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie Skalná Alpa (418) (III. stupeň ochrany)
- navrhovaná prírodná rezervácia Smrekovica (V. stupeň ochrany)

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000 – chránené vtáčie územia

- chránené vtáčie územie Nízke Tatry (18)
- chránené vtáčie územie Veľká Fatra (33)

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000 – navrhované územia európskeho významu:

- SKUEV 0164 Revúca (III., IV. stupeň ochrany)
- SKUEV 0253 Rieka Váh (IV. stupeň ochrany)
- SKUEV 0197 Salatín (II., III., IV., V. stupeň ochrany)
- SKUEV 0238 Veľká Fatra (II., III., IV., V. stupeň ochrany)

Územný systém ekologickej stability

Do administratívneho územia mesta Ružomberok, ktoré zahŕňa katastrálne územie Ružomberok a Hrboltová zasahujú tieto prvky regionálneho územného systému ekologickej stability:

- biocentrum nadregionálneho významu Skalná Alpa - Smrekovica - Šiprúň (8/1)
Zahŕňa najcennejšie časti Veľkej Fatry, vyznačuje sa vysokou ekologickou stabilitou, jeho súčasťou v riešenom území je NPR Jánošíkova kolkáreň, navrhovaná PR Smrekovica, SKUEV 0238 Veľká Fatra, ako i Chránené vtáčie územie č. 33 Veľká Fatra. Rušivo pôsobí stredisko CR na Smrekovici.
- biocentrum nadregionálneho významu Národný park Nízke Tatry - Ďumbierska časť (8/4)
Zahŕňa časť NP Nízke Tatry, NPP Brankovský vodopád, SKUEV 0197 Salatín a Chránené vtáčie územie č. 18 Nízke Tatry.
- biocentrum regionálneho významu Bukovina (8/7)
Nie je vymedzené v pôvodnom RÚSES okrese Liptovský Mikuláš (z roku 1993), rozsahom nezodpovedalo regionálnej úrovni, bolo však prehodnotené a zaradené medzi regionálne biocentra (VÚC Žilinského kraja, 1998, MÚSES k.ú. Ružomberok, 2000). Dôvodom je bohatosť floristického zloženia, významné biotopy a koncentrovaný výskyt chránených, vzácnych a ohrozených druhov bioty. Jadrom je PP Bukovinka, dolná časť lokality je začlenená do SKUEV 0164 Rieka Revúca.
- biokoridor nadregionálneho významu vodný tok Váh (hydricko-terestrický biokoridor) (8/12)

Rieka Váh patrí k najvýznamnejším nadregionálnym biokoridorom, plní funkciu kontinentálnej migračnej trasy. V intravilánoch je pomerne silne regulovaná, mimo intravilán má však prírodný charakter s bohatými brehovými porastami. Celá dĺžka toku v riešenom území patrí do SKUEV 0253 Rieka Váh.

- biokoridor regionálneho významu vodný tok Revúca (hydricko-terestrický biokoridor) (8/14)
Predstavuje zachovalý úsek podhorského toku s príslušnými prameniskami a aluviálnymi mokraďovými lúkami s cennými biotopmi vzácných a ohrozených druhov fauny a flóry. Významný migračný koridor vydry riečnej a ďalších druhov cicavcov, ako i rýb, obojživelníkov, plazov a vtákov. Časť toku je vyhlásená ako Chránený areál Revúca a začlenená do SKUEV 0164 Revúca.
- biokoridor regionálneho významu Nízke Tatry (terestrický biokoridor)
- biokoridor regionálneho významu Veľká Fatra (terestrický biokoridor)
- biokoridor regionálneho významu Choč (terestrický biokoridor)
Medzi biokoridory nadregionálneho významu ako prirodzené stanovišťa šírenia fauny a flóry montánneho stupňa boli zaradené celé lesné komplexy pohoria Veľká Fatra, Nízke Tatry a Chočské vrchy. V grafickej časti nie sú preto špeciálne vyznačené, je však potrebné preferovať v lesných komplexoch také hospodárske využívanie, ktoré nezníži funkčnosť biokoridorov a neobmedzí podmienky prežívania fauny a flóry typickej pre dané územia. Treba najmä obnovovať lesy s nevhodným drevinovým a vekovým zložením na porasty blízke prirodzenej štruktúre, zvyšovať podiel listnatých drevín a znižovať zakmenenie, zvyšovať podiel prirodzenej obnovy a uplatňovať jemnejšie spôsoby hospodárenia.

Návrhy miestnych prvkov ÚSES vychádzali zo spracovaného MÚSES z roku 2000, boli prehodnotené a doplnené podľa nových prieskumov a novej metodiky ÚSES. Snahou bolo vyčleniť väčšie lokality s reprezentatívnym výskytom biotopov a druhov. Miestne biocentrá boli vyčleňované len na nelesnej pôde, pretože lesné komplexy boli chápané ako celok, ako genofondové lokality montánnej fauny a boli začlenené medzi nadregionálne biokoridory.

Navrhujú sa nasledovné biocentrá miestneho významu (v zátvorke označenie biocentier z pôvodného MÚSESu):

- MBc 1 - Černovské lúky
- Mbc 2 - Skalná homôlka - západ (S1)
- Mbc 3 - Skalná homôla - východ (S2)
- MBc 4 - Čebrať
- MBc 5 - Sekaniny
- MBc 6 - Mokrad' Lúčky (M3)
- MBc 7 - Príkry - Vápenka
- MBc 8 - Sidorovo (S3) - Pod Sidorovom - Krkavá skala
- MBc 9 - Kútiny - Pri lomoch
- MBc 10 - Líškovo - Vlčia skala - Trlenská dolina - Jazierske travertíny
- MBc 11 - mokrad' Ludrovská dolina - vstup (M9)
- MBc 12 - močiar pri Revúcej (M7)

Navrhujú sa nasledovné biokoridory miestneho významu:

- K1 - Bystrý potok s pobrežnou vegetáciou
- K2 - potok Komjatná s pobrežnou vegetáciou
- K3 - Čutkov potok s pobrežnou vegetáciou
- K4 - Ludrovka s pobrežnou vegetáciou
- K5 - potok v Hrabovskej doline
- K6 - potok v Trlenskej doline
- K7 - potok Nižný Matejkov
- K8 - potok Vyšný Matejkov

Chránené stromy

V zmysle všeobecne záväznej vyhlášky Krajského úradu v Žiline č. 5/1996 zo dňa 17.12.1996, ktorou sa vyhlasuje zoznam chránených stromov v Žilinskom kraji sa v k.ú. Ružomberok nachádza 1 chránený strom – Javor v Ružomberku pod Tichým (javor mliečny na parcele 12981). V k.ú. Hrboltová sa nachádzajú 4 chránené stromy – Lipy v Hrboltovej (lipa veľkolistá), z ktorých po navrhovanom zrušení ostane jedna „Lipa na cintoríne v Hrboltovej“.

Alej na Námestí A. Hlinku v Ružomberku je vyhlásená Rozhodnutím OÚŽP v L. Mikuláši č. ŽP1510/93HI z 30.12.1993 za chránenú pamiatku. V súčasnosti je podaný návrh na zmenu názvu na „Ružomerské stromy“ a zmenu kategórie na „chránený strom“.

Genofondové lokality

V riešenom území bolo pri spracovaní krajinnoekologického plánu zistených a popísaných viacero lesných, lúčnych, mokradových a skalných biotopov európskeho významu a 42 genofondových lokalít:

1. Mokrad Bystrá dolina, 2. Skalná homôlka Hrboltová - západ, 3. Penovcové pramenisko nad Hrboltovou, 4. Skalná homôlka Hrboltová - východ, 5. Černovské lúky, 6. Čebrať, 7. Pod Tlstou horou, 8. Sekaniny, 9. Čutkova dolina, 10. Milkov, 11. Vráce, 12. Vylvýšenina na Kalvárii, 13. Lúky nad Baniným, 14. Pod Malino Brdom, 15. Haliny, 16. Mokrad Lúčky, 17. Skalné bralo Sidorovo, 18. Pod Sidorovom, 19. Krkavá Skala, 20. Príkry - Vápenka, 21. Slatina pod Gejdákom, 22. Pod Skalami, 23. Biela púť, 24. Pri lomoch, 25. Kutiny, 26. Maďarovo, 27. Mokrad Trlenská dolina, 28. Vlčia skala, 29. Biely potok - juh, 30. Mokrad Trlenská dolina - vstup, 31. Jazierske travertíny, 32. Mokrad Ludrovská dolina - vstup, 33. Bralná tiesňava Ludrovská dolina, 34. Mokrad Ludrovská dolina - Kozol, 35. Bukovina, 36. Pod Skalnou Alpou, 37. Smrekovica, 38. Mokrad Nižné Matejkovo, 39. Podsuchá, 40. Brankovský vodopád, 41. Lúky Brankov, 42. Močiar pri Revúci.

Návrh územného plánu plne akceptuje 40 genofondových lokalít. Genofondová lokalita 10. Milkov je dotknutá navrhovanou zástavbou IBV a lokalita 11. Vráce bola schválená na zástavbu už v rámci Zmeny a doplnku č. 1 územného plánu mesta Ružomberok schváleného v roku 2009.

Podrobnejšie údaje o ochrane prírody a krajiny sú uvedené v Krajinno ekologickom pláne mesta Ružomberok, ktorý bol spracovaný ako súčasť prieskumov a rozborov v roku 2010.

Krajinnoekologický plán

Krajinnoekologický plán v závere vyčlenil plochy vhodné na rozvoj jednotlivých funkčných plôch ako aj nasledovné ekostabilizačné opatrenia:

- A – nerozširovať strediská CR do cenných subalpínskych biotopov,
- B – nenavrhovať, resp. obmedziť stavebné aktivity tam, kde by došlo k ohrozeniu cenných biotopov a druhov,
- C – bezzásahový režim hospodárenia,
- D – používať šetrnejšie hospodárske postupy, obnovovať nekvalitné porasty a porasty smrekových monokultúr na porasty s prírodou bližšou štruktúrou a vhodnejším drevinovým zložením,
- E – zosúladiť rekreačné aktivity so záujmami ochrany prírody a krajiny,
- F – zmierniť dopady výstavby dopravnej infraštruktúry na funkčnosť hydrického biotopu,
- G – postupná regenerácia degradovanej krajiny, prevencia vzniku nelegálnych skládok,
- H – znižovať úroveň znečistenia ovzdušia, hlukovej a pachovej záťaže,
- I – zachovať historickú krajinnú štruktúru pasiením alebo kosením terás, udržiavať drevinné porasty na medziach cielenou prerezávkou,
- J – podpora a doplnenie brehových porastov pôvodnými druhmi drevín,
- K – obmedziť sukcesiu kosením a pasiením, udržiavať plochy trvalých trávnych porastov (TTP) s max. 20 % -ným podielom nelesnej drevinnej vegetácie (NDV),
- L – ochrana a zachovanie hydrologického režimu aluviálnych lúk,
- M – odstraňovanie invázných druhov rastlín.

Pri návrhu územného plánu boli závery krajinnoekologického plánu v maximálnej miere akcetované.

k) 2. Návrh ochrany kultúrohistorických hodnôt

Vznik a vývoj mesta

Mesto Ružomberok zahŕňa 6 miestnych častí, ktoré vznikli postupne a v minulosti sa vyvíjali ako relatívne samostatné sídelné útvary.

Ružomberok

Sídlisko lužickej kultúry z mladšej doby bronzovej. Slovanské sídlisko z doby Veľkomoravskej ríše.

Zdá sa byť nepochybným, že aj feudálny Ružomberok vyrástol zo slovanskej hradištnej obce. Na začiatku 14. storočia však prišli do nej nemeckí osadníci. Im roku 1318 z poverenia župana Doncha dal ostrihomský arcibiskup určité výsady mestského rázu (slobodná voľba richtára a farára, súdna samospráva, užívanie vód a lesov). K formovaniu mesta skutočne došlo, pretože roku 1337 sa spomínal nejaký mešťan. Roku 1339 dostali mešťania od samého kráľa Karola Róberta výsady, medzi ktorými bolo aj právo ťažiť slobodne kovy a stanovenie ročnej dane v sume 50 denárov. Roku 1399 pribudla aj výsada oslobodenia od mýt v krajine. No napriek týmto značným výsadám a aj skutočnosti, že Ružomberok už pred rokom 1376 bol vrchnosťou viacerých poddanských dedín (Biely Potok, Vlkolíne, Ludrová a Černová), nestal sa slobodným kráľovským mestom, ale iba poddanským mestom patriacim liptovským županom a neskôr majiteľom likavského panstva. V 15. - 16. storočí v časti Zarevúca a Rybárpole žili zeman. Držitelia panstva obmedzovali slobody mesta najmä od 17. storočia. Ráz banského mesta stratil Ružomberok pomerne veľmi skoro. K oživeniu baní došlo až koncom 17. storočia a na začiatku 19. storočia.

Popri poľnohospodárstve nadobudol v meste význam obchod. Od roku 1525 mesto malo právo týždenných trhov a výročných jarmokov. Nielen v 19. storočí, ale nepochybne dávno predtým bolo dôležitým prekladiskom drevárskych výrobkov a kovov (železo, meď). Rozvinutá bola aj remeselná výroba. Už v 16. storočí bolo v meste niekoľko cechov (1587 obuvníci, 1588 krajčíri, súkeníci a gombičkári, 1598 súkeníci a krajčíri), počet cechov v nasledujúcich storočiach sa zvýšil na 24, s 20 živnosťami.

Prudký rozvoj mesta nastal koncom 19. storočia. Roku 1883 vznikla na Bielom Potoku továreň na drevovinu, roku 1887 v meste továreň na papier a celulózu, roku 1890 továreň na zápalky a v roku 1894 veľká továreň na spracovanie bavlny v Rybárpoli. V meste už pred prvou svetovou vojnou bolo viacero menších podnikov (chemická továreň, dve bryndziarne, mlyny, píly, tlačiarne, tehelňa). Za prvej ČSR a počas druhej svetovej vojny pribudli ďalšie priemyselné podniky (zber surovín, výroba kelimových kobercov, železiarne). V ružomberských podnikoch pracovali robotníci takmer z celého dolného Liptova. V dôsledku nahromadenia továrni mesto sa už pred prvou svetovou vojnou, ale najmä po oslobodení roku 1918, stalo dôležitým strediskom robotníckeho hnutia. Robotníctvo vystúpilo v mnohých štrajkoch a demonštráciách proti znižovaniu miezd, porušovaniu kolektívnych zmlúv a politickým prechmatom vládnucej triedy.

Biely Potok

Vznikol asi v polovici 14. storočia. Spomína sa roku 1376 ako poddanská obec Ružomberka, ktorou zostal až do roku 1848. Potom tvoril tzv. vonkajšiu ulicu mesta a dnes je jeho súčasťou. Od roku 1883 bola v obci továreň na drevovinu. Hromadná cestná dedina (s pravidelným pôdorysom).

Černová

Obec vznikla klčovaním asi v polovici 14. storočia. Prvý raz sa spomína roku 1376. Až do roku 1848 bola poddanskou obcou mesta Ružomberok. Potom tvorila tzv. vonkajšiu ulicu mesta, dnes je jeho súčasťou. Roku 1907 pri posviacke nového kostola maďarskí žandári zastrelili 13 obyvateľov obce. Proti surovej vražde nevinných ľudí okrem predstaviteľov českej verejnosti protestoval aj známy nórske spisovateľ B. Björnson.

Hrboltová

Pôvodne poddanská obec panstva Likava, ktorá vznikla v 2. polovici 13. storočia. Roku 1900 mala 1336 obyvateľov, ktorí sa živili nádeníctvom, baníctvom a časť pracovala v blízkom kameňolome. Potočná radová dedina.

Rybárpole

V pôvodnej osade žili v 15.-16. storočí zeman. Od 90. rokov 19. storočia sa stala robotníckou kolóniou zamestnancov miestnej továrne na spracovanie bavlny. Skupinová cestná zástavba.

Vlkolínec

Spomína sa roku 1376 ako poddanská obec Ružomberka. Vznikol pravdepodobne nie dávno pred týmto dátumom kľčováním lesov. Po zrušení poddanstva bol tzv. vonkajšou ulicou mesta, dnes je miestnou časťou Ružomberka. Obyvatelia okrem poľnohospodárstva a práce v lesoch nachádzali živobytie predovšetkým v ružomerských továrňach a na železnici.

Kultúrne pamiatky a zaujímavé objekty

Na riešenom území sa nachádza pamiatkový fond, ktorý predstavujú národné kultúrne pamiatky zapísané v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkové územia zapísané v registri pamiatkových rezervácií a v registri pamiatkových zón Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR, archeologické nálezy a archeologické náleziská. Pamiatkový fond je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF), ktorý vedie Pamiatkový úrad SR Bratislava.

Na jednotlivých katastrálnych územiach sa nachádza pamiatkový fond zapísaný v ÚZPF:

k.ú. Hrboltová

register nehnuteľných kultúrnych pamiatok : 1 NKP

- rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej a archeologické nálezisko – cintorín pri kostolní, č. ÚZPF 11678/0, parc. č. KN 1

k.ú. Ružomberok

register nehnuteľných kultúrnych pamiatok : 27 NKP

- náhrobok, č. ÚZPF 417/0, parc. č. KN 8494, prímestská časť Černová,
- rímskokatolícky kostol Panny Márie Ružencovej, č. ÚZPF 370/0, prímestská časť Černová,
- miesto pamätné, č. ÚZPF 10541/0, parc. č. KN 11192, prímestská časť Černová,
- dom ľudový č. 236, 237, 239, 240, č. ÚZPF 1618/0, parc. č. KN 8070, 8071, 8069, 8068, prímestská časť Černová,
- dom ľudový č. 234, 235, 238, č. ÚZPF 161220, parc. č. KN 8077, 8078, 8076, 8079, prímestská časť Černová,
- hrobka Ľudovíta Fullu, č. ÚZPF 416/0, parc. č. KN 3086/1,
- hrobka rodiny Makovických, č. ÚZPF 3400/0, parc. č. KN 3086/1,
- škola Dončova ulica č. 1456, č. ÚZPF 10515/0, parc. č. KN 1853/1,
- pilier so sochou Immaculaty 6. ÚZPF 369/1-2, parc. č. KN 16,
- radnica a pamätník, č. ÚZPF 368/1-2, parc. č. KN 1,
- mauzóleum Andreja Hlinku, 6. ÚZPF 10557/0, parc. č. KN 3,
- rímskokatolícky kostol sv. Ondreja apoštola, č. ÚZPF 365/0, parc. č. KN 2,
- kolégium piaristov, č. ÚZPF 366/1-3, parc. č. KN 1118, 1119, 1130,
- dom meštiansky pamätný, Mostová ul. č. 13, č. ÚZPF 10511/0, parc. č. KN 56/1-2,
- banka, Mostová ul. č. 1353/16, č. ÚZPF 10512/0, parc. č. KN 943,
- synagóga, Panská ul. č. 1070/3, č. ÚZPF 10513/0, parc. č. KN 136,
- dom meštiansky pamätný, ul. Podhora č. 1281/9, č. ÚZPF 10507/0, parc. č. KN 63,
- dom meštiansky pamätný, ul. Podhora č. 1285/11, č. ÚZPF 10508/0, parc. č. KN 125,
- banka, ul. Podhora č. 1297/33, č. ÚZPF 10510/0, parc. č. KN 125,
- pomník Sloboda slovenského národa, námestie Slobody č. ÚZPF 10516/1-4, parc. č. KN 1791,
- kaštieľ sv. Žofie, Zarevúcka ul., č. ÚZPF 367/0, parc. č. KN 6016/2,
- kostol ev.a.v. ul. A. Bernoláka č. 1401/9, č. ÚZPF 11617/0, parc. č. KN 1826/1,
- palác mestský, ul. Podhora č. 1317/22, č. ÚZPF 11622/0, parc. č. KN 37,
- sokolovňa, ul. A. Bernoláka č. 1418/8, č. ÚZPF 11623/0, parc. č. KN 886/1,
- škola so sochou Krista Učiteľa, nám. A. Hlinku 6. 110075. 6. ÚZPF 11630/1-2, parc. č. KN 4,
- banka, ulica Dončova č. 1455/2, č. ÚZPF 11694/0, parc. č. KN 1658, 1859, 1860, 1861,
- železničná stanica, ul. Kačkova č. 1376, č. ÚZPF : 11692/1-3, parc. č. KN 8038,

Pamiatková zóna Ružomberok, č. ÚZPF: 27

Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši vydal dňa 16.09.1991 Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/91 o vyhlásení územia Ružomberok za pamiatkovú zónu, s účinnosťou od 1.10.1991. Mestská pamiatková zóna je vymedzená hranicou pamiatkovej zóny a jej ochranné pásmo hranicou ochranného pásma pamiatkovej zóny.

k.ú Ružomberok - prímestská časť Vlkolínec

Register nehnuteľných kultúrnych pamiatok: 38 NKP

- dvor roľnícky č. 9003, č. ÚZPF 2832/1-4, parc. č. KN 15981,
- dvor roľnícky č. 9004, č. ÚZPF 2833/1-3, parc. č. KN 15982, 15984,
- dvor roľnícky č. 9005-9006, č. ÚZPF 2834/1-3, parc. č. KN 15999, 15998, 15991, 15992,
- dom ľudový č. 9007, č. ÚZPF 2835, parc. č. KN 1600,
- dom ľudový č. 9009 a maštal', č. ÚZPF 2837/1-2, parc. č. KN 16012,
- dom ľudový č. 9008 a stodola, č. ÚZPF 2836/1-2, parc. č. KN 16002,
- dvor roľnícky č. 9010, č. ÚZPF 2838/1-4, parc. č. KN 16013,
- dom ľudový č. 9011 č. ÚZPF 2839, parc. č. KN 16014,
- dom ľudový č. 9012 a stodola, č. ÚZPF 2840/1-2, parc. č. KN 16024,
- dvor roľnícky č. 9013, č. ÚZPF 2841/1-2, parc. č. KN 16028,
- dom ľudový č. 9014, č. ÚZPF 2842, parc. č. KN 16030,
- dom ľudový č. 9015 a stodola, č. ÚZPF 2843/1-2, parc. č. KN 16032,
- dvor roľnícky č. 9016-9017, č. ÚZPF 2844/1-5, parc. č. KN 16041, 16039,
- dvor roľnícky č. 9018, č. ÚZPF 2845/1-2, parc. č. KN 16042,
- stavby hospodárske č. 9019, č. ÚZPF 2846/1-2, parc. č. KN 16050,
- dvor roľnícky č. 9020, č. ÚZPF 2847/1-5, parc. č. KN 16057, 16051, 16052, 16053, 16054,
- dom ľudový č. 9021, č. ÚZPF 2848, parc. č. KN 16056,
- dom ľudový č. 9022, č. ÚZPF 2849, parc. č. KN 16060,
- dom ľudový č. 9023, č. ÚZPF 2850, parc. č. KN 16061,
- dom ľudový č. 9024, č. ÚZPF 2851, parc. č. KN 16063/1, 16063/2,
- dvor roľnícky č. 9025, č. ÚZPF 2852/1-2, parc. č. KN 16066, 16065,
- dom ľudový č. 9026, č. ÚZPF 2853, parc. č. KN 16078,
- dvor roľnícky č. 9027, č. ÚZPF 2854/1-4, parc. č. KN 16083/2, 16083/1,
- dvor roľnícky č. 9028, č. ÚZPF 2855/1-3, parc. č. KN 16090, 16088,
- dom ľudový č. 9029, č. ÚZPF 2857, parc. č. KN 16092,
- dvor roľnícky č. 9030, č. ÚZPF 2858/1-2, parc. č. KN 16093, 16097, 16096,
- dvor roľnícky č. 9031-9032, č. ÚZPF 2859/1-3, parc. č. KN 16112, 16113, 16114,
- dvor roľnícky č. 9033-9034, č. ÚZPF 2859/4-5, parc. č. KN 16111/1, 16110,
- dvor roľnícky č. 9035, č. ÚZPF 2860/1-4, parc. č. KN 16116, 16118,
- dvor roľnícky č. 9036, č. ÚZPF 2861/1-2, parc. č. KN 16117, 16119,
- dom ľudový č. 9037 a stodola, č. ÚZPF 2862/1-2, parc. č. KN 16133, 16128,
- dom ľudový č. 9038 a stodola, č. ÚZPF 2863/1-2, parc. č. KN 16135,
- dvor roľnícky č. 9039, č. ÚZPF 2864/1-2, parc. č. KN 16136,
- domy ľudové č. 9041-9042, č. ÚZPF 2865, parc. č. KN 16143, 16144,
- dvor roľnícky č. 9050, č. ÚZPF 2866/1, parc. č. KN 16231,
- dvor roľnícky č. 9051, č. ÚZPF 2866/2-3, parc. č. KN 16230,
- dvor roľnícky č. 9052-9053, č. ÚZPF 2867/1-3, parc. č. KN 16236, 16237, 16238,
- zvonica drevená, č. ÚZPF 2856, parc. č. KN 16233.

Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec, č. ÚZPF: 13

Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec bola vyhlásená uznesením Vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 21 dňa 26.1.1977.

Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec je vymedzená hranicou pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry.

Ochranné pásmo pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolínec bolo vyhlásené rozhodnutím Pamiatkového úradu SR Bratislava č. PÚ-07/1520-11/7509/And zo dňa 30.10.2007.

Osada Vlkolínec bola zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva na 17. zasadnutí Výboru svetového kultúrneho dedičstva, Cartagena, 6.-11.12.1993 (SKD č. 622 rev).

Archeologické lokality

V katastri mesta Ružomberok nie je evidovaná žiadna archeologická lokalita zapísaná v ÚZPF ako národná kultúrna pamiatka. Z dostupnej evidencie nálezísk - CEANS a z odbornej literatúry evidujeme archeologické lokality:

- Ružomberok - bývalý mestský dom - stredoveké hroby,
- Ružomberok - kopec Mních - hradisko, doba železná (mimo riešeného územia),
- Ružomberok - južný svah úpätia kopca Mních, v blízkosti železničnej stanice, sídlisko z neskoršej doby bronzovej (mimo riešeného územia),
- Ružomberok - bývalý kameňolom oproti reštaurácii železničnej stanice, halštatský objekt,
- Ružomberok - Na skalách I., II. - púchovské sídlisko,

- Ružomberok - „záhrada dr. Mikuláša Pružinského" - stredovek - nálezy keramiky a hladených kamenných nástrojov (?),
- Ružomberok - bližšie neznáma poloha, strieborné perzské mince z 10. storočia,
- Ružomberok - poloha Podsuchá, pri stavbe železnice, poklad strieborných a zlatých minci zo 16. storočia,
- Ružomberok - Na ihrisku športového klubu, rímska minca zo 4. storočia.

Početnosť známych archeologických lokalít v k.ú. Ružomberka oprávňuje domnievať sa, že v období praveku, včasnej dobe dejinnej a stredoveku bolo predmetné územie súvisle osídlené. Nakoľko v k.ú. Ružomberka sa doteraz nerobil systematický archeologický prieskum, je oprávnený predpoklad, že sa na tomto území nachádzajú aj ďalšie teraz neznáme archeologické lokality.

Územia, na ktorých sa nachádzajú vyššie spomínané archeologické lokality budú podmienené v prípade stavebných zámerov záchranným archeologickým výskumom predpísaným KPÚ Žilina. Pre ostatné územie bude potrebné prihliadať na možnosť prítomnosti doteraz neznámych archeologických lokalít, prípadne nálezov v jednotlivých stavebných etapách realizácie a uplatňovania územného plánu v praxi, kedy podmienkou pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia pre stavebné akcie bude záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu Žilina.

V zmysle § 14 pamiatkového zákona, Mesto Ružomberok rozhodlo o utvorení a odbornom vedení Evidencie pamätihodností obce.

V Evidencii pamätihodností obce sú vytypované a zaradené hodnotné nehnuteľné veci a kombinované diela prírody a človeka, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce, ktoré nie sú vyhlásenými národnými kultúrnymi pamiatkami, ale majú pre obec a jej katastrálne územie miestnu historickú hodnotu, sú typické pre región a riešené územie.

Zoznam pamätihodností mesta Ružomberok:

- domy na Námestí A. Hlinku č. 1141/14, 1143/18, 1145/22, 1152/42, 1118/45, 1122/53,
- námestie Andreja Hlinku,
- kostol svätej rodiny - ul. Textilná č. 6035/21,
- kaplnky krížovej cesty - Kalvária,
- kostol Povýšenia sv. kríža - Kalvária,
- evanjelický kostol - ul. A. Bernoláka č. 1401/9 (objekt zapísaný do ÚZPF 08.2009),
- galéria Ľudovíta Fullu - ul. Makovického č. 1594/1,
- Školské schody - námestie A. Hlinku,
- Ružové schody - námestie A. Hlinku,
- Tmavé schody - námestie A. Hlinku,
- Kláštorne schody - námestie A. Hlinku,
- Cirkevná základná škola sv. Vincenta - námestie A. Hlinku č. 1145/22,
- Gymnázium sv. Andreja - námestie A. Hlinku č. 1100/5 (objekt zapísaný do ÚZPF 09.2009),
- Robotnícky dom - ul. Mostová č. 1340/19,
- Kultúrny dom Andreja Hlinku - ul. A. Bernoláka č. 1397/1,
- Slovenská sporiteľňa - ul. Dončova č. 1445/9,
- Bývalé kino Apollo - ul. A. Bernoláka č. 1419/10,
- Základná škola Dončova - ul. Dončova č. 1456/4,
- Gymnázium - ul. Š. Moyzesa č. 1567/21,
- Župný dom - Námestie Slobody č. 1461/9,
- Liptovské múzeum - Námestie Š. N. Hýroša č. 1370/10,
- Kuskova vila - Pod Čebraťom,
- Nemocnica - ul. Považská č. 1380/2,
- budova VÚB - ul. Dončova č. 1455/2 (objekt zapísaný do ÚZPF 06.2010),
- Partizánska matka - Sídliisko SNP,
- pamätník Pravdy chudoby - Nábřežie M. R. Štefánika,
- socha svätca s dieťaťom - námestie A. Hlinku,
- socha sv. Jozefa s dieťaťom - námestie A. Hlinku,
- socha ThDr. J. Vojtašáka - námestie A. Hlinku,
- socha Andreja Hlinku - mauzóleum,
- socha Andreja Hlinku - námestie A. Hlinku,
- truhla Andreja Hlinku - mauzóleum,
- socha Jána Nepomuckého - ul. Považská (park),
- busta Dr. Dušana Makovického - ul. Podhora č. 15,
- pamätná tabuľa ThDr. Štefana Nahálku - ul. A. Bernoláka,

- pamätník Úsvit dneška - park Š. N. Hýroša,
- pamätník padlým v I. a II. svetovej vojne - ul. Makovického,
- pamätník SNP - kanón, Bystrická cesta,
- lokomotíva - pamätník padlým v SNP - park pred železničnou stanicou,
- pamätník - mínomet, Biely Potok - Bohúnka,
- dom Andreja Hlinku - ul. A. Hlinku č. 8313/62 Černová,
- posmrtná maska Andreja Hlinku - dom A. Hlinku Černová,
- Mestský cintorín - hroby významných kultúrnych, spoločenských a politických osobností,
- kríž pri mlyne - Hrboltová,
- Čertova skala - Vlkolíneč,
- Krkavá skala - Vlkolíneč,
- Vrch Sidorovo - Vlkolíneč,
- Pecekova skala - Vlkolíneč,
- Vlčia skala - Vlkolíneč,
- Dogerské skaly - Trlenská dolina,
- Skala Mravíčka - Trlenská dolina,
- priľahlé terasovité políčka v dotyku s Vlkolíncom, lokality: Zahumny, Pod Krajom, Pod Žiarom, Dolonka, Pod Stráňou, Stránica, Močidlá, Do Uhliska, Kult, Lazy, Dielec, Hanušková, Rovný Diel, Príkry.

Krajský pamiatkový úrad upozorňuje, že základná ochrana pamiatkového územia je súhrn činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkmi nehnuteľností zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie pamiatkového územia - § 29 ods. 1 pamiatkového zákona. Dokumentom na vykonávanie základnej ochrany pamiatkového fondu sú zásady ochrany pamiatkového územia, ktoré sú podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie (§ 29. ods. 2 pamiatkového zákona).

Zásady ochrany Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolíneč a Pamiatkovej zóny Ružomberok obsahujúce požiadavky na primerané funkčné využitie územia, na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, prvkov interiéru a uličného parteru, charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, archeologických nálezísk, prípadne ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia spracované nie sú.

Orgán oprávnený schváliť územnoplánovaciú dokumentáciu územia, v ktorom sa nachádza pamiatková zóna, nehnuteľná kultúrna pamiatka, ochranné pásmo, archeologický nález alebo archeologické nálezisko si pred jej schválením (v etapách obstarania zadania, koncept - ak sa spracúva, návrh) vyžiada stanovisko miestne príslušného krajského pamiatkového úradu - § 29 ods. 4 pamiatkového zákona.

Na pamiatkový fond zapísaný v ÚZPF sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (ďalej pamiatkový zákon) v znení neskorších predpisov - novela pamiatkového zákona č. 208/2009 Z.z..

Vo všeobecne záväznom nariadení Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši 6. 3/91 o vyhlásení územia Ružomberok za pamiatkovú zónu je v článku 2 uvedený predmet ochrany v pamiatkovej zóne a v článku 4 sú uvedené podmienky pre starostlivosť, riadenie územného rozvoja, zachovanie a využitie kultúrnych hodnôt pamiatkovej zóny:

Predmetom ochrany v pamiatkovej zóne je najmä :

- pôdorysné usporiadanie pamiatkovej zóny, jej urbanistické, prírodné a krajinné zázemie s výraznými dominantami sakrálnych a verejných stavieb,
- umelecko-historické a architektonické hodnoty pamiatkových objektov, objektov navrhovaných na vyhlásenie za kultúrne pamiatky a objektov dotvárajúcich charakter pamiatkovej zóny,
- historická silueta tvorená výraznými dominantami sakrálnych a verejných stavieb,
- významné plochy zelene vhodne dotvárajúce historické prostredie pamiatkovej zóny.

Podmienky pre starostlivosť, riadenie územného rozvoja a zachovanie a využitie kultúrnych hodnôt pamiatkovej zóny:

- zachovať celistvosť pôvodnej urbanistickej štruktúry formou sanačnej regenerácie v priestoroch s kompaktno zachovanou historickou štruktúrou,
- v častiach územia s narušenou historickou urbanistickou štruktúrou formou regeneračnej prestavby doceliť symbiózu novej a historickej zástavby,
- zachovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu historického jadra tvorenú historickým námestím a nadväzujúcimi ulicami,
- zachovať dominantné situovanie návršia - námestia Andreja Hlinku s objektmi kostola sv. Ondreja, radnice, školských budov a jezuitského kostola a kláštora,
- akceptovať monumentálny nástup ku kostolu sv. Ondreja z Mariánskej ulice,
- zachovať charakteristické pílloité uskakovanie fasád na ulici Podhora,
- zachovať pohľady mestského interiéru z ulice Panskej od synagógy na farský kostol, z ulice Zarevúca pri kaštieli sv. Žofia na siluetu návršia,
- zachovať vysokú zeleň na námestí Andreja Hlinku,
- zachovať charakteristickú historickú siluetu pamiatkovej zóny,
- všetky kultúrne pamiatky, objekty navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky a objekty dotvárajúce prostredie pamiatkovej zóny zachovať, regenerovať, udržiavať a využívať spôsobom odpovedajúcim ich umelecko-historickej a architektonickej hodnote,
- udržiavať a primerane uchovať i vonkajší vzhľad nechránených objektov v historickom prostredí,
- na území pamiatkovej zóny neumiestňovať prevádzky a výrobné kapacity náročné na dopravu a manipulačné priestory,
- stavebnú činnosť v pamiatkovej zóne realizovať tak, aby zachovávala historické hodnoty, obnovovala a dotvárala hlavné priestory, objekty vo vzťahu k pôvodnému pôdorysu, parcelácii, hmotovej skladbe a výškovému zónovaniu,
- pri novej výstavbe a dostavbe v prelukách a dvorových traktov v historickom jadre zachovať typické uličné čiary, pôvodnú historickú parceláciu, rešpektovať použitie klasických stavebných technológií, prispôbiť tvar zastrešenia zošíkmením strešných rovín a výškovo sa prispôbiť historickej zástavbe pamiatkovej zóny,
- pri prípadných novostavbách akceptovať požiadavku harmonického previazania na historickú architektúru,
- vo zvýšenej miere využívať existujúci stavebný fond pre bytové účely,
- zachovať hodnotnú existujúcu zeleň, skupiny stromov a solitéry vhodne dotvárajúce prostredie pamiatkovej zóny,

úpravy kultúrnych pamiatok, objektov dotvárajúcich prostredie a charakter pamiatkovej zóny a zásahy do priestorovej a hmotnej skladby pamiatkovej zóny a pamiatkových území realizovať len v súlade s uvedenými podmienkami a na základe platnej legislatívy na úseku ochrany pamiatkového fondu.

Osobitnú pozornosť si vyžaduje doriešenie rekonštrukcie jednej z najstarších pamiatok mesta kaštieľ sv. Žofie z konca 14. storočia.

I) NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

I) 1. Doprava a dopravné zariadenia

Napojenie mesta na nadradenú dopravnú sieť

Mesto Ružomberok leží v severnej časti Slovenska, v Žilinskom kraji, v údolí rieky Váh. Územie sa nachádza v trase multimodálneho dopravného koridoru č. Va (hlavná sieť TINA) Bratislava-Žilina-Prešov-Čierna nad Tisou-Ukrajina, pozostávajúceho z trasy navrhovanej diaľnice D1 a železničnej trate č. 180.

Z nadradenej cestnej siete prechádzajú mestom dve významné cesty, cesty prvej triedy I/18 a I/59, obe medzinárodného významu. Cesta I/18 je vedená údolím rieky Váh a sprostredkuje mestu spojenie v smere V - Z (Žilina - Mikuláš) a cesta I/59 v smere S - J (Dolný Kubín - Banská Bystrica). Tento dopravný kríž je nositeľom hlavnej dopravnej záťaže v meste a zabezpečuje spojenie po ceste s celým Slovenskom. Spojenie s najbližším okolím sprostredkujú hlavne cesty tretej triedy :

- III/01811 Ružomberok - Štiavnička,
- III/01898 Ružomberok - Hrboltová,
- III/05912 Ružomberok - Liptovská Štiavnica,
- III/05915 Ružomberok - prepojenie medzi I/18 a I/59.

Vo výhľade by sa malo vedenie vonkajšej dopravy zmeniť, po vybudovaní diaľnice D1 v priestore severne od mesta a podľa Uznesenia Vlády SR č. 406/2010 podľa ktorého bol schválený strategický dokument "Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest-doplnok č. 1" a podľa ktorého by sa mala vybudovať aj rýchlostná cesta R1 vedená v smere S – J, tiež väčšinou mimo zastavané územie mesta sa zaťaženie cestnej siete v meste zmení. Rýchlostná cesta R1 ktorá má byť napojená na diaľnicu D1 diaľničnou križovatkou, umožní ako diaľničný privádzač odvedenie automobilovej dopravy z vnútornej časti mesta.

Železničná doprava

Železničná trať, na ktorú je mesto Ružomberok napojené je celoštátna dráha, je to magistralna dvojkoľajná elektrifikovaná železničná trať I. kategórie č. 180 Žilina-Košice. V mieste dotyku centra mesta a susednej obce Likavka, je na trati v km 280,353 vybudovaná železničná stanica, kde zastavujú aj rýchliky a kde je aj koľajisko pre nakládku a vykládku nákladnej dopravy. V km 282,607 je vybudovaná aj železničná zastávka Ružomberok–Rybárpole. Počet vlakov prechádzajúcich po trati je v súčasnosti 190 nákladných vlakov a 86 vlakov pre osobnú dopravu. Trať je postavená na rýchlosť 100 km/h, pre výhľad sa uvažuje so zvýšením rýchlosti na 160 km/h a s prestavbou železničnej stanice.

Zo železničnej stanice, liptovskomikuláškého zhlavia vychádza hlavná vlečková koľaj, ktorá sa za mostom cez Váh rozdvaja, jedna vlečková koľaj odbočuje smerom na východ do Mondi SCP, a.s.) a druhá smeruje na juh k lomu Doprastavu a za Bystrickú cestu do areálu tehelne.

Organizácia dopravy v meste, dopravný systém

Historický vývoj mesta, konfigurácia terénu, dve rieky a v neposlednom rade aj vybudovanie železničných vlečiek viedli k tomu, že priame spojenie jednotlivých častí mesta medzi sebou je veľmi komplikované, ba až nemožné. Prepojenie komplikuje aj vedenie oboch uvedených ciest prvej triedy, ktoré v podstate by mali zabezpečovať hlavne prechod vonkajšej dopravy mestom. Napriek tomu musia slúžiť aj doprave vnútornej a v podstate tvoria základ komunikačnej siete mesta.

Na tieto komunikácie – cesty I/18 a I/59 sú napojené ostatné zberné a obslužné komunikácie vytvárajúce ostatnú komunikačnú sieť mesta. Podstatná časť mesta leží v údolnej nive oboch riek, ľavá časť mesta je rozvinutá smerom západným, pravá smerom južným a centrum leží medzi nimi limitované na jednej strane cestou I/18 a riekou Váh a na druhej strane terasou ležiacou, na vyššie položených časti mesta. Vyššie položená časť mesta tvorí bariéru prepojeniu oboch uvedených častí mesta, takže dopravný systém má každá časť mesta samostatný, prepojený iba prostredníctvom Obvodovej cesty a ul. Sladkého. V rámci východnej časti mesta je v súčasnosti vo výstavbe prepojenie Bottovej ulice na ul. Za starým cintorínom a ďalej až na cestu I/59.

Dnešný komunikačný systém zostane zachovaný až do roku 2025 s malými zmenami, ktoré sa skôr odohrajú mimo zastavaného územia mesta, okrem navrhovaného predĺženia zbernej komunikácie vedenej Obvodovou cestou a ulicami Pod kalváriou a ul. Do Dielca a jej prepojením na Bystrickú cestu a vybudovaním komunikačnej siete novej mestskej časti realizovanej v priestore Hríby.

Rozvoj prepravných vzťahov a ich objemov

Pretože ako podklad pre spracovanie tohoto územného plánu neboli uskutočnené žiadne dopravné prieskumy, ktoré by neskôr pomohli s prognózou dopravy, najlepší obraz o intenzitách a zložení dopravných prúdov poskytujú výsledky celoštátnych sčítaní, ktoré organizuje Slovenská správa ciest každých päť rokov. K dispozícii sú výsledky sčítaní z rokov 2000 a 2005. Zo sčítania z roku 2010 sú zatiaľ k dispozícii iba dielčie výsledky a preto ako podklad pre výpočet výhľadového zaťaženia bolo použité sčítanie z roku 2005.

Výsledky sčítaní z roku 2005

Cesta I/59

sčítací úsek č. 91020 (Likavka)	1 498	4 786	15	6 299 sk.v./24h
č. 90700 (Biely Potok)	1 608	5 700	26	7 334
č. 90711 (Pod skalami)	2 430	5 753	23	8 206
č. 90712 (Roveň)	3 545	13 594	56	17 195

Cesta I/18

sčítací úsek č. 90170 (Černová)	3 873	8 849	25	12 747 sk.v./24h
č. 90171 (Nemocnica)	6 906	12 270	63	19 239
č. 90174 (Nábr.gen.Štef.)	5 761	19 050	57	24 868
č. 90172 (za Hypernovou)	5 624	18 005	50	23 679
č. 90181 (Celulóžka)	4 016	16 930	55	21 001
č. 90180 (Štiavnička)	4 207	13 639	45	17 891
č. 90173 (Rybárpole)	6 906	12 270	63	19 239

Cesta III/92940

sčítací úsek č. 92940 (Likavka)	286	2 285	16	2 586 sk.v./24h
---------------------------------	-----	-------	----	-----------------

Výhľadové intenzity na vstupoch do mesta

Pre výpočet intenzity dopravy v rokoch 2015 - 2025 boli použité výhľadové koeficienty z Metodického pokynu a návodu prognózovania výhľadových intenzít na cestnej sieti pre VÚC Žilina, z októbra roku 2006.

cesta I/59, ús. č. 90720

- rok 2015	(4 801 x 1,26) =	6 049 + (1 498 x 1,17) =	1 753 =	7 802 voz/24h
- rok 2020	x 1,38 =	6 625 +	x 1,25 =	1 873 = 8 498
- rok 2025	x 1,50 =	7 202 +	x 1,32 =	1 977 = 9 179

cesta I/59, ús. č. 90700

- rok 2015	(5 726 x 1,26) =	7 215 + (1 608 x 1,17) =	1 881 =	9 096 voz/24h
- rok 2020	x 1,38 =	7 902 +	x 1,25 =	2 010 = 9 912
- rok 2025	x 1,50 =	8 589 +	x 1,32 =	2 123 = 10 712

cesta I/18, ús. č. 90170

- rok 2015	(8 849 x 1,26) =	11 150 + (3 873 x 1,17) =	4 531 =	15 681 voz/24h
- rok 2020	x 1,38 =	12 212 +	x 1,25 =	4 841 = 17 053
- rok 2025	x 1,50 =	13 274 +	x 1,32 =	5 112 = 18 386

cesta I/18, ús. č. 90180

- rok 2015	(13 648 x 1,26) =	17 196 + (4 207 x 1,17) =	4 922 =	22 118 voz/24h
- rok 2020	x 1,38 =	18 834 +	x 1,25 =	5 259 = 24 093
- rok 2025	x 1,50 =	20 472 +	x 1,32 =	5 553 = 26 025

Výsledky celoštátneho smerového dopravného prieskumu vonkajšej dopravy v Ružomberku rok 2007, v skutočných vozidlách za 24 h

Smer 1	cesta I/59	sčítací profil pri motereste Hubert, od D. Kubína
Smer 2	cesta I/18	pred križovatkou na Liptovskú Štiavničku
Smer 3	cesta I/59	začiatok zástavby, od B. Bystrice
Smer 4	cesta I/18	pred čerpacou stanicou, od Žiliny

Celková vonkajšia doprava v Ružomberku podľa druhu vozidiel v roku 2007

smer z	1	2	3	4
Nákladné automobily	2 185	4 387	2 240	3 750
Osobné automobily	4 754	14 451	6 295	7 838
Spolu	6 938	18 838	8 535	11 588

Celková vonkajšia doprava podľa druhu jazdy vozidiel vo vzťahu k mestu

zo smeru	1	2	3	4
Doprava cieľová	2 658	8 864	3 128	4 228
Doprava zdrojová	2 704	5 683	3 686	4 477
Tranzit	1 577	4 291	1 721	2 883
Spolu	6 938	18 838	8 535	11 558

Percentuálne vyjadrenie vonkajšej dopravy podľa druhu jazdy

zo smeru	1	2	3	4
Doprava cieľová	38,31	47,05	36,65	36,49
Doprava zdrojová	38,96	30,17	43,19	38,63
Tranzit	22,73	22,78	20,16	24,88
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00

Výhľadové rozdelenie vonkajšej dopravy podľa druhu jazdy, v roku 2025 na jednotlivých vstupoch do mesta

vstup č. 1	C	38,31%	3 516 voz/24h
	Z	38,96%	3 576 voz/24h
	T	22,73%	2 087 voz/24h
	S	100,00%	9 179 voz/24h
vstup č. 2	C	47,05%	12 245 voz/24h
	Z	30,17%	7 852 voz/24h
	T	22,78%	5 928 voz/24h
	S	100,00%	26 025 voz/24h
vstup č. 3	C	36,65%	3 926 voz/24h
	Z	43,19%	4 626 voz/24h
	T	20,16%	2 160 voz/24h
	S	100,00%	10 712 voz/24h
vstup č. 4	C	36,48%	6 707 voz/24h
	Z	38,64%	7 104 voz/24h
	T	24,88%	4 575 voz/24h
	S	100,00%	18 386 voz/24h

Smerovanie tranzitnej dopravy vo vozidlách za 24 hod. v roku 2025

98

Vzhľadom k tomu, že výstavba rýchlostnej cesty R1 bola posunutá až do výhľadu, zostane aj v roku 2025 cesta I/59 zaťažená aj tranzitnou dopravou.

Výsledné hodnoty výhľadovej intenzity v roku 2025 budú po odpočítaní dopravy, ktorá prejde na diaľnicu D1 nasledovné :

6. na ceste I/18 - úsek 90173 33 190 – 4 296 = 28 894 voz/24h.
- úsek 90181 35 042 – 4 874 = 30 168 voz/24h.
7. na ceste I/59 - úsek 90721 14 648 – 1 204 = 13 444 voz/24h.

Ak porovnáme predpokladanú intenzitu dopravy v jednotlivých úsekoch cesty I/18 s vypočítanou prípustnou intenzitou podľa STN736110 Projektovanie miestnych komunikácií (príloha B) vychádza, že cestu I/18 bude potrebné v celom úseku, od križovatky pri čerp.stanici Shell, pri Tesco, až po budúcu križovatku s R1 rozšíriť na štyri jazdné pruhy, na kategóriu MZ 21,5/50. Porovnanie intenzity dopravy s prípustnou intenzitou :

$$I_p = 1\,760 \times 0,9 \times 1,0 \times 1,0 \times 0,9 = 1\,426 \times 0,85 = 1\,210 \text{ voz./hod.}$$

Najvyššia očakávaná intenzita dopravy je 41 305 voz/24h, špičková hodinová intenzita je uvažovaná ako $41\,305 \times 10\% = 4\,130 \text{ voz/h}$ < $1\,210 \times 4 = 4\,840 \text{ voz/h}$, to znamená, že štvorpruhová komunikácia svojou kapacitou vyhovuje.

Funkčné členenie a kategorizácia ciest

Funkčné členenie a kategorizácia ciest bolo navrhnuté podľa STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií, kapitola č. 3-6. Cesty I/18 a I/59 boli pri prechode mestom klasifikované ako komunikácie zberné funkčnej triedy B1, s funkciou prevážne dopravnou a s obmedzenou obsluhou, kategórie MZ 14/60, s dvoma jazdnými pruhmi šírky 3,50 m a dvoma zastavovacími pruhmi šírky 2,75 m. Iba v úseku medzi križovatkou ciest pri čerpacej stanici Shell a pred východným vstupom do Mondi SCP, a.s. (Žilinská cesta, Považská ulica, Nábrežie gen. M. R. Štefánika a Tatranská cesta) by mala byť cesta štvorpruhová, kategórie MZ 21,50/60, so štyrmi jazdnými pruhmi šírky 3,50 m a dvoma zastavovacími pruhmi šírky 2,75 m. Existujúce šírkové usporiadanie Nábrežia gen. M. R. Štefánika so širokým stredným deliacim pruhom považujeme za úpravu, ktorá je na úkor obsluhy centra. Prestavba je nevyhnutná ak má komunikácia vyhovieť predpokladanej intenzite dopravy, posunutie celej komunikácie smerom k Váhu vytvára priestor na rozšírenie komunikácie na kategóriu MZ 25/60, prípadne MZ 21,50/60, ale aj na realizáciu lepšej dopravnej obsluhy tejto časti centra, vrátane chystanej realizácie Auparku.

V rámci vnútorného mesta budú v rámci hierarchie, druhé najdôležitejšie komunikácie funkčnej triedy B2, s funkciou dopravnou a s čiastočne priamou obsluhou, kategórie MZ 8,50/50, s dvoma jazdnými pruhmi šírky 3,25 m a dvoma vodiacími prúžkami šírky 0,50 m. resp v stiesnených podmienkach MZ 8,0/50. Budú to ulice Kľačno (MZ 12,0/50), Makovického ul., ul. K. Salvu a Dončova, ul. Sladkého, časť ul. K. Sidora, ul. Bottova, Za starým cintorínom a ul. sv. Anny. Nová obvodová zberná komunikácia na sídlisku Hríby, ako aj navrhované prepojenie v západnej časti osídlenia.

Cesty III triedy III/01811, III/01898, III/05912 a III/05915 plnia v meste funkciu zberných komunikácií funkčnej triedy B3 s neobmedzenou dopravnou obsluhou, kategórie MZ 8,50/50, s dvoma jazdnými pruhmi šírky 3,25 m a dvoma vodiacími prúžkami šírky 0,50 m. Ostatné zberné komunikácie funkčnej triedy B3, ktoré dopĺňajú základnú komunikačnú sieť mesta, navrhujeme kategórie MZ 8,0/50, s dvoma jazdnými pruhmi šírky 3,00 m a dvoma vodiacími prúžkami šírky 0,50 m.

Ostatné komunikácie budú funkčnej triedy C2 a C3, komunikácie obslužné, ktoré umožňujú prístup ku všetkým objektom, ktoré obsluhu vyžadujú. Ich kategórie budú buď MO 7,50/40, alebo MOU 3,75/30.

Hromadná doprava

Hromadnú dopravu osôb v rámci mesta zabezpečujú autobusy prechádzajúce mestským územím v podobe piatich liniek :

- linka č. 1 – Hrboltová – Černová – Kľačno – D. Makovického – Mestský úrad – Baničné – SOU – Roveň – Poľná – Železničná stanica – Katolícka univerzita – Kľačno – Černová – Hrboltová,
- linka č. 2 – Černová – Kľačno – Katolícka univerzita – Železničná stanica – Poľná – Roveň – Sládkovičova – Baničné – Jelence – Mestský úrad – Hotel Áčko – Kľačno,
- linka č. 3 – Kalvária – Mestský úrad – Baničné – Plavisko – Železničná stanica – Katolícka univerzita – Kľačno a späť,
- linka č. 4 – Hrboltová – Černová – Kľačno – Hrabovo – Katolícka univerzita – Železničná stanica – Poľná – Roveň – Podsúchová a späť,
- linka č. 5 – Hrboltová – Rybárpole – Železničná stanica – Celulózka a späť.

Mestská hromadná doprava pod názvom MAD – Mestská autobusová doprava sa pohybuje nielen po miestnych komunikáciach, ale aj po cestách prvej triedy č. I/18 a I/59. Základňu má na Bystrickej ceste 62 (I/59) a autobusové nástupisko má pred železničnou stanicou.

Prímestská a diaľková doprava, ktorú prevádzkuje akciová spoločnosť SAD Liorbus má autobusovú stanicu v predstaničnom priestore, pred železničnou stanicou, západne od nej. Na ploche stanice je 15 odstavných miest a štrnásť nástupísk, z čoho 7 je so šikmým radením a 7 s pozdĺžnym radením. Pre odchody a príchody sa používa ul. J. Kačku a most cez Váh.

Z pohľadu územného plánu zostane lokalizácia jednotlivých zariadení súvisiacich s autobusovou dopravou zachovaná, v budúcnosti sa uvažuje iba s rekonštrukciou autobusovej stanice v predstaničnom priestore a s revitalizáciou areálu spoločnosti na Bystrickej ceste. Dá sa predpokladať, že po dobudovaní lokality Hríby v severovýchodnej časti mesta bude potrebné aj túto časť mesta napojiť na mestský systém autobusovej dopravy.

Cyklistická doprava

Napriek tomu, že mesto má predpoklady na každodenné využívanie bicykla, je ponuka vybudovaných cyklistických komunikácií minimálna. Cyklisti sa v meste pohybujú, bez oddelenia od ostatnej dopravy, spolu s automobilovou dopravou, v uličnom priestore, ak sa pohybujú po cestách, alebo na úkor chodcov ak sa pohybujú po chodníkoch. Tam kde je to možné, cyklisti vyhľadávajú komunikácie menej zaťažené, ktoré ale väčšinou predstavujú predĺženie trasy, alebo nízku atraktivitu trasy.

Hlavnou cyklistickou komunikáciou mesta by sa mala stať komunikácia umožňujúca prepojenie oboch častí mesta, západnej s východnou. Za takú je možné považovať trasu vedenú v priestore ulíc : Kľačno, ul. Makovického, Mostová, ul. Podhora, ul. Sihot' a ul. Krčméryho. Trasa prechádza aj pešou zónou, kde sa predpokladá, že cyklisti budú akceptovať nadradenosť chodcov. V prvej časti by bola trasa vedená v uličnom priestore, v druhej časti by bolo možné vybudovať samostatnú komunikáciu popri Revúci, paralelne s chodníkom pre chodcov. Na túto hlavnú cyklistickú komunikáciu by boli napojené ostatné komunikácie umožňujúce pohyb cyklistu po celom meste. Princípom pri návrhu boli okrem urbanistických a technických kritérií hlavne kritéria zohľadňujúce funkciu komunikácie a jej dopravné zaťaženie. Preto sa neuvažovalo s vedením cyklistických komunikácií po cestách I. triedy a rovnako po Hurbanovej ulici, po ktorej by mali byť vedené vozidlá na parking a zásobovanie Auparku.

V teréne sú značené iba komunikácie používané ako cykloturistické, vedúce do rekreačného zázemia mesta. V roku 2001 bol spracovaný dokument "Bezcolný dopravný systém – Cykloturizmus Ružomberok – Zakopané", v ktorom bola táto problematika spracovaná. Ako základné sú diaľkové trasy, uvedené ako cyklomagistrály Oravská (č. 006) a Donovalská (č. 033). Potom nasledujú trasy č. 5422 Ružomberok – Jazierce, č. 2418 Ružomberok – Podsuchá, č. 5421 Ružomberok – Černová – Ľubochňa, č. 2419 Ružomberok – Podšíp, č. 5424 Ružomberok – Švošov – Likavka a č. 5423 Ružomberok – Partizánska Ľupča.

V "Podrobnej cykloturistickej mape Orava, Liptov, Horehronie" sú uvedené ešte ďalšie trasy označené v mape a sprievodnom texte ako č. 12 Ľubochňanská trasa, č. 13 Podšipske cykloputovanie, č. 14 a č. 14a Cez Komjatnú do Valaskej Dubovej, č. 16 Okolo Liptovskej Mary do Malatinej, č. 18 Vikolínska cyklotrasa a č. 20 Hrebeňom Fatry cez Smrekovicu do Podsuchej a čiastočne aj trasa č. 19 Donovalská cyklotrasa, iba s tým rozdielom, že trasa nie je vedená po ceste I/59, ale vhodným terénom mimo cesty I. triedy.

Peší pohyb

Pre peší pohyb sú v meste realizované chodníky a pešie plochy v dostatočnom rozsahu i kvalite. Chodníky sú väčšinou vedené v súbehu s komunikáciami pre motorovú dopravu, obvyčajne po oboch stranách. Cez rieku Váh sú vybudované dve pešie lávky a cez rieku Revúca tiež dve lávky, ale v trase druhej, v pokračovaní Bottovej ulice sa pešia lávka zmení na cestný most s chodníkmi.

V budúcnosti bude potrebné uvažovať s novým premostením rieky Váh, v súvislosti s pripravovanou výstavbou Auparku a spojitosti s rekonštrukciou železničnej stanice a tiež s podchodom pre peších prepájajúcim mesto s obcou Likavka.

V centre mesta bola vytvorená pešia zóna, ktorá pokrýva ulice : Mostová, predĺženie ul. Scota Viatora, časť ulice A. Bernoláka a ulicu Podhora. Pešia zóna by sa mala v budúcnosti rozšíriť aj na plochy Auparku.

Statická doprava, parkovanie a odstavovanie vozidiel

Plochy pre statickú dopravu sú v zmysle STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií, členené na plochy odstavné a parkovacie. Odstavné plochy sa budujú hlavne pre obyvateľov mesta a slúžia na odstavenie vozidiel po dobu ich nepoužívania, ktorá presahuje 8 hod. V prípade zástavby rodinnými domami sa počíta s tým, že odstavné plochy budú vybudované v rámci pozemku patriaceho k domu a to buď na teréne, alebo v individuálnej garáži vedľa domu, alebo ako súčasť stavby rodinného domu, preto bilancie týkajúce sa rodinných domov neboli do návrhu zahrnuté.

Odstavné plochy by sa mali zabezpečiť hlavne pre hromadnú bytovú výstavbu, tak aby jedno odstavné miesto pripadalo na jeden byt.

Parkovacie plochy sa budujú hlavne pre návštevníkov vybavenosti, ich využitie sa podľa normy člení na krátkodobé a dlhodobé. Krátkodobé pre návštevníkov a dlhodobé pre zamestnancov.

Podľa STN 736110 sú rozhodujúce parametre pre návrh parkovacích plôch tieto :

- očakávaný stupeň automobilizácie	1 :3,00
- veľkosť osídlenia (mesta)	do 50 000 obyv.
- poloha riešeného územia	podľa konkrétnej situácie
- delba prepravnej práce medzi IAD a ostatnou dopravou	35 :65

Návrh potreby parkovacích miest musí byť súčasťou každého zámeru uvažujúceho s výstavbou vybavenosti, ale aj pri zmene funkcie by malo mesto klásť takúto podmienku, vychádzajúcu z STN 736110.

Mestské centrum je špecifickou lokalitou, ktorá svojou polyfunkčnosťou a nadmestským významom určuje požiadavky na rozsah plôch pre statickú dopravu. Vzhľadom na skutočnosť, že nápn jednotlivých objektov nachádzajúcich sa v centre nie je možné fixovať do budúcnosti, nie je ani možné použiť spôsob výpočtu parkovacích miest podľa STN 736110. Na určenie potrebného počtu parkovacích miest v centre bol použitý vzťah medzi počtom obyvateľov a počtom osobných automobilov.

Potrebný počet parkovacích miest v centre mesta :

$$P = 37\,400 : 3,0 \times 10\% = 1\,250 \text{ p.m.}$$

Centrum, ak ho chápeme ako plochu medzi ulicami :Mostová, Medveckého, Dončova, Nábr. Gen. M. R. Štefánika, Hurbanova, Mlynská, Riadok, ul. Majere a Marianska ul. - jeho spodnú časť, má dnes k dispozícii cca 440 parkovacích miest na parkoviskách a pri obrubníku, na okraji jednotlivých ulíc. Horná časť centra – námestie A. Hlinku ponúka 170 p.m. + 35 p.m. pri Polícii, čo je spolu 645 parkovacích miest. V Auparku by sa malo vytvoriť ďalších 201 parkovacích miest, takže bude potrebné ešte rezervovať plochu pre : 1 250 -(645+201) = 404 p.m.

Ponuka ďalších parkovacích miest je rozložená takto :

Supermarkety : Kaufland	220 p.m.
Stop shop	230 p.m.
Hypernova	107 p.m.
Tesco	150 p.m.
Železničná stanica	75 p.m.
Cintorín	50 p.m.
Koniareň	145 p.m.
Zimný štadión	62 p.m.

Do bilancie parkovísk je potrebné započítať aj parkovanie na jednotlivých uliciach vyznačené vodorovným dopravným značením (parkovanie pozdĺžne, alebo šikmé):

ul. Bernoláková	130 p.m.
ul. K. Salvu	48 p.m.
ul. Dončova	40 p.m.
ul. Scota Viatora	26 p.m.
ul. Hviezdoslavova	28 p.m.
ul. Š. Moyzesa	29 p.m.
ul. Kľačno	92 p.m.
ul. Zarevúcka	51 p.m.
ul. J. Jančeka	46 p.m.
Štiavnická cesta	46 p.m.
ul. Za dráhou	93 p.m.

Z pohľadu zabezpečenia dostatočného množstva parkovacích plôch je významná rekreačná oblasť Hrabovo kde vybudovaný počet parkovacích miest po pravej strane cesty je v zimnej prevádzke nedostatočný. Zvýšenie kapacity v danej lokalite nie je možné bez zásahu do reliéfu krajiny, preto zvýšenie kapacity výstavbou druhej úrovne je ťažko prijateľné. Nedostatok kapacity preto by mal byť riešený zabezpečením skibusov, ktoré by návštevníkov dovážali z mesta, z parkoviska na Makovického ulici (pri štadióne).

V prípade Vlkolínca by bolo potrebné vybudovať v Trlenskej doline 30 parkovacích miest pre osobné automobily a tri miesta pre autobusy, kde by mohli návštevníci parkovať a z parkoviska zabezpečiť dopravu do osady ekologickým dopravným prostriedkom.

Okrem parkovacích plôch je potrebné zabezpečiť pre byty postavené v hromadnej bytovej výstavbe plochy pre odstavenie vozidiel, v rozsahu : jeden byt = jedno odstavné miesto. V minulosti sa uvažovalo s tým, že 70% plôch bude umiestnených na teréne a iba 30% v hromadných garážach. V prípade Ružomberka sa bude postupovať podľa konkrétnej lokality. Z urbanistických zámerov vyplýva, že počty bytov v HBV budú nasledovné :

- Černová	300 bytov, z toho 70 %	210 odst.miest na teréne a 90 v HG
- Kľačno	1 480 bytov - realizované plochy (482+92) = 906 x 40 % = 362 +	544 v HG
- Polík	1 540 bytov - (130+26+28+29+57) = 1 270 x 30 % =	381 na teréne + 889 v HG
- Laziny	1 800 bytov - (357+170) = 1 273 x 50 % =	635 na teréne a 638 v HG
- Roveň	1 970 bytov - (615+155+340+198) = 662 x 50 % =	331 na teréne a 331 v HG
- Pod skalami	550 bytov, z toho 70 % =	385 odst.miest na teréne a 165 v HG
- Hríby	variant A 1 390 bytov x 70 % =	973 odst.miest na teréne a 417 v HG
	variant B 2 000 bytov x 70 % =	1 400 odst.miest na teréne a 600 v HG
- Stred	850 - (48+40) = 762 x 30 % =	228 odst.miest na teréne a 534 v HG

Pretože do bilancie neboli zahrnuté individuálne radové garáže, lebo ich nebolo možné identifikovať s bytom ich majiteľa a nie sú tu zahrnuté ani garáže pod bytovými objektami bude potrebné výsledné hodnoty hromadných garáží upraviť. V každom prípade však je potrebné prijať záver, že cestou k odstráneniu tohoto problému môže byť iba výstavba hromadných garáží.

Pre Černovú a Kľačno by to mala byť hromadná garáž s kapacitou 600 miest, pre Polík hromadná garáž s kapacitou 2x400 miest, pre Laziny hromadná garáž s kapacitou 600 odstavných miest, pre Roveň a Pod skalami hromadná garáž s kapacitou 500 miest a pre Hríby jedna hromadná garáž s kapacitou 400 (variant A), alebo 600 miest(variant B).

Pre obyvateľov centra kde, počet bytov má dosiahnuť hodnotu 850 bude potrebné vybudovať ešte 228 odstavných miest na teréne a cca 500 miest v hromadnej garáži.

Dopravné zariadenia mimo katastrálneho územia mesta

K dopravným zariadeniam, ktoré sú mimo katastrálne územie mesta, ale svojou existenciou ovplyvňujú život mesta patrí uvažovaný terminál kombinovanej dopravy, ktorý by mal byť realizovaný na severovýchodnom okraji územia definovaného ukončením areálu Mondi SCP a rýchlostnou cestou R1 a letisko Ružomberok, ktoré do územia mesta zasahuje iba svojimi ochrannými pásmami, ktoré boli stanovené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn.1-173/84 zo dňa 29.12.1984.

Vplyv dopravy na územie mesta, ochranné a hlukové pásma

Vplyv dopravy na obytné územie mesta je jednoznačne negatívny, intenzita dopravy na hlavných cestách ako sú cesty I/18 a I/59 už dávno prekročila intenzitu prijateľnú z pohľadu životného prostredia. Hlukové zaťaženie, ktoré produkuje doprava prechádzajúca mestom po týchto cestách prekračuje hodnotu 50 dB(A) povolenú pre obytné prostredie Vyhláškou Ministerstva Zdravotníctva SR. Ale ani ostatné komunikácie základného komunikačného systému mesta nie sú z tohoto pohľadu vyhovujúce.

Poloha ciest I/59 a I/18, ale aj diaľnice a železničnej trate, ako aj obytnej zástavby v jej blízkosti je daná a zostane aj naďalej zachovaná, preto nie je možné v súvislosti s hlukom uvažovať s uplatnením urbanistických, ale ani technických prostriedkov na zníženie hladiny hluku, okrem výmeny okien a zníženia produkcie hluku úpravou motorov automobilov. Diaľnica D1, ako aj rýchlostná cesta R1 by nemali byť v tomto smere problémom, za predpokladu, že budú v čase ich realizácie postavené aj protihlukové stavby (steny, vegetačná ochrana, a pod.).

Mimo zastavaného územia, alebo územia určeného k zastavaniu, sú na ochranu ciest a premávky na nich určené ochranné pásma definované v Zákone o pozemných komunikáciach – Zákon č. 135/61 Z.z. v znení zákona č. 524/03 Z.z. V prípade Ružomberka sa uplatnia tieto ochranné pásma:

diaľnica D1 a rýchlostná cesta R1	100 m od osi krajného jazdného pruhu,
cesty prvej triedy I/18 a I/59	50 m od osi krajného jazdného pruhu,
cesty tretej triedy	20 m od osi cesty.

Ochranné pásmo vyžadujú podľa Zákona o železničiach aj železničné trate a vlečky. Ochranné pásmo železničných tratí je 60 m od osi krajnej koľaje a ochranné pásmo vlečiek je 30 m od osi vlečky.

Ochranné pásma letiska Ružomberok

Ochranné pásmo vzletového a približovacieho priestoru (sklon 2,5% - 1:25) s výškovým obmedzením 537-614 m n.m. Bpv. Ochranné pásmo kužeľovej plochy (sklon 4% - 1:25) s výškovým obmedzením 535-570 m n.m. Bpv. a ochranné pásmo vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 535 m n.m. Bpv. Nad tieto výšky je zakázané umietňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho letovo prevádzkového posúdenia a súhlasu Leteckého úradu SR. Keďže sa jednotlivé ochranné pásma prelínajú, je záväzná výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou.

I) 2. Vodné hospodárstvo

I) 2.1. Širšie vzťahy

Zásobovanie pitnou vodou

Verejný vodovod v meste Ružomberok je napojený na skupinový vodovod (SKV) Ružomberok v správe Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a.s. Ružomberok.

Vodárskymi zdrojmi SKV sú zdroje podzemnej vody v k. ú. Liptovské Revúce (pramene Pod Javorom, Pod Parohami, Biele Vody), Liptovská Osada (prameň Pri ceste), Ružomberok - Biely Potok (vrty Bukovina 1, 2, 3, prameň Jazierce), Likavka (prameň Kramáriská - Veľký Choč) a Valaská Dubová (prameň Nad obcou 1-4). Sumárna výdatnosť vodárskych zdrojov je $Q = 158,53 - 434,01 \text{ l.s}^{-1}$. Po zohľadnení tzv. ekologického limitu (ekologicky únosná miera exploatacie podzemných vôd) je ekologická využiteľnosť vodárskych zdrojov SKV Ružomberok $Q = 151,5 \text{ l.s}^{-1}$.

Prívodné potrubie SKV Ružomberok z VZ Liptovské Revúce a Liptovská Osada má od prerušovacieho vodojemu (ďalej VDJ) Liptovská Osada profil DN 400 a DN 500. Katastrálnym územím mesta je prívod SKV trasovaný nivou Revúcej, pokračuje k VDJ Kosovo a ďalej pokračuje profilom DN 400 cez intravilán mesta a končí vo vodojeme Kľačno.

Prívod z VZ Bukovina (cez prerušovaciu komoru) a VZ Jazierce DN 300 vedie k prerušovaciemu VDJ Biely Potok s objemom 150 m^3 s kótami hladín 551,00/547,70 m n.m., ktorý tvorí akumuláciu pre miestnu časť Biely Potok. Na prívode je inštalovaná malá vodná elektrárňa. Od VDJ pokračuje profilom DN 300 a DN 400 miestnou časťou Biely Potok, križuje Revúcu a pravým brehom pokračuje do mesta Bystrickou cestou, na ktorej potrubím DN 250 odbočuje na východ územím vybavenosti a nezastavaným územím vedie k ceste I/18 a pokračuje do Liskovej. Na prívod je napojená obec Štiavnička a cez čerpaciu stanicu severná časť Liptovskej Štiavnice.

V realizácii je vodná stavba „SKV Ružomberok - Pripojenie obcí Liptovský Michal, Ivachnová, Bešeňová, Liptovská Teplá, Potok, II. etapa“. Povoľenie vodnej stavby vydal Obvodný úrad ŽP v Ružomberku, úsek štátnej vodnej správy pod č. ŠVS - 2010/00976-17 dňa 14.6.2010.

Severná časť mesta a miestna časť Rybárpole (Malé Tatry) je zásobovaná z VDJ Likavka s objemom $2 \times 500 \text{ m}^3$.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska širších vzťahov v zásobovaní pitnou vodou :

- rešpektuje existujúci systém zásobovania mesta z SKV Ružomberok,
- rešpektuje prívodné potrubia SKV a ich pásma ochrany,
- rešpektuje napojenie obcí Liptovský Michal, Ivachnová, Bešeňová, Liptovská Teplá a Potok na SKV Ružomberok.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Verejná jednotná kanalizácia mesta je súčasťou skupinovej kanalizácie Ružomberok. Kanalizáciou mesta sú na ČOV Hrboltová odvádzané aj odpadové vody z obcí Likavka, Ludrová, Štiavnička a Lisková. V realizácii je napojenie obce Martinček.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska širších vzťahov v odvádzaní a zneškodňovaní odpadových vôd rešpektuje existujúci systém odvádzania vôd skupinovú kanalizáciu Ružomberok.

I) 2.2. Vodohospodárska problematika riešeného územia

Zdroje vody

Zdroje pitnej vody (Vodárenské zdroje)

V riešenom území mesta Ružomberok sa na hromadné zásobovanie pitnou vodou využívajú len podzemné vody. Zoznam vodárskych zdrojov verejných vodovodov uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. I 2/1 Zoznam vodárenských zdrojov verejných vodovodov

Názov vodárenského zdroja	Povolený odber v l.s ⁻¹	Poznámka
Bukovina, vrty 1, 2, 3,	20 - 40	SKV Ružomberok
Jazierce	max. 58,20	SKV Ružomberok
Spevážka 2-5	max. 2,38	Vodovod Ružomberok
Žlebiny 1-8	max. 20,98	Vodovod Ružomberok
Baničné	max. 3,00	Vodovod Ružomberok
Šumiace 1,2	max. 22,06	Vodovod Černová
Budkovica 1, 2	max. 19,57	Vodovod Černová
Suché Hrabovo 1, 2	max. 0,98	Vodovod Vlkolíne
Hrboltová 2	max. 13,54	Vodovod Hrboltová
Nová Hrboltová	max. 1,04	Vodovod Rybárpole
Laukovo 2-5	max. 2,41	Vodovod Rybárpole
Trstenica 1-6	max. 5,12	Vodovod Rybárpole
Staré Lazy 1-10	max. 12,82	Vodovod Rybárpole, v súčasnosti sa nevyužívajú
Malho	max. 1,58	Vodovod Rybárpole, v súčasnosti sa nevyužívajú
Studničky 1, 2	max. 0,65	Vodovod Rybárpole, v súčasnosti sa nevyužívajú

Poznámka : Rozhodnutia orgánu štátnej vodnej správy o povolenom odbere vôd sú uvedené v kapitole m) Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.

Okrem uvedených využívaných vodárenských zdrojov sa v riešenom území nachádzajú vodárenské zdroje využívané neverejnými súkromnými vodovodmi (Hrabovo, Malino Brdo) a na individuálne zásobovanie.

Rozhodnutia orgánu štátnej vodnej správy, týkajúce sa povolenia nakladania s vodami (odbery vôd), stanovenie ochranných pásiem vodárenských zdrojov a na realizáciu vodných stavieb neverejného zásobovania pitnou vodou neboli k dispozícii.

Na základe zistených poznatkov je možné konštatovať, že odbery vôd a vodné stavby na neverejné zásobovanie pitnou vodou slúžia na podnikateľské účely a v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon), § 18 sa nejedná o všeobecné užívanie vôd, ale osobitné užívanie vôd. Podľa § 21 vodného zákona je na takéto užívanie vôd potrebné povolenie orgánu štátnej vodnej správy.

Zdroje úžitkovej vody

Zdrojmi úžitkovej vody sú podzemné a povrchové vody. Podľa „Plánu manažmentu čiastkového povodia Váhu“ (Implementácia smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23.10.2000), spracovateľ MŽP SR, 12/2009 boli v riešenom území v roku 2007 významnými odberateľmi :

- podzemných vôd : Slovryb a.s. Pstruhárstvo, RBK - Biely potok s odberom vody s prameňa Nižné Matejkovo v množstve 71,5 l.s⁻¹
- povrchových vôd : Mondi Business Paper SCP, a. s. Ružomberok s odberom vody z Váhu v množstve 0,784 m³.s⁻¹

Malé vodné nádrže na Hrabovskom potoku a Čutkovom potoku pravdepodobne slúžili na odber úžitkovej vo pre bývalé bavlnárske závody (Texicom). Podklady k podrobnejšiemu spracovaniu problematiky (rozhodnutia orgánu štátnej vodnej správy o povolených odberoch vôd) neboli k dispozícii.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska zdrojov vody :

- rešpektuje existujúci spôsob využívania zdrojov pitnej vody na hromadné zásobovanie verejnými vodovodmi : Ružomberok, Biely Potok, Černová, Hrboltová, Rybárpole a Vlkolíne,
- neposudzuje neverejné využívanie zdrojov pitnej vody (nie je predmetom ÚPN),
- rešpektuje existujúci spôsob zásobovania úžitkovou vodou realizovaný na základe rozhodnutí orgánu štátnej vodnej správy.

Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie pitnou vodou v katastrálnom území mesta Ružomberok zabezpečujú :

- verejný vodovod mesta Ružomberok v správe Vodárenskej spoločnosti Ružomberok (VSR), a.s. napojený na SKV Ružomberok,
- verejné vodovody Ružomberok v správe VSR, a.s. zásobovaný vodou z miestnych vodárenských zdrojov Žlebiny 1-8, Speváčka 2-5 a Baničné,
- verejný vodovod v miestnej časti Biely Potok v správe VSR, a.s. napojený na SKV Ružomberok,
- verejný vodovod v miestnej časti Černová v správe VSR, a.s. zásobovaný vodou z miestnych vodárenských zdrojov, prameňov Šumiace 1, 2 a Budkovica 1, 2,
- verejný vodovod v miestnej časti Hrboltová v správe VSR, a.s. zásobovaný vodou z miestneho vodárenského zdroja prameňa, Hrboltová 2,
- verejný vodovod v miestnej časti Rybárpole v správe VSR, a.s. zásobovaný v súčasnosti z miestnych vodárenských zdrojov, prameňov Trstenica 1-6 a Laukovo 2-5 s dotáciou vody z SKV Ružomberok z VDJ Likavka. Vodárenské zdroje Staré Lazy 1-10, Malho a Studničky 1, 2 sa v súčasnosti nevyužívajú,
- verejný vodovod v miestnej časti Rybárpole v správe VSR, a.s. zásobovaný z miestneho vodárenského zdroja, prameňa Nová Hrboltová,
- verejný vodovod v miestnej časti Vlkolínec v správe VSR, a.s. zásobovaný vodou z miestneho vodárenského zdroja, prameňa Suché Hrabovo 1, 2,
- neverejný vodovod Hrabovo napojený na verejný vodovod mesta z VDJ Kľačno,
- neverejný vodovod Hrabovo využívajúci miestny prameň nezisteného názvu,
- neverejné drobné vodovody a individuálne vodárenské zdroje v rekreačnej lokalite Malino Brdo,
- neverejné individuálne vodárenské zdroje lokalite Podsuchá,
- individuálne zdroje v rozptýlenej zástavbe.

Podľa podkladov Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a.s., správcu verejného vodovodu, uvádzame nasledovné údaje za rok 2009 :

na verejný vodovod bolo napojených :	27 800 obyvateľov
špecifická spotreba vody : z vody vyrobenej	195,4 l.osoba ⁻¹ .d ⁻¹
špecifická spotreba vody z vody fakturovanej : celkom	143,4 l.osoba ⁻¹ .d ⁻¹
pre obyvateľov	84,6 l.osoba ⁻¹ .d ⁻¹
voda vyrobená určená k realizácii :	1 982 701 m ³
voda fakturovaná : spolu	1 455 020 m ³
- pre obyvateľov	858 420 m ³
- pre ostatných	596 600 m ³

Stručný popis vodovodov

Vodovod mesta Ružomberok

Hlavným zdrojom pitnej vody pre verejný vodovod mesta je prívod DN 500 SKV Ružomberok, ktorý privádza vodu do VDJ Kosovo I s objemom 2 x 2 500 m³ s kótami hladín 542,30/536,50 m n.m. do VDJ Kosovo II s objemom 2 x 2 500 m³ s kótami hladín 542,30/537,30 m n.m. s prepojením DN 400 do VDJ Kľačno s objemom 2 x 1 500 m³ s kótami hladín 567,20/562,20 m n.m. Prepojením SKV do vodojemu je vodojem Kľačno plnený gravitačne a čerpacia stanica Kľačno je odstavená.

Voda z VZ Biely Potok (Bukovina a Jazierce) je privádzaná potrubím DN 400 do mesta a odbočkou DN 400 sú plnené VDJ Kosovo. Z VDJ je zásobným potrubím DN 400 privádzaná voda do rozvodnej siete verejného vodovodu.

Voda z VZ Speváčka a Žlebiny je potrubím DN 150 privádzaná do spotrebiska a do VDJ Kalvária (VDJ za spotrebiskom) s objemom 2 x 280 m³ s kótami hladín 536,76/533,71 m n.m.

Voda z VZ Baničné je privádzaná do VDJ Baničné s objemom 30 m³ s kótami hladín 558,63/555,33 m n.m. Z VDJ je potrubím DN 80 zásobovaná vyššie položená staršia zástavba.

Z VDJ Kľačno je potrubím DN 300 voda privádzaná na sídlisko Kľačno a potrubím DN 225 do mesta. Pre zástavbu v lokalitách Baničné, Kalvária a Satelity, ktoré sú situované nad hornou hranicou zásobovacieho systému mesta sú tlakové pomery vo vodovodnej sieti riešené cez AT stanice.

Rozvodná sieť vodovodu je tvorená potrubiami DN 400, 300, 200, 150, 100, 80, materiálmi liatina, oceľ, PVC. Vodovodná sieť s profilom DN 80 má dĺžku cca 6 km.

Vodovod Biely Potok

Vodovod v miestnej časti je napojený na vetvu SKV Ružomberok z VZ Bukovina a Jazierce. Voda z prameňov je privádzaná (z vrtov Bukovina cez prerušovaciu komoru) potrubím DN 300 do prerušovacieho VDJ Biely Potok s objemom 150 m³ s kótami hladín 551,00/547,70 m n.m. Z VDJ je spotrebisko zásobované zásobným potrubím DN 150. Rozvodná sieť je z potrubia DN 150, 100, 80 z materiálov liatina, oceľ, PVC a PE.

Vodovod Černová

Tvorí samostatný vodovodný systém. Voda z VZ Šumiac je privádzaná gravitačne potrubím DN 150 cez prerušovaciu komoru a voda z VZ Budkova cez VDJ Černová s objemom 80 m³ s kótou max. hladiny cca 575,0 m n.m. Zásobné potrubie DN 150 z VDJ Černová a prívod z VZ Šumiac (bez akumulácie) sa spájajú pri vodnej nádrži. Zásobné potrubie DN 200 pokračuje do spotrebiska kde sa napája na rozvodnú sieť vodovodu. Na zásobnom potrubí je inštalovaná redukčná šachta s výstupným tlakom 2,8 - 3,0 atm. Rozvodná sieť je z potrubia DN 150, 100, 80 z materiálov oceľ a PVC.

Vodovod Hrboltová

Tvorí samostatný vodovodný systém. Voda z VZ Hrboltová 2 je privádzaná potrubím PVC DN 90 do prerušovacej komory a odtiaľ potrubím PVC 110 do rozvodnej siete vodovodu. Za spotrebiskom je VDJ s objemom 30 m³. Tlakové pomery v rozvodnej sieti sú redukované redukčnou šachtou inštalovanou na potrubí na Potočnej ulici. Potrubia na uliciach Priehrada, Sadová a Ostrá sú na hranici tlakového pásma uzavreté. Celá rozvodná sieť je z potrubia PVC DN 110.

Vodovod Rybárpole

Vodovod je prepojený na SKV Ružomberok cez VDJ Likavka. Voda z VZ Trstenica 1-6 je privádzaná do VDJ Rybárpole s objemom 400 m³ s kótami hladín 537,82/534,22 m n.m. Do tohto vodojemu bola privádzaná aj voda z VZ Staré Lazy a Malho, ktoré sa v súčasnosti nevyužívajú. Voda z VZ Laukovo 2-5 je privádzaná do VDJ Rybárpole s objemom 200 m³ s kótami hladín 526,68/523,10 m n.m. Spotrebisko je zásobované z oboch vodojemov zásobnými potrubiami DN 150. Rozvodná sieť je z potrubia DN 150, 100, 90, 80, 50 z materiálov oceľ, PVC.

V lokalite „Malé Tatry“ boli pôvodnými zdrojmi vody pramene Studničky. V súčasnosti sa nevyužívajú a spotrebisko je prepojené potrubím DN 150 na rozvodnú sieť na Textilnej ulici, napojenú na zásobné potrubie z VDJ Likavka.

Severozápadná časť je zásobovaná z VZ Nová Hrboltová. Voda zo zdroja je privádzaná do VDJ Nová Hrboltová s objemom 15 m³ s kótou maximálnej hladiny 515,00 m n.m.

Vodovod Vlkolínec

Tvorí samostatný vodovodný systém. Voda z VZ Suché Hrabovo je privádzaná gravitačne do VDJ Vlkolínec s objemom 50 m³. Z VDJ je voda gravitačne privádzaná zásobným potrubím DN 100 do spotrebiska.

Vodovod Hrabovo

Tvorí samostatný verejný vodovodný systém. Voda z prameňa (nezistený názov), je privádzaná do VDJ s objemom 6 m³. Z VDJ je rekreačná lokalita zásobovaná potrubím DN 80. Rozvodnú sieť tvoria potrubia PE DN 50.

Areál apartmánových domov Fatrapark je zásobovaný verejným vodovodom z VDJ Kľačno.

ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska zásobovania pitnou vodou :

- rešpektuje existujúci vodárenský systém zásobujúci mesto a jeho miestne časti pitnou vodou,
- rešpektuje vodárenské zariadenia a ich pásma ochrany,
- navrhuje rekonštrukcie nevyhovujúcej rozvodnej siete vo všetkých miestnych častiach,
- navrhuje vodovod Do Dielca pre lokalitu územného rozvoja Do Dielca a pre existujúcu zástavbu zásobovanú cez AT stanice (Baničné, Kalvária a Satelit). Prívodné potrubie navrhuje ako odbočku z prepojenia DN 400 SKV – VDJ Kľačno na križovatke ulíc Do Dielca a Nad skalkou, ktorou bude voda privádzaná do navrhovanej ČS Do Dielca na Ceste na Kalváriu. Čerpacou stanicou bude voda čerpaná do navrhovaného VDJ Do Dielca s objemom 250 m³ s kótou max. hladiny 610,0 m n.m. Navrhovaná rozvodná sieť verejného vodovodu lokality Do Dielca bude cez redukčné šachty napojená na rozvodnú sieť Baničné (zrušenie ATS Baničné), Nad Kalváriou a Satelit (zrušenie ATS Kalvária a Satelit), variant A, variant B,
- navrhuje pre lokalitu územného rozvoja Vráce rozvodnú sieť verejného vodovodu napojenú na zásobné potrubie DN 200 z VDJ Kľačno, variant A, variant B,

- navrhuje pre lokalitu územného rozvoja Hríby rozvodnú sieť napojenú na existujúcu rozvodnú sieť verejného vodovodu na potrubie DN 150 na Bystrickej ceste (2x), na potrubie DN 150 na Tatranskej ceste. Pre zástavbu nad kótou 510,0 m n.m. navrhuje vo variante A dve čerpacie stanice (ČS Výroba a ČS Obytná zóna) a vo variante B jednu ČS,
- navrhuje pre rozvojovú lokalitu Solo rozšírenie existujúcej rozvodnej siete, variant A, variant B,
- navrhuje vodovod Malino Brdo pre lokality územného rozvoja Hrabovo a Malino Brdo. Prívodné potrubie vodovodu navrhuje napojiť na zásobné potrubie DN 300 z VDJ Kľačno. Potrubie bude trasované v súbehu s existujúcim potrubím neverejného vodovodu pre apartmánové domy Fatrapark do navrhovanej ČS Hrabovo. Z ČS sú navrhované dve výtlačné potrubia. Jedno do navrhovaného VDJ Malino Brdo s objemom 200 m³ s kótou max. hladiny 970,0 m n.m. a druhé do navrhovaného VDJ Hrabovo s objemom 250 m³ s kótou max. hladiny 640,0 m n.m. Zástavba v lokalite Malino Brdo nad kótou 945,0 m n.m. bude zásobovaná cez AT stanicu. Z VDJ Hrabovo (DSP „Malino Brdo - Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie územia“, SVS - projekcia, s.r.o., Vrútky, 10/2007),
- navrhuje v miestnej časti Biely Potok rozšírenie VDJ Biely Potok o 100 m³ a AT stanicu pre zástavbu na pravom brehu Revúce,
- navrhuje v miestnej časti Černová VDJ Černová I. s objemom 400 m³ s kótou max. hladiny 530,0 m n.m. pre I. tlakové pásmo (pod kótou 500 m n.m.) verejného vodovodu, zásobné potrubie a rozvodnú sieť vodovodu pre lokality územného rozvoja a jej prepojenie na existujúcu rozvodnú sieť. Akumulácia pre II. tlakové pásmo (nad kótou 500 m n.m.) bude v existujúcom VDJ Černová II. a tlakové pomery rieši existujúca redukčná šachta. Navrhuje prepojenie zásobného potrubia DN 200 na existujúcu rozvodnú sieť, ktorá bude súčasťou II. tlakového pásma. Navrhuje zástavbu nad kótou 500,0 m n.m. v lokalite IBV Mikov zásobovať z rozvodnej siete Kľačno,
- navrhuje v miestnej časti Hrboltová nový VDJ Hrboltová s objemom 150 m³ s kótou max. hladiny 575,0 m n.m. v priestore existujúcej prerušovacej komory (zrušenie PK). Navrhuje na dolnej hranici tlakového pásma (515,0 m n.m.) redukčné šachty vetvách rozvodnej siete (v súčasnosti sa realizuje redukcia len na jednej vetve). Navrhuje rozšírenie vodovodu do lokality Hrboltová Juh a Transformovňa,

Potreba pitnej vody pre mesto Ružomberok v roku 2025

Potreba pitnej vody je vyčíslená podľa Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií.

Variant A - 31 000 zásobovaných obyvateľov

Tabuľka č. I 2/2 Priemerná denná potreba pitnej vody v m³.d⁻¹

Miestna časť	obyvatelia	chalupy	spolu	vybavenosť	rekreácia	výroba	spolu
Biely Potok	175,0	18,0	193,0	44,5	-	-	237,5
Černová	356,0	10,0	266,0	70,0	-	-	436,0
Hrboltová	88,2	4,0	92,2	11,1	-	1,2	104,5
Ružomberok	4 426,0	-	4 426,0	2 015,0	392,0	843,0	7 676,0
Rybárpole	210,5	-	210,5	37,5	-	5,8	253,8
Vlkolíne	2,7	37,0	39,7	5,9	-	-	45,6
Spolu	5 258,4	69,0	5 327,4	2 184,0	392,0	850,0	8 753,4

Tabuľka č. I 2/3 Maximálna denná potreba pitnej vody v m³.d⁻¹

Miestna časť	obyvatelia spolu	vybavenosť	bytový fond spolu	výroba	Spolu m ³ .d ⁻¹	Spolu l.s ⁻¹
Biely Potok	309,0	71,2	380,2	-	380,2	4,4
Černová	585,6	112,0	697,6	-	697,6	8,1
Hrboltová	184,4	22,2	206,6	1,2	207,8	2,4
Ružomberok	5 753,8	3 129,1	8 882,9	943,0	9 725,9	112,6
Rybárpole	336,8	60,0	396,8	5,8	402,6	4,6
Vlkolíne	79,4	11,6	91,0	-	91,0	1,1

Spolu	7 249,0	3 406,1	10 655,1	850,0	11 505,1	133,2
--------------	----------------	----------------	-----------------	--------------	-----------------	--------------

Tabuľka č. I 2/4 Maximálna hodinová potreba v l.s⁻¹

Miestna časť	bytový fond	výroba	spolu
Biely Potok	8,0	-	8,0
Černová	14,6	-	14,6
Hrboltová	4,3	0,04	4,34
Ružomberok	185,0	93,6	278,6
Rybárpole	8,3	0,9	9,2
Vkolíneec	2,0	-	2,0

Variant B - 33 000zásobovaných obyvateľov

Tabuľka č. I 2/5 Priemerná denná potreba pitnej vody v m³.d⁻¹

Miestna časť	obyvatelia	chalupy	spolu	vybave- nosť	rekreácia	výroba	spolu
Biely Potok	175,0	18,0	193,0	44,5	-	-	237,5
Černová	356,0	10,0	266,0	70,0	-	-	436,0
Hrboltová	88,2	4,0	92,2	11,1	-	1,2	104,5
Ružomberok	4 715,3	-	4 715,3	2 145,0	392,0	716,0	7 968,3
Rybárpole	210,5	-	210,5	37,5	-	5,8	253,8
Vkolíneec	2,7	37,0	39,7	5,9	-	-	45,6
Spolu	5 547,7	69,0	5 616,7	2 313,9	392,0	723,0	9 045,6

Tabuľka č. I 2/6 Maximálna denná potreba pitnej vody v m³.d⁻¹

Miestna časť	obyvatelia spolu	vybavenosť	byt. fond spolu	výroba	Spolu m ³ .d ⁻¹	Spolu l.s ⁻¹
Biely Potok	309,0	71,2	380,2	-	380,2	4,4
Černová	585,6	112,0	697,6	-	697,6	8,1
Hrboltová	184,4	22,2	206,6	1,2	207,8	2,4
Ružomberok	6 130,0	3 298,0	9 428,0	716,0	10 144,0	117,4
Rybárpole	336,8	60,0	396,8	5,8	402,6	4,6
Vkolíneec	79,4	11,6	91,0	-	91,0	1,1
Spolu	7 625,2	3 575,0	11 200,2	723,0	11 953,2	138,0

Tabuľka č. I 2/7 Maximálna hodinová potreba v l.s⁻¹

Miestna časť	Bytový fond	výroba	Spolu
Biely Potok	8,0	-	8,0
Černová	14,6	-	14,6
Hrboltová	4,3	0,04	4,34
Ružomberok	196,4	75,1	271,5
Rybárpole	8,3	0,9	9,2
Vkolíneec	2,0	-	2,0

Poznámka : Podrobný výpočet potreby vody je archivovaný u spracovateľa

ÚPN mesta Ružomberok navrhuje spracovanie štúdie zásobovania pitnou vodou, ktorá posúdi kapacity existujúcich vodárenských zariadení a potrebu realizácie nových vodárenských zariadení pre komplexné zabezpečenie zásobovania pitnou vodou uvažovaného územného rozvoja pre vodovody : Biely Potok, Černová, Ružomberok a Hrboltová.

Návrh zásobovania pitnou vodou je zakreslený vo výkrese 4. Výkres riešenia verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo v mierke 1 : 10 000.

Navrhované zariadenia na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole v Závaznej časti ÚPN.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Mesto Ružomberok má vybudovanú verejnú jednotnú kanalizáciu v správe Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a.s., ktorá je súčasťou skupinovej kanalizácie Ružomberok. Kanalizačná sústava bola budovaná súčasne s rozvojom mesta. V roku 2009 bolo na verejnú kanalizáciu a ČOV napojených 28 478 obyvateľov.

Odpadové vody z mesta sú odvádzané zberačmi do kmeňovej stoky, ktorá začína pri SCP a končí v ČOV Hrboltová. Kmeňová stoka má profil 2200/1390 a dĺžku 5,6 km. Kmeňovú stoku a ČOV vlastní a prevádzkuje Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok.

Na odľahčovanie dažďových vôd boli na stokovej sieti vybudované odľahčovacie komory. V podstate každý väčší zberač bol minimálne raz, resp. viackrát odľahčovaný do najbližšieho recipientu (Váh, Revúca).

Z dôvodu riešenia ekologických problémov súvisiacich so znečisťovaním povrchových vôd bola v rokoch 2005 - 2009 realizovaná rekonštrukcia odľahčovacích komôr a zníženie ich počtu na 10. Do Váhu sú odľahčované dažďové vody zo siedmych odľahčovacích komôr a do Revúce z troch. Odľahčovacie komory boli navrhnuté na minimálnu mieru riedenia 1:4.

Tabuľka č. I 2/8 Spôsob odľahčenia

OK	Prívodná stoka	Odtoková stoka	Odľahčovacia stoka	Recipient, strana
OK-V1	DN 1 200	DN 600	DN 1 200	Váh, rkm 317,95 ľavá
OK-V2	DN 1 200	DN 300	DN 900	Váh, rkm 318,91 ľavá
OK-V3	DN 600	otvor	DN 300	Váh, rkm 319,10 ľavá
OK-V5	DN 1 400	DN 700	2 x DN 1 100	Váh, rkm 319,45 ľavá
OK-V7	DN 1 500	DN 300	DN 1 000	Váh, rkm 320,59 pravá
OK-V11	DN 300	DN 200	DN 300	cez bezmenný potok do Váhu, rkm 315,65 ľavá
OK-V12	DN 400	DN 150	DN 300	cez bezmenný potok do Váhu, rkm 315,65 ľavá
OK-R1	2 200/1 390	DN 300	2 x DN 1 100	Revúca, rkm 0,00 pravá
OK-R2	650/1 000	DN 500	DN 700	Revúca, rkm 0,44 ľavá
OK-R4	DN 900	DN 300	DN 800	Revúca, rkm 1,56 ľavá

Poznámka : tabuľka bola spracovaná podľa vodoprávných rozhodnutí

Všetky stoky po odľahčení dažďových vôd sú zaústené do kmeňovej stoky. Priamo, bez odľahčenia sú na kmeňovú stoku napojené dve stoky z m. č. Černová, stoka Texicomu, stoka z lokality Veľký Polík. Podrobnejší popis kanalizačných povodí k jednotlivým odľahčovacím komorám je spracovaný v kapitole m) Konceptia starostlivosti o životné prostredie.

Splaškové vody (v bezdažďovom období) z územia na pravom brehu Revúce a pripojené obce sú napojené na chemickú stoku DN 1000.

Splaškové vody z miestnej časti Hrboltová sú zaústené priamo do ČOV.

ČOV Hrboltová je s mechanicko-biologickým čistením a kalovým hospodárstvom. Recipientom vyčistených odpadových vôd je rieka Váh, výusť je v rkm 314,800.

Konceptia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd v obidvoch variantoch :

- rešpektuje existujúci systém odvádzania odpadových vôd z riešeného územia kanalizačným komplexom mesta s čistením na ČOV Hrboltová,
- rešpektuje verejnú kanalizáciu v miestnej časti Vlkolínec, navrhuje rekonštruovať ČOV,
- navrhuje rozšírenie verejnej jednotnej kanalizácie mesta v lokalitách územného rozvoja, ktoré sa nachádzajú v území s vybudovanou jednotnou kanalizáciou (Krčméryho ulica, Solo, vybavenosť),
- navrhuje rozšírenie verejnej kanalizácie formou splaškovej kanalizácie v lokalitách uvažovaného územného rozvoja, ktoré sa nachádzajú mimo odkanalizovaného územia existujúcej verejnej kanalizácie, resp. v blízkosti zastavaného územia so splaškovou kanalizáciou (Černová, Vráce, Hrabovo, Malino Brdo, Do Dielca, Hríby)
- navrhuje rozšírenie splaškovej kanalizácie v miestnych častiach Biely Potok, Hrboltová,
- navrhuje potrebu riešenia odvádzania vôd z povrchového odtoku (dažďové vody) zo zastavaného územia s deleným systémom odvádzania odpadových vôd (existujúca zástavba a plochy uvažovaného územného rozvoja),

- navrhuje zachovanie terénnych depresií (občasných recipientov vôd z povrchového odtoku),
- navrhuje pri príprave územia na výstavbu v prvom rade riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku. Väčšina rozvojových plôch sa nachádza mimo hranice súčasného zastavaného územia s jednotným systémom odvádzania odpadových vôd. Verejná kanalizácia kapacitne a prevádzkovo nepostačuje na odvádzanie dažďových vôd z územia mimo povodia existujúcej verejnej kanalizácie. Zariadenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku (rigoly, kryté profily) do miestnych tokov je teda treba trasovať existujúcim zastavaným územím (lokalita Do Dielca, Vrácie, Hríby, Černová).

Množstvo splaškových vôd

Tabuľka č. I 2/9 Podľa vyčíslenej potreby pitnej vody bude množstvo splaškových vôd :

Miestna časť	Variant A			Variant B		
	Množstvo splaškových vôd v l.s ⁻¹			Množstvo splaškových vôd v l.s ⁻¹		
	Q ₂₄	Q _{h max}	Q _{h min}	Q ₂₄	Q _{h max}	Q _{h min}
Biely Potok	2,7	8,1	1,6	2,7	8,1	1,6
Černová	5,0	15,0	3,0	5,0	15,0	3,0
Hrboltová	1,2	3,6	0,7	1,2	3,6	0,7
Ružomberok	88,8	177,6	53,3	92,2	184,4	55,3
Rybárpole	2,9	8,7	1,7	2,9	8,7	1,7
Spolu	100,6	213,0	60,3	104,0	219,8	62,3

ÚPN mesta Ružomberok ďalej navrhuje :

- spracovanie štúdie odvádzania odpadových vôd, ktorá posúdi dopad predpokladaného územného rozvoja na kapacity existujúcich kanalizačných zariadení, potrebu ich prípadnej rekonštrukcie pre komplexné zabezpečenie odvádzania odpadových vôd uvažovaného územného rozvoja pre kanalizácie : Černová a Ružomberok,
- spracovanie štúdie odvádzania vôd z povrchového odtoku, ktorá posúdi možnosti riešenia problematiky z územia uvažovaného rozvoja v miestnych častiach : Ružomberok, Černová.

Návrh odvádzania odpadových vôd je zakreslený vo výkrese 4. Výkres riešenia verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo v mierke 1 : 10 000.

Navrhované zariadenia na zabezpečenie odvádzania odpadových vôd sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole v Závaznej časti ÚPN.

Vodné toky a nádrže

Hlavným tokom v katastrálnom území mesta Ružomberok je rieka Váh. Riečnu sieť v území tvoria prítoky hlavného toku, z ktorých najvýznamnejší je Revúca. Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských tokov sú za vodohospodársky významné vodné toky ustanovené : Váh (č. toku 003), Revúca (č. toku 157) a Ludrovčanka (č. toku 289).

Vodárenské toky sa v riešenom území mesta Ružomberok nenachádzajú. Ostatné toky v území sú začlenené medzi drobné toky.

Na ochranu intravilánu mesta boli na tokoch realizované smerové a korytové úpravy.

Tabuľka č. I 2/10 Prehľad realizovaných úprav tokov v správe SVP, š.p. Banská Štiavnica, OZ Povodie Horného Váhu Ružomberok

Tok	Staničenie rkm		Kapacita	Spôsob úpravy
	Od	Do		
Váh	311,500	311,800		Kamenný zához na ľavej strane
	314,000	314,200		Kamenný zához na ľavej strane
	317,200	319,700		Obojstranná zemná hrádza
	319,700	320,300		Pravostranná zemná hrádza
	319,700	321,200		Ľavostranný oporný múr
	320,300	321,200		Pravostranný oporný múr
	321,200	323,500		Obojstranná zemná hrádza
Revúca	0,000	1,731	Q ₅₀	Oporné múry
	1,731	3,147	Q ₅₀	Zložený lichobežníkový profil
	4,850	5,100	Q ₅₀ - Q ₁₀₀	Kombinovaná úprava, oporný múr, lichobežníkový profil
	5,100	5,920	Q ₅₀	Zemná hrádza
	5,920	6,230	Q ₁₀₀	Zemná hrádza, betónový múr na ľavej strane
	6,230	6,640		Zához z lomového kameňa

Úpravy drobných tokov

- Čutkov potok - v dvoch úsekoch rkm 0,000 - 0,110 a rkm 1,100 - 1,300. cca v rkm 1,180 je malá vodná nádrž. Majiteľ, resp. správca nezistený. Vodná nádrž pravdepodobne slúžila na akumuláciu úžitkovej vody pre bývalé bavlnárske závody (Texicom),
- Hrabovský potok - v dvoch úsekoch rkm 0,000 - 0,300 a nad malou vodnou nádržou Hrabovo dĺžky cca 400 m hradenie bystriny,
- Černová, nepomenovaný drobný tok - v rkm 0,000 - 0,650 zemný kanál, rkm 0,650 - 1,100 krytý profil v intraviláne,
- Baničné, nepomenovaný drobný tok - v rkm 0,000 - 0,600 rúrový profil s vyústením do Revúce,
- Nepomenovaný drobný tok, pretekajúci popri VDJ Kosovo - v rkm 0,000 - 0,170 krytý profil,
- Nepomenovaný drobný tok, popri SAD - v rkm 0,000 - 0,500 krytý profil po cestu do Liptovskej Štiavnice ľavostranná hrádzka.

Realizované úpravy drobných vodných tokov boli spracované podľa Vodohospodárskej mapy, konzultácií a čiastočne pochôdzkami v teréne.

Vodné nádrže

V katastrálnom území mesta Ružomberok sú vybudované dve malé vodné nádrže Hrabovo na Hrabovskom potoku a vodná nádrž na Čutkovom potoku, rybníky Biely Potok a Podsuchá. Hydrologické údaje, účel, povolenie na zriadenie vodnej stavby, správca, resp. vlastníak neboli zistené.

Koncepcia ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska vodných tokov a vodných nádrží :

- rešpektuje realizované úpravy vodných tokov,
- rešpektuje vybudované malé vodné nádrže a rybníky,
- navrhuje úpravu nepomenovaného drobného vodného toku, zemného kanála v nive Váhu v miestnej časti Černová, ktorý bude recipientom vôd z povrchového odtoku z časti uvažovaného územného rozvoja.

I) 3. Zásobovanie elektrickou energiou

V súčasnom období pretrvávajúcej hospodárskej krízy, keď mnohé oblasti hospodárstva ako aj všeobecnej výstavby predstavujú nestabilné prostredie vzhľadom na odber a rozvoj energetiky, je prognóza do ďalších rokov veľmi ťažká. Rozvoj jednotlivých nových plôch pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, športu a výroby bude závislé od hospodárskeho rozvoja spoločnosti.

Priemerný ročný nárast sa bude pohybovať v rozmedzí 1,2 - 2,4%. V domácnostiach sa predpokladá vyšší nárast vzhľadom na zvyšujúcu sa energetickú náročnosť bývania.

Zásobovanie mesta Ružomberok elektrickou energiou je zabezpečované z transformovne 110/22 kV Lisková kde sú osadené dva transformátory 110/22 kV o výkone po 40 MVA. Transformovňa Lisková je zásobovaná z dvoch nadradených 400 kV uzlov a to Sučany a Liptovská Mara. Tieto zariadenia patria do Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a.s. a sú riešené holými vodičmi na oceleových priehradových stožiaroch.

Distribúcia elektrickej energie z nadradených 400 kV uzlov je riešená 110 kV VVN vedeniami Sučany - Lisková a Liptovská Mara - Lisková.

Vedenia VN sú riešené čiastočne holými vodičmi na oceleových stožiaroch, betónových stĺpoch a káblami VN zemi.

Časť spotreby elektrickej energie je krytá výrobou z elektrárne Mondi SCP, a.s. Ružomberok. Toto zariadenie pracuje do sústavy 110 - 22kV.

Územný plán rešpektuje existujúce elektrické rozvody čo sa týka ochranných pasiem a umiestnenia elektrických zariadení.

Legislatívny predpis platný v čase spracovania územného plánu, ktorým sa riadil návrh elektrickej časti ÚPN je Zákon o energetike č. 656/2004. Dôležitým paragrafom pre návrh ÚPN je § 36 Ochranné pásma energetických zariadení, ktoré zabezpečujú ich správnu, bezpečnú prevádzku, údržbu existujúcich a montáž nových zariadení. Uvedený zákon 656/2004 Z.z. rieši premiestňovanie a zmeny trás energetických zariadení ako aj prácu v ochranných pásmach.

Sústava ZVN 400 kV

Riešeným územím mesta Ružomberok prechádzajú nadzemné elektrické 400 kV vedenia na smere Varín - Liptovská Mara a Sučany - Liptovská Mara.

Sústava VVN 220 kV a 110 kV

Riešeným územím mesta Ružomberok prechádzajú nadzemné elektrické 220 kV vedenia Sučany - Medzibrod a Medzibrod - Lemešany. Eviduje sa zámer prestavby 220 kV vedení V272 a V273 na prestavbu na 400 kV vedenia (zdroj : VÚC Žilinský kraj).

V riešenom území sa nachádzajú 2x110 kV vedenia č. 7856-7857 a č. 7203-7204, ktoré napájajú transformovňu 110/22kV Lisková, z ktorej sú následne zásobované 22 kV vedeniami distribučné a jednoúčelové trafostanice 22/0,4 kV.

Je evidovaný zámer výstavby novej 110/22 kV transformovne v miestnej časti Hrboltová a 110 kV elektrické vedenie do Liptovskej Osady.

Výrobné zdroje elektrickej energie

V riešenom území sa nachádzajú aj vlastné zdroje na výrobu elektrickej energie:

1. Tepelný zdroj SCP Ružomberok výkon 20 MW s ročnou výrobou cca 138,70 GWh,
2. Malá vodná elektrárňa Ružomberok výkon 0,86 MW s ročnou výrobou cca 4,40 GWh,
3. Vodná mikroelektrárňa Biely Potok výkon 75 kW.

Rozvod v riešenom území - sústava 22 kV

Riešené územie je zásobované elektrickou energiou z distribučných 22kV zariadení -trafostanicami, ktoré sú riešené ako vstavané, kioskové, kompaktné a stožiarové. Rozvody VN sú v jadrovej časti mesta riešené káblami v zemi, okrajové časti územia sú riešené vzdušným 22 kV rozvodom.

V riešenom území sa nachádzajú trafostanice distribučné, tieto sú v správe SSE. Jednoúčelové trafostanice sú v správe SSE, ale majetkom sú užívateľa.

Nárast spotreby elektrickej energie v jednotlivých obvodoch je zohľadnený v nasledovných výpočtoch. Ak nárast v jednotlivých obvodoch nepresahuje 20% inštalovaného výkonu v danom obvode bude riešené napojením na existujúce energetické zariadenia.

Kde nárast spotreby elektrickej energie túto hodnotu presiahne je potrebné riešiť nové energetické zariadenia tzv. zahustenie energetických zariadení v danej lokalite.

Základné údaje o riešenom území

V návrhu ÚPN je uvažované s nárastom bytových jednotiek, občianskej vybavenosti, hospodárskej základne ako aj športových a rekreačných aktivít. Riešené územie je rozdelené na miestne časti zo základnými sídelnými jednotkami v ktorých je navrhnutá vybavenosť vrátane nárastu potreby na energetickú záťaž.

Tabuľka č. I 3/1 Rozmiestnenie bytového fondu podľa etáp

Miestna časť	Základná sídelná jednotka (ZSJ)	Počet bytov			
		2001	odpad	2025	výhľad
Biely Potok	Celkom b.j.	391	-9	432	+ 30
	ZSJ 1 až 14 - stav spolu	391	-9	382	
	- návrh : IBV B. Potok + Kratiny (výhľad)			50	+ 30
Černová	Celkom b.j.	416	-21	880	
	ZSJ 15 Černová - stav spolu	416	-21	395	
	- návrh : IBV Roveň, Hríby, HBV Černová			485	
Hrboltová	Celkom b.j.	200	-5	230	+ 130
	ZSJ 16 Hrboltová - stav spolu	200	-5	195	
	- návrh : IBV Sever, Juh, Východ (výhľad)			35	+ 130
Ružomberok	Celkom b.j. - variant A	8 561		10 758	
	variant B	8 561		11 458	
	ZSJ 17 Stred - spolu	824		940	
	- stav :	824		850	
	- návrh : b.j. v polyfunkčných domoch			70	
	ZSJ 18 Roveň - stav spolu	1 977	-7	1 970	
	ZSJ 19 Laziny - spolu	2 290		2 310	
	- stav	2 290		2 300	
	- návrh : IBV Krčméryho ul.			10	
	ZSJ 20 Záhumnie - stav spolu	559	-9	550	
	ZSJ 21 Polík - stav spolu	1 540		1 540	
	ZJS 23 Hríby - variant A spolu			1 390	
	- návrh : b.j. v polyfunkčných domoch			20	
	IBV + HBV Hríby			1 370	
	- variant B spolu			2 090	
	- návrh : b.j. v polyfunkčných domoch			20	
	IBV + HBV Hríby			2 090	
	ZSJ 24 Pod Skalami - variant A spolu	4		574	
	- stav	4		4	
	- návrh : b.j. v polyfunkčných domoch			570	
	- variant B spolu	4		570	
	- stav	4		4	
	- návrh : b.j. v polyfunkčných domoch			570	
	IBV pod Solom			20	
	ZJS 26 Kalvária - spolu	3		103	
	- stav	3		3	
	- návrh : IBV Do Dielca, Baničné			100	
	ZSJ 32 Kľačno - spolu	1 363	-27	1 426	
	- stav	1 363	-27	1 336	
	- návrh : IBV Pri škole, Milkov, Vráce			90	
Rybárpole	ZSJ 33 Rybárpole - stav spolu	490		490	
Vikolínec	ZSJ 35 Vikolínec	18	- 6	12	
Mesto Ružomberok spolu - variant A		10 076		13 520	
variant B				14 220	

Pri výpočte potrieb elektrickej energie v bytovej zástavbe sa uvažovalo s mernými príkonmi - existujúce byty - 2,1 kW/byt, návrh v etape do roku 2025 - 2,4 kW/byt, výhľad v etape po 2025 - 3,0 kW/byt.

Tabuľka č. I 3/2 Plochy pre rozvoj občianskej vybavenosti v etape do roku 2025

Miestna časť	ZJS Názov - lokalita	Variant A Plocha (ha)	Variant B Plocha (ha)
Hrboltová	ZJS 16 - Hrboltová - ZŠ	0,3	0,3
Černová	ZJS 15 - Černová - OV Družstevné pole	6,4	6,4
Ružomberok	ZSJ 32 - Kľačno - Pri Katolíckej univerzite	0,9	0,9
	- OV Vráce	1,4	1,4
	ZSJ 20 - Záhumnie - OV Pri cintoríne	0,1	0,1
	ZSJ 17 - Stred - Polyfunkčný dom	0,2	0,2
	- OV pri múzeu	0,2	0,2
	- OV pri synagóge	0,3	0,3
	ZSJ 9 - Pod Skalami - vybavenosť	-	2,7
	ZSJ 18 - Roveň - OV, hromadná garáž	1,9	-
	ZSJ 23 - Hríby - OV	-	10,2
	- OV pri Štiavničke	1,1	1,1
Spolu		12,8	23,8

Pri výpočte súčasnej vybavenosti sa uvažovalo s 30 až 80 % podielom z potreby bytov jednotlivých základných sídelných jednotiek, pri navrhovaných objektoch sa uvažovalo so zaťažením 50 - 200 kW/ha

Tabuľka č. I 3/3 Plochy pre rozvoj rekreácie a športu v etape do roku 2025

Miestna časť	ZJS Názov - lokalita	Variant A Plocha (ha)	Variant B Plocha (ha)
Ružomberok	ZJS 28 - Malinné - rekreačné objekty Hrabovo	13,0	13,0
	- rekreačné objekty Malino Brdo	6,5	6,5
	- Vyhliadková reštaurácia	0,2	0,2
	ZSJ 26 - Kalvária - Pod Gejdákom	1,9	1,9
Biely Potok	ZSJ 3 - Trlenská - Parkovisko	1,5	1,5
Vlkolíne	ZSJ 35 - Vlkolíne - 40 lôžok		
Černová	ZSJ 15 - Černová - ihriská	1,9	1,9
Ružomberok	ZSJ 32 - Kľačno - ihriská	2,8	2,8
	ZSJ 28 - Malinné - Hrabovo pod nádržou	0,8	0,8
	ZSJ 26 - Kalvária - Pri Baničnom	8,3	8,3

Pri výpočte potrieb pre rozvojové plochy rekreácie a športu bola použitá merná potreba cca 50 až 100 kW/ha na celkovú plochu

Tabuľka č. I 3/4 Plochy pre rozvoj výroby a skladov a technického vybavenia v etape do roku 2025

Miestna časť	Základná sídelná jednotka (ZSJ)	Plocha v (ha)			
		2001	Návrh	2025	Výhľad
Biely Potok	ZSJ 1 - Biely Potok - miestna prevádzka Funk	2,8		2,8	
	ZJS 5 - Bukovina - Píla	0,7		0,7	
	- Kovo Bohunka	1,9		1,9	
	- Slovpap	0,9		0,9	
Černová		-	-	-	
Hrboltová	ZSJ 16 - Hrboltová - ČOV	8,0		8,0	
	- TR 110/22 kV		0,8	0,8	
Ružomberok	ZSJ 18 - Roveň - drobné prevádzky	0,4		0,4	
	ZSJ 19 - Laziny - Povodie	2,0		2,0	
	ZSJ 22 - Priemyselný obvod				
	- lokalita Mondi SCP, a.s	54,6		54,6	
	- lokalita Pri stanici	1,3		1,3	
	ZSJ 23 - Hríby - Priemyselný park - variant A		42,0		
	- variant B		12,6		
	ZSJ 24 - Pod Skalami				
	- lokalita Tehelňa	4,0		4,0	
	- lokalita pri Revúci	13,3		13,3	
	- lokalita MAD	14,0		14,0	
	- lokalita Ludrovská cesta	21,8		21,8	
	- lokalita Benzinol	3,7		3,7	
	- lokalita Pod Skalami		4,8	4,8	
	- lokalita pri Doprastave		5,6	5,6	
	- lokalita skládka stavebného odpadu		4,9	4,9	
	- výhľad Ludrovská cesta - variant A				10,6
	- variant B				-
	- lokalita Hore potôčkom				11,0
Rybárpole	ZSJ 34 - Rybárpole - Texicom	24,0		24,0	

Pri výpočte potrieb pre plochy výroby a skladov bola použitá merná potreba cca 50 až 200 kW/ha na celkovú plochu

Výpočet zaťaženia podľa druhu odberu v kW

Miestna časť Biely Potok

Rieši základné sídelné jednotky : Biely Potok, Trlenská, Bukovina, Podsúchá, Sekaniny, Kramec, Rekreačné stredisko Smrekovica

Tabuľka č. I 3/5 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače Linka č. 209, 245
	2001	2025	2001	2025	
Byty - stav	824	920	824	920	
- návrh		150		150	
Byty spolu	824	1070	824	1070	
Byty výhľad		90		90	
OV - stav	247	320	247	320	
Rekreácia a šport - návrh		75		75	
Výroba - stav	540	540	540	540	
Celkom	1611	2005	1611	2005	
koeficient 0,7	1130	1400	1130	1400	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc podľa ZSJ : Biely Potok 6 ks - 1550 kVA, Trlenská 1 ks - 100 kVA, Bukovina 5 ks - 1115 kVA, Podsúchá 4 ks - 800 kVA, Sekaniny 2 ks - 223 kVA, Kramec 2 ks - 730 kVA, RS Smrekovica 1 ks - 400 kVA, Jazierce 1 ks - 160 kVA.

Tabuľka č. I 3/6 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	nárast	2025	
Biely Potok	22	1	5,475	0,160	5,634	

Nárast spotreby el. energie bude riešený novou trafostanicou 1/1 – 160 kVA, situovanej v ZSJ Biely Potok (50 IBV + lyžiarsky vleč)

Miestna časť Černová

Tabuľka č. I 3/7 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 243
	2001	2025	2001	2025	
Byty - stav	873	948	873	948	
- návrh		1455		1455	
Byty spolu	873	2403	873	2403	
Obč. vybavenosť - stav	260	720	260	720	
- návrh		656		656	
OV spolu	260	1376	260	1376	
Šport a rekreácia - stav	50	50	50	50	
- návrh		95		95	
Spolu	50	145	50	145	
Celkom	1183	5107	1183	5107	
koef. 0,8 - 0,7	946	3570	946	3570	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 12 ks - 3520 kVA

Tabuľka č. I 3/8 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Černová	12	3	3,52	1,66	5,18	

Nárast spotreby elektrickej energie bude riešený novými trafostanicami 2/1-400 kVA, 2/2 a 2/3 po 630 kVA.

situované v lokalitách IBV Černová Hríby 145 b.j. a HBV 300 b.j. + OV Družstevné pole, IBV Roveň 40 b.j. budú napojené z existujúcej TS B27 (prestavba na 400 kVA).

Miestna časť Hrboltová

Tabuľka č. I 3/9 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 196, 243, 257
	2001	2025	2001	2025	
Byty - stav	420	585	420	585	
- návrh		105		105	
Byty spolu	420	690	420	690	
- byty výhľad		390		390	
Obč. vybavenosť - stav	126	267	126	267	
- OV návrh		60		60	
OV spolu	126	327	126	327	
Výroba - stav	285	285	285	285	
- návrh		160		160	
Výroba spolu	285	445	285	445	
Celkom	831	2234	831	2234	
koeficient 0,8 - 0,7	665	1560	665	2560	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 4 ks - 1275 kVA + trafostanica ČOV

Tabuľka č. I 3/10 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	Stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Hrboltová	5	0	1,675	0,55	2,23	

Nárast spotreby bude riešený : IBV Sever 45 kW z existujúcej TS B30, IBV Juh 60 kW z existujúcej TS B29, IBV Východ (výhľad) 390 kW z existujúcej B32 (75 kVA), ktorá sa navrhuje vymeniť za kioskovú 630 kVA.

Miestna časť Ružomberok

Zahŕňa základné sídelné jednotky : Ružomberok - stred, Roveň, Laziny, Záhumnie, Polík, Priemyselný obvod, Hríby, Pod Skalami, Kalvária, Malinné, Kľačno

Tabuľka č. I 3/11 Členenie odberu

Miestna časť Ružomberok	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače
	2001	2025	2001	2025	
Spolu	30 896	31 064	30 896	31 064	

Tabuľka č. I 3/12 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Mesto Ružomberok	103	24	42,13	12,47	54,60	

Údaje za základné sídelné jednotky :

Tabuľka č. I 3/13 ZSJ Ružomberok - stred

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 230
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	1730	2040	1730	2040	
Byty návrh		210		210	
Byty spolu	1730	2250	1730	2250	
Obč. vybavenosť stav	1038	1350	1038	1350	
OV návrh		105		105	
OV spolu	1038	1455	1038	1455	
Celkom	2768	3705	2768	3705	
koeficient 0,8 – 0,7	4705	5420	4705	5420	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 8 ks - 4350 kVA.

Tabuľka č. I 3/14 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Ružomberok - stred	8	0	4,35	0	4,35	

Medziročný nárast spotreby v danom okrsku bude riešený napojením na existujúce energetické zariadenia a taktiež z trafostaníc príslušných okrskov Roveň a Laziny.

ZSJ Roveň

Tabuľka č. I 3/15 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 230
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	4152	4728	4152	4728	
Obč. vybavenosť stav	2490	2836	2490	2836	
OV návrh		95		95	
OV spolu	2490	2935	2490	2935	
Výroba stav	80	80	80	80	
Celkom	6722	7743	6722	7743	
koeficient 0,7	4705	5420	4705	5420	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 18 ks – 7510 kVA.

Tabuľka č. I 3/16 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Roveň	18	0	7,51	0	7,51	

Medziročný nárast spotreby v ZSJ Roveň bude riešený napojením na existujúce energetické zariadenia.

ZSJ Laziny

Tabuľka č. I 3/17 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 209, 230, 243
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	4809	5520	4809	5520	
Byty návrh		30		30	
Byty spolu	4809	5550	4809	5550	
Obč. vybavenosť stav	2880	3330	2880	3330	
Výroba stav	200	200	200	200	
Celkom	7889	9080	7889	9080	
koeficient 0,7	5522	6356	5522	6356	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 19 ks - 8380 kVA.

Tabuľka č. I 3/18 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Laziny	19	0	8,38	0	8,38	

Medziročný nárast spotreby v danom okrsku bude riešený napojením na existujúce energetické zariadenia.

ZSJ Záhumnie

Tabuľka č. I 3/19 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 243
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	1174	1320	1174	1320	
Obč. vybavenosť stav	704	792	704	792	
OV návrh		20		20	
OV spolu	704	812	704	812	
Celkom	1878	2132	1878	2132	
koeficient 0,8	1502	1705	1502	1705	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 5 ks - 2080 kVA.

Tabuľka č. I 3/20 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Záhumnie	5	0	2,08	0	2,08	

Medziročný nárast spotreby v danom okrsku bude riešený napojením na existujúce energetické zariadenia.

ZSJ Polík

Tabuľka č. I 3/21 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 230, 243
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	3324	3696	3324	3696	
Obč. vybavenosť stav	2587	2950	2587	2950	
Šport a rekreácia stav	200	200	200	200	
Celkom	6111	6846	6111	6846	
koeficient 0,8	4888	5476	4888	5476	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 12 ks - 5720 kVA.

Tabuľka č. I 3/22 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Polík	12	0	5,72	0	5,72	

Medziročný nárast spotreby v ZSJ Polík bude riešený napojením na existujúce energetické zariadenia.

ZSJ Priemyselný obvod

Tabuľka č. I 3/23 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 230, SCP z vlastnej 110/6 kV transformovne
	2001	2025	2001	2025	
Výroba stav	10 050	10 050	10 050	10 050	
koeficient 0,6	6 030	6 030	6 030	6 030	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 1 ks - 400 kVA + trafostanice Mondi SCP.

Tabuľka č. I 3/24 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Priemyselný obvod	1	0	0,4	0	0,4	Nie sú zohľadnené TS v SCP

ZSJ Hríby

Tabuľka č. I 3/25 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 230
	2001	2025	2001	2025	
Byty návrh		4170		6480	
Obč. vybavenosť návrh		110		1020	
Výroba návrh		4200		1260	
Celkom	-	8480	-	8760	
koeficient 0,6		5088		5256	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 3 ks - 1200 kVA

Tabuľka č. I 3/26 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Hríby - variant A	3	9	1,2	7,15	8,35	
Hríby - variant B	3	10	1,2	6,10	7,30	

Nárast spotreby elektrickej energie bude riešený novými trafostanicami.

Variant A : 70 IBV Hríby - 210 kW z existujúcich TS B34, B37 navrhovanými na prestavbu po 400 kVA, 1300 b.j. HBV Hríby - 3120 kW z nových TS 4/1, TS 4/2, TS 4/3, TS 4/4, TS 4/5 po 630 kVA, výroba - cca 4200 kW z TS 4/6, TS 4/7, TS 4/8, TS 4/9 po 1000 kVA, TS 4/10, TS 4/11 po 630 kVA,
Variant B : 70 IBV Hríby - 210 kW z existujúcich TS B34, B37 navrhovanými na prestavbu po 400 kVA, 2000 b.j. HBV Hríby - 4800 kVA z TS 4/1, TS 4/2, TS 4/3, TS 4/4, TS 4/5, TS 4/6, TS 4/7, TS 4/8 po 630 kVA, výroba - cca 1200 kW z TS 4/9 a TS 4/10 po 630 kVA.

ZSJ Pod Skalami

Tabuľka č. I 3/27 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 209, 243, 245 Tehelňa 167, 168
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	8	10	8	10	
Byty návrh		1710		1710	
Byty spolu	8	1720	8	1720	
Obč. vybavenosť stav	800	800	800	800	
OV návrh		432		432	
OV spolu	800	1232	800	1232	
Výroba stav	1100	1100	1100	1100	
Výroba návrh		580		580	
Výroba spolu	1100	1680	1100	1680	
Celkom	1908	4632	1908	4632	
koeficient 0,8 – 07	1526	3240	1526	3240	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 18 ks - 5350 kVA

Tabuľka č. I 3/28 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokalita	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Pod Skalami variant A	18	7	5,35	3,65	9,00	

Nárast spotreby el. energie bude riešený novými trafostanicami
570 b.j. v polyfunkčných domoch + OV v areáli Solo : TS 4/12, TS 4/13, TS 4/14, TS 4/15, TS 4/16 po 630 kVA, výroba cca 520 kW z TS 4/17 a TS 4/18 po 250 kVA.

Výhľad po r. 2025 - lokalita Hore Potôčkom - 500 kW z novej TS 4/19 - 630 kVA, lokalita Ludrovská cesta - 500 kW z novej TS 4/20 - 630 kVA.

ZSJ Kalvária

Tabuľka č. I 3/29 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 230, 242, 243, 245
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	6	7	6	7	
Byty návrh		300		300	
Celkom	6	307	6	307	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 6 ks - 865 kVA

Tabuľka č. I 3/30 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokalita	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Kalvária	6	2	0,86	0,41	1,27	

Nárast spotreby el. energie bude riešený novými trafostanicami : 90 b.j. IBV Do Dielca kiosková 4/21 - 250 kVA, 10 b.j. IBV Baničné + plochy športu spolu 70 kW kompaktná TS 4/22 - 160 kVA.

ZSJ Malinné

Tabuľka č. I 3/31 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 243
	2001	2025	2001	2025	
Rekreácia a šport stav	1300	1300	1300	1300	
Rekreácia a šport návrh		1350		1350	
Celkom	1300	2650	1300	2650	
koeficient 1,0 - 0,8	1300	2120	1300	2120	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 5 ks - 3375 kVA

Tabuľka č. I 3/32 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov Lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Malinné	5	3	3,37	1,43	4,00	

Nárast spotreby el. energie bude riešený novými trafostanicami.

Rekreačné objekty Hrabovo - 650 kW : kioskové TS 4/23 a TS 4/24 po 400 kVA, Rekreačné objekty Malinné - 520 kW - kiosková TS 4/25 - 630 kVA, vyhladková reštaurácia Malinné - 40 kW z existujúcej TS B20

ZSJ Kľačno

Tabuľka č. I 3/33 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 189, 243
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	2862	3206	2862	3206	
Byty návrh		270		270	
Byty spolu	2862	3476	2862	3476	
Obč. vybavenosť stav	1140	1140	1140	1140	
OV návrh		230		230	
OV spolu	1140	1370	1140	1370	
Rekreácia a šport návrh		140		140	
Celkom	4002	4986	4002	4986	
koeficient 0,8	3202	3989	3202	3989	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 8 ks - 2900 kVA

Tabuľka č. I 3/34 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	Stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Kľačno	8	2	2,9	0,88	3,78	

Nárast spotreby el. energie bude riešený novými trafostanicami.

60 b.j. IBV Vráce : kompaktná TS 4/26 - 250 kVA, Občianska vybavenosť Vráce a pri Katolíckej univerzite : kiosková TS 4/27 - 630 kVA, 10 b.j. IBV Milkov : zo súčasnej TS 806 (400 kVA)

Miestna časť Rybárpole

Zahŕňa základné sídelné jednotky : Rybárpole a Rybárpole – priemyselný obvod

Tabuľka č. I 3/35 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 236, 243 Texicom č. 236, 237
Byty stav	1027	1176	1027	1176	
Obč. vybavenosť stav	308	352	308	352	

Výroba stav	2400	2400	2400	2400	
Celkom	3735	3928	3735	3928	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 5 ks - 1225 kVA + 6 ks trafostaníc Texicom.

Tabuľka č. I 3/36 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	Stav	Nárast	2001	Nárast	2025	
Rybárpole	5	0	1,22	0	1,22	Nie sú zohľadnené TS v Texicome

Miestna časť Vlkolínec

Rieši základnú sídelnú jednotku Vlkolínec

Tabuľka č. I 3/37 Členenie odberu

Členenie odberu	Variant A (kW)		Variant B (kW)		VN napájače č. 245
	2001	2025	2001	2025	
Byty stav	38	29	38	29	
Obč. vybavenosť stav	15	15	15	15	
Rekreácia návrh	-	270	-	270	
Celkom	53	315	68	315	

Počet a inštalovaný výkon trafostaníc : 1 ks - 400 kVA

Tabuľka č. I 3/38 Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV

Názov lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2001	Nárast	2025	
Vlkolínec	1	0	0,40	0	0,40	

Nárast spotreby elektrickej energie bude riešený z existujúcej kioskovej TS A16.

Súhrnné údaje o potrebách elektrickej energie

Tabuľka č. I 3/39 Súhrnné údaje o potrebách elektrickej energie

Miestna časť	Variant A (MW)		Variant B (MW)	
	2001	2025	2001	2025
Biely Potok	1,13	1,40	1,13	1,40
Černová	0,95	3,57	0,95	3,57
Hrboltová	0,66	1,56	0,66	1,56
Ružomberok	30,89	42,32	30,89	42,49
Rybárpole	2,99	3,14	2,99	3,14
Vlkolínec	0,05	0,31	0,05	0,31
Riešené územie celkom	36,69	52,45	36,69	52,62
pri koeficiente súčasnosti 0,8	29,35	41,96	29,35	42,10

Prehľad o transformačných staniciach 22/0,4 kV - sumarizácia

Tabuľka č. I 3/40 Sumárne údaje o transformačných staniciach

Názov lokality	Počet trafostaníc		Inštalovaný výkon (MVA)			Poznámka
	stav	nárast	2010	Nárast	2025	
Mesto Ružomberok	148	28	54,41	14,84	69,25	Nie sú zahrnuté výkony TS v Mondi SCP a Texicome

Nárast spotreby elektrickej energie v roku 2025 v celkovej hodnote cca 12,75 MVA bude vykrytý jednak z existujúcich zdrojov, či už v riešenom území, alebo mimo tohto územia. Uvedenú

spotrebu elektrickej energie v riešenom území zlepši aj plánovaná výstavba novej 110/22 kV rozvodne Hrboltová a výstavba zahusťovacích transformačných staníc 22/0,4 kV.

V popise jednotlivých miestnych častí je uskutočnený výpočet spotreby elektrickej energie. V tých obvodoch, kde sa spotreba elektrickej energie zvyšuje do cca 20% z pôvodnej hodnoty, bude spotreba elektrickej energie riešená prestavbou existujúcich trafostaníc. V tých urbanistických obvodoch kde je nárast spotreby elektrickej energie vyšší ako uvedených 20%, bude spotreba elektrickej energie riešená zahustením trafostaníc. VN rozvody budú riešené káblami v zemi a navrhované trafostanice budú kioskové a kompaktné.

Sekundárne rozvody budú riešené káblami v zemi, vonkajšie osvetlenie výbojkovými svietidlami na osvetľovacích stožiaroch betónového, alebo oceľového typu.

Pre efektívne využitie územia navrhujeme pristúpiť k výmene vzdušných vedení VN za kábelové. Toto riešenie je potrebné riešiť v súčinnosti so správcom sietí.

Transformačné stanice 22/0,4 kV

Rozmiestnenie trafostaníc, prevedenie a výkony sú uvedené v textovej časti Prieskumov a rozborov. Existujúce trafostanice situované v plochách výroby Mondi SCP a Texicom nie sú výkonovo zhodnotené, nakoľko tieto údaje neboli sprístupnené ich prevádzkovateľmi.

Trafostanice nachádzajúce sa v riešenom území sú riešené ako vstavané, kioskové, kompaktné a stožiarové. Rozvody VN pre trafostanice sú riešené káblami v zemi, resp. sú pripojené vzdušným VN rozvodom.

Návrh riešenia elektrifikácie

ZVN a VVN vedenia a zariadenia

Pri návrhu týchto zariadení boli prevzaté známe zámery navrhované v Zmenách a doplnkoch č. 4. ÚPN VÚC Žilinského kraja.

220 kV sieť je krátko pred svojím dožitím, vedenia V272 a V273 prechádzajúce riešeným územím budú likvidované a koridory využité pre nové 400 kV vedenia.

Vedenie V272 v súčasnosti slúžiace pre prepoj Sučany - Medzibrod od Ružomberku smer Medzibrod bude prebudované na 400 kV vedenie a zapojené do vedenia V406.

Vedenie V273 v súčasnom zapojení Medzibrod - Lemešany sa prebuduje na 400 kV vedenie po Ružomberok a zapojené do vedenia V494. Pre udržanie ďalšej prevádzky Kovohuty Široká (Dolný Kubín) sa prevedie VVN prepoj medzi V272 a V273 v oblasti Ružomberka.

Navrhuje sa nová 110/22 kV transformovňa Hrboltová.

Navrhuje sa nové 2x110 kV vedenie transformovňa Hrboltová - transformovňa 110/22 kV Liptovská Osada

VN vedenie

Návrh uvažuje o prebudovaní VN vedenia č. 243 na kábelové vedenie zemou v úseku od južnej okraja Laziny po severný okraj Černovej. VN vzdušné pripojenie existujúcich trafostaníc z tohto VN vedenia bude nahradené kábelovým VN napojením.

VN vzdušné vedenia č. 243, 167, 198 v lokalite Hríby sa navrhujú premiestniť na východný okraj lokality z dôvodu uvoľnenia územia pre navrhovanú výstavbu IBV, HBV a výrobné plochy.

Navrhované trafostanice v miestnej časti Ružomberok budovať ako kioskové alebo kompaktné s VN kábelovým pripojením.

Transformačné stanice 22/0,4 kV

Tabuľka č. I 3/41 Návrh na výstavbu nových (resp. prestavbu stožiarových) trafostaníc

Označenie TS na výkrese	Prevedenie TS	Inštalovaný výkon v kVA		Názov lokality
		2025	Výhľad	
1/1	kompaktná	160		IBV 50 b.j.
A/1	stožiarová		400	IBV Kratiny (prestavba na kioskovú)
Biely Potok				
2/1	kiosková	400		IBV Hríby
2/2	kiosková	630		HBV
2/3	kiosková	630		Občianska vybavenosť
B27	stožiarová	400		IBV Roveň (prestavba na kioskovú)
Hrboltová				
B30	stožiarová	400		IBV Sever (rekonštrukcia)
B29	stožiarová	400		IBV Juh (rekonštrukcia)
B32	stožiarová		630	IBV Východ (prestavba na kioskovú)
Hríby - variant A				
4/1	kiosková	630		HBV 1300 b.j.
4/2	kiosková	630		"
4/3	kiosková	630		"
4/4	kiosková	630		"
4/5	kiosková	630		"
4/6	vstavaná	1000		Výrobné plochy (42,0 ha)
4/7	vstavaná	1000		"
4/8	vstavaná	1000		"
4/9	vstavaná	1000		"
4/10	kiosková	630		"
4/11	kiosková	630		"
Hríby - variant B				
4/1	kiosková	630		HBV 2000 b.j.
4/2	kiosková	630		"
4/3	kiosková	630		"
4/4	kiosková	630		"
4/5	kiosková	630		"
4/6	kiosková	630		"
4/7	kiosková	630		"
4/8	kiosková	630		"
4/9	kiosková	630		Výrobné plochy (12,6 ha)
4/10	kiosková	630		"
Pod Skalami - variant A - B				
4/12	kiosková	630		Polyfunkčné domy (570 b.j.)
4/13	kiosková	630		"
4/14	kiosková	630		"
4/15	kiosková	630		"
4/16	kiosková	630		"
4/17	kompaktná	250		
4/18	kompaktná	250		Výrobné plochy (5,6 ha)
4/19	kiosková		630	Ludrovská cesta (10,6 ha) variant A
4/20	kiosková		630	Hore Potôčkom (11,0 ha) varianty A, B
Kalvária				
4/21	kompaktná	250		IBV DO Dielca 90 b.j.
4/22	kompaktná	250		IBV Krčméryho ul. + šport.plocha
Malinné				
4/23	kiosková	400		Rekreačné objekty Hrabovo
4/24	kiosková	400		"
4/25	kiosková	630		Rekreačné objekty Malinné
Kľačno				
4/26	kompaktná	250		IBV Vráce 60 b.j.
4/27	kiosková	630		Vybavenosť Vráce a pri katolíckej univerzite

Sekundárny rozvod

NN rozvody k odberateľom v navrhovanej bytovej zástavbe a občianskej vybavenosti riešiť káblami v zemi, resp. v okrajových lokalitách vzdušným vedením na podperných bodoch.

Vonkajšie osvetlenie verejných priestorov riešiť obdobne ako NN rozvody, t.j. káblom v zemi resp. vzdušným rozvodom na podperných bodoch. Svietidlá budú umiestnené na betónových resp. oceľových podperných bodoch.

Ochranné pásma vonkajšieho elektrického vedenia

V zmysle zákona č. 656/2004 Z.z. platia pre elektrické vedenia a zariadenia nasledovné ochranné pásma :

- 400 kV vzdušné vedenie - 25 m od krajného vodiča na každú stranu,
- 220 kV vzdušné vedenie - 20 m od krajného vodiča na každú stranu,
- 110 kV vzdušné vedenie - 15 m od krajného vodiča na každú stranu,
- 22 kV vzdušné vedenie - 10 m od krajného vodiča na každú stranu,
- vodiče bez izolácie od 1 kV do 35 kV vrátane - 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- vodiče so základnou izoláciou od 1 kV do 35 kV vrátane - 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m,
- pre 110 kV stanicu vonkajšieho prevedenia - 30 m od oplotenia pozemku,
- TS 22/0,4 kV stožiarová, stĺpová - 10 m od okraja stožiara v okruhu,
- 22 kV káblové vedenie (zemný kábel) - 1 m na obe strany,
- 22 kV závesný kábel (samonosný) - 2 m na obe strany,

I) 4. Zásobovanie plynom

Koncept ÚPN mesta Ružomberok v oblasti plynového hospodárstva rešpektuje:

- prieskumy a rozbor (2010,)
- platný územný plán mesta Ružomberok (1996),
- generel plynofikácie mesta (1977),
- záväzné regulatívy územného rozvoja ÚPN VÚC Žilinského kraja,
- Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja,
- príslušné normy a predpisy.

Súčasný stav

Pre mesto Ružomberok je spracovaný generel plynofikácie z r. 1977, ktorý bol spracovaný v súlade s vypracovaným územným plánom z r. 1972. Generel akceptoval možnosti a požiadavky plynofikácie do r. 2000 s výhľadom.

Mesto Ružomberok je plynofikované zemným plynom od r. 1982 z vysokotlakého (VTL) plynovodu Severné Slovensko DN 500 PN 6,3 MPa. Z neho je vybudovaná vysokotlaková plynovodná prípojka pre potreby mesta Ružomberok a obce Likavka, Lisková, Lúčky, Liptovská Teplá, Ivachnová a Bešeňová. Prípojka je dimenzie DN 300/200 PN 6,3 MPa.

Prípojka je napojená na uvedený VTL plynovod v oblasti obce Liptovská Anna a je vedená severne od obce Liptovská Teplá a jej miestnej časti Madočany, kde je vybudovaná regulačná stanica (RS) pre zásobovanie obcí Lúčky, Liptovská Teplá, Ivachnová a Bešeňová. VTL prípojka je ďalej vedená severne od obcí Lisková a Martinček k obci Likavka, kde je vybudovaná RS pre mesto Ružomberok a Likavku. Z prípojky je napojená a vedená aj VTL prípojka pre Mondi SCP a jej RS a RS Lisková. Celková dĺžka VTL prípojky pre mesto je 14,7 km z toho:

Tabuľka č. I 4/1 Prípojka VTL

Úsek prípojky VTL	DN úseku [mm]	Dĺžka úseku [km]
Liptovská Anna - RS Lúčky	300	6,2
RS Lúčky - odbočka SCP	200	6,0
odbočka SCP - RS Likavka	200	2,5

Tabuľka č. I 4/2 Prípojka pre RS SCP:

Úsek prípojky VTL	DN úseku [mm]	Dĺžka úseku [km]
odbočka SCP - RS SCP	200	2,535

Zásobovanie plynom celého mesta spolu s obcou Likavka je riešené v súčasnej dobe len z jednej hlavnej regulačnej stanice umiestnenej v katastrálnom území Likavka. Táto je dimenzovaná na výkony:

Tabuľka č. I 4/3 Regulačné stanice

Názov RS	MOP [MPa]	Výkon [m ³ /h]	Max. výkon [m ³ /h]
RS Likavka	0,1	2 700	3 100
	0,3	16 000	18 400

STL plynovod o výstupnom pretlaku 0,1 MPa je určený na zásobovanie plynom obce Likavka a zároveň je vedená vetva do centra mesta Ružomberok a jeho miestnej časti Černová. Vetva STL plynovodu o výstupnom pretlaku 0,3 MPa je vedená pre mesto Ružomberok a miestnu časť Biely Potok. Keďže plynovodné rozvody o pretlaku 0,1 MPa sú budované skôr a rozvody o pretlaku 0,3 MPa (sú budované neskôr) a nie je možné ich všetky prebudovať na tlak 0,3 MPa, z STL plynovodu 0,3 MPa sú na dvoch miestach vybudované regulačné stanice plynu (doregulovacie stanice plynu), ktoré dotujú systém o pretlaku 0,1 MPa.

Najväčší odberateľ v meste i v aglomerácii - Mondi SCP je riešený obdobne ako mesto - z plynovodu Severné Slovensko z tej istej VTL prípojky, ktorá je vedená od bodu napojenia v Liptovskej Anne a má vybudovanú vlastnú RS umiestnenú v areáli závodu. Podľa spracovaného generelu plynofikácie mesta z r. 1977 sa perspektívne uvažovalo o prepojení rozvodov z oboch regulačných staníc (RS Likavka a RS SCP) pre pokrytie zvýšených požiadaviek potrieb plynu a taktiež pre prípad výpadku jednej z regulačných staníc. K uvedenému prepojeniu doteraz nedošlo.

Tabuľka č. I 4/4 Regulačná stanica SCP

Názov RS	MOP [MPa]	Výkon [m ³ /h]
RS SCP	0,3	30 000

Aj keby bolo zásobovanie mesta zabezpečené zo spomínaných dvoch RS (RS Likavka a RS SCP), stále by bol systém zásobovania plynom zraniteľný, nakoľko obe regulačné stanice sú napájané z tej istej VTL prípojky. Za týmto účelom bola spracovaná štúdia prepojovacieho plynovodu Liptovský Hrádok - Ružomberok (južná vetva) vo viacerých alternatívach. Tento prepojovací plynovod by riešil zásobovanie plynom obcí Liptova južne pod Liptovskou Marou s možnosťou prenosu zemného plynu pre SCP v min. odbere 10 000 m³/h a pre mesto Ružomberok 7 000 m³/h. S týmto riešením sa taktiež zatiaľ neuvažuje.

Miestne rozvody plynu v meste sú budované ako stredotlakové (v dvoch tlakových hladinách a to 0,3 MPa a 0,1 MPa) a nízkotlaké. Nízkotlaké vznikli pri prechode z propán-butánových rozvodov. Tieto sa nachádzajú na sídlisku SNP - Roveň a M.R.Štefánika.

Materiál miestnych plynovodov je použitý polyetylén (PE) a oceľové potrubie opláštené. Dimenzie potrubí distribučných plynovodov sú od DN 50 do DN 300. Tu je ich približný rozsah:

Tabuľka č. I 4/5 Distribučné plynovody

Druh distribučného plynovodu	Dĺžka plynovodov [km]
STL - 0,1 MPa	cca 28,9
STL - 0,3 MPa	cca 10,0
NLT - 2,0 kPa	cca 2,3
Spolu miestnych plynovodov	cca 41,2

Pre posilnenie kapacity STL rozvodu plynu (0,1 MPa) z STL rozvodu plynu (0,3 MPa) sú v meste vybudované dve regulačné (doregulovacie) stanice plynu: RS Kľačno a RS Solo (cesta do tehelne). Pomocou nich a regulačnej stanice Likavka sú dostatočne pokryté potreby odberov zemného plynu v lokalitách s STL rozvodom 0,1 MPa.

Tabuľka č. I 4/6 Doregulovacie stanice plynu

Názov RS	MOP [MPa] vstup/výstup	Výkon [m ³ /h]
RS Kľačno (Texicom)	0,3/0,1	5 900
RS Solo (cesta do tehelne)	0,3/0,1	1 500
RS Roveň (NLT)	0,3/2 kPa	1 200

Z distribučných plynovodov sú vybudované plynovodné prípojky a pripojovacie plynovody pre potreby jednotlivých nehnuteľností. Na ich konci je umiestnený hlavný uzáver plynu a fakturačné meracie zariadenie (plynomer).

Uvedené riešenie a budovanie týchto plynovodov bolo podľa návrhu generelu plynofikácie v roku 1977 ako najvýhodnejšie riešenie podľa vtedajších platných noriem ČSN a príslušných predpisov.

Miestne časti Hrboltová a Vlkolínec nie sú plynofikované.

Návrh

Uvažované rozšírenie výstavby v meste, ktoré rieši táto dokumentácia je tvorená plochami pre bývanie, občiansku vybavenosť, rekreačnú vybavenosť a priemysel. Nie však všetky sú započítané v bilancii:

Tabuľka č. I 4/7 Plochy pre rozvoj bývania v etape návrh do roku 2025:

por.č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)
		Variant A			Variant B		
1	IBV Hrboltová Sever	1,9	15	45	1,9	15	45
2	IBV Hrboltová Juh	3,0	20	60	3,0	20	60
3	IBV Černová Roveň	6,0	40	120	6,0	40	120
4	IBV Černová Hríby	20,0	145	435	20,0	145	435
5	HBV Černová	6,8	300	820	6,8	300	820
6	IBV Pri škole	3,4	20	70	3,4	20	70
7	IBV Milkov	1,5	10	30	1,5	10	30
8	IBV Vráce	9,0	60	180	9,0	60	180
9	IBV Do Dielca	12,2	90	280	12,2	90	280
10	HBV Solo	-	-	-	10,3	550	1500
11	IBV pod Solom	-	-	-	3,3	20	60
12	IBV Krčméryho ulica	2,6	10	30	2,6	10	30
13	IBV Baničné	1,5	10	30	1,5	10	30
14	IBV Hríby	9,4	70	220	9,4	70	220
15	HBV Hríby	29,8	1300	3500	46,3	2000	5500
16	IBV Biely potok	7,8	50	150	7,8	50	150
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5	570	1560	-	-	-
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0	20	60	2,0	20	60
	Polyfunkčné domy v centre		70	180		70	180
	Návrh do 2025 spolu	138,4	2800	7770	147,0	3500	9770
Plochy pre rozvoj bývania v etape výhľad po roku 2025							
1	IBV Hrboltová Východ	19,0	130	400	19,0	130	400
2	IBV Hore Potôčkom	-	-	-	9,8	70	200
3	IBV Kratiny	4,4	30	100	4,4	30	100
	Spolu	23,4	160	500	33,2	230	700

Tabuľka č. I 4/8 Plochy pre rozvoj zariadení občianskej vybavenosti v etape návrh do roku 2025:

por.č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Plocha (ha)
		Variant A	Variant B
1	Hrboltová ZŠ	0,3	0,3
2	OV Družstevné pole	6,4	6,4
3	Pri Katolíckej univerzite	0,9	0,9
4	OV Vráce	1,4	1,4
5	Pri cintoríne	0,1	0,1
6	Polyfunkčný dom pri dome kultúry, námestie, podzemné parkovisko	0,2	0,2
7	OV pri múzeu, podzemné parkovisko	0,2	0,2
8	OV pri synagóge, podzemné parkovisko	0,3	0,3
9	Vybavenosť v areáli Solo	-	2,7
10	Časť areálu vojakov, podzemné parkovisko	1,9	-
11	OV v mestskej pamiatkovej zóne		
12	OV Hríby	-	10,2
13	Pri Štiavničke	1,1	1,1
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5	-
	Polyfunkčné plochy Hríby	2	2
	Polyfunkčné domy v centre		
	Spolu	12,8	23,8

Tabuľka č. I 4/9 Plochy pre rozvoj zariadení rekreačnej vybavenosti v etape návrh do roku 2025

por.č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Lôžka (odhad)	Plocha (ha)	Lôžka (odhad)
		Variant A		Variant B	
1	Rekreačné objekty Hrabovo (penzióny)	13,0	400	13,0	400
	Spolu	13	540	13	540

Tabuľka č. I 4/10 Plochy pre rozvoj výroby a skladov a tech. vybavenia v etape návrh do roku 2025

por.č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)
		Variant A		Variant B	
1	Priemyselný park Hríby - Ružomberok	42,0	2000	12,6	600
2	Pod Skalami	4,8	180	4,8	180
3	Pri Doprastave	5,6	200	5,6	200
	Spolu	52,4	2400	23	1000
Plochy pre rozvoj výroby a skladov a tech. vybavenia v etape výhľad po roku 2025					
1	Hore Potôčkom	21,6	600	10,6	300
	Spolu	21,6	600	10,6	300

Lokality, ktoré sú odľahlé od jestvujúcej zástavby a sú malého rozsahu, t.j. je neefektívna ich plynofikácia, nie sú zarátané v bilancii. Bilancia je spracovaná v dvoch variantoch:

- Variant A - uvažuje s celkovým počtom 37 400 obyvateľov v meste v roku 2025
- Variant B - uvažuje s celkovým počtom 39 400 obyvateľov v meste v roku 2025

Tabuľka č. I 4/11 Lokality, ktoré nie sú obsiahnuté v bilancii - plochy pre rozvoj zariadení rekreačnej vybavenosti:

por.č.	Názov lokality
2	Rekreačné objekty Malinô Brdo (horské hotely, rekreačná vybavenosť)
3	Vyhliadková reštaurácia Malinné
4	Trlenská dolina (parking, informácie, reštaurácia, suveníry)
5	Vlkolíne chalupy
6	Rozhľadňa Čebrať
7	Pod Gejdom (parkovisko, reštaurácia, ihriská)

Tieto lokality uvažujeme zásobovať teplom iným médiom.

Všetky uvažované lokality uvažované pre plynofikáciu ležia v blízkosti plynovodov, s výnimkou lokalít v mestskej časti Hrboltová. V tomto dokumente uvažujeme o jej plynofikácii z mestskej časti Rybárpole STL plynovodom 0,3 MPa.

V rámci každej ulice sa navrhuje vybudovanie uličného plynovodu pre zásobovanie obyvateľstva. Plynovody budú nadväzovať na už vybudované vety v príslušnom území, odporúčame materiál plynovodov PE. Tlaková hladina plynovodov je daná tlakom v existujúcich plynovodoch – v meste Ružomberok sú to NTL plynovody (2 kPa), STL plynovody (0,1 MPa a 0,3 MPa).

Celý navrhovaný rozvod plynu pre jednotlivé lokality bude zároveň slúžiť ako verejný (distribučný) plynovod. Jednotlivé objekty budú napájané na tento rozvod pripojovacími plynovodmi (plynovodnými prípojkami) ukončenými v skrinke odberného plynového zariadenia (OPZ). Tu bude osadené potrebné fakturačné meracie zariadenie (plynomer) a regulácia, spolu s hlavným uzáverom plynu. Za touto skrinkou bude plynovod pokračovať vo vlastníctve majiteľa nehnuteľnosti ako tzv. domový resp. priemyselný plynovod.

Tabuľka č. I 4/12 Bilancia potreby plynu pre rozvojové lokality v etape návrh - Variant A

p. č.	Lokalita	Plocha ha	MJ	Počet MJ	Počet obyv.	Počet zamest.	Príkon celkom m³/hod	Ročne jedn. m³/rok	Ročne celkom m³/rok	Ročne celkom MWh
Plochy pre rozvoj bývania										
1	IBV Hrboltová Severt	1,9	b.j.	15	45		22,5	2000	30000	316,50
2	IBV Hrboltová Juh	3,0	b.j.	20	60		30	2000	40000	422,00
3	IBV Černová Roveň	6,0	b.j.	40	120		60	2000	80000	844,00
4	IBV Černová Hríby	20,0	b.j.	145	435		217,5	2000	290000	3059,50
5	HBV Černová	6,8	b.j.	300	820		270	1500	450000	4747,50
6	IBV Pri škole	3,4	b.j.	20	70		30	2000	40000	422,00
7	IBV Milkov	1,5	b.j.	10	30		15	2000	20000	211,00
8	IBV Vráce	9,0	b.j.	60	180		90	2000	120000	1266,00
9	IBV Do Dieľca	12,2	b.j.	90	280		135	2000	180000	1899,00
10	HBV Solo	-	-	-	-		-	-	-	-
11	IBV Pod Solom	-	-	-	-		-	-	-	-
12	IBV Krčméryho ulica	2,6	b.j.	10	30		15	2000	20000	211,00
13	IBV Baničné	1,5	b.j.	10	30		15	2000	20000	211,00
14	IBV Hríby	9,4	b.j.	70	220		105	2000	140000	1477,00
15	HBV Hríby	29,8	b.j.	1300	3500		1170	1500	1950000	20572,50
16	IBV Biely Potok	7,8	b.j.	50	150		75	2000	100000	1055,00
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5	b.j.	570	1500		513	1500	855000	9020,25
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0	b.j.	20	60		18	1500	30000	316,50
	Polyfunkčné domy v centre		b.j.	70	180		63	1500	105000	1107,75
	Spolu			2800	7700		2844		4470000	47158,50
Plochy pre rozvoj zariadení občianskej vybavenosti										
1	Hrboltová ZS	0,3					16		4320	45,58
2	OV Družstevné pole	6,4					128		42240	115,63
3	Pri Katolíckej univerzite	0,9					72		23760	250,67
4	OV Vráce	1,4					84		27720	292,45
5	Pri cintoríne	0,1					5		1440	15,19
6	Polyfunkčný dom pri dome kultúry	0,2					21		5760	60,77
7	OV pri múzeu	0,2					8		2160	22,79
8	OV pri synagóge	0,3					12		3240	34,18
9	Vybavenosť v areáli Solo	-					-	-	-	-
10	Časť areálu vojakov	1,9					76		20520	216,49
11	OV v mestskej pamiatkovej zóne						20			
12	OV Hríby	-					-	-	-	-
13	Pri Štiavničke	1,1					44		14520	153,19
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5					860		283800	2994,09
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0					120		39600	417,78
	Polyfunkčné domy v centre						30		9900	104,45
	Spolu						1497		478980	5053,24
Plochy pre rozvoj zariadení rekreačnej vybavenosti										
1	Rekreačné objekty Hrabovo	13,0	lôžko	400			780		284700	3003,59
2	Rekr. objekty Malinô Brdo	6,5	lôžko	100			195		71175	750,90
	Spolu						975		355875	3754,48
Plochy pre rozvoj výroby, skladov a tech. vybavenosti										
1	Priemyselný park Hríby	42,0	zamest.			2000	1867		504000	5317,20
2	Pod Skalami	4,8	zamest.			180	213		57600	607,68
3	Pri Doprastave	5,6	zamest.			200	249		67200	708,96
4	Transformovňa Hrboltová	0,8	zamest.			15	26		9600	101,28
5	Skládka stavebného odpadu	4,9	zamest.			5	218		58800	620,34
	Spolu						2582		697200	7355,46
	Bilancia celkom						7898		6002055	63321,68

Tabuľka č. I 4/13 Bilancia potreby plynu pre rozvojové lokality v etape výhľad - Variant A

p. č.	Lokalita	Plocha ha	MJ	Počet MJ	Počet obyv.	Počet zamest.	Príkon celkom m³/hod	Ročne jedn. m³/rok	Ročne celkom m³/rok	Ročne celkom MWh
Plochy v etape výhľad po roku 2025										
1	IBV Hrboltová východ	19,0	b.j.	130	400		195	2 000	260 000	2743
2	IBV Hore Potôčkom	-	-	-	-		-	-	-	-
3	IBV Kratiny	4,4	b.j.	30	100		45	2 000	60 000	633
4	Priemysel Hore Potôčkom	21,6	zamest.			600	960		259 200	2734,56
	Spolu						1200		579 200	6110,56

Tabuľka č. I 4/14 Bilancia potreby plynu pre rozvojové lokality v etape návrh - Variant B

p. č.	Lokalita	Plocha ha	MJ	Počet MJ	Počet obyv.	Počet zamest.	Príkon celkom m³/hod	Ročne jedn. m³/rok	Ročne celkom m³/rok	Ročne celkom MWh
Plochy pre rozvoj bývania										
1	IBV Hrboltová Severt	1,9	b.j.	15	45		22,5	2000	30000	316,50
2	IBV Hrboltová Juh	3,0	b.j.	20	60		30	2000	40000	422,00
3	IBV Černová Roveň	6,0	b.j.	40	120		60	2000	80000	844,00
4	IBV Černová Hríby	20,0	b.j.	145	435		217,5	2000	290000	3059,50
5	HBV Černová	6,8	b.j.	300	820		270	1500	450000	4747,50
6	IBV Pri škole	3,4	b.j.	20	70		30	2000	40000	422,00
7	IBV Milkov	1,5	b.j.	10	30		15	2000	20000	211,00
8	IBV Vráce	9,0	b.j.	60	180		90	2000	120000	1266,00
9	IBV Do Dieľca	12,2	b.j.	90	280		135	2000	180000	1899,00
10	HBV Solo	10,3	b.j.	550	1500		495	1500	825000	8703,75
11	IBV Pod Solom	3,3	b.j.	20	60		30	2000	40000	422,00
12	IBV Krčméryho ulica	2,6	b.j.	10	30		15	2000	20000	211,00
13	IBV Baničné	1,5	b.j.	10	30		15	2000	20000	211,00
14	IBV Hríby	9,4	b.j.	70	220		105	2000	140000	1477,00
15	HBV Hríby	46,3	b.j.	2000	5500		1800	1500	3000000	31650,00
16	IBV Biely Potok	7,8	b.j.	50	150		75	2000	100000	1055,00
	Polyfunkčné plochy Solo	-	-	-	-		-	-	-	-
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0	b.j.	20	60		18	1500	30000	316,50
	Polyfunkčné domy v centre		b.j.	70	180		63	1500	105000	1107,75
	Spolu			3500	9700		3486		4470000	58341,50
Plochy pre rozvoj zariadení občianskej vybavenosti										
1	Hrboltová ZŠ	0,3					12		3240	34,18
2	OV Družstevné pole	6,4					128		42240	445,63
3	Pri Katolíckej univerzite	0,9					72		23760	250,67
4	OV Vráce	1,4					84		27720	292,45
5	Pri cintoríne	0,1					5		1440	15,19
6	Polyfunkčný dom pri dome kultúry	0,2					21		5760	60,77
7	OV pri múzeu	0,2					8		2160	22,79
8	OV pri synagóge	0,3					12		3240	34,18
9	Vybavenosť v areáli Solo	2,7					144		38880	410,18
10	Časť areálu vojakov	-					-		-	-
11	OV v mestskej pamiatkovej zóne						20			
12	OV Hríby	10,2								
13	Pri Štiavničke	1,1					44		14520	153,19
	Polyfunkčné plochy Solo	-					-		-	-
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0					160		52800	557,04
	Polyfunkčné domy v centre						30		9900	104,45
	Spolu						741		215760	2276,27
Plochy pre rozvoj zariadení rekreačnej vybavenosti										
1	Rekreačné objekty Hrabovo	13,0	lôžko	400			780		284700	3003,59
2	Rekr. objekty Malinô Brdo	6,5	lôžko	100			195		71175	750,90
	Spolu						975		355875	3754,48
Plochy pre rozvoj výroby, skladov a tech. vybavenosti										
1	Priemyselný park Hríby	12,6	zamest.			600	560		151200	1595,16
2	Pod Skalami	4,8	zamest.			180	213		57600	607,68
3	Pri Doprastave	5,6	zamest.			200	249		67200	708,96
4	Transformovňa Hrboltová	0,8	zamest.			15	26		9600	101,28
5	Skládka stavebného odpadu	4,9	zamest.			5	218		58800	620,34
	Spolu						1276		344400	3633,42
	Bilancia celkom						6477		916035	68005,67

Tabuľka č. I 4/15 Bilancia potreby plynu pre rozvojové lokality v etape výhľad - Variant B

p. č.	Lokalita	Plocha ha	MJ	Počet MJ	Počet obyv.	Počet zamest.	Príkon celkom m³/hod	Ročne jedn. m³/rok	Ročne celkom m³/rok	Ročne celkom MWh
Plochy v etape výhľad po roku 2025										
1	IBV Hrboltová východ	19,0	b.j.	130	400		195	2 000	260 000	2743
2	IBV Hore Potôčkom	9,8	b.j.	70	200		105	2 000	140 000	1477
3	IBV Kratiny	4,4	b.j.	30	100		45	2 000	60 000	633
4	Priemysel Hore Potôčkom	10,6	zamest.			300	471		127 200	1341,96
	Spolu						816		587 200	6194,96

Tabuľkač. I 4/16 Sumárne údaje

Variantné riešenie	Celkový príkon (m ³ /h)	Ročne celkovo (m ³ /rok)	Ročne celkovo (MWh)
Variant A	7 898	6 002 055	63 321,68
Variant B	6 477	916 035	68 005,67
Variant A - výhľad	1 200	579 200	6 110,56
Variant B - výhľad	816	587 200	6 194,96

Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov dotknuté v území (podľa zákona 656/2004 Zb.z.):

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201mm do 500 mm,
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- 8 m pre technologické objekty.

Bezpečnostné pásmo - sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je:

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch.

I) 5. Zásobovanie teplom

Klimatické podmienky

Najvyššie položený bod na území mesta je v nadmorskej výške 1482 m n. m. a najnižší bod vo výške 468 m n. m. Najnižšie časti Ružomberka, v oblasti Litovskej kotliny, patria do mierne teplej klimatickej oblasti, okrsok dolinový, mierne teplý a vlhký s chladnou až studenou zimou. Zvyšok územia zaberá chladná klimatická oblasť, pričom najväčšia časť spadá do okrsku mierne chladného a najvyššie polohy do okrsku chladného, horského.

Priemerná ročná teplota v Ružomberku podľa SHMÚ dosahuje 7,5 °C. Najteplejšou oblasťou územia je údolie Váhu a najchladnejšie sú najvyššie položené časti územia.

Veterné pomery charakterizujú smer a rýchlosť vetra. S rastúcou nadmorskou výškou vzrastá vplyv činiteľov všeobecnej cirkulácie a pribúda rýchlosť vetra, ktorá v dlhodobom priemere dosahuje 1,3 m/s.

V STN 38 3350 pre mesto Ružomberok nie sú uvedené údaje potrebné pre návrh tepelných zdrojov a vykurovacích sústav. Použiť možno hodnoty, ktoré sa vzťahujú na Liptovský Mikuláš - konkrétne pre meteorologickú stanicu v Liptovskom Hrádku ležiacu v nadmorskej výške 577 m:

Najnižšia (výpočtová) vonkajšia teplota t_e	-16 °C
Denná priemerná teplota v najchladnejšom mesiaci (január)	-5,3 °C
Priemerná teplota počas vykurovacieho obdobia	3,0 °C
Počet dní vykurovacieho obdobia	268
Odpovedajúci počet denostupňov D20	4 556 K.deň

Súčasný stav

V SCZT v Ružomberku sa postupne parné rozvody nahrádzajú horúcovodnými. V SCZT sa dodávky a spotreby tepla menia v dôsledku zmien zdrojov tepla, tepelných rozvodov, odovzdávacích staníc tepla a zateplovania objektov.

Systém centrálného zásobovania teplom je prevádzkovaný spoločnosťou CZT Ružomberok s.r.o. Stopercentným vlastníkom spoločnosti je Mesto Ružomberok.

Teplo je nakupované vo forme pary od dodávateľa – Mondi SCP, a.s.. Časť pary je distribuovaná do parných výmenníkových staníc na sídliskách a časť pary v centrálnej výmenníkovej stanici, ktorá je umiestnená v areáli Mondi SCP odovzdá teplo horúcej vode, ktorá je distribuovaná na sídliská do západnej časti a stredu mesta.

Parné rozvody sú v južnej časti mesta a zásobujú teplom sídliská Roveň a Baničné. Teplo je distribuované z výmenníkových staníc k odberateľom prostredníctvom sekundárnych teplovodných rozvodov. V súčasnosti sú v prevádzke výmenníkové stanice J. Jančeka, Poľná I, Poľná II, Roveň I, Roveň II a Roveň III, Baničné I, Baničné II a Baničné III. V rokoch 2011 – 2012 je plánované ukončenie prevádzky parných výmenníkových staníc a kompletná výmena rozvodov za horúcovodné. Rekonštrukcia počítá s inštaláciou 137 kompaktných odovzdávacích staníc tepla (KOST).

Horúcovodné rozvody zásobujú teplom sídliská Klačno, Polík, Malé Tatry, Stred a Riadok. V súčasnosti je v prevádzke 159 kompaktných odovzdávacích staníc v objektoch.

V súčasnosti je jedným z dvoch hlavných primárnych zdrojov na výrobu tepla zemný plyn naftový, a to pre SCZT, v individuálnej výrobe tepla a teplej vody, v bytovej výstavbe ako aj v nebytových objektoch.

Spaľovanie palív v zariadeniach na výrobu tepla je sprevádzané vznikom znečisťujúcich látok, ktoré sú v prevažnej miere vypúšťané do ovzdušia.

Návrh

Uvažované rozšírenie výstavby v meste, ktoré rieši táto dokumentácia je tvorená plochami pre bývanie, občiansku vybavenosť, rekreačnú vybavenosť a priemysel.

Tabuľka č. I 5/1 Plochy pre rozvoj bývania v etape návrh do roku 2025:

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Plocha (ha)	Počet BJ (odhad)	Počet obyv. (odhad)	Tepelný výkon (kW) Variant A	Tepelný výkon (kW) Variant B
		Variant A	Variant A	Variant A	Variant B	Variant B	Variant B		
1	IBV Hrboltová Sever	1,9	15	45	1,9	15	45	232	232
2	IBV Hrboltová Juh	3,0	20	60	3,0	20	60	310	310
3	IBV Černová Roveň	6,0	40	120	6,0	40	120	620	620
4	IBV Černová Hríby	20,0	145	435	20,0	145	435	2 248	2 248
5	HBV Černová	6,8	300	820	6,8	300	820	2 820	2 820
6	IBV Pri škole	3,4	20	70	3,4	20	70	310	310
7	IBV Milkov	1,5	10	30	1,5	10	30	155	155
8	IBV Vráce	9,0	60	180	9,0	60	180	930	930
9	IBV Do Dieľca	12,2	90	280	12,2	90	280	1 395	1 395
10	HBV Solo	-	-	-	10,3	550	1500	-	5 170
11	IBV pod Solom	-	-	-	3,3	20	60	-	310
12	IBV Krčméryho ulica	2,6	10	30	2,6	10	30	155	155
13	IBV Baničné	1,5	10	30	1,5	10	30	155	155
14	IBV Hríby	9,4	70	220	9,4	70	220	1 085	1 085
15	HBV Hríby	29,8	1 300	3 500	46,3	2 000	5 500	12 220	18 800
16	IBV Biely potok	7,8	50	150	7,8	50	150	775	775
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5 /2	570	1 560	-	-	-	5 310	-
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0 /2	20	60	2,0 /2	20	60	190	190
	Polyfunkčné domy v centre		70	180		70	180	658	658
	SPOLU	130,6	2 800	7 770	147,0	3 500	9 770	29 568	36 318

Tabuľka č. I 5/2 Plochy pre rozvoj zariadení občianskej vybavenosti v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)		Plocha (ha)		Tepelný výkon (kW) Variant A	Tepelný výkon (kW) Variant B
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Hrboltová ZŠ	0,3		0,3		165	165
2	OV Družstevné pole	6,4		6,4		1 325	1 325
3	Pri Katolíckej univerzite	0,9		0,9		745	745
4	OV Vráce	1,4		1,4		870	870
5	Pri cintoríne	0,1		0,1		75	75
6	Polyfunkčný dom pri dome kultúry, námestie, podzemné parkovisko	0,2		0,2		220	220
7	OV pri múzeu, podzemné parkovisko	0,2		0,2		85	85
8	OV pri synagóge, podzemné parkovisko	0,3		0,3		125	125
9	Vybavenosť v areáli Solo	-		2,7		-	1 490
10	Časť areálu vojakov, podzemné parkovisko	1,9		-		785	-
11	OV v mestskej pamiatkovej zóne					210	210
12	OV Hríby	-		10,2		-	455
13	Pri Štiavničke	1,1		1,1		455	455
	Polyfunkčné plochy Solo	21,5 /2		-		8 900	-
	Polyfunkčné plochy Hríby	2,0 /2		2,0 /2		1 240	1 240
	Polyfunkčné domy v centre					310	310
	SPOLU	12,8		23,8		15 510	7 770

Tabuľka č. I 5/3 Plochy pre rozvoj zariadení rekreačnej vybavenosti v etape návrh do roku 2025

por. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Lôžka (odhad)	Plocha (ha)	Lôžka (odhad)	Tepelný výkon (kW) Variant A	Tepelný výkon (kW) Variant B
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Rekreačné objekty Hrabovo (penzióny)	13,0	400	13,0	400	8 080	8 080
2	Rekreačné objekty Malino-Brdo (horské hotely, rekr. vybavenosť)	6,5	100	6,5	100	2 020	2 020
3	Vyhliadková reštaurácia Malinné	0,2	-	0,2	-	150	150
4	Trlenská dolina (parkovisko, informácie, reštaurácia, suveníry)	1,5	-	1,5	-	150	150
5	Vikolíneč chalupy	-	40	-	40	120	120
6	Rozhľadňa Čebrať	-	-	-	-	30	30
7	Pod Gejdákom (parkovisko, reštaurácia, ihriská)	1,9	-	1,9	-	200	200
	SPOLU	23,1	540	23,1	540	10 750	10 750

Tabuľka č. I 5/4 Plochy pre rozvoj ihrísk v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)		Plocha (ha)		Tepelný výkon (kW) Variant A	Tepelný výkon (kW) Variant B
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Černová	1,9		1,9		110	110
2	Pod Kľačnom	2,8		2,8		150	150
3	Hrabovo pod nádržou	0,8		0,8		80	80
4	Pri Baničnom	2,8		2,8		150	150
	SPOLU	8,3		8,3		490	490

Tabuľka č. I 5/5 Plochy pre rozvoj výroby a skladov a tech. vybavenia v etape návrh do roku 2025

p. č.	Názov lokality	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Plocha (ha)	Počet zamest. (odhad)	Tepelný výkon (kW) Variant A	Tepelný výkon (kW) Variant B
		Variant A	Variant A	Variant B	Variant B		
1	Priemyselný park Hríby Ružomberok	42,0	2000	12,6	600	19 320	5 800
2	Pod Skalami	4,8	180	4,8	180	2 200	2 200
3	Pri Doprastave	5,6	200	5,6	200	2 580	2 580
4	Transformovňa Hrboltová	0,8	15	0,8	15	370	370
5	Skládka stavebného odpadu	4,9	5	4,9	5	2 250	2 250
	SPOLU	58,1	2 400	28,7	1 000	26 720	13200

Požadované potreby tepla do roku 2025 podľa funkčného využitia:

Tabuľka č. I 5/6 potreby tepla do roku 2025

Funkcia	Tepelný výkon (kW) Variant A	Tepelný výkon (kW) Variant B
IBV	8 370	8 680
HBV	21 198	27 638
Občianska a rekreač. vybavenosť	26 750	19 010
priemysel	26 720	13 200
Spolu	83 038	68 528

VARIANT A : Celková navrhovaná potreba tepelnej energie pre rozvoj mesta Ružomberok do roku 2025 je 83,0 MW.

VARIANT B : Celková navrhovaná potreba tepelnej energie pre rozvoj mesta Ružomberok do roku 2025 je 68,5 MW.

Individuálna bytová výstavba bude zásobovaná teplom z lokálnych domových plynových teplovodných kotolní, resp. kotolní na spaľovanie drevnej hmoty. Na ohrev, resp. predohrev teplej vody (TV) sa bude využívať solárna energia s použitím slnečných kolektorov.

Hromadná bytová výstavba bude zásobovaná teplom z SCZT z primárnej horúcovodnej siete (HBV Černová, HBV Solo, Polyfunkčné plochy Solo, HBV Hríby, Polyfunkčné plochy Hríby), resp. z objektových teplovodných plynových kotolní.

Objekty občianskej vybavenosti budú zásobované teplom kombináciou centrálného vykurovania z primárnej horúcovodnej siete (lokality OV Družstevné pole, Pri Katolíckej univerzite, Polyfunkčný dom pri dome kultúry, OV pri múzeu, OV pri synagóge, OV v areáli Solo, Časť areálu vojakov, OV v mestskej pamiatkovej zóne), kotolní na spaľovanie biomasy, resp. tuhého paliva (Trlenská dolina, Vlkolíne chalupy, Pod Gejdákom) a z objektových teplovodných plynových kotolní slúžiacich pre potreby vykurovania a ohrev TV. Na ohrev, resp. predohrev TV sa bude využívať solárna energia použitím slnečných kolektorov, alebo iné obnoviteľné zdroje energie. Uvedeným riešením sa dosiahne možnosť vykurovať každý objekt samostatne podľa účelu jeho využitia, bude tu vytvorená možnosť lokálnej regulácie, príprava médií priamo na mieste odberu, v prípade neobsadenosti objektov je možný prechod do útlmovej ochrany objektu a tým šetrenia tepelnou energiou.

Objekty priemyselnej výstavby budú zásobované teplom na báze zemného plynu (plynové kotolne, plynové infražiariče, resp. plynové vzduchotechnické jednotky) s doplnkovým využitím obnoviteľných zdrojov energie (solárna energia) a využitím odpadového tepla z kogeneračnej výroby elektrickej energie.

Realizáciou územného plánu mesta Ružomberok vzniknú nové zdroje znečistenia ovzdušia. V zmysle Vyhlášky MŽP SR č. Vyhláška MŽP č. 338/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov podľa Prílohy č. 2 sa budú kotolne s menovitým tepelným príkonom 0,3 MW a viac zaraďovať do kategórie - 1.2.1. stredné zdroje znečisťovania - technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným menovitým príkonom 0,3 MW a vyšším, až do 50 MW.

I) 6. Elektronické komunikačné siete a pošta

Elektronické komunikačné siete a pošta spadajú do kompetencie Ministerstva dopravy pôšt a telekomunikácií SR, ktoré je ich ústredným orgánom a zodpovedá za národnú politiku pre elektronické komunikácie a poštové služby. Zabezpečuje medzinárodné vzťahy na úrovni EÚ a medzinárodných vládnych organizácií, zabezpečuje úlohy súvisiace s realizáciou stratégie a koncepcie rozvoja služieb tohto odvetvia. Zabezpečuje tvorbu všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti elektronických komunikácií a poštových služieb v súčinnosti s príslušnými orgánmi.

Elektronické komunikácie a poštové služby sú zabezpečené v rámci telekomunikačných a poštových organizácií.

Širšie vzťahy

Elektronické komunikačné siete

Medzinárodné prepojenie územia je riešené cez tranzitné digitálne ústredne v Bratislave, Banskej Bystrici, Žiline a Košiciach na optickú prenosovú trasu Praha-Brno-Bratislava smerom na Budapešť je vybudované aj medzinárodné digitálne prepojenie na ostatné susedné štáty.

Pre diaľkový prenos informácií, telefónneho, televízneho a rozhlasového signálu a pre prenos dát priamymi cestami medzi rádioreléovými stanicami slúžia rádioreléové trasy. Ich najväčšie využitie je predovšetkým v medzinárodnej telekomunikačnej sieti. Kostru rádioreléovej siete v riešenom území tvoria trasy RRT:

- Krížava – Chopok,
- Krížava – Nad Oborou (Trenčín),
- Krížava – Ostrava.

Telekomunikačné siete

Územím prechádzajú rôznymi trasami vedenia optických i metalických káblov vyššieho a nižšieho významu (diaľkové optické vedenia). Sú to napríklad:

- chrbticové siete spolu s prepojením na siete v susedných štátoch,
- regionálne siete,
- lokálne siete,
- prístupové siete.

Prevádzkovateľom pevnej verejnej telekomunikačnej siete (tranzit), je v súčasnosti Slovak Telekom, a.s. Jedná sa o trasu diaľkového optického kábla v smere od Bratislavy do Žiliny, ktorá pokračuje v smere na Ružomberok do Košíc s prepojom na Martin do Banskej Bystrice.

Okrem týchto spomínaných vedení prechádzajú územím i trasy iných prevádzkovateľov a to metalické diaľkové káble a optické káble patriace spoločnosti Orange Slovensko, a.s., Stredoslovenskej energetiky, a.s. (SSE), Slovenským elektrárňam (SE), Ministerstva vnútra SR, UPC Slovakia, s.r.o a Železničiam slovenskej republiky (ŽSR).

Pošta

V podmienkach čiastočnej a úplnej liberalizácie trhu poštových služieb v SR je hlavným predstaviteľom verejnej poštovej siete Slovenská pošta, a.s. Banská Bystrica. Je poskytovateľom moderných komunikačných, distribučných a platobných služieb na domácom trhu s vytvorenými logistickými podmienkami na podnikanie v strednej a vo východnej Európe. Poskytuje svoje služby prostredníctvom siete prístupových a kontaktných miest. Na území bolo SR celkovo 1 543 pôšt, z toho 154 podávacích a 1 384 dodávacích pôšt. Poštové služby sú riadené prostredníctvom Oblastných riaditeľstiev pôšt a Regionálnych obchodných centier umiestnené v každom krajskom meste.

Riešené územie

Elektronické komunikačné siete

Telekomunikácie

Územie mesta je pripojené cez radiacu digitálnu ústredňu Žilina na optickú prenosovú trasu so susednými štátmi.

Rozvoj miestnych telefónnych sietí po roku 2000 značne urýchlil rozsiahle nasadenie perspektívnych technológií založených na optických vláknach vedených až k zákazníkovi. Príprava na využitie týchto moderných technológií bola zahájená začiatkom roku 1996. Časť telekomunikačnej siete je stále budovaná klasickou technológiou metalickými káblami s využitím združovacích zariadení pre viacnásobné využitie párov. V oblasti technológie telefónnych ústrední sa po roku 2000 nastala postupná náhrada analógových ústrední digitálnymi ústredňami. V súčasnosti je ďalej nasadzovaná digitálna technika až do úplnej digitalizácie celého územia s postupným budovaním vysunutých účastníckych digitálnych blokov RSU v každej väčšej časti záujmového územia mesta, prípadne sídliska. Kapacita siete má byť zvyšovaná použitím združovacích zariadení PCM 4, 10, 20, ktoré umožňujú viacnásobné využitie párov MTS bez vzájomného obmedzovania účastníkov.

Predmetná časť rieši elektronické komunikačné siete v riešenom území najmä s ohľadom na nášho najväčšieho dodávateľa telekomunikačných služieb Slovak Telekom, a.s., nie však jediného. Sú aj iní dodávatelia týchto služieb, ktorí v tomto regióne operujú a majú záujem o zriadenie a prevádzkovanie vlastnej siete. Najväčším poskytovateľom telekomunikačných služieb v SR je Slovak Telekom, a.s., ktorý prevádzkuje telekomunikačnú sieť pokrývajúcu celé územie SR.

Podľa súčasnej štruktúry Slovak Telekom, a.s. telekomunikačné služby pre mesto Ružomberok zabezpečuje Regionálne centrum sieťovej infraštruktúry Žilina (RCSI ZA) cez centrum sieťovej infraštruktúry Liptovský Mikuláš CSI LM).

Mesto Ružomberok má v súčasnosti inštalovanú digitálnu telefónnu ústredňu, situovanú v centre mesta a ďalšie v miestnych častiach Klačno, Baničné, Černová a Hrboltová. Na uzlovú ústredňu UTU Ružomberok sú pripojené sídla : Liptovská Osada, Liptovská Teplá, Liptovské Revúce a Ľubochňa.

Miestna telekomunikačná sieť je vybudovaná z metalických káblov v kombinácii zemných a vzdušných (okrajové územia) rozvodov, ktoré čiastočne vedené v tvárnicovej trati (ul. Bernoláková, Dončova, Mostová, Polhora). Jednotlivé telefónne ústredne sú prepojené z hlavnej ústredne optickými káblami.

Riešeným územím v prietahu východ – západ a sever – juh prechádzajú trasy diaľkových káblov v správe Slovenských telekomunikácií a Vodných elektrární Trenčín.

V koridore železničnej trate, resp. v ochrannom pásme železnice, prechádzajú riešeným územím optické, oznamovacie a signalizačné káble železníc (ŽSR). Káble slúžia na napájanie signalizačných zariadení a prenos údajov signalizačného zariadenia ŽSR.

Rádio komunikácie

Územie mesta je z hľadiska rádio komunikácií priemerne zaťažené. V území sa nachádzajú rádiokomunikačné zariadenia a prechádzajú trasy rádiových a rádioréleových spojov rôznych užívateľov.

Pre diaľkový prenos informácií, telefónneho, televízneho a rozhlasového signálu a pre prenos dát priamymi cestami medzi rádio reléovými stanicami slúžia v území rádioréleové trasy Krížava - Chopok, Krížava - Ostrava a Krížava - Nad Oborou (Trenčín). Ich využitie je predovšetkým v medzinárodnej telekomunikačnej sieti.

Rádioréleové trasy sa chránia v miestach, kde sa paprsek priblíži aspoň 50 m nad zastavané územie, resp. kde trasa prebieha do výšky 30 m nad voľným terénom. Objekty sú chránené kruhovým ochranným pásom s polomerom 300 alebo 500 m podľa terénnych podmienok, alebo sa určujú s prihliadnutím na požiadavku správcu zariadenia.

V riešenom území sa nachádzajú aj zariadenia prevádzkovateľov mobilných rádiotelefónnych sietí Orange Slovensko, a.s., T-Mobile Slovensko, a.s. a Telefónika O2 Slovakia, s.r.o. V riešenom území, čo sa týka mobilných operátorov, majú prevádzkovatelia mobilných sietí svoje anténne zariadenia rozmiestnené v rámci vlastných koncepcií rozvoja. Pokrytie jednotlivých rozvojových plôch signálom prevádzkovateľov mobilnej siete je v súčasnosti dostatočný. Prípadné doplnenie siete si prevedú prevádzkovatelia v čase realizácie zástavby.

Operátori sú telekomunikačné spoločnosti, poskytujúce služby hlasovej a dátovej mobilnej komunikácie na Slovensku.

Spoločnosť T-Mobile Slovensko, a.s. neprevádzkuje na území mesta vo vlastnej správe žiadne podzemné káblivé vedenia.

Existujúce rádiokomunikačné trasy a zariadenia sú jedným z obmedzujúcich faktorov pre riešenie novej zástavby v danom území. Jedná sa najmä o výšky budov (tínenie signálov), ale i použité materiály budov (najmä kovové materiály opláštenie môžu spôsobovať rôzne odrazy signálov hlavne u TV signálu). Posudzovanie konkrétneho riešenia výstavby je nutné riešiť vždy v čase spracovania podrobnej dokumentácie, prípadne i meraním po výstavbe rozhodujúcich objektov.

Pokrytie mesta televíznym rozhlasovým signálom

Rádiokomunikácie poskytujú telekomunikačné služby pomocou signálov, transportovaných voľným prostredím, na prenos hlasových, textových, dátových a obrazových signálov medzi zákazníkmi. Táto služba v riešenom území je zabezpečovaná vysielacími zariadeniami pre rozhlasové a televízne vysielanie a spojovacím a prenosovým systémom rádioreléových trás.

Rozhlasové vysielanie je zabezpečované vysielacími v pásmach stredných, dlhých a VKV vln. Na území je prijímaných veľa vnútroštátnych aj medzištátnych staníc. Pokrytie územia rozhlasovým signálom je uspokojivé.

Vnútroštátne televízne vysielanie je zabezpečované terciálnym analógovým signálom pre programy STV1, STV2, STV3 a súkromnými TV stanicami Markíza, JOJ, TA3 ale aj zahraničnými ČT1 A ČT3. Televízna sieť je prakticky dobudovaná.

V roku 2004 boli pridelené frekvencie na pozemské digitálne vysielanie v rámci pilotného projektu zavádzania digitálneho vysielania na Slovensku.

Pošta

Poštové služby pre riešené územie Ružomberka rieši Regionálne poštové centrum (RPC) Liptovský Mikuláš a zabezpečuje ich pre okresy Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Námestovo a Tvrdosín. V rámci Žilinského samosprávneho kraja pôsobia v súčasnosti tri regionálne poštové centra : RPC Žilina, RPC Liptovský Mikuláš a RPC Prievidza.

Realizátorom poštových služieb na území mesta je Slovenská pošta, a.s. s príslušným riaditeľstvom pôšt a poštovými prevádzkami Ružomberok 1, Ružomberok 2 TESCO, Černová a Biely Potok.

Súčasný rozmiestnenie pôšt na území mesta, ako aj priestorové podmienky jednotlivých zariadení, sú podľa Slovenskej pošty, a.s. dostatočné na kvalitné poskytovanie služieb obyvateľstvu.

Návrh

Slovak Telecom, a.s. používa pre rozšírenie telekomunikačnej siete koeficient 2 pre rodinné domy (RD) a 1,5 pre bytové domy (BD). Pre občiansku vybavenosť, kúpeľné a rekreačné zóny sú požiadavky pokrytia telekomunikačnej siete odhadnuté. Pri použití týchto koeficientov a technického odhadu vychádza pre návrh telekomunikácií nasledovná prognóza nárastu hlavných telefónnych staníc - HTS:

Tabuľka č. I 6/1 Prognóza nárastu hlavných telefónnych staníc

Miestna časť	Nárast počtu bytov			Nárast počtu HTS		
	IBV	HBV	Spolu	bytové	nebytové	Spolu
Etapa 2025						
1. Biely Potok	50	-	50	60	-	60
2. Černová	185	300	485	550	25	575
3. Hrboltová	165	-	165	190	10	200
4. Ružomberok - stred	-	70	70	80	20	100
5. Roveň	-	-	-	-	5	5
6. Laziny	10	-	10	15	-	15
7. Záhumnie	-	-	-	-	5	5
8. Hríby - variant A	90	1320	1390	1560	225	1785
- variant B	70	2020	2090	2290	160	2450
9. Pod Skalami - variant A	50	570	620	690	110	800
- variant B	100	550	650	725	135	850
10. Kalvária	100	-	100	120	-	120
11. Malinné	-	-	-	-	15	15
12. Kľačno	90	-	90	110	10	110
13. Víkolíneec	-	-	-	-	10	10
Celkom - variant A	740	2260	3000	3375	435	3810
- variant B	770	2940	3710	4140	395	4535

V navrhovanej etape do roku 2025 pre nárast požiadaviek na zriaďovanie HTS je potrebné zabezpečiť z telefónnych ústrední nasledovný počet vývodných vedení (prípadné ich rozšírenie súčasnej kapacity prípojné páry) :

RSU Kľačno	110 Pp (zhrnuté údaje HTS za ZSJ Kľačno)
RSU Baničné	225 Pp (zhrnuté údaje HTS za ZSJ Kalvária, Záhumnie, Laziny, Malinné, Biely Potok, Vlkolíneček)
RSU Černová	575 Pp (zhrnuté údaje HTS za ZSJ Černová)
RSU Hrboltová	200 Pp (zhrnuté údaje HTS za ZSJ Hrboltová)
RSU Ružomberok	105 Pp (zhrnuté údaje HTS za ZSJ Ružomberok - stred)

Nárast požiadaviek na zriaďovanie HTS v lokalitách Hríby (kde sa navrhuje nová výstavba HBV a priemyselný park) a Pod Skalami (kde sa navrhuje nová výstavba HBV a občianska vybavenosť) je možné riešiť za predpokladu vybudovania novej ústredne RSU v lokalite Hríby o kapacite 2585 Pp (variant A) alebo 3300 Pp (variant B).

Rádiokomunikácie

Z hľadiska rádiokomunikácií je predpoklad, že súčasné rádiokomunikačné zariadenia rádiových a rádioréleových spojov sa budú inovovať novou modernejšou technológiou. Prispôbi sa predovšetkým v medzinárodnej telekomunikačnej sieti.

V riešenom území mobilní operátori majú svoje anténne zariadenia rozmiestnené v rámci vlastných koncepcií rozvoja. Poskytujúce služby hlasovej a dátovej mobilnej komunikácie sa prispôbujú požiadavkám EÚ. Pokrytie jednotlivých rozvojových plôch signálom prevádzkovateľov mobilnej siete je v súčasnosti dostatočný. Prípadné doplnenie siete si prevedú prevádzkovatelia v čase realizácie zástavby.

Bližšie údaje o zámeroch telekomunikácií na území mesta Ružomberok sú nedostupné, pravdepodobne ani do obdobia roku 2025 neexistujú.

Pokrytie mesta televíznym a rozhlasovým signálom

Táto služba je v riešenom území zabezpečovaná vysielacími zariadeniami pre rozhlasové a televízne vysielanie a spojovacím a prenosovým systémom rádioréleových trás. Rozhlasové vysielanie a televízne vysielanie prechádza v súčasnosti modernizáciou, zavádza sa projekt digitálneho vysielania. Pokrytie rozhlasovým a televíznym signálom je dostatočné a nie je nutné pre riešené územie mesta budovať nové vysielacie zariadenia.

Pokrytie mesta TV signálom sa počíta hlavne s nárastom prostredníctvom televíznych kábelových rozvodov (TKR). V území riešiť príjem programov rozvojom kábelovej televízie s návaznosťou na v súčasnosti budovaný multimediálny systém TKR Ružomberok. Riešenie rozvodov a pripájanie účastníkov je na základe požiadaviek klientov.

TKR bude potrebné navrhovať a rozširovať po jednotlivých oblastiach, nakoľko v celom riešenom území môže pôsobiť i viac prevádzkovateľov TKR, ktorí majú vlastné koncepcie rozvoja TKR v riešenom území. Pri otváraní jednotlivých lokalít je predpoklad, že do tohto územia prídu i noví operátori TKR, ktorí budú riešiť rozvody v zmysle svojich zámerov.

Pošta

Rozvojové zámery Slovenskej pošty nie sú podľa poznatkov spracovateľa ÚPN spojené s územnými nárokmi, zameriavajú sa skôr na skvalitňovanie služieb budovaním informačného systému a automatizáciou práce. Prípadné nároky na realizáciu nových zariadení budú uspokojované v rámci existujúcich a nových plôch občianskeho vybavenia uvažovaných v návrhu ÚPN mesta.

Z hľadiska rozvojových a prevádzkových úloh sú stanovené nasledovné úlohy pre najbližšie obdobie:

- rekonštrukcia pôšt a modernizácia ich vybavenosti ako aj s premenou dizajnu pobočiek, ktoré budú mať otvorené priehradky,
- rozšíť univerzálnu automatizáciu poštových operácií (APO), automatické triediace linky (ATL) a poštový platobný styk (PPS),
- modernizovať pripojenie poverených pôšt na základnú sieť pre vybudovanie informačného systému Slovenskej pošty,
- dovybudovať hlavné spracovateľské centrum poštových zásielok v rámci reštrukturalizácie prepravnej siete,
- zaviesť službu Track and Trace (sledovanie zásielok),
- rozšírenie ponuky bankových služieb s využitím automatizácie pôšt,
- vybudovanie elektronickej pošty,
- zaviesť novú službu typu "home shopping" (predaj do domácnosti),

- zavedenie automatizácie prihradkových operácií na poštách, ktoré poskytujú najväčší objem poštových služieb,
- komplexné riešenie technického a technologického vybavenia z hľadiska objemu spracovaných zásielok a k tomu vytvoriť vhodné priestory,
- rozšírenie zmenárenskej činnosti a stávkovej činnosti na vybraných poštách,
- optimalizovanie komerčnej činnosti z hľadiska záujmu zákazníkov,
- pokračovať v skvalitňovaní poskytovaných služieb pre Poštovú banku, a.s.,
- pokračovanie v modernizácii interiérov pôšt.

Telekomunikačné vedenia - trasy

ÚPN mesta Ružomberok rešpektuje pri rozvoji funkčných plôch známe trasy diaľkových káblov s tým, že tieto budú musieť byť zohľadnené v následnej projektovej dokumentácii jednotlivých stavieb. Pri ďalších projekčných, stavebných a ostatných aktivitách v dotknutom území je nutné tieto trasy, ako i novopostavené trasy, rešpektovať a dodržať ich ochranné pásma v zmysle zákona o telekomunikáciách a príslušných predpisov a STN.

Nové navrhované trasy budú využívať hlavne súčasné trasy vedenia - koridory. Diaľkové káble budú inovované a nahradzované výhradne optickými káblovými vedeniami.

Ochranné pásma

Ochranné pásma a ochranu proti rušeniu pre Elektronické komunikačné siete rieši Zákon 610/2003 Z.z. „O elektronických komunikáciách“, § 67 Ochranné pásma, odst. (2) a § 68 Ochrana proti rušeniu.

Na ochranu vedení sa zriaďuje ochranné pásmo. Ochranné pásmo vzniká dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o umiestnení stavby príslušného stavebného úradu alebo dňom doručenia ohlásenia drobnej stavby. 27a)

Ochranné pásmo vedenia je široké 1,5 m od osi jeho trasy a prebieha po celej dĺžke jeho trasy. Hĺbka a výška ochranného pásma je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie.

V ochrannom pásme je zakázané:

- a) umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete,
- b) vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

Preloženie vedení vyvolané stavebnou činnosťou tretích osôb možno vykonať len po dohode a za podmienok dohodnutých s podnikom. Náklady takého preloženia uhrádza stavebník, ak sa nedohodlo inak. Ak zároveň dôjde k modernizácii vedenia, náklady na modernizáciu uhrádza podnik.

Na ochranu proti rušeniu siete a zariadenia sa zriaďujú a prevádzkujú tak, aby sa predchádzalo škodlivému rušeniu.

Elektromagnetické rušenie vznikajúce pri prevádzke elektrických a elektronických zariadení, ktoré obsahujú elektrické alebo elektronické súčiastky, nesmie prekročiť úroveň, nad ktorou zariadenia nemôžu pracovať v súlade s ich určením.

Zariadenia musia byť skonštruované tak, aby mali primeranú vlastnú odolnosť proti elektromagnetickému rušeniu, ktorá im umožní byť v prevádzke v súlade s ich určením.

Ak dôjde k škodlivému rušeniu alebo k rušeniu, ktoré bráni prevádzke zariadenia v súlade s jeho určením, podnik alebo užívateľ zariadenia, ktoré spôsobuje rušenie, je povinný bezodkladne urobiť účinné ochranné opatrenia alebo ukončiť prevádzkovanie zariadenia. Ak to nie je možné alebo ak je hospodárnejšie, alebo účelnejšie urobiť ochranné opatrenia na rušenom zariadení, urobí ich podnik. Náklady na odstránenie rušenia uhrádza podnik alebo užívateľ, ktorého zariadenie spôsobuje rušenie.

Za rušenie sa považuje aj znemožnenie prevádzky spôsobené elektromagnetickým tienením alebo odrazmi elektromagnetických vln od stavieb, ktoré boli zhotovené po uvedení siete alebo zariadenia do prevádzky.

m) KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ochrana ovzdušia

Emisie

Kvalita ovzdušia v oblasti záujmového územia je ovplyvňovaná existujúcimi malými, strednými a veľkými zdrojmi znečisťovania ovzdušia nachádzajúcimi sa priamo v riešenom území a v jeho okolí. Okrem toho sa na stave kvality ovzdušia podieľa automobilová doprava a vplyv emisií zo vzdialených zdrojov. Podiel veľkých zdrojov spolu s emisiami z automobilovej dopravy sa prejavuje hlavne na regionálnom znečistení ovzdušia.

Emisná situácia na území okresu Ružomberok je spracovaná v tabuľkovom prehľade.

Tabuľka č. m/1 Množstvo emisií a merné územné emisie vybraných znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov v okrese Ružomberok (roky 2005 - 2008)

Znečisťujúca látka	Emisie (t/rok)				Merné územné emisie (t/rok.km ²)			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
TZL	811	738	741	742	1,25	1,14	1,14	1,15
SO ₂	592	450	537	423	0,91	0,70	0,83	0,65
NO _x	1 502	1 507	1 413	1 355	2,32	2,33	2,18	2,09
CO	1 707	1 735	1 744	2 804	2,64	2,68	2,69	4,33

Zdroj: SHMÚ

Na území mesta Ružomberok sa nachádza 16 veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia a 48 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Ich prehľad je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. m/2 Produkcia emisií podľa prevádzok a zdrojov na území mesta Ružomberok (rok 2009)

Prevádzkovateľ	Zdroj	TZL (t)	SO ₂ (t)	NO _x (t)	CO (t)	COÚ (t)
AGRODRUŽSTVO BELAN, družstvo	Lom Ružomberok IV	0,021154	0	0	0	0
Ahold Retail Slovakia, k.s.	Plynová kotolňa, Hypernova	0,004084	0,00049	0,079631	0,032159	0,00536
BAŇA Ružomberok, spol. s r.o.	Lom pod Sklálami	0,535621	0	0	0	0
Benzinol	ČS PHM	0	0	0	0	0,21963
CITY HOTELS,	Plynová kotolňa, Kultúrny dom A. Hlinku	0,009023	0,001083	0,175956	0,071059	0,011843
CZT Ružomberok	OKP kotolňa (kotle OKP1a OKP2)	0,000256	0,000031	0,005623	0,001885	0,00024
	Plynová kotolňa Výmeník. stanica VS - F 08	0,0026	0,000312	0,050710	0,020479	0,003413
Domov sociálnych služieb pre deti a dosp.	Plynová kotolňa	0,002082	0,00025	0,040607	0,016399	0,002733
DOPRASTAV, a.s. Bratislava, OZ Žilina	Obalovačka bitúmenových zmesí	0,111949	0,000246	0,303715	0,907896	0,216209
ENRICO, spol.s r.o.	Vykurovanie ZPN-výrobná hala a sociálnoadmin. prístavok	0,003419	0,00041	0,066663	0,026922	0,004487
EUROPETROL	ČS PHM	0	0	0	0	0,294628
GALMM s.r.o.	Galvanická zinkovňa-ul. J. Janč.	0,006717	0,000806	0,130985	0,052898	0,008816
Harmanec-Bags, s.r.o.	Potl. pap. - flexograf.- út. vrecká	0	0	0	0	5,86031
Holcim (Slovensko) a.s.	Betonáreň	0,007521	0	0	0	0
Ing.Miroslav Mračko - EPOS	Tlačiareň	0	0	0	0	0
Ján Šindléry - TESFO	Tlačiareň TESFO	0	0	0	0	0

KAMEA, Chemická čistiareň a práčovňa Ing. Milkovičová	Chemická čistiareň	0	0	0	0	0
Kaufland SR	Plynová kotolňa, OC Kaufland	0,001429	0,000171	0,027866	0,011254	0,001876
Kultúrny dom A. Hlinku	Plynová kotolňa, Kultúrny dom Biely	0,003594	0,000431	0,07009	0,028305	0,004718
Lesy SR, š.p. Banská Bystrica	Pílnica, Stredisko SDV	0,012160	0	0	0	0
LOSS, s.r.o	Betonárka	0,128114	0	0	0	0
Mondi SCP, a.s.	Bielenie buničiny	0	0	0	0	0
	Drevosklad	0,038775	0	0	0	0
	Kotol K3	0,164048	0,019686	3,609049	1,209852	0,153795
	Kotol na biomasu	11,15087	52,826	326,126	137,777	2,656
	MČOV z výroby celulózy	0	0	0	0	0
	Papierenský stroj PS18	0,058937	0,000773	0,125674	0,050753	0,008459
	Papierenský stroj PS17	0,193432	0	0	0	0
	Papierenský stroj PS16	0,018525	0	0	0	0
	Paroplynové zariadenie PPZ č.1 a č.2	5,351004	0,642121	189,678	23,354	5,016567
	Pec na vápno	1,201222	0,5607	131,642	54,92	0,240945
	Píla a paletová linka	0,005436	0	0	0	0
	Regeneračný kotol č. 1	71,72674	14,35896	238,2151	35,47526	10,91849
	Regeneračný kotol č. 2	9,282386	1,6213	233,4692	63,7428	9,270873
	RS ZP - Ohrev	0,008587	0,00103	0,167443	0,067621	0,01127
	SČOV - Hrboltová	0,000090	0	0	0	0
	Výroba nebielenej buničiny	0,008637	49,60665	0,190018	0,063699	0,008097
Obaly SOLO, s.r.o.	Potlač. pap.- flexograf.- út. tlač	0,007580	0,00091	0,147812	0,059694	0,225234
	Výroba extrudovaných obalových materiálov	0	0	0	0	0
OMV Slovensko	ČS PHM	0	0	0	0	0,823184
PALETY	Píla, závod SOLO	0,025346	0	0	0	0
Paul & Co. Slovensko, s r.o.	Vykurovanie haly ZPN	0,005394	0,000647	0,105189	0,042480	0,00708
PETROLTRADE	ČS PHM Lipt. Osada	0	0	0	0	0,188739
PK DOPRASTAV	Lom Ružomberok III	1,523774	0	0	0	0
Rastislav Ježovica - OREX	Práčovňa	0	0	0	0	0
ROSCH	kotolňa na drevný odpad	0,559980	0	0,73932	3,125640	0,0366
SCP - PSS, a.s.	Kotolňa na L'VO, Hotel Malina	0,034485	0,000408	0,121425	0,019428	0,002768
SHELL Slovakia, s r.o.	ČS PHM	0	0	0	0	1,319915
SVP, š.p. B. Štiavnica, OZ Piešťany, závod Povodie horného Váhu	Plynová kotolňa, Povodňový dvor	0,003645	0,000437	0,071084	0,028707	0,004785
Slovnaft, a.s.	ČS PHM Ivachnová	0	0	0	0	0,528549
	ČS PHM Rk - Roveň	0	0	0	0	0,843604
SPECIALITY MINERALS SLOVAKIA	Výroba CaCO₃	0,483145	0,856020	111,2387	2,073530	0
Spectrum, a.s.	ČSP HM	0	0	0	0	0,663571
Stredná odborná škola polytechnická	Plynová kotolňa	0,007109	0,000853	0,138632	0,055986	0,012797
TBG Doprastav	Mobilná betonárka TBG Rk	0,232347	0,000195	0,031639	0,012777	0,00213
Technické služby Ružomberok, a.s.	Čerpacia stanica nafty	0	0	0	0	0,018125
TESCO STORES SR	Plynová kotolňa HM Ružomberok	0,003205	0,000385	0,062496	0,025239	0,004206
TIR, s.r.o	Čerpacia stanica Biely Potok	0	0	0	0	0,033869
Ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody	Plynová kotolňa	0,012746	0,00153	0,248551	0,100376	0,016729

	Plynová kotolňa, Ústr. sklad	0,005792	0,000695	0,112945	0,045612	0,007602
Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok	ČS motorových palív	0	0	0	0	0,001075
	Plynová kotolňa	0,046324	0,005559	0,903319	0,364802	0,0608
	Plynová kotolňa	0,075877	0,009105	1,479604	0,597532	0,099589
Základná škola	Kotolňa, ZŠ Dončova 4	0,385781	0,485695	0,282755	2,31345	0,316172
	Plynová kotolňa	0,004126	0,000495	0,080453	0,032491	0,005415
Základná škola sv. Vincenta	Plynová kotolňa	0,002566	0,000308	0,050046	0,020211	0,003368

Zdroj : Obvodný úrad životného prostredia v Ružomberku

Poznámka: veľké zdroje znečisťovania ovzdušia sú zvýraznené tučným písmom

Najväčším a zároveň i najvýznamnejším zdrojom znečisťovania ovzdušia na území mesta Ružomberok je podnik Mondi SCP, a.s.

Významný zdroj znečisťovania ovzdušia predstavuje automobilová doprava, a to najmä po cestách I/18 a I/59 a na frekventovaných mestských komunikáciách. Dopravné siete sú vedené cez mesto okolo obytných domov, škôl, nemocnice a pod. V priemere cez mesto prejde denne cca 20 000 vozidiel. V súčasnej dobe sa však množstvo škodlivín nesleduje.

Imisie

V rámci územia Žilinského kraja tvoria Národnú monitorovaciu sieť kvality ovzdušia SHMÚ štyri monitorovacie stanice, ktoré realizujú kontinuálne analýzy základných polutantov, z toho jedna sa nachádza priamo na území mesta Ružomberok – stanica Riadok (49°04'45" s.z.š., 19°18'09" v.z.d.).

Stanica Ružomberok - Riadok

Stanica je umiestnená v záhradke základnej školy v blízkosti komunikácie s málo frekventovanou dopravou. V okolí prevláda nízka zástavba rodinných domov. Najväčší zdroj znečisťovania Mondi SCP, a.s.. Ružomberok sa nachádza severovýchodne od monitorovacej stanice.

Tabuľka č. m/3 Charakteristika meracej stanice

Názov stanice	Ružomberok - Riadok
Nadmorská výška	475 m n.m.
Geografické súradnice	
zemepisná šírka	N 49°04'45"
zemepisná dĺžka	E 19°18'09"
Typ stanice	požadová
Typ oblasti	mestská
Merané znečisťujúce látky	SO ₂ , PM ₁₀ Pb, Cd, Ni, As
Metóda merania PM ₁₀	β-absorpcia - E TEOM - FFDMS - E
Typ prístroja	Prachomer Thermo ESM FH 62 - IR s odberovou hlavou PM ₁₀ Prachomer Thermo TEOM 1400AB FDMS

Zdroj: Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2008

Tabuľka č. m/4 Limitné hodnoty vybraných znečisťujúcich látok

Znečisťujúca látka	Receptor	Interval spriemerovania	Limitná hodnota ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	ľudské zdravie	1 h	350 (24)
SO ₂	ľudské zdravie	24 h	125 (3)
SO ₂	vegetácia	1 r, 1/2 r	20 (-)
NO ₂	ľudské zdravie	1 h	200 (18)
NO ₂	ľudské zdravie	1 r	40 (-)
NO _x	vegetácia	1 r	30 (-)
PM 10	ľudské zdravie	24 h	50 (35)
PM 10	ľudské zdravie	1 r	40 (-)
Pb	ľudské zdravie	1 r	0,5 (-)
CO	ľudské zdravie	8 h (maximálna)	10 000 (-)
Benzén	ľudské zdravie	1 r	5 (-)

Poznámka: povolený počet prekročení je uvedený v zátvorkách

Zdroj: SHMÚ

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt, pričom bol prekročený imisný limit PM₁₀ častíc na sledovanej stanici Riadok na území mesta Ružomberok. Koncentrácie tuhých častíc PM₁₀ sú uvádzané ako PM₁₀, čo predstavuje hodnotu meranú automatickými metódami a tiež ako 1,3*PM₁₀, čo predstavuje hodnoty prepočítané na referenčnú gravimetrickú metódu (1,3 x PM₁₀). Pre prepočet koncentrácií získaných automatickými meraniami sa doporučuje používať faktor 1,3. Tento faktor bol oficiálne schválený a odporúčaný.

Zároveň spoločnosť Mondi SCP, a.s. v riešenom území prevádzkuje 4 monitorovacie stanice (Ružomberok - Tatranská cesta, Ružomberok - Mobilná, Ružomberok - Černová - SVK, Lisková - Obecný úrad).

Tabuľka č. m/5 Vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt na ochranu ľudského zdravia a a limitných hodnôt zvýšených o medzu tolerance (rok 2008)

Zložka	Ochrana zdravia								LHV	
	SO ₂		NO ₂		PM ₁₀		Pb	CO	SO ₂	NO ₂
Doba spriemerovania	1 hod PP	24 hod PP	1 hod PP	1 rok konc.	24 hod PP	1 rok konc.	1 rok konc.	8 hod ¹ konc.	3 hod po sebe konc.	3 hod po sebe konc.
Limitná hodnota [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] (počet prekročení)	350 (24)	125 (3)	200 (18)	40	50 (35)	40	500 ng/m ³	10 000	500	400
Ružomberok, Riadok	0	0			70	37,2	13	4 225	0	
Ružomberok, celulóžka (Mondi SCP, a.s.)	0	0	0	22,9	70	30,5			0	0

Zdroj: SHMÚ

Poznámka: LHV – limitné hodnoty na varovanie (počet dní), *50 - 75% meraní, PP - počet prekročení

V zmysle § 9 zákona č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov je územie mesta Ružomberok a obce Likavka vymedzené ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku tuhé častice PM₁₀. Vymedzené územie je charakteristické ako priemyselná oblasť, kde majú zastúpenie priemyselné podniky - tepláreň, výroba celulózy a papiera, malé lokálne zdroje a tiež automobilová doprava.

Zápach

Najväčším zdrojom zápachu je v súčasnosti čistiareň odpadových vôd. Pri nepriaznivých klimatických podmienkach sa zápach šíri do vzdialenosti viac ako 800 m. Zápach z prevádzky SCP Mondi nie je taký výrazný, pretože boli urobené opatrenia na zníženie znečisťovania ovzdušia.

Zrojom zápachu môže byť skládka komunálneho odpadu a navrhovaná kompostáreň v lokalite Biela Púť, tieto sú však v dostatočnej vzdialenosti od obytných a rekreačných zón.

Poľnohospodárske dvory sa špecializujú na chov oviec. Najväčší dvor v Revúckej doline chová 1000 oviec - ochranné pásmo predstavuje asi 100 m.

Návrh opatrení pre zlepšenie súčasného stavu ovzdušia:

- využívaním progresívnych technológií znižovať objem emisií vypúšťaných do ovzdušia,
- rešpektovať ustanovenia § 22 a 23 zákona 478/2002 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov,
- neuvažovať na území mesta so zariadením na spaľovanie a spoluspaľovanie odpadov.
- uvažovať s plynom ako s hlavným vykurovacím médiom v meste,
- rozšíriť plynofikáciu mesta do miestnej časti Hrboltová a na navrhované rozvojové plochy,
- všetky existujúce a navrhované komunikácie v zastavanom území riešiť so spevneným, bezprašným povrchom,
- využívaním progresívnych technológií znižovať zápach z prevádzky SCP Mondi a ČOV,
- neuvažovať o veľkochove hospodárskych zvierat v kontakte s obytným a rekreačným územím,
- v riešenom území vo väzbe na obytné a rekreačné územie nebudovať poľné hnojiská ani iné prevádzky a zariadenia ktoré by zápachom obťažovali obytné a rekreačné územia,

Ochrana povrchových a podzemných vôd

Základným právnym dokumentom v oblasti vody je zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Tento zákon vytvára podmienky na :

- všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- zachovanie alebo na zlepšenie stavu vôd,
- účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,
- manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,
- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- zabezpečenie funkcií vodných tokov,
- bezpečnosť vodných stavieb.

Tento zákon upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia, pri ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti orgánov štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Nakladanie s vodami (§ 17, zákona č. 364/2004 Z.z. vodný zákon)

V rámci prieskumov a rozborov boli získané podklady o nakladaní s vodami len od Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a.s., ktoré sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. m/6 Nakladanie s vodami

Rozhodnutie	Predmet rozhodnutia
ONV Liptovský Mikuláš č. Vod. 72/1972, 5.5.1972	povolenie na realizáciu „Ružomberok prívod vody z Bukoviny“ povolenie na odber vody z prameňov Bukovina 20 - 40 l.s ⁻¹
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2001/04367-2, 16.8.2001	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Jazierce $Q_{\max} = 58,2 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/04932, 21.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Speváčka 2-5, $Q_{\max} = 2,38 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05015, 22.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Žlebiny 1-8, $Q_{\max} = 20,98 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05014,	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Baničné, $Q_{\max} = 2,00 \text{ l.s}^{-1}$

22.8.2002	
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05013, 22.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Šumiac 1,2, $Q_{\max} = 22,06 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05016, 22.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Budkovica 1, 2, $Q_{\max} = 19,57 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/04989, 21.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Suché Hrabovo 1,2, $Q_{\max} = 0,98 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2003/01858-2/FL3 30.4.2003	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Hrboltová č. 2, $Q_{\max} = 13,54 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05020, 22.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Nová Hrboltová, $Q_{\max} = 1,04 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05022, 26.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Studničky 1, 2, $Q_{\max} = 0,65 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05021, 22.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Laukovo 2-5, $Q_{\max} = 2,41 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/04985, 21.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Trstenica 1-6, $Q_{\max} = 5,12 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/04986, 21.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Malho, $Q_{\max} = 1,58 \text{ l.s}^{-1}$
Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/04984, 21.8.2002	povolenie na odber podzemných vôd z VZ Staré Lazy 1-10, $Q_{\max} = 12,82 \text{ l.s}^{-1}$
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-7 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-2, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-R1 do recipientu Revúca v rkm 0,00 (sútok Revúcej a Váhu), pravá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-R1 $Q_{24} = 12 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-8 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-3, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-R2 do recipientu Revúca v rkm 0,44, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-R2 $Q_{24} = 20 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-9 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-4, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-R4 do recipientu Revúca v rkm 1,56, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-R1 $Q_{24} = 14 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-10 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-5, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V1 do recipientu Váh v rkm 317,95, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-V1 $Q_{24} = 6 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-11,	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V2 do recipientu Váh v rkm 318,91, ľavá strana toku, priemerný

10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-6, 27.6.2006	bezdažďový prietok v mieste OK-V2 $Q_{24} = 15 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-12 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-7, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V3 do recipientu Váh v rkm 319,10, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-V3 $Q_{24} = 6 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-13, 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-8, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V5 do recipientu Váh v rkm 319,45, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-V5 $Q_{24} = 36 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-14, 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-9, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V7 do recipientu Váh v rkm 320,59, pravá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-V7 $Q_{24} = 8 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-15, 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-10, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V11 do recipientu Váh v rkm 315,65, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-V11 $Q_{24} = 3 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009
Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. ŠVS 2004/00211-16 10.9.2004 Obvodný úrad ŽP Ružomberok č. 2006/919-11, 27.6.2006	povolenie vypúšťanie OV z odľahčovacieho objektu OK-V12 do recipientu Váh v rkm 315,65, ľavá strana toku, priemerný bezdažďový prietok v mieste OK-V12 $Q_{24} = 2 \text{ l.s}^{-1}$ termín osadenia lapača plávajúcich látok do 30.9.2005 povolenie platné do 1.1.2015 zmena termínu osadenia lapača do 31.9.2009

Poznámka : tabuľka bola spracovaná podľa vodoprávných rozhodnutí orgánu štátnej vodnej správy.

ČOV Hrboltová má integrované povolenie na vypúšťanie odpadových vôd do Váhu, rozhodnutie orgánu štátnej správy (číslo rozhodnutia a jeho obsah nezistené). Podklady od ostatných užívateľov vôd neboli k dispozícii. Niektoré podniky sú v konkurze, zmenili názov, predmet činnosti, technológiu výroby a pravdepodobne nástupnícke organizácie nemajú nakladanie s vodami legislatívne vysporiadané.

Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov

- Všeobecné povinnosti, § 30 zákona č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon)

Ten, kto vykonáva činnosť, ktorá môže ovplyvniť stav povrchových a podzemných vôd a vodných pomerov, je povinný vynaložiť potrebné úsilie na ich uchovanie a ochranu. Vlastník, správca alebo nájomca (ďalej len „vlastník“) poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov je povinný ich obhospodarovať takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovanie vodných pomerov; je povinný najmä zabráňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia

- Chránená vodohospodárska oblasť, § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. vodný zákon

Nariadením vlády SSR č. 13/87 boli územia, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvoria významnú prirodzenú akumuláciu vôd vyhlásené za Chránené vodohospodárske oblasti.

CHVO Veľká Fatra, predstavuje územie medzi Váhom a Revúcou. Hranica prechádza po ľavom brehu Váhu až k Ružomberku. Západne od mesta sa stáča na juh k ľavému brehu Revúce, pričom obchádza zastavané územie mesta. Pokračuje ľavým brehom Revúce až za katastrálnu hranicu mesta.

CHVO Nízke Tatry - západná časť, zasahuje do k. ú. z juhu a predstavuje územie severnej časti povodia potoka Strelovec.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov, § 32 zákona č. 364/2004 Z. z.

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov boli orgánom štátnej vodnej správy určené ochranné pásma pre nasledujúce vodárenské zdroje v katastrálnom území mesta Ružomberok, ktoré sa využívajú na hromadné zásobovanie pitnou vodou:

Tabuľka č. m/7 Vodárenské zdroje

Názov vodárenského zdroja	Rozhodnutie o OP	Rozsah OP
Bukovina, vrtý 1, 2, 3, SKV Ružomberok	Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2003/00686 3.4.2003	OP 1. stupňa vrtov HB1, HB2, HB3 a zbernej komory opložené 3x110 m ² a 72 m ² OP 2. stupňa má rozlohu 286 ha
Jazierce SKV Ružomberok	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH-1038/403/1986-H 23.12.1986 Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2214/F01/1998 2.6.1998 (zmena rozsahu OP 1. stupňa)	OP 1. stupňa, nepravidelný sedemuholník s 5 433 m ² OP 2. stupňa nemá v rozhodnutí stanovenú plošnú výmeru
Speváčka 2-5 a Žlebiny 1-8 SKV Ružomberok	Okresný úrad Ružomberok č. ŽP 2002/05096 31.12.2002	OP 1. stupňa VZ Speváčka spoločne opložené, výmera 11294 m ² VZ Žlebiny 6 oplození prameňov, rozsah 1 344,05 m ²
Baničné SKV Ružomberok	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH-1137/1988 4.11.1998	OP 1. stupňa opložené, výmera neuvedená OP 2. stupňa nemá v rozhodnutí stanovenú plošnú výmeru
Šumiace 1,2 Vodovod Černová	ONV Liptovský Mikuláš č. 1140/1988 31.10.1988	OP 1. stupňa VZ opložené, výmera 4 810 m ² a 4 536 m ² OP 2. stupňa má výmeru 31,1 ha
Budkoviča 1,2 Vodovod Černová	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH 1138/1988 31.10.1988	OP 1. stupňa VZ opložené, výmera 400 m ² a 4 550 m ² OP 2. stupňa má výmeru 103,1 ha
Suché Hrabovo 1,2 Vodovod Vlkolínec	Obvodný úrad ŽP Liptovský Mikuláš č. ŠVS 3038/1995-Mk 17.7.1995	OP 1. stupňa spoločne opložené, výmera 1 840 m ² OP 2. stupňa má výmeru 6,0 ha
Hrboltová 2 Vodovod Hrboltová	ONV Liptovský Mikuláš č. 1135/1988/1 31.10.1988	OP 1. stupňa je opložené, výmera neuvedená OP 2. stupňa zaberá celé hydrografické povodie prameňa, výmera neuvedená
Staré Lazy 1-10, Malho, Nová Hrboltová, Laukovo 2-5, Trstenica, Studničky 1,2	ONV Liptovský Mikuláš č. PLVH-1135/1988 10.11.1988	OP 1. stupňa bez oplozenia jednotlivých prameňov s označením tabuľami, OP 2. stupňa spoločné pre všetky VZ, výmera neuvedená. VZ Staré Lazy, Malho a Studničky sa v súčasnosti nevyužívajú. Cez OP 2. stupňa je navrhovaný diaľničný tunel

Poznámka : tabuľka bola spracovaná podľa vodoprávných rozhodnutí orgánu štátnej vodnej správy

Oprávnenia pri správe vodných tokov - pobrežné pozemky, § 49, ods. 2 zákona 364/2004 Z.z. (vodný zákon)

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných tokoch Váh, Revúca a Ludrovčanka sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri ostatných drobných tokoch do 5 m od brehovej čiary.

Zdroje znečistenia vôd

V súčasnosti je mesto Ružomberok odkanalizované jednotnou kanalizačnou sieťou odvádzajúcou odpadovú vodu z domácností, vybavenosti, závodov ako aj dažďové vody zo spevnených plôch. V miestnej časti Biely Potok sa v súčasnosti realizuje splašková kanalizácia ako súčasť verejnej kanalizácie mesta.

Na odľahčovanie dažďových vôd boli na stokovej sieti vybudované odľahčovacie komory. V podstate každý väčší zberač bol minimálne raz, resp. viackrát odľahčovaný do najbližšieho recipientu.

Po rekonštrukcii odľahčovacích komôr boli niektoré zrušené a v súčasnosti je v prevádzke 10, z toho do Váhu 7 (označených OK-V) a do Revúce 3 (označených OK-R). Minimálne nariadenie komunálnych OV musí dosahovať zmiešavací pomer 1:4.

Tabuľka č. m/8 Zoznam existujúcich vyústení odpadových vôd do povrchových tokov

OK-V1	Odľahčovacia stoka DN 1 200. Odpadové vody pritekajú zo sídliska Kľačno a z Čutkovskej ulice v miestnej časti Černová
OK-V2	Odľahčovacia stoka DN 900. Odpadové vody pritekajú z časti Políka, sídliska Satelity a lokality Hrabovo s vysokým podielom balastných vôd
OK-V3	Odľahčovacia stoka DN 300. Odpadové vody pritekajú z časti Políka.
OK-V5	Odľahčovacia stoka 2 x DN 1 100. Odpadové vody pritekajú z podstatnej časti mesta ul. S. Viatora, Salvova, Madačova, Bernolákova, Nám. A. Hlinku, Nám. Slobody, areálu Strednej priemyselnej školy a Obchodnej akadémie a zástavby na oboch brehoch Revúcej (v tejto časti mesta je pritečené množstvo vody v čase príválových vôd ovplyvnené OK-R1, OK-R2, OK-R4)
OK-V7	Odľahčovacia stoka DN 1 000. Odpadové vody pritekajú z obce Likavka a Kačkova ul.
OK-V11	Odľahčovacia stoka DN 300. Splaškové OV pritekajú z miestnej časti Černová a drenážne, spodné a povrchové vody z ul. Za jaročkom a Černových martýrov
OK-V12	Odľahčovacia stoka DN 300. Splaškové OV pritekajú z ulíc Za jaročkom, Černovských martýrov a Slnecnej a drenážne, spodné a povrchové vody z ul. Za jaročkom
OK-R1	Odľahčovacia stoka 2 x DN 1 100. Do miesta odľahčenia pritekajú splaškové odpadové vody z územia na pravom brehu Revúcej a pripojených obcí Lisková, Liptovská Štiavnica, Ludrová a Štiavnička stokou, ktorá je prepojená do chemickej stoky. V čase príválových dažďov, keď nie sú odkanalizované všetky OV z uvedeného územia cez prepoj do chemickej stoky, pritekajú OV z celého územia
OK-R2	Odľahčovacia stoka DN 700. Do miesta odľahčenia pritekajú OV z lokalít Pod Kalváriou, Laziny, ul. Plavisko. Množstvo pritečených OV je v prípade príválových dažďov ovplyvňované OK-R4
OK-R4	Odľahčovacia stoka DN 800. Do miesta odľahčenia pritekajú OV z ulíc Baničné, E. Bohúňa, Cesta na Vlkolínec, časť ul. Plavisko, Krčméryho, časť ul. K. Sidora, Papiernická, I. Houdeka, Hollého, Do Žlebín a povrchové vody z horskej vpuste lokality Strelnica

Poznámka : tabuľka bola spracovaná podľa vodoprávných rozhodnutí orgánu štátnej vodnej správy

Medzi zdroje znečistenia je možné zaradiť: odľahčenia dažďových vôd do Váhu a Revúce, vypúšťanie vyčistených odpadových vôd z ČOV Hrboltová do Váhu, osídlenie bez verejnej kanalizácie (časť územia v miestnej časti Rybárpole a Biely Potok), rekreačné lokality bez verejnej kanalizácie.

Znečistenie podzemných vôd

Kvalita podzemných vôd posudzovaného územia aglomerácie Ružomberok je ovplyvnená antropogénnym znečistením (priemysel, osídlenie).

V rámci pozorovacej siete SHMÚ na systematické sledovanie kvality podzemných vôd národného monitorovacieho programu spadá širšie záujmové územie do sledovaných oblastí:

- Kvalita podzemných vôd v útvare SK 1000500P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu a jeho prítokov severnej časti povodia Váh,
- Kvalita podzemných vôd v útvare SK 200270KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Veľkej Fatry, Chočských vrchov a Západných Tatier povodia Váh,
- Kvalita podzemných vôd v útvare SK 200300FK Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody SZ Nízkych Tatier povodia Váh.

Priamo na území Ružomberok sa nenachádza žiaden pozorovací objekt siete SHMÚ, najbližšie k riešenej lokalite je sledovaný využívaný prameň 105017 v Ludrovej - Močidlá a vrt základnej siete SHMÚ 248690 Liptovský Mikuláš - Palúdzka. Ani jeden zo sledovaných objektov nevykazuje prekročenie sledovaných limitných hodnôt.

V minulosti bolo preukázané znečistenie podzemných vôd v areáli bývalého skladu Benzinolu, kde v súčasnosti prebieha sanácia.

Návrh opatrení pre zlepšenie súčasného stavu:

V koncepcii ÚPN mesta Ružomberok z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochranu vodných pomerov a vodárenských zdrojov sú navrhované nasledujúce opatrenia :

- rešpektovanie legislatívnej ochrany vôd vyplývajúcej zo zákona č. 364/2004 Z.z. a rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy,
- rešpektovanie zákona č. 364/2004 Z.z. (nakladanie s vodami, pobrežné pozemky vodných tokov),
- riešenie odvádzania odpadových vôd spôsobom, ktorý negatívne neovplyvní kvalitu vôd vo vodných tokoch, hlavne v drobných tokoch,
- súčasne s realizáciou splaškovej kanalizácie riešiť ekologicky a technicky vyhovujúce odvádzanie vôd z povrchového odtoku,
- rešpektovanie drobných tokov a občasných drobných tokov, terénnych depresíí, ktoré budú v rámci zástavby v území uvažovaného rozvoja súčasťou intravilánu a recipientom vôd z povrchového odtoku.

Ochrana pôdy

Pod kontamináciou pôdy sa rozumie prekročenie najvyššej prípustnej hodnoty obsahu prvkov a zlúčenín v pôde sledovaných v ČMS Pôda.

Na území mesta Ružomberok sa v zmysle Atlasu krajiny SR (2002) vyskytujú pôdy zaradené prevažne do kategórie nekontaminované pôdy (resp. mierne kontaminované pôdy), kde geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov dosahuje limitné hodnoty A, A₁, teda pôdy nekontaminované a pôdy kategórie relatívne čisté pôdy. V miestnej časti Podsúchá sa vyskytujú pôdy s plošnou (difúznou) kontamináciou, t.j. pôdy, v ktorých je obsah rizikového prvku Ba vyšší ako limitné hodnoty B, menšia časť plochy územia (ľavostranná niva Revúcej na sútoku s Matejkovským potokom) patrí k pôde s plošnou (difúznou) kontamináciou, v ktorej je obsah rizikového prvku Ba a As vyšší ako limitné hodnoty C. V časti územia mesta sa nachádzajú priestory s bodovými kontamináciami pôd, v ktorých je obsah rizikového prvku vyšší ako limitné hodnoty B – jedná sa o prvok As (pri intraviláne mesta Ružomberok v priestore medzi Bystrickou a Štiavnickou cestou) a prvok Ni (pri Hrabovskom potoku).

Poľnohospodárske pôdy v oblasti Ružomberku podľa obsahu cudzorodých látok, nepresahujú najvyššie povolené hodnoty množstiev nežiaducich látok v pôde určenej k pestovaniu poľnohospodárskych plodín.

Zdrojom kontaminácie pôdy sú i emisie z automobilovej dopravy po cestách I/18 a I/59. Lokálna kontaminácia hrozí v prípade havárie pri preprave nebezpečných látok najmä po cestách I/18 a I/59 a železničných tratiach.

Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo sa riadi schváleným Programom odpadového hospodárstva mesta Ružomberok. Zber komunálneho odpadu zabezpečujú firmy Technické služby, a.s. a OZO, a.s. Odpad sa ukladá na skládku Biela Púť, ktorá má voľnú kapacitu na cca 10 rokov. Na skládke sú zneškodňované odpady zaradené podľa vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov do kategórie O – ostatný odpad. Existujú projekty na rozšírenie skládky.

V areáli tehelne v oblasti vyťaženej jamy prebieha výstavba skládky na stavebný odpad.

Na území mesta je zavedený separovaný zber. Vytriedený odpad sa dotrieduje v areáli Technických služieb. Mesto má zámer na zriadenie areálu na separovaný zber v lokalite Pod Dierovou.

Na území mesta sa v posledných rokoch vyzbieralo nasledovné množstvo odpadov:

Tabuľka č. m/9 Množstvá odpadu v tonách

Komodita	Č. odpadu	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Komunálny odpad netriedený (Technické služby, a.s.)	200301	10 019,4	11 164,0	10 800,0
Komunálny odpad netriedený (OZO, a.s.)	200301	697,2	838,0	750,0
Komunálny odpad netriedený spolu	200301	10 716,6	12 002,0	11 550,0
Drobný stavebný odpad	170904	4 047,0	2 934,0	3 500,0
Odpad z čistenia ulíc	200303	872,5	427,0	390,0
Odpad zo zelene	200201	375,3	458,0	409,5
Odpad z vyhrad. zariadení				
Odpad s obsahom chlorofor. uhlovod.	200123	20,0	26,0	30,0
Žiarivky	200121		3,3	3,0
Ostatný elektroodpad	200136	5,7	11,3	12,0
Nebezpečný odpad	200135	13,9	22,1	20,0
Odpad z vyhrad. zariadení spolu		39,6	62,7	65,0
Separovaný odpad				
Papier	150101	915,6	841,0	920,0
Plasty	150102	172,5	189,0	200,0
Obaly z kovu	150104	13,1	20,0	20,0
tetrapack	150105	26,5	31,0	30,0
Sklo	150107	512,6	486,0	500,0
Vyseparovaný odpad spolu		1 640,0	1 567,0	1 670,0
Množstvo odpadu celkom		17 691,0	17 450,7	17 585,5

Zdroj MsÚ Ružomberok

Z celkového množstva odpadov v roku 2009 17 450,7 ton sa 1 567,0 t zhodnotilo ako druhotná surovina, čo predstavuje asi 9 % z celkového množstva odpadov a 15 883,7 t sa uložilo na skládky. Je potrebné zvýšiť podiel vyseparovaného odpadu. Produkcia odpadov na jedného obyvateľa za rok 2009 predstavala celkom asi 589 kg, z toho na komunálny odpad pripadalo 405 kg a na vyseparovaný odpad pripadalo 53 kg.

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Bratislave eviduje na území mesta staré skládky odpadov, ktoré sú evidované v databáze registra skládok (celkom 16 lokalít). Sanácia týchto starých environmentálnych záťaží si vyžaduje nemalé finančné prostriedky.

Environmentálne záťaž

Súčasťou úlohy Systematická identifikácia environmentálnych záťaží Slovenskej republiky (MŽP SR, SAŽP Banská Bystrica, 2008) bolo vytvorenie centrálného Registra environmentálnych záťaží (REZ), ktorý obsahuje údaje z celého územia Slovenska a v ktorom sú registrované environmentálne záťažové zariadenia zoradené podľa ich relatívnej rizikovosti na život a zdravie obyvateľov ako aj poškodenie ekosystémov (ďalej „klasifikácia environmentálnej záťaže“), je nevyhnutným východiskom pre systematické riešenie problematiky environmentálnych záťaží aj vo väzbe na prebiehajúci legislatívny proces prípravy zákona o environmentálnych záťažoch.

Výstupom projektu je Register environmentálnych záťaží, ktorý je členený na:

REZ – časť A (pravdepodobné environmentálne záťažové zariadenia)

REZ – časť B (environmentálne záťažové zariadenia)

REZ – časť C (sanované a rekultivované lokality)

Register environmentálnych záťaží na území mesta Ružomberok eviduje nasledujúce lokality environmentálnych záťaží:

8. RK (011)/Ružomberok - areál Kovostavu SK/EZ/RK/745 (Platný stav - register A)
9. RK (012)/Ružomberok - areál SCP - závod SOLO SK/EZ/RK/746 (Platný stav - register A)
10. RK (013)/Ružomberok - areál SCP - závod SUPRA SK/EZ/RK/747 (Platný stav - register A)
11. RK (014)/Ružomberok - areál Texicomu - mazutové hospodárstvo SK/EZ/RK/748 (Platný stav - register A)
12. RK (015)/Ružomberok - areál Texicomu - opravárenské dielne SK/EZ/RK/749 (Platný stav - register A)
13. RK (016)/Ružomberok - ČS PHM Biely Potok SK/EZ/RK/750 (Platný stav - register A)
14. RK (017)/Ružomberok - kasárne - SK/EZ/RK/751 (Platný stav - register B)
Environmentálne znečistenie s nízkou prioritou ($K < 35$). Znečistenie zemín a podzemných vôd (najmä NEL) bolo v kasárňach zdokumentované po odchode SA v 1991. Odstránením ČS PHM v 1996 došlo k poklesu kontaminácie. V 2002 sa zistilo iba nadlimitné znečistenie zemín v troch oblastiach (nad $1\,000\text{ mg.kg}^{-1}$). Prieskumné práce realizovala SAŽP, Banská Bystrica
15. RK (017)/Ružomberok - kasárne - SK/EZ/RK/751 (Platný stav - register C)
Sanačné práce realizovala EBA, s.r.o., Bratislava, sanácia je ukončená. Sanácia preukázateľne (t.j. na základe výsledkov monitoringu) odstránila znečistenie. Odstránením, pravdepodobne hlavného zdroja znečisťovania podzemných vôd (ČS PHM), sa pri poslednom prieskume v 2002 nezistilo ich nadlimitné znečistenie.
16. RK (018)/Ružomberok - obalovačka - SK/EZ/RK/752 (Platný stav - register A)
17. RK (019)/Ružomberok - tehelná - SK/EZ/RK/753 (Platný stav - register B)
Prieskumné práce realizovala Dekonta, s.r.o., Bratislava. Environmentálne znečistenie so strednou prioritou ($K\ 35 - 65$). Pri prieskume v 1991 (Polák R.) boli vyčlenené 2 prúdy voľnej fázy ropných látok na hladine podzemnej vody a bola vyslovená domnienka, že príčinou znečistenia nie sú len úniky látok ropného pôvodu v areáli terminálu, ale aj v prevádzke tehelne.
18. RK (020)/Ružomberok - terminál Slovnaft - SK/EZ/RK/754 (Platný stav - register B)
Sanačné práce realizuje Dekonta, s.r.o., Bratislava. Environmentálne znečistenie s vysokou prioritou ($K > 65$). Územie areálu bolo silne znečistené. EZ vznikala pomerne dlho. Rozsah a spôsob sanácie a revitalizácie územia sa javí ako správny a dostatočný, avšak účinnosť sanačných prác bude možné zhodnotiť až po ich ukončení (teda po r. 2010).
19. RK (020)/Ružomberok - terminál Slovnaft - SK/EZ/RK/754 (Platný stav - register C)
Sanačné práce realizuje Dekonta, s.r.o., Bratislava. Lokality so zbytkovou kontamináciou. Monitorovanie preukázalo prekročovanie ID limitov, alebo vzhľadom na povahu vykonanej sanácie a prírodné podmienky stále môže dochádzať ku kontaminácii. Sanačné práce prebiehajú na lokalite etapovite už od 1972. Od 2007 začala ďalšia etapa sanačných prác.
20. RK (004)/Ružomberok - ČS PHM Černová - SK/EZ/RK/1476 (Platný stav - register C)
Sanačné práce realizoval Hydropol - Rudolf Polák, s. r. o., Bratislava. Sanácia je ukončená, zdroj znečistenia bol odstránený. Na lokalite boli odťažené kontaminované zeminy v množstve 48 t, ktoré boli odvezené na zneškodnenie k oprávnenému subjektu. Nádrže, potrubné rozvody boli dekontaminované a prečistené oprávnenou právnickou osobou a boli odovzdané na recykliáciu.

21. RK (005)/Ružomberok - ČS PHM Roveň - SK/EZ/RK/1477 (Platný stav - register C)
Sanačné práce realizovala EBA, s.r.o., Bratislava. Sanácia je ukončená. Neplánuje sa vykonanie ďalších prieskumných a sanančných prác, v ideálnom prípade je lokalita monitorovaná. Sanácia lokality pozostávala z odstránenia technológie skladovania a nakladania s PHM a z odčistenia kontaminovaných zemín, ktoré boli následne biodegradované ex-situ.
22. RK (007)/Ružomberok - skládka TKO Biela Púť - SK/EZ/RK/1478 (Platný stav - register C)
Rekultivovaná nelegálna skládka, rekultivačné práce realizovala spoločnosť TS Ružomberok, a.s., Ružomberok. Lokalita so zbytkovou kontamináciou. Monitorovanie preukázalo prekročovanie ID limitov, alebo vzhľadom na povahu vykonanej rekultivácie a prírodné podmienky stále môže dochádzať ku kontaminácii. Rekultivácia, ktorá začala v 2006, pozostávala z vybudovania nového telesa skládky spĺňajúceho požiadavky zákona 223/2001 Z.z., do ktorého sa premiestňujú odpady zo starej skládky a ukladajú nové odpady.

Návrh opatrení pre zlepšenie súčasného stavu:

- predchádzať vzniku odpadov a obmedzovať ich tvorbu najmä rozvojom technológií, šetriacich prírodné zdroje, výrobou výrobkov, ktorá rovnako ako výsledné výrobky čo možno najmenej zvyšuje množstvo odpadov a čo možno najviac znižuje znečisťovanie životného prostredia, vývojom vhodných metód zneškodňovania nebezpečných látok, obsiahnutých v odpadoch určených na zhodnocovanie,
- zhodnocovať odpady recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi, umožňujúcimi získavanie druhotných surovín, ak nie je možná alebo účelná prevencia vzniku odpadu,
- využívať odpady ako zdroj energie, ak nie je možná prevencia vzniku odpadov alebo ich materiálové zhodnotenie,
- zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi, ak nie je možná prevencia vzniku odpadov, ich materiálové alebo energetické zhodnotenie.
- dôsledne realizovať separovaný zber odpadov na riešenom území s cieľom využiť druhotné suroviny a znížiť množstvo odpadov vyvázaných na skládky,
- doriešiť zber biologicky rozložiteľného odpadu a pre jeho zhodnotenie využívať mestskú kompostáreň,
- drobný stavebný odpad nevhodný na násypy vyvážať na navrhovanú skládku stavebného odpadu,
- zamedziť znečisťovanie brehov tokov a iných priestorov odpadmi a postupne odstrániť existujúce divoké skládky,
- pôvodcovia nebezpečného, zvláštneho a ostatného odpadu musia mať vypracovaný program odpadového hospodárstva.

Prírodná rádioaktivita

Podľa mapy „Odvođená mapa radónového rizika“ uverejnenej v ÚPN VÚC Žilinského kraja v roku 1996 ako aj podľa mapy „Prognóza radónového rizika“ uverejnenej v Atlase krajiny Slovenskej republiky z roku 2002 sa na riešenom území nachádzajú plochy so stredným a nízkym radónovým rizikom. Podstatná časť zastavaného územia mesta sa nachádza v zóne so stredným radónovým rizikom.

Návrh opatrení:

- pri rozsiahlych lokalitách na výstavbu domov na bývanie posúdiť vplyv prírodnej rádioaktivity podľa Vyhlášky MZ SR č. 12/2000 Z.z.

Hluk

Zdrojom hluku je doprava po železničnej trati č. 180 a cestách I/18, I/59 a v budúcnosti aj doprava po D1 a R1. Situácia v centre mesta sa zlepší po vybudovaní diaľnice D1 a R1, ktoré prevezmú prevažnú časť tranzitnej dopravy.

Návrh opatrení pre zlepšenie súčasného stavu:

- znižovať stavebnotechnologickými vylepšeniami hlukové zaťaženie budov nachádzajúcich sa na plochách zaťažených nadmerným hlukom,

- nenavrhovať obytnú a rekreačnú výstavbu na plochách zaťažených nadmerným hlukom z cestnej a železničnej dopravy,
- neumožniť v obytnom a rekreačnom území budovanie prevádzok produkujúcich nadmerný hluk a vibrácie,
- chrániť koridory diaľnice D1 a východného obchvatu mesta v trase rýchlostnej komunikácie R1 s cieľom odľahčenia dopravy na cestách I/18 a I/59 na území mesta.

n) VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Podľa údajov Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici sa v k.ú. Ružomberok nachádzajú tieto dobývacie priestory:

- dobývací priestor Ružomberok pre výhradné ložisko tehliarskych hĺn (rozhodnutie Čs. tehliarske závody GR Brno zn. PD213/DP89 z 21.11.1966),
- dobývací priestor Ružomberok I - Biely Potok pre výhradné ložisko vápenca (rozhodnutie OBÚ Banská Bystrica č. j. 845/465/Pa-Mi/1971 z 27.5.1971),
- dobývací priestor Ružomberok II, pre výhradné ložisko dolomitu (rozhodnutie SKNV v Banskej Bystrici, odbor územného plánovania, č. j. ÚP-231/1979-Gk z 25.6.1979),
- dobývací priestor Ružomberok III pre výhradné ložisko dolomitu (rozhodnutie bývalého Ministerstva stavebníctva SSR zn. 1254/12-Be/Dm z 28.5.1973),
- dobývací priestor Ružomberok IV pre výhradné ložisko dolomitu (rozhodnutie bývalého Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR č. 3669/75-PV z 28.8.1975).

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Bratislave eviduje v k.ú. Ružomberok:

- dobývací priestor s chráneným ložiskovým územím (565) Ružomberok - tehliarske suroviny (W-ST, s.r.o., Zlaté Moravce),
- dobývací priestor (187) Ružomberok II - Lom pod Skalami - stavebný kameň - dolomitický piesok,
- dobývací priestor (485) Ružomberok III - stavebný kameň - dolomit (PK Doprastav, a.s. Žilina),
- dobývací priestor (484) Ružomberok - stavebný kameň - dolomit (Agrodružstvo Belan, družstvo Ružomberok),
- ložisko nevyhradeného nerastu (4195) Biela Púť-Ludrová - stavebný kameň - dolomit (Poľnohospodárske družstvo Ludrová),
- prieskumné územie Ludrová - stavebný kameň - dolomit, minerálne stolové vody (určené pre Ludrová s.r.o. Bratislava) s platnosťou do 9.5.2011,
- neeviduje staré banské diela,
- eviduje skládky odpadov (16 lokalít)?,
- zosuvy.

Dobývacie priestory sú zakreslené vo výkresoch podľa podkladov ŠGÚDŠ.

Tabuľka č. n/1 Chránené ložiskové územia

Objekt	ID	Surovina	Nerast	Názov ložiska	Organizácia	Názov DP	Poznámka
1	2	3	4	5	6	7	8
313	565	nerudy	0	Ružomberok	Ružomberok, Wienerberger - Slovenské tehelne, s.r.o. Zlaté Moravce		Tehliarska hĺna

Tabuľka č. n/2 Ložiská vyhradených nerastov a dobývacie priestory

Objekt	ID	Druh	Nerast	Typ nerastu	Názov ložiska	Organizácia	Dobývací priestor	Názov dobývacieho priestoru	CHLÚ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
134	565	nerudy	332		Ružomberok	Ružomberok, Wienerberger - Slovenské tehelne, s.r.o. Zlaté Moravce	VII/123	Ružomberok	
246	485	nerudy	331	dolomit	Ružomberok III	PK Doprastav, a.s.	VII/250	Ružomberok III	3/35
247	484	nerudy	331	dolomit	Ružomberok	Agrodružstvo Belan Ružomberok	VII/287	Ružomberok IV	
252	187	nerudy	331	dolomit	Ružomberok II - lom pod skalami	Baňa Ružomberok, s.r.o.	VII/322	Ružomberok II	

Tabuľka č. n/3 Ložiská nevyhradených nerastov

Objekt	ID	Názov ložiska	Organizácia	Okres	Nerast	Typ nerastu	Zásoby v tisícoch t
1	2	3	4	5	6	7	8
322	4195	Biela Púť - Ludrová	Poľnohosp. družstvo Ludrová	RK	stavebný kameň	dolomit	281

o) VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

Na riešenom území sa nachádza niekoľko plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.

Ochranné pásmo pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolínec

Nedeliteľnou súčasťou PRLA Vlkolínec sú terasové políčka okolo osady. Tieto políčka sa väčšinou poľnohospodársky nevyužívajú a postupne zarastajú kríkmi a stromami. Z hľadiska zachovania historického a prírodného rámca Vlkolínce je nevyhnutné nájsť spôsob ako udržiavať terasové políčka aspoň vo forme trvalých trávnych porastov.

Záplavové územia

Počas prieskumov a rozborov bola zistená jedna lokalita, ktorá býva občas zaplavovaná. Je to lúka v alúviu Revúce nad rybným hospodárstvom. Územie je potrebné ponechať bez zástavby, pretože umožňuje zníženie špičky povodňovej vlny na toku Revúca.

Územia znehodnotené ťažbou

Okrem uvedených dobývacích priestorov uvedených v predchádzajúcej kapitole, u ktorých sa počíta s rekultiváciou po ukončení ťažby, sa na riešenom území nachádzajú bývalé lomy.

Lokalita Pod Matejkovou sa nachádza medzi Ružomberkom a Bielym Potokom. Lokalita si vyžaduje rekultiváciu. Zamedziť vytváranie nelegálnej skládky.

Bývalý lom v Hrboltovej podlieha sukcesii a postupne sa tu vytvárajú skalné biotopy. Zamedziť vytváranie nelegálnej skládky.

Plochy zelene v centre mesta

Vzhľadom na skutočnosť, že narastajú snahy investorov intenzifikovať zástavbu v centre mesta aj na úkor doposiaľ zachovaných plôch zelene, je potrebné čeliť týmto snahám a veľmi uvážlivo rozhodovať o likvidácii zelene. Ide najmä o plochy popri tokoch Váh a Revúca, zeleň pred Katolíckou univerzitou a obytnú zeleň v rámci sídlisk.

Pri návrhu verejnej, vyhradenej, obytnej i súkromnej zelene ponechať plochy pre zeleň v ucelených blokoch, minimalizovať dláždené plochy, prvky drobnej architektúry a pod..

p) VYHODNOTENIE DÔSLEDKOV STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDE

p) 1. Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pre spracovanie záberov pôdy boli použité podklady z Výskumného ústavu pôdoznactva a ochrany pôdy (Banská Bystrica) a stanovisko Hydromelióracii, š.p. Bratislava zo dňa 16.1.2009.

Prírodné podmienky

Dotknuté BPEJ sú zaradené do týchto kvalitatívnych skupín :

- 5** - 0863212, 0806012,
  - 6** - 0802012, 0905001,
  - 7** - 0971005, 0814062, 0887242, 0885212, 0814062, 0987245, 1062212,
  - 8** - 0887413, 0890462, 0990265, 0870213, 0990462,
  - 9** - 0992683, 0992982, 0982972, 0992985, 0992785, 0992783, 0892682, 0887443, 1000893
- Tieto pôdy nepatria medzi osobitne chránené pôdy (1. - 4. skupiny BPEJ).

Dotknuté lokality určené pre iné ako poľnohospodárske využitie patriace do k.ú. Ružomberok a Hrboltová sú zaradené podľa kódov do týchto klimatických regiónov:

- 08** - mierne chladný, mierne vlhký, suma priemerných denných teplôt nad 10°C za rok je 2200 - 2000°C, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5°C je 208 dní, klimatický ukazovateľ zavlaženia (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok) za obdobie jún – august je 100 – 0 mm, s priemernou teplotou vzduchu v januári -3 - -6°C a s priemernou teplotou vzduchu za vegetačné obdobie apríl - september 12 - 14°C.
- 09** - chladný, vlhký, suma priemerných denných teplôt nad 10°C za rok je 2000 - 1800°C, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5°C je 202 dní, klimatický ukazovateľ zavlaženia (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok) za obdobie jún - august je 60 - 50 mm, s priemernou teplotou vzduchu v januári -4 - -6°C a s priemernou teplotou vzduchu za vegetačné obdobie apríl - september 12 - 13°C.
- 10** - veľmi chladný, vlhký, suma priemerných denných teplôt nad 10°C za rok je 1800°C a menej, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5°C je 182 dní, klimatický ukazovateľ zavlaženia (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok) za obdobie jún - august je 50 - 0 mm, s priemernou teplotou vzduchu v januári -5 - -6°C a s priemernou teplotou vzduchu za vegetačné obdobie apríl - september 10 - 11°C.

V dotknutých lokalitách sa na pôdotvorných substrátoch vyvinuli nasledovné typy pôd:

- 02** - fluvizeme typické karbonátové, stredne ťažké,
- 05** - fluvizeme typické, ľahké v celom profile, vysýchavé,
- 06** - fluvizeme typické, stredne ťažké,
- 14** - fluvizeme typické, stredne ťažké až ľahké, plytké,
- 62** - kambizeme typické a kambizeme typické kyslé na hlbokých zvetralinách slienitých vápencov bez drobného skeletu vo vrchnej časti profilu, stredne ťažké,
- 63** - kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, stredne ťažké,
- 70** - kambizeme pseudoglejové na flyši, ťažké až veľmi ťažké,
- 71** - kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké),
- 82** - kambizeme (typ) na flyši, na výrazných svahoch: 12 - 25°, stredne ťažké až ťažké,
- 85** - luvizeme pseudoglejové až pseudogleje fluvizemné na polygénnych hlinách so skeletom, stredne ťažké,
- 87** - rendziny typické a rendziny kambizemné, stredne hlboké na vápencoch a dolomitoch, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké),
- 90** - rendziny typické, plytké, stredne ťažké až ľahké,
- 92** - rendziny typické na výrazných svahoch 12 - 25°, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké).

Dotknuté lokality sú z hľadiska svahovitosti, expozície, kamenitosti a hĺbky pôdy zaradené do nasledovných skupín (5. 6. = miesto kódu)

- 0 0** - rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1° aj s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1° - 3°. Pôdy bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac).
- 0 1** - rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1° aj s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1° - 3°. Pôdy bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m pod 10%), stredne hlboké pôdy (30 - 60 cm) a slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 - 25 %, v podpovrchovom horizonte 10 - 25 %), hlboké pôdy (60 cm a viac).
- 0 4** - rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %, stredne hlboké pôdy (30-60 cm)
- 0 6** - rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50 %, stredne hlboké pôdy (30-60 cm)
- 2 1** - mierny svah 3° - 7°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 - 25 %, v podpovrchovom horizonte 10 - 25 %), hlboké pôdy (60 cm a viac)
- 2 4** - mierny svah 3° - 7°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %), stredne hlboké pôdy (30 - 60 cm).
- 2 6** - mierny svah 3° - 7°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %) a silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50 %. V prípade so striedaním stredne až silne skeletnatých pôd aj 25 - 50 %), plytké pôdy (do 30 cm).
- 4 1** - stredný svah 7° - 12°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 - 25 %, v podpovrchovom horizonte 10 - 25 %).
- 4 4** - stredný svah 7° - 12°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %), hlboké pôdy (do 60 cm).
- 4 6** - stredný svah 7° - 12°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %) a silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50 %. V prípade so striedaním stredne až silne skeletnatých pôd aj 25 - 50 %), plytké pôdy (do 30 cm).
- 6 8** - výrazný svah 12° - 17°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %) a silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50 %. V prípade so striedaním stredne až silne skeletnatých pôd aj 25 - 50 %). Vyskytujú sa hlboké (60 cm a viac), stredne hlboké (30 - 60 cm) aj plytké pôdy (do 30 cm).
- 7 8** - výrazný svah 12° - 17°, severná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %) a silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50 %. V prípade so striedaním stredne až silne skeletnatých pôd aj 25 - 50 %). Vyskytujú sa hlboké (60 cm a viac), stredne hlboké (30 - 60 cm) aj plytké pôdy (do 30 cm).
- 9 8** - príkry svah 17° - 25°, severná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %) a silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50 %. V prípade so striedaním stredne až silne skeletnatých pôd aj 25 - 50 %). Vyskytujú sa hlboké (60 cm a viac), stredne hlboké (30 - 60 cm) aj plytké pôdy (do 30 cm).

Dotknuté lokality sú z hľadiska zrnitosti pôdy zaradené do nasledujúcich kategórií (7. miesto kódu):

- 1** - ľahké pôdy (piesočnaté a hlinitopiesočnaté)
- 2** - stredne ťažké pôdy (hlinité)
- 3** - ťažké pôdy (ílovitohlinité)
- 5** - stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité)

Kategórie zrnitosti pôdy vychádzajú z Novákovej klasifikačnej stupnice zrnitosti.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy

Urbanistický návrh rieši rozvoj jednotlivých funkčných zložiek na lokalitách, ktoré sa nachádzajú v katastroch Ružomberok a Hrboltová. K novým záberom poľnohospodárskej pôdy dôjde na lokalitách, ktoré sú zdokumentované v tabuľke - **Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde**. Plochy, na ktoré bol udelený súhlas v pôvodnom územnom pláne mesta v znení neskorších doplnkov neboli vyhodnocované.

Celková výmera vyhodnocovaných lokalít v katastri Ružomberok a Hrboltová je **129,13** ha, z toho **126,93** ha je záber poľnohospodárskej pôdy a **2,20** ha je nepoľnohospodárskej pôdy. Celková výmera oboch variantov je totožná. Totožný je aj pomer medzi záberom poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plôch.

Variant A

- Lokalita č. 1 je určená pre rozvoj bývania vo forme rodinnej zástavby, s možnosťou umiestnenia občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 2 je určená pre rozvoj občianskej vybavenosti a športu v areáli školy.
- Lokalita č. 3, 4 sú určené pre rozvoj bývania vo forme rodinných domov s možnosťou umiestnenia občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 5 je určená pre technickú vybavenosť.
- Lokalita č. 6 je určená pre rozvoj bývania vo forme rodinných domov s možnosťou umiestnenia občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 7 je určená pre rozvoj občianskej vybavenosti - najmä športu.
- Lokalita č. 8 je určená pre rozvoj bývania vo forme rodinných a bytových domov s možnosťou umiestnenia občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 9 je určená pre rozvoj plochy námestia zelene a občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 10, 11 sú určené pre rozvoj bývania.
- Lokalita č. 12 je určená pre rozvoj cintorína.
- Lokalita č. 13 je určená pre rozvoj športu a občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 14 je určená pre rozvoj polyfunkcie - bývanie, občianska vybavenosť, šport, zeleň, služby.
- Lokalita č. 15, 16 sú určené pre rozvoj bývania.
- Lokalita č. 17 je určená pre výrobu.
- Lokalita č. 18 je určená pre rozvoj občianskej vybavenosti, športu a bývania.
- Lokalita č. 19, 20 sú určené pre rozvoj výroby a zariadenia technickej vybavenosti.
- Lokalita č. 21 je určená pre rozvoj občianskej vybavenosti, parkoviska a rekreácie.
- Lokalita č. 22 je určená pre rozvoj bývania.
- Lokalita č. 23 je určená pre rozvoj bývania.
- Lokalita č. 24 je určená pre rozvoj agroturistiky.

Variant B

Variant B sa odlišuje od variantu A iba v lokalitách č. 15, 16, 17 a to vo funkčnom využití a v rozsahu záberu pre danú funkciu.

- Lokalita č. 15 je určená pre rozvoj bývania.
- Lokalita č. 16 je určená pre rozvoj občianskej vybavenosti.
- Lokalita č. 17 je určená pre výrobu.

Tabuľka č. p/1 Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde - **VARIANT A**

Lokalita číslo	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality celková v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Vykonané investičné zásahy	Užívateľ poľnohosp. pôdy
				Celkom v ha	z toho			
					kód/skupina BPEJ	Výmera v ha		
1	Hrboltová	bývanie, OV	2,34	2,12	0887413/8	2,12		
2	Hrboltová	občianska vybavenosť	0,40	0,40	0905001/6	0,40		
3	Hrboltová	bývanie, OV	0,23	0,23	0887413/8	0,23		
4	Hrboltová	bývanie, OV	0,79	0,71	0992683/9	0,21		
					0887413/8	0,50		
5	Hrboltová	technická vybavenosť	0,87	0,87	0806012/5	0,87		
6	Ružomberok	bývanie, OV	5,51	5,51	0992982/9	0,02		
					0802012/6	0,04		
					0890462/8	4,84		
					0971005/7	0,61		
7	Ružomberok	šport, OV	0,34	0,34	0802012/6	0,34		
8	Ružomberok	bývanie	2,96	2,96	0890462/8	0,51		
					0802012/6	2,45		
9	Ružomberok	námestie, zeleň OV	0,44	0,44	0802012/6	0,44		
10	Ružomberok	bývanie	0,39	0,39	0992985/9	0,39		
11	Ružomberok	bývanie	2,89	2,89	0992785/9	1,44		
					0992885/9	1,41		
					0990265/8	0,04		
12	Ružomberok	cintorín	3,75	3,75	0992683/9	0,09		
					0992783/9	3,66		
13	Ružomberok	šport, OV	0,84	0,84	0990265/8	0,84		
14	Ružomberok	polyfunkcia	2,80	2,45	0892682/9	1,83		
					0814062/7	0,62		
15	Ružomberok	bývanie	10,07	10,07	0892682/9	8,78		
					0814062/7	1,05		
					0887242/7	0,24		
16	Ružomberok	bývanie	29,72	29,72	0863212/5	11,59		
					0887242/7	16,35		
					0892682/9	1,78		
17	Ružomberok	priemysel	39,11	39,11	0887242/7	10,07	odvodnenia	
					0863212/5	17,68		
					0885212/7	7,80		
					0870213/8	0,48		
					0814062/7	3,08		
18	Ružomberok	bývanie, šport	4,31	3,66	0887443/9	2,25		
					0990462/8	1,41		
19	Ružomberok	priemysel	7,03	6,52	0802012/6	6,40		
					0987245/7	0,12		
20	Ružomberok	priemysel	5,02	5,02	0987245/7	5,02		
21	Ružomberok	parkovisko, šport, OV	0,94	0,94	1000893/9	0,44		
					1062212/7	0,50		
22	Ružomberok	bývanie	1,22	1,22	0802012/6	0,90		
					0990462/8	0,32		
23	Ružomberok	bývanie	6,29	5,90	0802012/6	5,90		
24	Ružomberok	agroturistika	0,87	0,87	0902042/7	0,71		
					0992983/9	0,16		
Celkom lokality			129,13	126,93		126,93		

Tabuľka č. p/2 Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde - **VARIANT B**

Lokalita číslo	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality celková v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Vykonané investičné zásahy	Užívateľ poľnohosp. pôdy
				Celkom v ha	z toho			
					kód/skupina BPEJ	Výmera v ha		
1	Hrboltová	bývanie, OV	2,34	2,12	0887413/8	2,12		
2	Hrboltová	občianska vybavenosť	0,40	0,40	0905001/6	0,40		
3	Hrboltová	bývanie, OV	0,23	0,23	0887413/8	0,23		
4	Hrboltová	bývanie, OV	0,79	0,71	0992683/9	0,21		
					0887413/8	0,50		
5	Hrboltová	technická vybavenosť	0,87	0,87	0806012/5	0,87		
6	Ružomberok	bývanie, OV	5,51	5,51	0992982/9	0,02		
					0802012/6	0,04		
					0890462/8	4,84		
					0971005/7	0,61		
7	Ružomberok	šport, OV	0,34	0,34	0802012/6	0,34		
8	Ružomberok	bývanie	2,96	2,96	0890462/8	0,51		
					0802012/6	2,45		
9	Ružomberok	námestie, zeleň OV	0,44	0,44	0802012/6	0,44		
10	Ružomberok	bývanie	0,39	0,39	0992985/9	0,39		
11	Ružomberok	bývanie	2,89	2,89	0992785/9	1,44		
					0992885/9	1,41		
					0990265/8	0,04		
12	Ružomberok	cintorín	3,75	3,75	0992683/9	0,09		
					0992783/9	3,66		
13	Ružomberok	šport, OV	0,84	0,84	0990265/8	0,84		
14	Ružomberok	polyfunkcia	2,80	2,45	0892682/9	1,83		
					0814062/7	0,62		
15	Ružomberok	bývanie, OV, izolačná zeleň	62,38	62,38	0814062/7	1,16	odvodnenia	
					0887242/7	19,70		
					0863212/5	22,90		
					0885212/7	7,8		
					0870213/8	0,48		
					0892682/9	10,34		
16	Ružomberok	OV	6,88	6,88	0863212/5	5,88		
					0887242/7	0,66		
					0892682/9	0,34		
17	Ružomberok	priemysel	9,64	9,64	0887242/7	6,17		
					0814062/7	2,97		
					0863212/5	0,50		
18	Ružomberok	bývanie, šport	4,31	3,66	0887443/9	2,25		
					0990462/8	1,41		
19	Ružomberok	priemysel	7,03	6,52	0802012/6	6,40		
					0987245/7	0,12		
20	Ružomberok	priemysel	5,02	5,02	0987245/7	5,02		
21	Ružomberok	parkovisko, šport, OV	0,94	0,94	1000893/9	0,44		
					1062212/7	0,50		
22	Ružomberok	bývanie	1,22	1,22	0802012/6	0,90		
					0990462/8	0,32		
23	Ružomberok	bývanie	6,29	5,90	0802012/6	5,90		
24	Ružomberok	agroturistika	0,87	0,87	0902042/7	0,71		
					0992983/9	0,16		
Celkom lokality			129,13	126,93		126,93		

Poznámka: Lokality označené tučnými písmenami sú rozdielne oproti variantu A

Na území katastrálnom území Ružomberok a Hrboltová pôsobia tieto poľnohospodárske subjekty: PD Ludrová, PD Likavka, Družstvo Srazy, GR Plus s.r.o., Bratislava, Emil Saniga - Gejdák, Pavol Papúch, Jozef Badánik - Badas.

p) 2. Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na lesnej pôde

Rozvoj na lesných pozemkoch bol odsúhlasený v rámci ZaD č. 1 ÚPN mesta Ružomberok.

q) HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Návrh rozvoja mesta Ružomberok vychádza zo záväzných vstupov z ÚPN VÚC Žilinského kraja, zámerov mesta, požiadaviek ochrany prírody a ostatných požiadaviek, formulovaných v zadaní.

Katastrálnym územím mesta prechádza v smere západ – východ multimodálny koridor Va., ktorým prechádzajú komunikácie najvyššieho, t.j. medzinárodného významu.

Zahájila sa výstavba diaľnice D1. Uvažuje a rekonštrukcii železničnej trate č. 180 na rýchlость 160 km/hod. a vo výhľadovom období sa uvažuje o vybudovaní rýchlostnej cesty R1.

Na diaľnicu D1 bolo vydané stavebné povolenie, ale v súčasnej dobe je výstavba D1 pozastavená. Predpokladáme, že do konca návrhového obdobia (rok 2025) bude D1 v úseku Žilina – Ivachnová zrealizovaná v plnom profile.

Do ÚPN mesta je podľa posledných dostupných údajov zapracovaná dokumentácia, ktorá rieši trasovanie R1 a dokumentácia, ktorá rieši trasovanie železničnej trate č. 180 pre návrhovú rýchlость 160 km/hod.. Výstavba R1 má nepriaznivý dopad na prírodné hodnoty a rekreačné aktivity v Revúckej doline. Rekonštrukcia železničnej trate neovplyvňuje koncepciu riešenia mesta Ružomberok.

K rozvoju mesta výrazne prispieje výstavba D1 a výstavba priemyselného parku Ružomberok.

Nárast dopravy a výroby nesie so sebou mierne zhoršenie kvality životného prostredia, najmä kvality ovzdušia a hlukových pomerov. Preto je dôležité, aby sa uskutočnili všetky návrhy na zmiernenie nepriaznivých účinkov dopravy a priemyselnej výroby (protihlukové bariéry, izolačná zeleň, technologické inovácie). Vo výhľadovom období po realizácii R1 dopravná záťaž na cestách I/18 a I/59 na území mesta poklesne o prevažnú časť tranzitnej dopravy.

V ekonomickej a sociálnej oblasti možno očakávať pozitívne zmeny. V budúcnosti sa očakáva rozvoj priemyselnej výroby, cestovného ruchu, dopravy, služieb a obchodu. Rozvoj regionálnej spolupráce s mestami a obcami na území liptovskomikuláškovo - ružomersko - dolnokubínskeho ťažiska osídlenia druhej úrovne prinesie ďalšie pozitívne podnety pre mesto Ružomberok.

Návrh rozvoja mesta Ružomberok je riešený prevažne mimo súčasného zastavaného územia mesta, pretože súčasné zastavané územie neposkytuje dostatočné plochy pre nové priemyselné prevádzky a novú výstavbu bytov. Väčšina navrhnutých plôch však nadväzuje na súčasný intravilán mesta a plochy budú zastavované postupne podľa reálnych možností investorov a mesta.

Pri spracovaní Konceptu ÚPN Mesta Ružomberok boli variantne riešené tieto plochy:

- využitie územia závodu Solo pre polyfunkčné plochy alebo pre účely verejnej mestskej zelene, občianske vybavenie a hromadnú bytovú výstavbu,
- rozvojové plochy v lokalite Hríby v smere na Štiavničku pre funkciu nezávadnej výroby, bytovej výstavby a vyššieho občianskeho vybavenia v rôznom pomere,
- využitie západnej časti územia kasární s možnosťou začlenenia do centra mesta.

Mesto Ružomberok preferuje riešenie podľa variantu A.

r) NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASTI

Článok 1

Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

(1) Územie mesta Ružomberok možno z hľadiska priestorového usporiadania a funkčného využívania rozčleniť na tieto priestorové jednotky :

A - Jadrová časť mesta - intenzívne urbanizované územie v údolí riek Váh a Revúca, v ktorom sa nachádzajú dopravné trasy, priemyselné prevádzky, stred mesta, sídliská a plochy IBV. Ide o územie miestnych častí Ružomberok a Rybárpole pozostávajúce z nasledujúcich priestorov:

- A1 - Centrálna mestská zóna(CMZ),
- A2 - Územie v náväznosti na CMZ v smere ku Katolíckej univerzite,
- A3 - Územie v náväznosti na CMZ v smere na Vojenskú nemocnicu,
- A4 - Obytné územie (sídlisko Roveň),
- A5 - Obytné územie (sídlisko Kľačno),
- A6 - Obytné územie (sídlisko Baničné),
- A7 - Obytné územie IBV,
- A8 - Priemyselný areál Mondí,
- A9 - Priemyselný areál Rybárpole,
- A10 - Obytné územie Rybárpole,
- A11 - Vybavenosť a sklady Bystrická cesta,
- A12 - Obytné územie Solo,
- A13 - Stanica,
- A14 - Obytné územie Hríby,
- A15 - Priemyselný park Hríby,
- A16 - Priemyselná zóna Pod Dierovou,

B - Prímestské a vidiecke osídlenie, naväzujúce na jadrovú časť mesta pozostávajúce z miestnych častí:

- B1 - Černová,
- B2 - Hrboltová,
- B3 - Biely Potok,

C - Rekreačné priestory pozostávajúce z nasledujúcich lokalít:

- C1 - Hrabovo - Malinô Brdo,
- C2 - Trlenská dolina - Vlkolínec - Biely potok - Jazierce,
- C3 - Biely Potok - Kutiny,
- C4 - Podsuchá,
- C5 - Smrekovica,
- C6 - Škutovky,
- C7 - Čutkovo,

D - Ložiská nerastných surovín v členení na:

- D1 - Tehliarske hliny,
- D2 - Dolomity,

E - Poľnohospodárska krajina pozostávajúca z nasledujúcich lokalít:

- E1 - Krajinka,
- E2 - Hríby,
- E3 - Revúcka dolina,
- E4 - Vyšný Brankov,
- E5 - Nad Hrboltovou,

F - Súvislé lesné masívy s lesohospodárskou a ekologickou funkciou pozostávajúce z nasledujúcich území:

- F1 - Veľká Fatra (Smrekovica - Pulčíkovo - Šiprúň - Malinné - Sidorovo - Brdo - Tlstá hora),
- F2 - Nízke Tatry (Červená Magura - Brankov - Kundrák - Borovisko),
- F3 - Chočské vrchy (Čebrať - Radičiná - Kečky),

(2) Priestorové jednotky sú členené na funkčné plochy, ku ktorým sú priradené regulatívy.

Článok 2

Prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých plôch

(1) Obytné plochy

B1 - obytné plochy - rodinné domy individuálne

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných rodinných domoch (suterén, + 2 nadzemné podlažia, alebo suterén, + nadzemné podlažie + podkrovie), základná občianska vybavenosť - zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, zeleň okrasných a úžitkových záhrad, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlitebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, nerušiace výrobné služby ako súčasť pozemkov rodinných domov a doplnková funkcia bývania.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci súkromných pozemkov, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

B2 - obytné plochy - rodinné domy intenzívne formy zástavby (radová, átriová, terasová)

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných rodinných domoch (suterén, + 2 nadzemné podlažia, alebo suterén, + nadzemné podlažie + podkrovie), základná občianska vybavenosť - zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, zeleň okrasných a úžitkových záhrad, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlitebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, nerušiace výrobné služby ako súčasť pozemkov rodinných domov a doplnková funkcia bývania.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci pozemkov, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

B3 - obytné plochy - bytové domy do 4 podlaží vrátane podkrovia

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných bytových domoch (suterén, + 4 nadzemné podlažia, alebo suterén, + 3 nadzemné podlažia + podkrovie), základná občianska vybavenosť - zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená obytná zeleň, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlitebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, radové garáže pre bývajúcich obyvateľov.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci pozemkov bytových domov na vyhradených odstavných plochách a na miestnych verejných komunikáciách, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

Na obytných plochách zachovať a ak sú možnosti, rozširovať pôvodný stav zelene a oddychových plôch, nepovoliť výstavbu polyfunkčných objektov a bytových domov pokiaľ by došlo k narušeniu kvality bývania.

B4 - obytné plochy - bytové domy 5 a viac podlaží

Prípustné funkcie: bývanie v bytových domoch (suterén, + 5 a viac nadzemných podlaží, základná občianska vybavenosť – zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre obyvateľov územia, malé ihriská pre neorganizovaný šport pre obyvateľov územia, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, hromadné garáže pre obyvateľov územia, parkovo upravená obytná zeleň, zariadenia administratívy, kostoly a motlítebne, sociálne, školské, zdravotnícke a zariadenia.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci pozemkov bytových domov na vyhradených odstavných plochách a na miestnych verejných komunikáciách, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov.

Na obytných plochách zachovať a ak sú možnosti, rozširovať pôvodný stav zelene a oddychových plôch, nepovoliť výstavbu polyfunkčných objektov a bytových domov pokiaľ by došlo k narušeniu kvality bývania.

(2) Plochy cintorínov

C1 - plochy cintorínov

Prípustné funkcie: hrobové miesta, pamätníky, plochy zelene, malá architektúra a mobiliár slúžiaci primárnej funkcii cintorína, pešie komunikácie súvisiace s hlavnou funkciou, dom smútku, menšie kostoly, cintorínske kaplnky, nevyhnutné plochy technického vybavenia, verejné hygienické zariadenie.

Neprípustné funkcie: bývanie v akejkoľvek podobe, ostatné zariadenia občianskeho vybavenia, výroby, skladov, dopravných zariadení a všetky druhy činností, ktoré negatívnymi vplyvmi priamo alebo nepriamo ovplyvňujú pietny charakter lokality.

(3) Plochy dopravných zariadení

D1 - plochy dopravných zariadení - plochy a trasy nadradenej cestnej siete

Prípustné funkcie: dopravné a technické zariadenia diaľnice D1, križovatky, rezervné územie pre rýchlostnú cestu R1.

Neprípustné funkcie: bývanie v akejkoľvek podobe.

D2 - plochy dopravných zariadení - plochy (pozemky) a trasy železničnej dopravy

Prípustné funkcie: zariadenia a plochy súvisiace so železničnou dopravou.

Neprípustné funkcie: bývanie v akejkoľvek podobe.

(4) Polyfunkčné plochy

F1 - polyfunkčné plochy - rodinné domy individuálne + vybavenosť a služby drobného rozsahu

Prípustné funkcie: bývanie v nízkopodlažných rodinných domoch (suterén, + 2 nadzemné podlažia, alebo suterén, + nadzemné podlažie + podkrovia), základná a vyššia občianska vybavenosť – zariadenia obchodu, verejného stravovania a nerušiacich nevýrobných služieb pre návštevníkov centra, nevyhnutné plochy technického vybavenia územia, pešie, cyklistické a motorové komunikácie a zastávky MAD, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, zeleň okrasných a úžitkových záhrad, malé ubytovacie zariadenia penziónového typu, malé zariadenia administratívy, menšie kostoly a motlítebne, sociálne, zdravotnícke a zariadenia, nerušiace výrobné služby ako súčasť pozemkov rodinných domov.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) zasahujú obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia.

Doplňujúce ustanovenia: odstavné miesta obyvateľov musia byť riešené v rámci súkromných pozemkov, parkovanie užívateľov zariadení komerčného vybavenia a služieb musí byť riešené na

pozemkoch ich prevádzkovateľov. Rozsah občianskej vybavenosti je možné povoliť podľa požiadavky investora v rozsahu od 0 do 100%.

F2 - polyfunkčné plochy - bytové domy + vybavenosť a služby

Prípustné funkcie: Polyfunkčné objekty mestského typu s bývaním vo vyšších nadzemných podlažiach a podkroviach so zodpovedajúcim exteriérovým zázemím (parkovanie, garážovanie, zásobovanie), ubytovacie zariadenia, obchodné a administratívne budovy, zariadenia maloobchodu, verejného stravovania, zábavné a kultúrne zariadenia, cirkevné zariadenia, verejná a vnútrobloková zeleň, prevádzky nevýrobných služieb, nevyhnutné plochy technického vybavenia, pešie, cyklistické, motorové komunikácie, MAD, odstavné miesta a garáže pre zariadenia občianskeho vybavenia a byty, zariadenia školstva a zdravotníctva, zariadenia vedy a výskumu, zariadenia sociálnej starostlivosti, športové zariadenia (ako súčasť mestského bloku), parkovacie garáže.

Neprípustné funkcie: sklady, zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi zasahujú obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia, alebo iné plochy a priestory využívané verejnosťou na území mestského bloku a priľahlých pozemkoch.

F3 - polyfunkčné plochy - občianska vybavenosť - výroba - sklady

Prípustné funkcie: zariadenia obchodu a veľkoobchodu, stravovacie zariadenia, administratívne zariadenia, parkovacie plochy, výrobné prevádzky bez negatívnych vplyvov na životné prostredie, sklady, verejná a areálová zeleň.

Neprípustné funkcie: zariadenia pre nakladanie s odpadmi, skladovanie nebezpečných materiálov, výrobné a ostatné činnosti, ktoré by negatívnymi vplyvmi mohli zasahovať obytné plochy a priestory využívané verejnosťou v blízkosti funkčnej plochy.

(5) Lesná krajina

L1 - lesná krajina - lesy hospodárske

Prípustné funkcie: pri obhospodarovaní hospodárskych lesov vychádzať z platných LHP pre LHC Biely Potok a LHC Hubová; pohybové rekreačné aktivity (značkové turistické a cyklistické trasy), zber liečivých rastlín a lesných plodov v primeranom rozsahu a mimo legislatívne chránených území.

Neprípustné funkcie: činnosti uvedené v § 31 zákona č. 38/2005 o lesoch.

Doplňujúce ustanovenia: pri návrhu novej výstavby rešpektovať ochranné pásmo lesa v súlade s ustanovením § 10 ods.1) zákona č. 38/2005 Z.z.

L2 - lesná krajina - lesy ochranné

Prípustné funkcie: pri obhospodarovaní ochranných lesov vychádzať z platných LHP pre LHC Biely Potok a LHC Hubová; pohybové rekreačné aktivity (značkové turistické a cyklistické trasy), zber liečivých rastlín a lesných plodov v primeranom rozsahu a mimo legislatívne chránených území.

Neprípustné funkcie: činnosti uvedené v § 31 zákona č. 38/2005 o lesoch.

Doplňujúce ustanovenia: pri návrhu novej výstavby rešpektovať ochranné pásmo lesa v súlade s ustanovením § 10 ods.1) zákona č. 326/2005 Z.z.

L3 - lesná krajina - lesy osobitného určenia (rekreačné lesy)

Prípustné funkcie: pri obhospodarovaní lesov osobitného určenia vychádzať z platných LHP pre LHC Biely Potok; pohybové rekreačné aktivity (turistické a prechádzkové trasy, náučné chodníky, lyžiarske bežecké stopy, cyklistické trasy, prvky malej architektúry (lavičky, prístrešky, preliezky a pod.), zber liečivých rastlín a lesných plodov v primeranom rozsahu a mimo legislatívne chránených území.

Neprípustné funkcie: činnosti uvedené v § 31 zákona č. 38/2005 o lesoch.

Doplňujúce ustanovenia: pri návrhu novej výstavby rešpektovať ochranné pásmo lesa v súlade s ustanovením § 10 ods.1) zákona č. 326/2005 Z.z.

(6) Plochy občianskeho vybavenia

O1 - plochy občianskeho vybavenia - školy

Prípustné funkcie: školské zariadenia (materské školy, základné školy, ľudové školy umenia, stredné školy, odborné učilištia, vysoké školy), ihriská, byt správcu, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O2 - plochy občianskeho vybavenia - zdravotnícke zariadenia

Prípustné funkcie: areály zdravotníckych zariadení, služobné byty, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, prvky malej architektúry.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O3 - plochy občianskeho vybavenia - zariadenia sociálnej starostlivosti

Prípustné funkcie: zariadenia sociálnej starostlivosti (detský domov, domov dôchodcov, chránené bývanie atď.), byt správcu, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, športové a odpočinkové plochy, prvky malej architektúry.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O4 - plochy občianskeho vybavenia - kultúrne zariadenia

Prípustné funkcie: (kultúrny dom, múzeum, galéria, atď.), stravovacie zariadenia, byt správcu, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň, prvky malej architektúry.

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

O5 - plochy občianskeho vybavenia - zariadenia telovýchovy a športu

Prípustné funkcie: športové a telovýchovné plochy a zariadenia, stravovacie a ubytovacie zariadenia pre návštevníkov, športové kluby, byt správcu, garáže, odstavné a parkovacie miesta pre potreby športových zariadení, pešie, cyklistické a motorové komunikácie, zastávky MAD, nevyhnutné plochy technického vybavenia, parkovo upravená zeleň, nerušivé prevádzky obchodu a služieb (predaj a oprava športových potrieb).

Neprípustné funkcie: zariadenia veľkoobchodu, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

Doplňujúce ustanovenia: na pozemkoch zariadení telovýchovy a športu vyčleniť dostatočné plochy pre parkovanie návštevníkov športových podujatí.

O6 - plochy občianskeho vybavenia nešpecifikované (obchody, stravovacie a ubytovacie zariadenia, služby, administratíva a pod.)

Prípustné funkcie: komerčné druhy občianskej vybavenosti, bývanie, potrebná technická vybavenosť, nevyhnutné odstavné plochy pre automobily, parkovo upravená zeleň.

Neprípustné funkcie: zariadenia pre nakladanie s odpadmi, dopravné zariadenia, výrobné a všetky ostatné činnosti s negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.).

(7) Poľnohospodárska krajina

P1 - poľnohospodárska krajina - veľkobloková oráčinová

Prípustné funkcie: poľnohospodárska výroba veľkobloková, líniové inžinierske siete, účelové komunikácie.

Neprípustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

P2 - poľnohospodárska krajina - úzkobloková oráčinová

Prípustné funkcie: poľnohospodárska malovýroba na úzkych terasových poliach, líniové inžinierske siete, účelové komunikácie.

Neprípustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

P3 - poľnohospodárska krajina - podhorské lúky a pasienky

Prípustné funkcie: činnosti spojené s obhospodarovaním trvalých trávnych porastov v podhorských polohách, líniové inžinierske siete, účelové komunikácie.

Nepripustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

P4 - poľnohospodárska krajina - vysokohorské lúky a pasienky

Prípustné funkcie: činnosti spojené s obhospodarovaním trvalých trávnych porastov v horských polohách v súlade s požiadavkami na ochranu prírodných hodnôt.

Nepripustné funkcie: akákoľvek zástavba, činnosti s nepriaznivým vplyvom na kvalitu pôdy.

(8) Plochy rekreácie

R1 - plochy rekreácie - ubytovacie a stravovacie zariadenia (penzióny, hotely)

Prípustné funkcie: zariadenia pre ubytovanie, stravovanie a rekreačná vybavenosť, obchody a služby súvisiace s rekreačnou funkciou (suveníry, servis lyží a pod.), hygienické zariadenia pre návštevníkov, byty správcov, zariadenia technickej vybavenosti, pešie, cyklistické a motorové komunikácie, zeleň, prvky malej architektúry.

Nepripustné funkcie: všetky činnosti s nepriaznivým vplyvom na rekreačnú funkciu; nepripustiť budovanie a umiestňovanie provizórnych objektov.

Doplňujúce ustanovenia: pri návrhu nových rekreačných zariadení ponechať 30 % plochy pozemku pre zeleň, minimalizovať výrub existujúcich stromov; výška objektov by nemala prekročiť 4 nadzemné podlažia vrátane podkrovia (s výnimkou už existujúcich objektov), riešiť dostatočné plochy pre parkovanie a odstavovanie vozidiel zamestnancov a návštevníkov na pozemku zariadenia alebo na záchytnom parkovisku pre skupinu rekreačných zariadení. Rekreačné objekty situovať tak, aby nerušili prírodnú scenériu a charakter okolitej krajiny.

R2 - plochy rekreácie - malé súkromné chaty

Prípustné funkcie: malé súkromné chaty v rozsahu do 10 lôžok, rekreačná vybavenosť (ohniská, prístrešky, lavičky, zeleň a pod.).

Nepripustné funkcie: všetky činnosti s nepriaznivým vplyvom na rekreačnú funkciu; nepripustiť budovanie a umiestňovanie provizórnych objektov

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov a návštevníkov riešiť na vlastnom pozemku. Rekreačné objekty situovať tak, aby nerušili prírodnú scenériu a charakter okolitej krajiny.

R3 - plochy rekreácie - špecifická rekreácia v osade Vlkolínec

Prípustné funkcie: jednotraktové drevené rodinné domy a hospodárske objekty, rekreačné chalupy, objekty pre expozície, stravovanie, hygienické zariadenie návštevníkov, kostol.

Nepripustné funkcie: všetky činnosti s nepriaznivým vplyvom na rekreačnú a obytnú funkciu; výstavba objektov, ktoré svojou veľkosťou, konštrukciou a tvaroslovím nenaväzujú na typickú zachovanú architektúru Vlkolínce.

Doplňujúce ustanovenia: nástup do Vlkolínce riešiť z navrhovaného parkoviska v Trlenskej doline peším prístupom a kyvadlovou dopravou, parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov nemovitostí riešiť výhradne na vlastných pozemkoch alebo na navrhovanom parkovisku pri cintoríne, v žiadnom prípade neparkovať na verejných komunikáciách a priestoroch; zabezpečiť vypracovanie a schválenie nového územného plánu zóny Vlkolínec, ktorý podrobne stanoví zásady obnovy a prevádzky pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry.

R4 - plochy rekreácie - vyššia rekreačná vybavenosť v stredisku Malinô Brdo

Prípustné funkcie: plochu rezervovať pre doplnenie rekreačnej vybavenosti (horské hotely vyššej kategórie, rekreačná vybavenosť pre návštevníkov strediska Malinô Brdo (fittnes, welnes, krytý bazén, atď.); nepripustiť budovanie a umiestňovanie provizórnych objektov

Nepripustné funkcie: rekreačné zariadenia nižšieho štandardu (prázdninové domy, turistické ubytovne, penzióny).

Doplňujúce ustanovenia: hustota zástavby - 50 % pozemkov ponechať pre zeleň, akceptovať existujúce stromy, minimalizovať ich výrub; veľkosť a výška objektov by nemala prekročiť veľkosť a výšku hotela Malina (4 nadzemné podlažia vrátane podkrovia). Rekreačné objekty situovať tak, aby nerušili prírodnú scenériu a charakter okolitej krajiny.

R5 - plochy rekreácie - intenzívne využívané lyžiarske terény

Prípustné funkcie: výstavba horských dopravných zariadení, zasnežovacích zariadení, osvetlenia; v lete pasenie oviec, údržba zjazdoviek.

Nepripustné funkcie: výstavba rekreačných a iných objektov, narušanie pôdneho krytu.

R6 - plochy prímestskej rekreácie

Prípustné funkcie: prechádzkové chodníky, sedenia, ohniská, prístrešky, preliezky, ihriská s trávnatým povrchom, cyklotrasy, lyžiarske bežecké stopy, výstavba ľahkých horských dopravných zariadení, zasnežovacích zariadení; v lete pasenie oviec.

Neprípustné funkcie: výstavba rekreačných a iných objektov, narušanie pôdneho krytu.

R7 - rozptýlné plochy agroturistiky

Prípustné funkcie: prechádzkové chodníky, sedenia, ohniská, prístrešky, cyklotrasy, lyžiarske bežecké stopy, jazdenie na koňoch, v lete pasenie oviec.

Neprípustné funkcie: výstavba rekreačných a iných objektov, narušanie pôdneho krytu.

(9) Športové plochy

Š1 - športové plochy

Prípustné funkcie: športové a telovýchovné plochy a zariadenia, stravovacie a ubytovacie zariadenia pre návštevníkov, športové kluby, byt správcu, garáže, odstavné a parkovacie miesta pre potreby športových zariadení, pešie, cyklistické a motorové komunikácie, zastávky MAD, nevyhnutné plochy technického vybavenia, parkovo upravená zeleň, nerušivé prevádzky obchodu a služieb (predaj a oprava športových potrieb).

Neprípustné funkcie: výroba, skladovanie, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, zariadenia dopravy a ostatné druhy činností, ktoré svojimi negatívnymi vplyvmi ovplyvňujú kvalitu životného prostredia.

Doplňujúce ustanovenia: vyčleniť dostatočné plochy pre parkovanie návštevníkov.

(10) Plochy technickej vybavenosti

T1 - plochy technickej vybavenosti - vodojemy

Prípustné funkcie: plochu využívať výhradne pre akumuláciu pitnej vody; ochranné pásmo vodojemu I. stupňa je dané opločením vodojemu, areálová zeleň.

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie.

T2 - plochy technickej vybavenosti - čistiareň odpadových vôd

Prípustné funkcie: plochu využívať výhradne pre prevádzku čistiarne odpadových vôd; riešiť opatrenia na zamedzenie šírenia zápachu a minimalizovať tak negatívne vplyvy na okolité funkčné plochy (ochranné pásmo od zdrojov zápachu v ČOV by nemalo prekročiť vzdialenosť 150 m).

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie; do ochranného pásma neumiestňovať obytné objekty a zariadenia občianskej vybavenosti.

T3 - plochy technickej vybavenosti - transformovňa Hrboltová

Prípustné funkcie: plochu rezervovať pre výstavbu transformovne Hrboltová 110/22 kV; ochranné pásmo od hranice pozemku transformovne je 30 m, areálová zeleň, nevyhnutné parkovacie a manipulačné plochy.

Neprípustné funkcie: všetky ostatné funkcie.

T4 - plochy technickej vybavenosti - zariadenia na zber, triedenie a zneškodňovanie odpadov

Prípustné funkcie: zariadenia na zber, triedenie a zneškodňovanie odpadov, sklady, manipulačné a dopravné plochy, plochy technického vybavenia, izolačná a vnútroareálová zeleň.

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia a rekreácie.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov a zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; prevádzku skládok odpadov uskutočňovať tak, aby negatívne vplyvy na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

(11) Plochy výroby

V1 - plochy výroby - ťažba nerastných surovín

Prípustné funkcie: zariadenia pre ťažbu nerastných surovín.

Neprípustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov a zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; riešiť zvýšenú hlučnosť a prašnosť tak, aby negatívne vplyvy ťažby surovín na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

V2 - plochy výroby - priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie

Prípustné funkcie: zariadenia priemyselnej výroby, sklady, manipulačné a dopravné plochy, plochy technického vybavenia, izolačná a vnútroareálová zeleň.

Nepripustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; pokračovať v ekologizácii výrobných procesov tak, aby negatívne vplyvy výroby na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

V3 - plochy výroby - výrobné plochy zmiešané (nezávadná výroba, sklady, služby)

Prípustné funkcie: zariadenia nezávadných výrobných prevádzok a výrobných služieb, sklady, nevyhnutná administratíva, manipulačné a dopravné plochy, plochy technického vybavenia, izolačná a vnútroareálová zeleň.

Nepripustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a športu.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku.

V4 - plochy výroby - zariadenia poľnohospodárskej výroby a agroturistiky

Prípustné funkcie: zariadenia poľnohospodárskej výroby a agroturistiky (ustajnenie hospodárskych zvierat, hnojiská, opravárenské a skladovacie objekty, služobný byt správcu, zariadenia agroturistiky, nevyhnutné plochy technického vybavenia, odstavné miesta a garáže, manipulačné plochy).

Nepripustné funkcie: činnosti s negatívnym vplyvom na rozvoj agroturistiky.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov a návštevníkov riešiť na vlastnom pozemku; počet hospodárskych zvierat prisôbniť tak, aby vplyvy živočíšnej výroby neobťažovali okolité funkčné plochy.

V5 - plochy výroby - zariadenia rybného hospodárstva

Prípustné funkcie: zariadenia rybného hospodárstva (rybníky, služobný byt správcu, nevyhnutné plochy technického vybavenia, odstavné miesta a garáže, manipulačné plochy, nevyhnutné administratívne budovy), predajňa rýb, reštaurácia s rybími špecialitami.

Nepripustné funkcie: bývanie, zariadenia občianskeho vybavenia, rekreácie a výroby.

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov a návštevníkov riešiť na vlastnom pozemku.

(12) Plochy zelene

Z1 - plochy zelene - verejná parková zeleň

Prípustné funkcie: vysoká a nízka zeleň, vodné plochy, pešie komunikácie a plochy, prvky malej architektúry, pamätníky, výtvarné diela, detské ihriská, verejné hygienické zariadenia, malé stravovacie zariadenia, nevyhnutné plochy technického vybavenia.

Nepripustné funkcie: bývanie, výroba, výrub zelene bez konzultácie s odbornou organizáciou ochrany prírody, venčenie psov a všetky ostatné činnosti, ktoré negatívnymi vplyvmi obťažujú oddychový a rekreačný charakter plochy.

Doplňujúce ustanovenia: vymedzené plochy parkov využiť predovšetkým na zeleň, spevnené a dláždené plochy budovať v obmedzenej miere. Na plochách existujúcich a navrhovaných parkov uskutočniť pasport existujúcich drevín. Pre každú navrhovanú alebo revitalizovanú plochu zelene zabezpečiť vypracovanie odbornej dokumentácie a pravidelnú údržbu.

Z2 - plochy zelene - ostatná zeleň (izolačná zeleň, brehové porasty, nelesná drevinná vegetácia)

Prípustné funkcie: vysoká a nízka zeleň založená a udržiavaná podľa jej špecifickej funkcie.

Nepripustné funkcie: bývanie, výroba, zariadenia občianskej vybavenosti a športu.

Doplňujúce ustanovenia: Na plochách existujúcej a navrhovanej zelene uskutočniť pasport existujúcich drevín. Pre každú navrhovanú alebo revitalizovanú plochu zelene zabezpečiť vypracovanie odbornej dokumentácie a pravidelnú údržbu.

Z3 - plochy zelene - záhrady, záhradkové osady

Prípustné funkcie: plochy hospodárskej a okrasnej zelene, záhradné domčeky, pešie a prístupové cestné komunikácie súvisiace s hlavnou funkciou, zariadenie spoločnej vybavenosti záhradkovej osady, malé ihriská, spoločné parkovacie a odstavné miesta pre užívateľov záhradkovej osady.

Nepripustné funkcie: všetky ostatné funkcie, ktoré negatívnymi vplyvmi (zápach, hluk, nákladná doprava, zvýšený výskyt hlodavcov a pod.) obťažujú oddychový a rekreačný charakter plochy.

Doplňujúce ustanovenia: veľkosť a charakter záhradných domčekov riešiť v zmysle platného stavebného zákona.

Článok 3

Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia

- (1) Pri riešení problematiky občianskeho vybavenia v ÚPN mesta Ružomberok je potrebné :
- a) súčasnú sieť predškolských zariadení a základných škôl považovať v návrhovom období za dostatočnú, v prípade potreby doplniť sieť o MŠ a ZŠ v lokalite Hríby,
  - b) plochy zdravotníckych zariadení považovať za dostatočné,
  - c) ďalší rozvoj Katolíckej univerzity v Ružomberku smerovať na plochy severne od súčasného areálu,
  - d) doplniť štruktúru zariadení sociálnych služieb na území mesta (hospic, chránené bývanie a pod.),
  - e) mestskú krytú plaváreň a letné kúpalisko situovať na územie bývalého závodu Solo,
  - f) západnú časť územia kasární využiť pre vyššiu občiansku vybavenosť,
  - g) doplniť základnú športovú vybavenosť v jednotlivých miestnych častiach,
  - h) vo väzbe na sídlisko Kľačno rezervovať plochu pre rekreačno športový areál,
  - i) vytvoriť podmienky pre doplnenie vyššej občianskej vybavenosti v centre mesta o špecializované maloobchodné predajne a služby,
  - j) pri navrhovaní občianskej vybavenosti v centrálnej mestskej zóne preferovať jej umiestnenie v rámci polyfunkčných objektov spolu s funkciou bývania,
  - k) v centrálnej mestskej zóne neumiestňovať prevádzky obchodu a služieb s vysokými nárokmi na dopravu,
  - l) doplniť základnú občiansku vybavenosť v centrách miestnych častí a na navrhovaných plochách bývania,
  - m) plochy pri vstupe do mesta v miestnej časti Černová pri ceste I/18 rezervovať pre vyššiu občiansku vybavenosť s možnosťou umiestnenia obchodných domov s vyššími nárokmi na dopravu,
  - n) doplniť plochy vyššej občianskej vybavenosti na východnom okraji katastrálneho územia pozdĺž južného okraja cesty I/18,
  - o) sieť ubytovacích a stravovacích zariadení doplniť o hotel vyššieho štandardu,
  - p) štruktúru navrhovanej občianskej vybavenosti vo väzbe na rekreačné územie riešiť vo vzťahu k potrebám rekreácie a cestovného ruchu,
  - q) vo väzbe na plochy občianskej vybavenosti riešiť dostatočný počet parkovacích miest pre motorové vozidlá nie však na úkor súčasných plôch vzrastlej zelene.

Článok 4

Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia

- (1) Dopravné vybavenie územia
- a) chrániť a rešpektovať dopravný koridor železničnej trate č. 180 pre modernizáciu na traťovú rýchlosť 160 km/hod.,
  - b) rešpektovať polohu železničnej stanice Ružomberok s návrhom na jej prestavbu v súvislosti s modernizáciou železničnej trate,
  - c) rešpektovať polohu železničnej zastávky Ružomberok - Rybárpole a existujúce zariadenia železníc, vrátane ich ochranných pásiem,
  - d) navrhované križovania železničnej dráhy s pozemnými komunikáciami riešiť mimoúrovňovo,
  - e) rešpektovať trasu D1 podľa dokumentácie pre stavebné povolenie,
  - f) rešpektovať koridor pre výstavbu R1,
  - g) rešpektovať trasy a navrhované úpravy ciest I/18 a I/59,
  - h) rešpektovať navrhované trasy a úpravy zberných komunikácií,
  - i) pri cestných komunikáciách uvažovať o nasledovných funkčných triedach a kategóriách:
    - D1 - D 26,5/120-100,
    - R1 - R 22,5/100,
    - I/18 - B1 MZ 21,5/60, MZ 14,0/60 v intraviláne obce, C 11,5/80 v extraviláne obce,
    - I/59 - B1 MZ 20,5/50, MZ 14,0/60 v intraviláne obce, C 11,5/80 v extraviláne obce,
    - III/01811 Ružomberok - Štiavnička - B3 MZ 8,5/50 (C 7,5/60),
    - III/01898 Ružomberok - Hrboltová - B3 MZ 8,0/50 (C 7,5/60),

- III/05912 Ružomberok - Liptovská Štiavnica - B3 MZ 8,5/50 (C 7,5/60),
  - III/05915 Ružomberok - prepojenie medzi I/18 a I/59 - B3 MZ 8,5/50,
  - zberné komunikácie - B2 MZ 12,0/50, MZ 8,5/50, (MZ 8,0/50),
  - zberné komunikácie - B3 MZ 8,50/50, (MZ 8,0/50),
  - miestne komunikácie - C2 MO 7,5/40,
  - miestne komunikácie - C3 MO 7/40 (MOU 3,75/30),
- j) dopravné napojenia na existujúcu sieť riešiť systémom miestnych obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s platnými STN 73 6110 a STN 73 6102,
- k) dopravné napojenia verejnoprospešných stavieb na cestnú sieť riešiť na základe dopravnoinžinierskych prieskumov a rozborov, prognózy dopravy a posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete v súlade s platnými STN,
- l) pri návrhu nových lokalít HBV, IBV v blízkosti ciest prvej triedy dodržať pásmo hygienickej ochrany pred negatívnymi účinkami dopravy, resp. zaviazat' investorov na vykonanie takých opatrení na stavbách, ktoré bude eliminovať tieto nežiadúce účinky,
- m) posúdiť v etape projektovej prípravy nepriaznivé vplyvy z dopravy (hluk, emisie) a v prípade potreby navrhnúť opatrenia na ich elimináciu,
- n) mimo zastavaného územia rešpektovať ochranné pásma ciest v zmysle zákona 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon),
- o) vedenia každého druhu umiestňovať vzhľadom k pozemným komunikáciám v súlade s § 18 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách,
- p) zeleň pozdĺž pozemných komunikácií riešiť v súlade s STN 736101 a STN 736110,
- q) existujúce miestne komunikácie v zastavanom území obce, ktoré svojimi šírkovými parametrami nevyhovujú obojsmernej premávke a s ohľadom na okolitú zástavbu nemôžu byť ďalej rozširované, riešiť ako jednosmerné, vzájomne zokruhované,
- r) novonavrhované komunikácie na plochách občianskeho vybavenia, rekreácie, športu, cestovného ruchu a bývania riešiť ako obojsmerné, vzájomne zokruhované, bez návrhu zaslepených komunikácií,
- s) uvažovať o vybudovaní odbočovacích pruhov na ceste I/18 pri salaši Krajinka,
- t) v etape prípravy realizácie zámerov v oblasti cestnej dopravy zmapovať a vyhodnotiť kolízne úseky ciest na ktorých dochádza k stretom dopravy s voľne žijúcimi živočíchmi, vykonať preventívne opatrenia (zelené nadchody, podchody),
- u) navrhnúť dostatočné plochy pre statickú dopravu pri jednotlivých navrhovaných funkciách v území v zmysle STN 73 6110,
- v) doriešiť optimálne pešie prepojenie centrálnej mestskej zóny a priestoru železničnej a autobusovej stanice na pravom brehu Váhu,
- w) doriešiť pešie prepojenie priestoru Katolíckej univerzity s centrálnou mestskou zónou v pokračovaní k nábrežiu Revúce,
- x) cyklistické a pešie trasy navrhnúť a vyznačiť i v širších vzťahoch k rekreačnému zázemiu, ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnúť v zmysle STN 73 6110,
- y) z dôvodu bezpečnosti segregovať cyklistické trasy od turistických chodníkov nenavrhovať cykloturistické trasy na lesných chodníkoch,
- z) rešpektovať ochranné pásma Letiska Ružomberok, stanovené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-173/84 zo dňa 29.12.1984, ktoré zasahujú do časti katastrálneho územia mesta Ružomberok, z ktorých vyplývajú nasledovné výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod.,
- aa) rezervovať plochy pre statickú dopravu v centre mesta (parkoviská a hromadné garáže),
- bb) rezervovať plochy pre pešie trasy a plochy z centra do sídliska Hríby,
- cc) vybaviť zastávky SAD, kde to priestorové pomery dovoľia, samostatnými zastavovacími pruhmi.

(2) Technické vybavenie územia

- a) v oblasti vodného hospodárstva
- rešpektovať existujúci vodárenský systém zásobujúci mesto a jeho miestne časti pitnou vodou,
  - rešpektovať vodárenské zariadenia a ich pásma ochrany,
  - rekonštruovať nevyhovujúcu rozvodnú vodovodnú sieť s priemerom menším ako DN 100 vo všetkých miestnych častiach s ohľadom pre potreby zabezpečenia požiarnej vody,
  - novo navrhované vodovodné potrubia v zastavanom území situovať do verejných pozemkov v koridore obslužných komunikácií s možnosťou ich zokruhovania,

- realizovať vodovod pre lokalitu územného rozvoja Do Dielca tak, aby zásoboval aj existujúcu zástavbu zásobovanú cez AT stanice Baničné, Kalvária a Satelit,
  - rozšíriť existujúcu rozvodnú vodovodnú sieť vo väzbe na uvažovaný územný rozvoj (Biely Potok, Hrboltová, Vrácie, Hríby, Solo, Malino Brdo, Hrabovo),
  - realizovať v miestnej časti Biely Potok rozšírenie VDJ Biely Potok a AT stanicu pre zástavbu na pravom brehu Revúce,
  - realizovať v miestnej časti Černová vodojem pre I. tlakové pásmo (pod kótou 500 m n.m.) verejného vodovodu, zásobné potrubie a rozvodnú sieť vodovodu pre lokality územného rozvoja a jej prepojenie na existujúcu rozvodnú sieť,
  - realizovať v miestnej časti Hrboltová nový VDJ Hrboltová v priestore existujúcej prerušovacej komory, tlakové pomery riešiť inštaláciou redukčných šácht na vetvách rozvodnej siete vodovodu,
  - rešpektovať existujúci systém odvádzania odpadových vôd z riešeného územia kanalizačným komplexom mesta s čistením na ČOV Hrboltová,
  - rešpektovať verejnú kanalizáciu v miestnej časti Vlkolíne, rekonštruovať ČOV,
  - rozšíriť verejnú jednotnú kanalizáciu mesta v lokalitách územného rozvoja, ktoré sa nachádzajú v území s vybudovanou jednotnou kanalizáciou (Krčméryho ulica, Solo, vybavenosť),
  - rozšíriť verejnú kanalizáciu formou splaškovej kanalizácie v lokalitách uvažovaného územného rozvoja, ktoré sa nachádzajú mimo odkanalizovaného územia existujúcej verejnej kanalizácie, resp. v blízkosti zastavaného územia so splaškovou kanalizáciou (Černová, Vrácie, Hrabovo, Malino Brdo, Do Dielca, Hríby)
  - rozšíriť splaškovú kanalizáciu v miestnej časti Biely Potok, Hrboltová,
  - riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku (dažďové vody) zo zastavaného územia s deleným systémom odvádzania odpadových vôd (existujúca zástavba a plochy uvažovaného územného rozvoja),
  - zachovať terénne depresie (občasných recipientov vôd z povrchového odtoku),
  - pri príprave územia na výstavbu v prvom rade riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku (Do Dielca, Vrácie, Hríby, Černová),
  - realizovať úpravu nepomenovaného drobného toku - zemného kanála v miestnej časti Černová, recipient vôd z povrchového odtoku,
  - rešpektovať pobrežné pozemky vodných tokov,
  - spracovať odbornou organizáciou štúdiu zásobovania pitnou vodou, ktorá posúdi kapacity existujúcich vodárenských zariadení a potrebu realizácie nových vodárenských zariadení pre komplexné zabezpečenie zásobovania pitnou vodou uvažovaného územného rozvoja pre vodovody Biely Potok, Černová, Ružomberok a Hrboltová,
  - spracovať štúdiu odvádzania odpadových vôd, ktorá posúdi dopad predpokladaného územného rozvoja na kapacity existujúcich kanalizačných zariadení, potrebu ich prípadnej rekonštrukcie pre komplexné zabezpečenie odvádzania odpadových vôd uvažovaného územného rozvoja pre kanalizácie Černová a Ružomberok,
  - spracovať štúdiu odvádzania vôd z povrchového odtoku, ktorá posúdi možnosti riešenia problematiky z územia uvažovaného rozvoja v miestnych častiach Ružomberok, Černová,
  - vzhľadom na zvýšené riziko požiarov na území Pamiatkovvej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolíne, zapísanej vo Svetovom zozname kultúrneho dedičstva UNESCO navrhuje riešiť nedostatok požiarnej vody jej akumuláciou vhodným technickým riešením.
- b) v oblasti zásobovania elektrickou energiou
- rešpektovať existujúce trasy 400 kV, 220 kV, 110 kV vedení v riešenom území a ich ochranné pásma v zmysle zákona 656/2004 Z.z.
  - chrániť koridory pre plánovanú prestavbu 220 kV siete za 400 kV sieť, pre výstavbu navrhovaného 110 kV vedenia, chrániť plochu pre navrhovanú transformovňu Hrboltová 110/22 kV,
  - akceptovať navrhovanú prestavbu vzdušného 22 kV vedenia č. 243 za kábel zemou vrátane navrhovaných náhrad a demontáží VN a navrhovaných trafostaníc,
  - akceptovať navrhovanú preložku VN vedení č. 243, 167, 198 v lokalite Hríby do novej polohy,
  - riešiť navrhovanú NN sieť pre sústredenú výstavbu HBV, IBV, občiansku a športovú vybavenosť 1 kV káblami zemou,
  - súčasnú vzdušnú NN sieť postupne nahradzovať za 1 kV káble zemou,
  - navrhnúť na vzdušných elektrických vedeniach opatrenia technického riešenia na zabránenie zranení a usmrcovaniu avifauny,

- c) v oblasti zásobovania plynom
  - podporovať rozvoj plynovodného systému v meste,
  - prehodnotiť vzhľadom na nárast potreby plynu kapacitu RS Likavka a prípadne ju navýšiť,
  - zvážiť budúce využitie RS SCP,
  - presadzovať vybudovanie prepojujacieho plynovodu Liptovský Hrádok - Ružomberok (južná vetva), nakoľko systém zásobovania plynom mesta je zraniteľný v prípade poruchy na VTL prípojke,
  - vzhľadom na nerovnomernosť rozloženia uvažovaných potrieb plynu prehodnotiť kapacity doregulovacích staníc Kľačno a Solo,
  - pre nové vetvy plynovodov uprednostniť trasovanie v komunikáciách, vyhnúť sa súkromným pozemkom s problémami vstupov pre výstavbu a obsluhu,
- d) v oblasti zásobovania teplom
  - prebudovať ostávajúce parné rozvody v meste na horúcovodné,
  - preferovať v intenzívne zastavanom území zásobovanie teplom z centrálného zdroja,
  - napojiť vhodné rozvojové lokality na zásobovanie teplom z centrálného zdroja,
- e) v oblasti telekomunikácií a pôšt
  - skvalitňovať poštové služby,
  - dosiahnuť špičkovú medzinárodnú úroveň telekomunikačných služieb,
  - riešiť rozšírenie miestnej telekomunikačnej siete formou zemných úložných káblov.

Článok 5

Zásady a regulatívy zachovania kultúrohistorických hodnôt, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny

(1) Ochrana kultúrneho dedičstva

- a) rešpektovať a chrániť Pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry Vlkolínec vyhlásenú uznesením Vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 21, dňa 26.01.1977 a Ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolínec vyhlásené rozhodnutím Pamiatkového úradu SR Bratislava č. PÚ-07/1520-11/7509/And zo dňa 30.10.2007,
- b) rešpektovať predmet ochrany a podmienky pre starostlivosť, riadenie územného rozvoja, zachovanie a využitie kultúrnych hodnôt PRLA Vlkolínec,
- c) obstaraním nového Územného plánu zóny Vlkolínec riešiť revitalizáciu a obnovu územia PRLA Vlkolínec a jej ochranného pásma,
- d) rešpektovať a dodržiavať Všeobecne záväzné nariadenie Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši č. 3/91 zo dňa 16.9.1991 o vyhlásení územia Ružomberok za pamiatkovú zónu,
- e) rešpektovať predmet ochrany Pamiatkovej zóny Ružomberok, ktorým je:
  - pôdorysné usporiadanie pamiatkovej zóny, jej urbanistické, prírodné a krajinné zázemie s výraznými dominantami sakrálnych a verejných stavieb,
  - umelecko - historické a architektonické hodnoty pamiatkových objektov, objektov navrhovaných na vyhlásenie za kultúrne pamiatky a objektov dotvárajúcich charakter pamiatkovej zóny,
  - historická silueta tvorená výraznými dominantami sakrálnych a verejných stavieb,
  - významné plochy zelene vhodne dotvárajúce historické prostredie pamiatkovej zóny,
- f) rešpektovať nasledovné podmienky pre starostlivosť, riadenie územného rozvoja, zachovanie a využitie kultúrnych hodnôt pamiatkovej zóny:
  - zachovať celistvosť pôvodnej urbanistickej štruktúry formou sanačnej regenerácie v priestoroch s kompaktno zachovanou historickou štruktúrou,
  - v častiach územia s narušenou historickou urbanistickou štruktúrou formou regeneračnej prestavby doceliť symbiózu novej a historickej zástavby,
  - zachovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu historického jadra tvorenú historickým námestím a nadväzujúcimi ulicami,
  - zachovať dominantné situovanie návršia - námestia Andreja Hlinku s objektmi kostola sv. Ondreja, radnice, školských budov a jezuitského kostola a kláštora,
  - akceptovať monumentálny nástup ku kostolu sv. Ondreja z Mariánskej ulice,
  - zachovať charakteristické píllovité uskakovanie fasád na ulici Podhora,
  - zachovať pohľady mestského interiéru z ulice Panskej od synagógy na farský kostol, z ulice Zarevúca pri kaštieli sv. Žofie na siluetu návršia,
  - zachovať vysokú zeleň na námestí Andreja Hlinku,
  - zachovať charakteristickú historickú siluetu pamiatkovej zóny,

- všetky kultúrne pamiatky, objekty navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky a objekty dotvárajúce prostredie pamiatkovej zóny zachovať, regenerovať, udržiavať a využívať spôsobom odpovedajúcim ich umelecko-historickej a architektonickej hodnote,
  - udržiavať a primerane uchovávať i vonkajší vzhľad nechránených objektov,
  - v historickom prostredí - na území pamiatkovej zóny neumiestňovať prevádzky a výrobné kapacity náročné na dopravu a manipulačné priestory,
  - stavebnú činnosť v pamiatkovej zóne realizovať tak, aby zachovávala historické hodnoty, obnovovala a dotvárala hlavné priestory, objekty vo vzťahu k pôvodnému pôdorysu, parcelácii, hmotovej skladbe a výškovému zónovaniu,
  - pri novej výstavbe a dostavbe v prelukách a dvorových traktov v historickom jadre zachovať typické uličné čiary, pôvodnú historickú parceláciu, rešpektovať použitie klasických stavebných technológií, prispôbiť tvar zastrešenia zošíkmením strešných rovin a výškovo prispôbiť historickej zástavbe pamiatkovej zóny,
  - pri prípadných novostavbách akceptovať požiadavku harmonického previazania na historickú architektúru,
  - vo zvýšenej miere využívať existujúci stavebný fond pre bytové účely,
  - zachovať hodnotnú existujúcu zeleň, skupiny stromov a solitéry vhodne dotvárajúce prostredie pamiatkovej zóny,
  - úpravy kultúrnych pamiatok, objektov dotvárajúcich prostredie a charakter pamiatkovej zóny a zásahy do priestorovej a hmotnej skladby pamiatkovej zóny a pamiatkových území realizovať len v súlade s uvedenými podmienkami a na základe platnej legislatívy na úseku ochrany pamiatkového fondu,
- g) rešpektovať a zachovať národné kultúrne pamiatky zapísané v ÚZPF, nachádzajúce sa v riešenom území, pri nakladaní s nimi rešpektovať príslušné ustanovenia zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (Náhrobok, Černová, č. ÚZPF 417/0, Rímskokatolícky kostol Panny Márie Ružencovej, Černová, č. ÚZPF 370/0, Miesto pamätné, Černová, č. ÚZPF 10541/0, Dom ľudový č. 236, 237, 239, 240, Černová, č. ÚZPF 1618/0, Dom ľudový č. 234, 235, 238, Černová, č. ÚZPF 161220, Hrobka Ľudovíta Fullu, č. ÚZPF 416/0, Hrobka rodiny Makovických, č. ÚZPF 3400/0, Škola Dončova ulica č. 1456, č. ÚZPF 10515/0, Pilier so sochou Immaculaty č. ÚZPF 369/1-2, Radnica a pamätník, č. ÚZPF 368/1,2, Mauzóleum Andreja Hlinku, č. ÚZPF 10557/0, Rímskokatolícky kostol sv. Ondreja apoštola, č. ÚZPF 365/0, Kolégium piaristov, č. ÚZPF 366/1,3, Dom meštiansky pamätný, Mostová ul. č. 13, č. ÚZPF 10511/0, Banka, Mostova ul. č. 1353/16, č. ÚZPF 10512/0, Synagóga, ul. Panská č. 1070/3, č. ÚZPF 10513/0, Dom meštiansky pamätný, ul. Podhora č. 1281/9, č. ÚZPF 10507/0, Dom meštiansky pamätný, ul. Podhora č. 1285/11, č. ÚZPF 10508/0m Banka, ul. Podhora č. 1297/33, č. ÚZPF 10510/0, Pomník Sloboda slovenského národa, námestie Slobody č. ÚZPF 10516/1-4, Kaštieľ sv. Žofie, Zarevúcka ul., č. ÚZPF 367/0, Kostol ev. AV ul. A. Bernoláka č. 1401/9, č. ÚZPF 11617/0, Palác mestský, ul. Podhora č. 1317/22, č. ÚZPF 11622/0, Sokolovňa, ul. A. Bernoláka č. 1418/8, č. ÚZPF 11623/0, Škola so sochou Krista Učiteľa, nám. A. Hlinku č. 1100/5, č. ÚZPF 11630/1-2, Banka, ul. Dončova č. 1455/2, č. ÚZPF 1169/0, Železničná stanica, ul. Kačkova č. 1376, č. ÚZPF : 11692/1-3, Dvor roľnícky č. 9003, č. ÚZPF 2832/1-4, Dvor roľnícky č. 9004, č. ÚZPF 2833/1-3, Dvor roľnícky č. 9005-9006, č. ÚZPF 2834/1-3, Dom ľudový č. 9007, č. ÚZPF 2835, Dom ľudový č. 9009 a maštal', č. ÚZPF 2837/1-2, Dom ľudový č. 9008 a stodola, č. ÚZPF 2836/1-2, Dvor roľnícky č. 9010, č. ÚZPF 2838/1-4, Dom ľudový č. 9011, č. ÚZPF 2839, Dom ľudový č. 9012 a stodola, č. ÚZPF 2840/1-2, Dvor roľnícky č. 9013, č. ÚZPF 2841/1-2, Dom ľudový č. 9014, č. ÚZPF 2842, Dom ľudový č. 9015 a stodola, č. ÚZPF 2843/1-2, Dvor roľnícky č. 9016-9017, č. ÚZPF 2844/1-5, Dvor roľnícky č. 9018, č. ÚZPF 2845/1-2, Stavby hospodárske č. 9019, č. ÚZPF 2846/1-2, Dvor roľnícky č. 9020, č. ÚZPF 2847/1-5, Dom ľudový č. 9021, č. ÚZPF 2848, Dom ľudový č. 9022, č. ÚZPF 2849, Dom ľudový č. 9023, č. ÚZPF 2850, Dom ľudový č. 9024, č. ÚZPF 2851, Dvor roľnícky č. 9025, č. ÚZPF 2852/1-2, Dom ľudový č. 9026, č. ÚZPF 2853, Dvor roľnícky č. 9027, č. ÚZPF 2854/1-4, Dvor roľnícky č. 9027, č. ÚZPF 2855/1-3, Dom ľudový č. 9029, č. ÚZPF 2857, Dvor roľnícky č. 9030, č. ÚZPF 2858/1-2, Dvor roľnícky č. 9031-9032, č. ÚZPF 2859/1-3, Dvor roľnícky č. 9033-9034, č. ÚZPF 2859/4-5, Dvor roľnícky č. 9035, č. ÚZPF 2860/1-4, Dvor roľnícky č. 9036, č. ÚZPF 2861/1-2, Dom ľudový č. 9037 a stodola, č. ÚZPF 2862/1-2, Dom ľudový č. 9038 a stodola, č. ÚZPF 2863/1-2, Dvor roľnícky č. 9039, č. ÚZPF 2864/1-2, Domy ľudové č. 9041-9042, č. ÚZPF 2865, Dvor roľnícky č. 9050, č. ÚZPF 2866/1, Dvor roľnícky č. 9051, č. ÚZPF 2866/2-3, Dvor roľnícky č. 9052-9053, č. ÚZPF 2867/1-3, Zvonica drevená, č. ÚZPF 2856,, Rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej a archeologické nálezisko – cintorín príkostolný, zapísaný v ÚZPF pod č.11678/0,

- h) rešpektovať pamätihodnosti evidované v Zozname pamätihodností mesta Ružomberok (domy na Námestí A. Hlinku č. 1141/14, 1143/18, 1145/22, 1152/42, 1118/45, 1122/53, námestie Andreja Hlinku, kostol svätej rodiny - ul. Textilná č. 6035/21, kaplnky križovej cesty - Kalvária, kostol Povýšenia sv. kríža - Kalvária, evanjelický kostol - ul. A. Bernoláka č. 1401/9 (objekt zapísaný do ÚZPF 08.2009), galéria Ľudovíta Fuliu - ul. Makovického č. 1594/1, Školské schody - námestie A. Hlinku, Ružové schody - námestie A. Hlinku, Tmavé schody - námestie A. Hlinku, Kláštorne schody - námestie A. Hlinku, Cirkevná základná škola sv. Vincenta - námestie A. Hlinku č. 1145/22, Gymnázium sv. Andreja - námestie A. Hlinku č. 1100/5 (objekt zapísaný do ÚZPF 09.2009), Robotnícky dom - ul. Mostová č. 1340/19, Kultúrny dom Andreja Hlinku - ul. A. Bernoláka č. 1397/1, Slovenská sporiteľňa - ul. Dončova č. 1445/9, Bývalé kino Apollo - ul. A. Bernoláka č. 1419/10, Základná škola Dončova - ul. Dončova č. 1456/4, Gymnázium - ul. Š. Moyzesa č. 1567/21, Župný dom - Námestie Slobody č. 1461/9, Liptovské múzeum - Námestie Š. N. Hýroša č. 1370/10, Kuskova vila - Pod Čebraťom, Nemocnica - ul. Považská č. 1380/2, budova VÚB - ul. Dončova č. 1455/2 (objekt zapísaný do ÚZPF 06.2010), Partizánska matka - Sídliisko SNP, pamätník Pravdy chudoby - Nábrežie M. R. Štefánika, socha svätca s dieťaťom - námestie A. Hlinku, socha sv. Jozefa s dieťaťom - námestie A. Hlinku, socha ThDr. J. Vojtašáka - námestie A. Hlinku, socha Andreja Hlinku - mauzóleum, socha Andreja Hlinku - námestie A. Hlinku, truhla Andreja Hlinku - mauzóleum, socha Jána Nepomuckého - ul. Považská (park), busta Dr. Dušana Makovického - ul. Podhora č. 15, pamätná tabuľa ThDr. Štefana Nahálku - ul. A. Bernoláka, pamätník Úsvit dneška - park Š. N. Hýroša, pamätník padlým v I. a II. svetovej vojne - ul. Makovického, pamätník SNP - kanón, Bystrická cesta, lokomotíva - pamätník padlým v SNP - park pred železničnou stanicou, pamätník - mínomet, Biely Potok - Bohúnka, dom Andreja Hlinku - ul. A. Hlinku č. 8313/62 Černová, posmrtná maska Andreja Hlinku - dom A. Hlinku Černová, Mestský cintorín - hroby významných kultúrnych, spoločenských a politických osobností, križ pri mlyne - Hrboltová, Čertova skala - Vlkolíne, Krková skala - Vlkolíne, Vrch Sidorovo - Vlkolíne, Pecekova skala - Vlkolíne, Vlčia skala - Vlkolíne, Dogerské skaly - Trlenská dolina, Skala Mravíčka - Trlenská dolina, priľahlé terasovité polička v dotyku s Vlkolíncom, lokality: Zahumny, Pod krajom, Pod žiarom, Dolonka, Podstráňou, Stránica, Močidlá, Do Uhliska, Kult, Lazy, Dielec, Hanušková, Rovný diel, Príkry),
- i) doriešiť rekonštrukciu kaštieľa sv. Žofie,
- j) ohlásiť Krajskému pamiatkovému úradu Žilina archeologický nález podľa ustanovenia § 40 Zákona č. 49/2002 Z.z. a § 127 Stavebného zákona,
- k) osloviť Krajský pamiatkový úrad Žilina pri územnom a stavebnom konaní týkajúcom sa líniových a veľkoplošných stavieb predpokladajúcich zemné práce, z dôvodu možnosti odkrytia neznámych archeologických lokalít s cieľom posúdenia nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum v súlade s § 36 a § 37 pamiatkového zákona; podmienkou pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia bude vydanie záväzného stanoviska Krajského pamiatkového úradu Žilina podľa § 30 ods. 4 pamiatkového zákona v nadväznosti na § 41 ods. 4 pamiatkového zákona.

(2) Ochrana prírodných zdrojov a ložísk nerastných surovín:

- a) rešpektovať územie Chránenej vodohospodárskej oblasti Veľká Fatra a Chránenej vodohospodárskej oblasti Nízke Tatry - západná časť, vrátane stanovených opatrení a obmedzení,
- b) rešpektovať existujúce vodárenské zdroje a ich ochranné pásma I. a II. stupňa v zmysle rozhodnutí príslušných orgánov štátnej vodnej správy,
- c) rešpektovať existujúce chránené ložiskové územia, výhradné ložiská nerastných surovín s určeným dobývacím priestorom, výhradné ložiská nerastných surovín s určeným chráneným ložiskovým územím, ložiská nevyhradených nerastov a prieskumné územia,
- d) dodržať ustanovenia § 18 a § 19 banského zákona.

(3) Ochrana prírody a tvorba krajiny

- a) rešpektovať chránené územia vyhlásené v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z., nenavrhovať nové rozvojové plochy na území s III. až V. stupňom ochrany podľa zákona 543/2002 Z. z.:
  - Národný park Nízke Tatry (III. stupeň ochrany),
  - ochranné pásmo Národného parku Nízke Tatry (II. stupeň ochrany),
  - Národný park Veľká Fatra (III. stupeň ochrany),
  - ochranné pásmo Národného parku Veľká Fatra (II. stupeň ochrany),

- národná prírodná rezervácia Jánošíkova kolkáreň (V. stupeň ochrany),
  - národná prírodná pamiatka Brankovský vodopád (V. stupeň ochrany),
  - prírodná pamiatka Bukovina (IV. stupeň ochrany),
  - prírodná pamiatka Dogerké skaly (IV. stupeň ochrany),
  - prírodná pamiatka Jazierske travertíny (IV. stupeň ochrany),
  - prírodná pamiatka Krkavá skala (IV. stupeň ochrany),
  - prírodná pamiatka Matejkovský kamenný prúd (V. stupeň ochrany),
  - prírodná pamiatka Vlčia skala (IV. stupeň ochrany),
  - chránený areál Revúca (IV. stupeň ochrany),
  - ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie Skalná Alpa (III. stupeň ochrany),
  - navrhovaná prírodná rezervácia Smrekovica (V. stupeň ochrany),
- b) rešpektovať prvky RÚSES okresu Ružomberok a MÚSES mesta Ružomberok v riešenom území:
- biocentrum nadregionálneho významu Skalná Alpa - Smrekovica - Šiprúň,
  - biocentrum nadregionálneho významu Národný park Nízke Tatry - Ďumbierska časť,
  - biocentrum regionálneho významu Bukovina,
  - biokoridor nadregionálneho významu vodný tok Váh (hydricko-terestrický biokoridor),
  - biokoridor regionálneho významu vodný tok Revúca (hydricko-terestrický biokoridor),
  - biokoridor regionálneho významu Nízke Tatry (terestrický biokoridor),
  - biokoridor regionálneho významu Veľká Fatra (terestrický biokoridor),
  - biokoridor regionálneho významu Choč (terestrický biokoridor),
  - biocentier miestneho významu MBc 1 - Černovské lúky,
  - biocentier miestneho významu Mbc 2 - Skalná homôlka - západ,
  - biocentier miestneho významu Mbc 3 - Skalná homôla - východ,
  - biocentier miestneho významu MBc 4 - Čebrať,
  - biocentier miestneho významu MBc 5 - Sekaniny,
  - biocentier miestneho významu MBc 6 - Mokrad' Lúčky (M3),
  - biocentier miestneho významu MBc 7 - Príkry - Vápenka,
  - biocentier miestneho významu MBc 8 - Sidorovo (S3) - Pod Sidorovom - Krkavá skala,
  - biocentier miestneho významu MBc 9 - Kútiny - Pri lomoch,
  - biocentier miestneho významu MBc 10 - Liškovo - Vlčia skala - Trlenská dolina - Jazierske travertíny,
  - biocentier miestneho významu MBc 11 - mokrad' Ludrovská dolina - vstup,
  - biocentier miestneho významu MBc 12 - močiar pri Revúcej,
  - biokoridor miestneho významu K1 - Bystrý potok s pobrežnou vegetáciou,
  - biokoridor miestneho významu K2 - potok Komjatná s pobrežnou vegetáciou,
  - biokoridor miestneho významu K3 - Čutkov potok s pobrežnou vegetáciou,
  - biokoridor miestneho významu K4 - Ludrovka s pobrežnou vegetáciou,
  - biokoridor miestneho významu K5 - potok v Hrabovskej doline,
  - biokoridor miestneho významu K6 - potok v Trlenskej doline,
  - biokoridor miestneho významu K7 - potok Nižný Matejkov,
  - biokoridor miestneho významu K8 - potok Vyšný Matejkov,
- c) rešpektovať územia európskeho významu ako aj navrhované chránené vtáčie územia:
- chránené vtáčie územie Nízke Tatry SKCHVU 018,
  - chránené vtáčie územie Veľká Fatra SKCHVU 033,
  - SKUEV 0164 Revúca (III., IV. stupeň ochrany),
  - SKUEV 0253 Rieka Váh (IV. stupeň ochrany),
  - SKUEV 0197 Salatín (II., III., IV., V. stupeň ochrany),
  - SKUEV 0238 Veľká Fatra (II., III., IV., V. stupeň ochrany),
- d) rešpektovať biotopy európskeho významu a genofondové lokality v riešenom území, ako aj územia s výskytom cenných druhov živočíchov a rastlín: 1. Mokrad' Bystrá dolina, 2. Skalná homôlka Hrboltová - západ, 3. Penovcové pramenisko nad Hrboltovou, 4. Skalná homôlka Hrboltová - východ, 5. Černovské lúky, 6. Čebrať, 7. Pod Tlstou horou, 8. Sekaniny, 9. Čutkova dolina, 10. Milkov, 11. Vráce, 12. Vylvýšenina na Kalvárii, 13. Lúky nad Baničným, 14. Pod Malino Brdom, 15. Haliny, 16. Mokrad' Lúčky, 17. Skalné bralo Sidorovo, 18. Pod Sidorovom, 19. Krkavá skala, 20. Príkry - Vápenka, 21. Slatina pod Gejdákom, 22. Pod Skalami, 23. Biela púť, 24. Pri lomoch, 25. Kútiny, 26. Maďarovo, 27. Mokrad' Trlenská dolina, 28. Vlčia skala, 29. Biely potok - juh, 30. Mokrad' Trlenská dolina - vstup, 31. Jazierske travertíny, 32. Mokrad' Ludrovská dolina - vstup, 33. Brálna tiesňava Ludrovská dolina, 34. Mokrad' Ludrovská dolina -

- Kozol, 35. Bukovina, 36. Pod Skalnou Alpou, 37. Smrekovica, 38. Mokrad' Nižné Matejkovo, 39. Podsuchá, 40. Brankovský vodopád, 41. Lúky Brankov, 42. Močiar pri Revúci,
- e) rešpektovať chránené stromy - Javor v Ružomberku pod Tichým, Lipa na cintoríne v Hrboltovej, Ružomerské stromy (alej na Námestí A. Hlinku v Ružomberku),
  - f) v lokalitách, kde bol zistený výskyt cenných druhov a biotopov nenavrhovať aktivity, ktorých realizácia by viedla k zhoršeniu ich stavu až k ich zániku,
  - g) rešpektovať migračné trasy voľne žijúcich živočíchov,
  - h) v územiach terestrických biokoridorov rozvíjať a uprednostňovať len prvky vysokej ekologickej výkonnosti a ich využívanie usmerňovať požiadavkami ochrany prírody a krajiny,
  - i) pre hydrické biokoridory zachovať pôvodnú morfológiu toku, nezasahovať do hydrologického režimu tokov, zabezpečiť pôvodnú pobrežnú vegetáciu pozdĺž tokov,
  - j) zabezpečiť monitoring a následný management pre udržanie prirodzeného charakteru jednotlivých ekosystémov začlenených do kostry územného systému ekologickej stability,
  - k) revitalizovať a chrániť vodné toky v zastavanej i otvorenej krajine rekonštruovať brehové porasty pôvodnými domácimi druhmi, eliminovať ich znečistenie TKO a splaškami a odstraňovať invázne druhy rastlín pre udržanie alebo zlepšenie ich stavu,
  - l) zachovať ochranné pásma vodných tokov Revúca, Čutkovský a Hrabovský potok v minimálnej šírke 10 metrov a ochranné pásmo rieky Váh min. 15 metrov po oboch stranách toku,
  - m) rešpektovať vzrastlú zeleň v údolí rieky Revúca, areál bývalých rybníkov ponechať bez zásahu,
  - n) inundačné pásma vodných tokov posilniť vegetačnými úpravami v rozsahu a zložení potenciálnych biotopov,
  - o) ponechať a chrániť existujúce fragmenty močiarnej a vlhkomilnej vegetácie v kontaktnej aluviálnej nive ako významné refúgiá fauny a flóry,
  - p) vylúčiť návrhy na stavebnú činnosť v aluviách vodných tokov a na podmáčaných a zamokrených plochách, zachovať slatinné biotopy, zachovať prirodzené mokradňové retenčné plochy v krajine,
  - q) v maximálnej miere zachovať skupinovú a líniovú nelesnú drevinnú vegetáciu, ktorá plní funkcie z hľadiska biodiverzity a štruktúry krajiny,
  - r) navrhnuť plochy slúžiace pre realizáciu náhradnej výsadby za nevyhnutne vyrúbané dreviny,
  - s) podporovať doplnenie mimolesnej drevinovej vegetácie a jej rovnomerné rozmiestnenie v krajine tak, aby umožňovala prepojenie jednotlivých významných krajinných prvkov (lesy, rieky, lúky, pasienky a i.) a aby umožňovala migráciu živočíšnych druhov medzi nimi,
  - t) nekvalitné lesné porasty s ekologicky a stanovištno nevhodnou štruktúrou premeniť na porasty s prírodou bližšou štruktúrou a drevinovým zložením,
  - u) na odľahlých, opustených a neobhospodarovaných lokalitách zabrániť možnému zvýšenému nástupu inváznych druhov rastlín,
  - v) na plochách, ktoré nie sú určené na zástavbu, poľnohospodárske a rekreačné využitie, vylúčiť devastáčné zásahy, ktoré by mohli spôsobiť zhoršenie existenčných podmienok a biotickej integrity rastlín a živočíchov týchto ekosystémov,
  - w) chrániť a budovať plochy sídelnej zelene v zastavaných územiach mestských častí,
  - x) v prípade nevyhnutnosti vykonania obmedzených zásahov do územia biotopov postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z.z.,
  - y) nepripustiť na nezastavaných plochách v extraviláne možnosť umiestnenia fotovoltaiických elektrární,
  - z) nepripustiť na území mesta výstavbu veterných elektrární,
  - aa) nepripustiť na území SKUEV0253 Rieka Váh a SKUEV0164 Revúca výstavbu malých vodných elektrární.

Článok 6

Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie

(1) Ochrana ovzdušia

- a) riešiť rozšírenie plynifikácie mesta do miestnej časti Hrboltová a na navrhované rozvojové plochy,
- b) uvažovať s plynom ako s hlavným vykurovacím médiom v meste,
- c) všetky existujúce a navrhované komunikácie v zastavanom území riešiť so spevneným, bezprašným povrchom,
- d) využívaním progresívnych technológií znižovať objem emisií vypúšťaných do ovzdušia,

- e) rešpektovať ustanovenia § 22 a 23 zákona 478/2002 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov,
- f) neuvažovať na území mesta so zariadením na spaľovanie a spoluspaľovanie odpadov.

(2) Ochrana podzemných a povrchových vôd

- a) rešpektovať územie Chránenej vodohospodárskej oblasti Veľká Fatra a Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry - západná časť, vrátane stanovených opatrení a obmedzení,
- b) rešpektovať existujúce vodárenské zdroje vrátane stanovených OP I. a II. stupňa v zmysle rozhodnutí príslušných orgánov štátnej vodnej správy,
- c) zabezpečiť postupnú sanáciu enviromentálnych záťaží v riešenom území,
- d) dobudovať navrhovanú kanalizačnú sieť ako súčasť skupinovej kanalizácie s čistením odpadových vôd na ČOV Hrboltová; do doby tohto cieľového riešenia zneškodňovať splaškové vody iným ekologicky vhodným spôsobom (malé ČOV, vodotesné žumpy),
- e) revitalizovať korytá a brehy miestnych potokov,
- f) riešiť vhodnými stavebnými a ekologickými opatreniami stabilitu dna a brehov miestnych potokov v zastavanom území,
- g) rešpektovať legislatívnu ochranu vôd vyplývajúcu zo zákona č. 364/2004 Z.z. a rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy,
- h) rešpektovať zákon č. 364/2004 Z. z. (nakladanie s vodami, pobrežné pozemky vodných tokov),
- i) nepripustiť na území pobrežných pozemkov orbu, stavanie objektov, zmenu reliéfu ťažbou, navážkami, manipuláciu s látkami škodiacimi vodám, výstavbu súbežných inžinierskych sietí,
- j) zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity,
- k) ponechať manipulačný pás pre opravy, údržbu a povodňovú aktivitu pozdĺž vodného toku Váh v min. šírke 10,0 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze a 6,0 m od brehovej čiary tokov Revúca, Hrabovský potok a Čutkovský potok,
- l) odsúhlasíť akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v dotyku s vodnými tokmi so správcom toku
- m) zohľadniť ekologické hľadiská (napr. zachovanie brehovej vegetácie, minimalizácia technických zásahov a iné) v prípade úprav koryta vodných tokov,
- n) riešiť odvádzanie odpadových vôd spôsobom, ktorý negatívne neovplyvní kvalitu vôd vo vodných tokoch, hlavne v drobných tokoch,
- o) súčasne s realizáciou splaškovej kanalizácie riešiť ekologicky a technicky vyhovujúce odvádzanie vôd z povrchového odtoku,
- p) rešpektovať drobné toky a občasné drobné toky, terénne depresie, ktoré budú v rámci zástavby v území uvažovaného rozvoja súčasťou intravilánu a recipientom vôd z povrchového odtoku.

(3) Ochrana pred hlukom a vibráciami

- a) nenavrhopvať obytnú a rekreačnú výstavbu na plochách zaťažených nadmerným hlukom z cestnej a železničnej dopravy,
- b) neumožniť v obytnom a rekreačnom území budovanie prevádzok produkujúcich nadmerný hluk a vibrácie,
- c) chrániť koridory diaľnice D1 a východného obchvatu mesta v trase rýchlostnej komunikácie R1 s cieľom odľahčenia dopravy na cestách I/18 a I/59 na území mesta.

(4) Ochrana pred účinkami zápachu

- a) neuvažovať o veľkochove hospodárskych zvierat v kontakte s obytným a rekreačným územím,
- b) v riešenom území vo väzbe na obytné a rekreačné územie nebudovať poľné hnojiská ani iné prevádzky a zariadenia ktoré by zápachom obťažovali obytné a rekreačné územia,
- c) využívaním progresívnych technológií znižovať zápach z prevádzky SCP Mondi a ČOV.

(5) Odpady

- a) predchádzať vzniku odpadov a obmedzovať ich tvorbu najmä rozvojom technológií, šetriacich prírodné zdroje, výrobou výrobkov, ktorá rovnako ako výsledné výrobky čo možno najmenej prispieva k tvorbe odpadov a čo možno najviac znižuje znečisťovanie životného prostredia, vývojom vhodných metód zneškodňovania nebezpečných látok, obsiahnutých v odpadoch určených na zhodnocovanie,

- b) zhodnocovať odpady recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi, umožňujúcimi využitie druhotných surovín, ak nie je možná alebo účelná prevencia vzniku odpadu,
  - c) zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi, ak nie je možná prevencia vzniku odpadov, ich materiálové alebo energetické zhodnotenie,
  - d) uvažovať naďalej o pravidelnom odvoze a zneškodňovaní TKO vyprodukovaných na území obce na riadenú skládku v lokalite Biela Púť,
  - e) uvažovať o uskladnení nezávadného inertného odpadu v priestore hliniska po ukončení banskej činnosti,
  - f) v riešenom území neuvažovať o vytváraní iných nových skládok odpadu,
  - g) postupne sanovať a rekultivovať staré skládky odpadu a environmentálne záťaže; sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov RÚSES a územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia,
  - h) zabezpečiť dôsledné separovanie komunálneho odpadov,
  - i) zriadiť areál na dotriedňovanie vyseparovaných odpadov v lokalite Pod Dierovou kde riešiť aj priestory pre odovzdávanie oddelených zložiek komunálnych odpadov, pre zhromažďovanie nebezpečných odpadov a elektroodpadov z domácností,
  - j) v rámci nových prevádzok zabezpečiť priestor pre odpadové hospodárstvo,
  - k) podporovať zariadenia na recykláciu, využívanie a zneškodňovanie odpadu,
  - l) doriešiť problematiku zberu a kompostovania biologicky rozložiteľného odpadu,
  - m) rešpektovať ustanovenia zákona 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov,
- (6) Prírodná rádioaktivita
- a) pri rozsiahlych lokalitách na výstavbu domov na bývanie posúdiť vplyv prírodnej rádioaktivity podľa Vyhlášky MZ SR č. 12/2000 Z.z.

Článok 7

Vymedzenie zastavaného územia obce

(1) Územný plán navrhuje do roku 2025 rozšírenie zastavaného územia o navrhované plochy individuálnej bytovej výstavby (IBV), hromadnej bytovej výstavby (HBV), občianskej vybavenosti, rekreačnej a športovej vybavenosti, výroby a nevyhnutnej technickej vybavenosti v návaznosti na súčasné zastavané územie obce. Zastavané územie do roku 2025 sú na výkresoch vymedzené plnými a zvislo šrafovanými plochami.

Článok 8

Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

(1) Ochranné pásma na riešenom území mesta Ružomberok

Ochranné pásmo	Stav, návrh, výhľad
Mestská pamiatková zóna (hranica) ochranné pásmo MPZ	podľa výkresu č. 2
Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec (hranica) ochranné pásmo PRLA Vlkolínec	podľa výkresu č. 2
chránená vodohospodárska oblasť	podľa výkresu č. 4
PHO I. a II. stupňa vodárenských zdrojov	podľa výkresu č. 4
ochranné pásmo lesa	50 m
diaľnica D1	100 m (od osi príľahlého jazdného pruhu)
rýchlostná cesta R1 (výhľad)	100 m (od osi príľahlého jazdného pruhu)
cesta I. triedy	50 m (od osi mimo intravilánu)
cesta III. triedy	20 m (od osi mimo intravilánu)
železničná trať	60 m (od osi krajnej koľaje)
železničná vlečka	30 m (od osi krajnej koľaje)
letisko Ružomberok - Lisková	Rozhodnutie ŠLI č. 1-173/84 z 29.12.1984

vodovod do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
hlavný kanalizačný zberač nad DN 500 mm	2,5 m (od okraja potrubia)
hlavný kanalizačný zberač do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
ZVN 400 kV elektrické vedenie	25 m (od krajného vodiča)
VVN 220 kV elektrické vedenie	20 m (od krajného vodiča)
VVN 110 kV elektrické vedenie	15 m (od krajného vodiča)
110 kV stanica - vonkajšia	30 m (od oplotenia pozemku)
VN 22 kV elektrické vedenie vzdušné vodiče bez izolácie	10 m (od krajného vodiča) 7 m v lesných priesekoch
VN 22 kV elektrické vedenie vzdušné vodiče s izoláciou	4 m (od krajného vodiča) 2 m v lesných priesekoch
VN 22 kV elektrické vedenie kábelové	1 m (od krajného vodiča)
STL v zastavanom území	1 m (od okraja potrubia)
telekomunikačné káble	1,5 m od osi
dialľkové káble	2 m od osi

(2) Ochranné pásma Letiska Ružomberok - Lisková sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-173/84, zo dňa 29.12. 1984, v ktorom je uvedené :

a) Výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené:

- ochranným pásmom vodorovnej roviny s obmedzujúcou výškou 535,00 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov v sklone 2,50 % (1:40). Výškové obmedzenie ochranného pásma vzletového a približovacieho priestoru je v rozmedzí 537-614 m n.m.B.p.v.,
- ochranným pásmom kužeľovej plochy, ktorá stúpa od okraja ochranného pásma vodorovnej prekážkovej roviny, t. j. od výšky 535,00 m n.m. B.p.v. až do výšky 570 m n.m. B.p.v. v sklone 4 % (1:25),
- ochranným pásmom prechodových plôch v sklone 14,30 % (1:7),

b) Ďalšie obmedzenia sú stanovené:

- ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám,
- na povrchovú úpravu striech, obvodových plášťov objektov, oplotenia stavenísk, plochy reklamných zariadení a pod. budú použité materiály s nereflexnou úpravou,
- osvetlenie objektov a komunikácií bude riešené sklopenými svetidlami, ktorých svetelný lúč bude nasmerovaný priamo na osvetľovací povrch tak, aby nedochádzalo k oslepuvaniu a klamaniu posádky lietadiel,
- ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (elektrická prípojka bude riešená podzemným káblom),
- ornitologickým vnútorným a vonkajším ochranným pásmom (je tu zákaz budovať skládky, stohy, siláže a prevádzkovať činnosti, ktoré by spôsobili zvýšený výskyt vtáctva,

c) V zmysle § 28, odst. 3 a § 30 zákona č. 143/1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je Letecký úrad SR dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Letecký úrad SR o súhlas pri stavbách:

- ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť popísané ochranné pásma letiska Ružomberok,
- vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 odst. 1, písm. a),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30, odst. 1, písm. b),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadení priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30, odst. 1, písm.c),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30, odst.1, písm. d).

Článok 9

Plochy pre verejnoprospešné stavby a asanáciu

(1) Plochy pre verejnoprospešné stavby predstavujú plochy potrebné pre realizáciu verejnoprospešných stavieb uvedených v zozname verejnoprospešných stavieb vrátane dočasných záberov pozemkov.

(2) Plochy pre asanáciu :

- a) rodinné domy a hospodárske objekty v trase obvodovej zbernej komunikácie B2,
- b) nevyhovujúce priemyselné budovy závodu Solo.

Článok 10

Potreba obstarania a schválenia územného plánu zóny

(1) Územný plán zóny je potrebné zabezpečiť pre nasledovné lokality:

- a) Mestská pamiatková zóna Ružomberok,
- b) Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec,
- c) IBV Černová Hríby,
- d) IBV Vráce,
- e) IBV Do Dielca,
- f) Park, OV a HBV na areáli Solo,
- g) IBV, HBV, priemyselný park Hríby.

Článok 11

Zoznam verejnoprospešných stavieb

(1) Za verejnoprospešné stavby sa podľa § 108 Stavebného zákona, ods. 2, písm. a) považujú stavby, určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia, podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia. Sú to nasledovné stavby:

- a) ihriská pre školy a sídliská,
- b) zariadenia sociálnej starostlivosti,
- c) rozšírenie cintorína,
- d) park pri Kalvárii, plochy zelene v centre,
- e) diaľnica D1,
- f) úpravy na ceste I/18,
- g) zberné a obslužné komunikácie,
- h) modernizácia železničnej trate,
- i) pešie chodníky a námestia,
- j) parkoviská a hromadné garáže pre osobné automobily,
- k) stavby pre verejné zásobovanie pitnou vodou (rekonštrukcie existujúcich nevyhovujúcich vodárenských zariadení, nové prírodné potrubia, čerpacie stanice, vodojemy, zásobné potrubia, rozvodné siete vodovodu),
- l) stavby pre odvádzanie splaškových vôd (zberače verejnej kanalizácie, čerpacie stanice splaškových vôd),
- m) stavby súvisiace s odvádzaním vôd povrchového odtoku (rigoly, kryté profily, úprava nepomenovaného drobného toku - zemného kanála v miestnej časti Černová),
- n) výstavba 400 kV elektrických vedení,
- o) prepojenie 220 kV elektrických vedení,
- p) výstavba 110 kV elektrických vedení a transformovne 110/22 kV Hrboltová,
- q) trafostanice a 22 kV rozvody pre zásobovanie elektrickou energiou,
- r) dostavba a rekonštrukcia rozvodov verejného plynovodu,
- s) dostavba a rekonštrukcia horúcovodov,
- t) dostavba a rekonštrukcia telekomunikačnej siete.

C. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

PODKLADY POUŽITÉ PRI SPRACOVANÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU MESTA RUŽOMBEROK:

a) Schválená územnoplánovacia dokumentácia, vzťahujúca sa k riešenému územiu

- Územný plán mesta Ružomberok (05 1996, Ing. arch. M. Bišťan, Ing. arch. J. Petrek), schválený Mestským zastupiteľstvom v Ružomberku dňa 18.12.1996 a jeho záväzná časť bola vyhlásená VZN č. 6/96.
- Územný plán mesta Ružomberok - Zmena a doplnok č. 1. (Architektonický ateliér Ing. arch. Martin Bišťan, hlavný riešiteľ Ing. arch. Peter Krajč) bol vypracovaný v roku 2009 a schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Ružomberku č. 545/2009 dňa 16.12.2009.
- ÚPN PRLA Vlkolínec (07 1996, Slovenská agentúra životného prostredia, oblasťná pobočka Banská Bystrica, Ing. arch. I. Kavčáková M 1:500) schválený VZN č. 1/97 Mestského zastupiteľstva v Ružomberku dňa 26.2.1997,
- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja (Združenie „VÚC Žilina“, 1998, m. 1:50 000).

Čistopis územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja (ÚPN VÚC ŽK) bol vypracovaný v roku 1998. Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja bol schválený uznesením vlády SR č. 359 zo dňa 26.05.1998. Jeho záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 223/1998 Zb.

V roku 2005 boli vypracované Zmeny a doplnky územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja. Záväzná časť Zmien a doplnkov bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja dňa 27.4.2005 a vyhlásená všeobecne záväzným nariadením (VZN) Žilinského samosprávneho kraja č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Žilinského kraja.

V roku 2006 boli vypracované Zmeny a doplnky č. 2 územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 2 bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja uznesením č. 7 zo dňa 4.9.2006 ako dodatok 1 k VZN č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC ŽK.

V roku 2009 boli vypracované Zmeny a doplnky č. 3 územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktoré riešili problematiku rekreácie a turizmu. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 3 bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja dňa 17.3.2009 a vyhlásená všeobecne záväzným nariadením Žilinského samosprávneho kraja č. 17/2009 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 3 ÚPN VÚC ŽK.

V roku 2010 boli vypracované a schválené Zmeny a doplnky č. 4 územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktoré aktualizovali vybrané profesijné okruhy.

b) Neschválená územnoplánovacia dokumentácia a územnoplánovacie podklady

- ÚPN CMZ Ružomberok (12 2003, Ing. arch. A. Gočová, Ing. arch. M. Goč), - informatívny podklad)
- ÚPN Z „Skipark“ Ružomberok (09 2004, Ing. I. Zuzkin, Ing. arch. P. Kulašík), - informatívny podklad)
- Urbanistická a architektonická štúdia IBV Kalvária (Cech architektov Ružomberka 02 2010), - informatívny podklad)

c) Prieskumné práce

- Prieskumné práce v teréne za účelom zistenia skutočného funkčného využitia plôch, stavebnotechnického stavu objektov, priestorových pomerov, prírodných hodnôt, závad, inžinierskych sietí atď.)

d) Dopravná a inžinierska dokumentácia

- Diaľnica D1 Hubová - Ivachnová (Dokumentácia pre územné rozhodnutie, Geokonsult Bratislava, 04 2002, HIP Ing. K. Mahr)
- (I/59 (R1) Banská Bystrica - hranica kraja - Ružomberok D1)
- Cykloturizmus Ružomberok - Zakopané bezkolízny dopravný systém (10 2001, Ing. I. Zuzkin, Ing. arch. P. Kulašík),
- Ružomberok štúdia cyklotrasy v zastavanom území mesta (05 2008, Ing. S. Tabaček),
- Údaje z Celoštátneho sčítania dopravy 2005,
- Malá vodná elektrárň Ružomberok (DÚR, 01 2010, Hydrotechnológia, a.s. HIP Ing. Garan),
- Napojenie miestnej časti Biely Potok na verejnú kanalizáciu mesta,
- Verejný vodovod a verejná kanalizácia v rekreačnej lokalite Malino Brdo,

e) Ostatné podklady

- Aupark Ružomberok - projektová dokumentácia pre územné konanie (11 2008, Ing. arch. L. Nagy, Ing. arch. M. Stohl),
- Ružomberok - pešia lávka k autobusovej stanici ponad Váh a štátnu cestu I/18 - projektová dokumentácia pre územné konanie (11 2008, Ing. arch. M. Stohl),
- podklady Cechu architektov mesta Ružomberok k vypracovaniu nového ÚPN 2010,
- územné rozhodnutia za roky 2008, 2009, 2010,
- stavebné povolenia za roky 2008, 2009, 2010,
- pripomienky orgánov štátnej správy, organizácií, podnikateľov a občanov doručených mestu po oznámení o obstarávaní územného plánu,
- údaje o odpadovom hospodárstve mesta Ružomberok za roky 2008, 2009, 2010,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok (2004),
- údaje zo Štatistického úradu,
- Súpis pamiatok na Slovensku (1967)
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (1977)
- Atlas krajiny Slovenskej republiky (2002)
- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí
- Metodické zásady pre vypracovanie územných generelov zelene sídelných útvarov,
- Inžiniersko-geologická mapa Slovenskej republiky (1989)
- Základná hydrogeologická mapa ČSSR
- Základná mapa ČSSR (ČSFR) v mierke 1:10 000
- Podrobná cykloturistická mapa Orava , Liptov, Horehronie 1:100 000
- Turistická mapa Veľká Fatra 1:50 000
- Turistická mapa Chočské vrchy vodná nádrž Liptovská Mara 1:50 000
- Ružomberok - mapa mesta (2001)
- ortofotomapa
- fotodokumentácia
- internet
- situácia vodovodu a kanalizácie, 1: 10 000 (GIS)
- Plán manažmentu čiastkového povodia Váhu (MŽP SR 2009)
- Vodný plán Slovenska (MŽP SR 2009)
- Vodohospodárske mapy 1: 50 000
- vodoprávne rozhodnutia orgánu štátnej vodnej správy

f) Údaje o bonite poľnohospodárskej pôdy

g) Mapové podklady v mierke : 1:50 000, 1:10 000,

i) Konzultácie

- Mestský úrad Ružomberok,
- Obvodný úrad životného prostredia Ružomberok,
- Pamiatkový úrad
- Pamiatkový úrad SR Bratislava
- Krajský pamiatkový úrad Žilina, pracovisko Ružomberok
- Správa Tatranského národného parku,
- Správa Národného parku Nízke Tatry,
- Správa Národného parku Veľká Fatra,
- SPP, a.s. Žilina,
- SSE, a.s. Žilina, Liptovský Mikuláš,
- VSR, a.s. Ružomberok správca verejného vodovodu a verejnej kanalizácie,
- SVP, š. p. OZ Povodie Horného Váhu,

ZHODNOTENIE PRIESTOROVÉHO PRIEMETU ODVETVOVÝCH KONCEPCIÍ, STRATÉGIÍ A ZNÁMYCH ZÁMEROV NA ROZVOJ ÚZEMIA

Územný plán centrálnej mestskej zóny Ružomberok

(12 2003, M 1:500, Ing. arch. A. Gočová, Ing. arch. M. Goč), neschválený

Javí sa potreba určitých zmien vyplývajúcich z vydaného stavebného povolenia na Aupark, súťaže na formovanie priestoru pri kultúrnom dome, a názory na zástavbu za OD COOP Jednota popri Revúci.

Územný plán zóny Skipark Ružomberok

(09 2004, M 1:1 000, Ing. arch. I. Zuskin, Ing. arch. P. Kulašík) neschválený

Územný plán veľkoryso rieši rozvoj rekreácie v návaznosti na mesto v podhorí Sidorova (Kalvária, Kráľovská cesta) a v lokalitách Hrabovo, Malino Brdo, Vlkošinec, Biely Potok podľa vzoru alpských stredísk.

V rámci riešeného územia uvažuje o priemernej dennej návštevnosti 11 120 osôb a celkovom limite dennej návštevnosti 19 550 návštevníkov. Celkový počet lôžok v celom riešenom území je 7 005.

Rieši nový nástup do lokalít Vlkošinec a Malino Brdo z Bieleho Potoka pozemnou lanovkou.

Klimatické podmienky pre rozvoj zimných športov má lokalita Malino Brdo. U lokalít v podhorí i pri zasnežovaní treba počítať s krátkou sezónou. Je otázne, či budovanie penziónov a zjazdových tratí v podhorí bude z hľadiska vývoja klimatických podmienok v budúcnosti ekonomicky udržateľné.

V lokalite Hrabovo a Malino Brdo dochádza ku koncentrácii lôžkových kapacít, čo môže viesť k zníženiu kvality rekreačného prostredia a tým aj atraktívnosti pre návštevníkov. Niekedy je menej viac. Javí sa potreba prehodnotiť intenzitu zástavby penziónov v lokalitách Kalvária a Kráľovská cesta.

V lokalite Malino Brdo bolo vydané stavebné povolenie na stavbu „Prázdninové byty Malinô Brdo“, čo nie je v súlade s územným plánom zóny Skipark Ružomberok. V tejto lokalite bola plánovaná vyššia vybavenosť strediska a malé penzióny v zeleni. Sme zásadne proti veľkosti a hustote zástavby ako aj funkcii prázdninových domov v tejto lokalite.

Dokumentácia pre územné rozhodnutie Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová

(Geokonsult Bratislava, 04 2002, HIP Ing. K. Mahr)

Trasa D1 je akceptovaná.

Dokumentácia pre územné rozhodnutie „R 1

(I/59 (R1) Banská Bystrica - hranica kraja - Ružomberok D1)

Napriek všetkým snahám presadiť výstavbu R1, treba si odpovedať na dve základné otázky:

- je dopravné zaťaženie na ceste I/59 také, že je potrebné budovať rýchlostnú komunikáciu?
- sú dopady výstavby a prevádzky R1 v území s unikátnymi prírodnými hodnotami akceptovateľné?

Uznesením vlády č. 406/2010 bol schválený strategický dokument „Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest - doplnok č. 1“, ktorý rieši vedenie rýchlostnej cesty R1 medzi Banskou Bystricou a Ružomberkom.

V súčasnosti platný Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja neuvažuje o budovaní rýchlostnej cesty v tomto úseku. V dokumente je riešená iba R3 cez Turčiansku kotlinu, kde sú na vedenie rýchlostnej cesty lepšie podmienky. Cesta I/59 Banská Bystrica - Ružomberok je uvažovaná ako cesta I. triedy v kategórii C 11,5/70-60 pre medzinárodnú turistickú dopravu s vylúčením kamiónovej dopravy z titulu ochrany prírody a ochrany vodných zdrojov. Návrh diaľnic a rýchlostných ciest odpovedá rozvojovým osiam prvého a druhého stupňa.

Rozvojové osi prvého stupňa v Žilinskom kraji :

- považská rozvojová os : Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina,
- žilinsko-podtatranská rozvojová os : Žilina – Martin – Poprad – Prešov,
- žilinsko-kysucká rozvojová os : Žilina – Čadca – hranice s ČR,
- zvolensko-turčianska rozvojová os : Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh úseku Banská Bystrica – Martin),

Rozvojové osi druhého stupňa v Žilinskom kraji :

- liptovsko-oravská rozvojová os : Ružomberok – Dolný Kubín – Trstená – hranice PR,
- kysucko-poľská rozvojová os : Čadca – Skalité – hranice PR, ktorá sa však textovej časti KURS 2001, ani v záväznej časti KURS 2001 neuvádza. Je dokumentovaná len v grafickej časti.

Priorita budovania diaľnic D1, D3 a rýchlostných ciest R1, R3, R5 by mala zohľadňovať dopravné zaťaženie na cestách I/18, I/11, I/59 a I/65. Kritický stav je v úseku Sučany - Žilina.

Vybrané údaje z Celoštátneho sčítania dopravy 2005 a 2010

Cesta	Sčítací úsek	Úsek	Skutočný počet vozidiel (za 24 hod) 2005	Skutočný počet vozidiel (za 24 hod) 2010
I/18	90100	Žilina - Strečno	23 867	29 089
I/18	90119	Strečno - Vrútky	21 209	25 463
I/18	90130	Martin - Sučany	19 506	22 095
I/18	90140	Sučany - Turany	18 229	17 105
I/11	90308	Brodno - Kysucké Nové Mesto	16 424	21 501
I/11	90290	Kysucké Nové Mesto - Kys. Lieskovec	13 955	15 281
I/11	90276	Oščadnica - Čadca	12 171	14 759
I/11	90260	Čadca - Svrčinovec	9 503	13 240
I/59	90720	Valaská Dubová - Likavka	6 299	7 723
I/59	90700	Ružomberok - Liptovská Osada	7 334	8 513
I/59	90690	Liptovská Osada - Donovaly	6 108	7 225
I/59	90677	Motyčky - Staré Hory	6 650	7 438
I/65	91250	Martin - Košťany	17 533	20 929
I/65	91260	Košťany - Příbovce	11 375	16 988
I/65	91280	Blatnica - Mošovce	6 040	7 509
I/65	91300	Turčianske Teplice - Horná Štubňa	6 331	8 179

Uvažovaná kategória C 11,5/70-60 cesty I/59 v úseku Banská Bystrica - Ružomberok bude vyhovovať aj z dlhodobého hľadiska (podľa niektorých dopravných inžinierov až do roku 2040).

Mesto Ružomberok sa snaží o zníženie dopravy na Bystrickej ceste a Nábřeží gen. M. R. Štefánika. Toto sa dá dosiahnuť vybudovaním časti R1 v úseku križovatka Bystrická cesta - križovatka s I/18 - križovatka s D1 - križovatka s I/59. Išlo by vlastne o diaľničné privádzacie na D1.

Otázne je budovanie R1 v Revúckej doline vzhľadom na prírodné hodnoty výnimočnej kvality a rozvoj rekreácie v Revúckej doline (penzión pod Vlkolíncom, penzión Sidorovo, rekreačné lokality Jazierce, Podsúchá, Škutovky).

Správa národného parku Nízke Tatry a Správa národného parku Veľká Fatra odporúčajú nulový variant.

Podklady Cechu architektov mesta Ružomberok k vypracovaniu územného plánu

„Je potrebné prehodnotiť demografické ukazovatele rozvoja celého územia s prihliadnutím na stagnáciu počtu obyvateľov v posledných desiatich rokoch a odklon zamestnanosti od priemyslu k tretiemu sektoru. Vznikom Katolíckej univerzity sa objavil migračný fenomén študentov, ale na počet stálych obyvateľov to má v princípe minimálny vplyv. Prehodnotiť klasifikáciu mesta z ťažiskovo priemyselného na univerzitné mesto s orientáciou na cestovný ruch.

Brať ohľad na nové trasovanie hlavných cestných ťahov (D1, R1) a ich vplyv na nové možnosti urbanizácie a rozvoja mesta. (Např. dokončenie diaľnice D1 otvára možnosť obnovy spojenia mesta s riekou Váh a tiež obnovenie historickej osi Mostová - Paračka.)

V rámci CMZ stanoviť určenie hraníc zón s vyššou hustotou zástavby podľa ekvivalentného uhlu tienenia a zamedziť, aby výška novej zástavby zatienila pohľady na centrum mesta a oblasť kostola, mestského úradu a Hlinkovho námestia.

V priestore KBV - sídliská riešiť navrhovanú výstavbu zásadne solitérnu (objekt v zeleni - nedeformovať existujúcu urbanistickú kompozíciu uličnou zástavbou).“

1. Rýchlostná cesta R1

„Navrhujeme preveriť alternatívne trasovanie obchvatu Ružomberka cestou R1 poza Štiavničku, mimo kataster mesta, aby sme nezamedzili potenciálne plochy rozvoja mesta smerom na východ.“

V procese výberu trasy R1 sa mesto Ružomberok vyjadrilo k alternatívnym trasám. Na základe tohto vyjadrenia sa v procese EIA posudzovali vybrané alternatívne trasy R1. Trasa poza Štiavničku nebola v procese EIA posudzovaná. K posudzovaným trasám sa mesto Ružomberok opätovne vyjadrilo a preferuje nasledovnú trasu :

- v časti od križovatky Liptovská Osada po Podsuchú fialový variant,
- v časti okolo Rybného hospodárstva fialový modifikovaný variant (sivá farba),
- v časti okolo Bieleho Potoka modrý modifikovaný variant (sivá farba) s predĺžením tunelovej rúry čo najďalej za Biely Potok,
- v časti od križovatky Ružomberok-juh, fialový variant až po križovatku Martinček, vrátane privádzača Likavka.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR vydalo podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Záverečné stanovisko č. 2354/2010-3.4/ml) na I/59 (R1) Banská Bystrica - hranica kraja - Ružomberok D1.

Otvoriť v súčasnej dobe možnosť trasovania R1 poza Štiavničku, znamená vrátiť sa na začiatok procesu EIA. Mesto Ružomberok by muselo zmeniť svoje doterajšie vyjadrenia a iniciovať posúdenie aj tohto variantu.

2. Problematika Auparku a podobných vnútroblokových situácií

„Pri vnútroblokoch v centre mesta odporúčame preferovať polyfunkciu s bývaním v pomere 1:1. Výškový regulatív pre centrálnu mestskú zónu v blízkosti Auparku dodržať 4 až 5 podlaží. Pokúsiť sa v maximálnej miere sprístupniť a využiť plochu vnútroblokov a nájsť prepojenia na existujúcu uličnú sieť. (Pozri Diplomovú prácu arch. Lucie Gočovej.)

Väzba Auparku na železničnú a autobusovú stanicu. Odporúčame mimoúrovňové prepojenie peších cez Váh a pri spracovaní tejto zóny zosúladiť záujmy ÚPN Likavky a Ružomberka. Pokúsiť sa o koordinovanie s riešiteľom ÚPN Likavky obnoviť historicky dôležité prepojenie Mostová - Paračka (s prihliadnutím na realizáciu diaľnice D1 a následné odľahčenie dopravy na nábreží Váhu).“

Na výstavbu Auparku a pešej lávky z auparku na autobusovú stanicu vydalo mesto Ružomberok stavené povolenia. Umiestnenie veľkého monobloku občianskej vybavenosti do mestskej pamiatkovej zóny nie je vhodné ako z hľadiska funkčného využitia MPZ, tak hľadiska urbanistickej štruktúry. Pešia lávka je vedená šikmo cez Váh na úroveň autobusového nástupiska. Jej lokalizácia nezapadá do siete existujúcich peších trás, ani rozmiestneniu mostov cez Váh. Vhodnosť jej realizácie je otázna aj z hľadiska jej fungovania v čase mimo prevádzky auparku.

Súhlasíme s tým, že pri rekonštrukcii objektov v PMZ treba preferovať polyfunkčné využite (občiansku vybavenosť a bývanie). Využitie vnútroblokov je možné, prepojenia sú možné v priestore synagógy.

3. Nábrežie Revúce

„Od sútoku s Váhom po OD Billa - navrhujeme vytýčiť čiaru zastavanosti okolo Revúce v CMZ. Táto by mala byť minimálne 10 metrov od okraja vodného toku na obidve strany. Odporúčame promenádny charakter nábrežia so zachovaním a doplnením existujúcej zelene. Koordinovať s pripravovaným projektom cyklotrasy Železničná stanica - Baničné.

Od OD Billa po závod SOLO - zachovať promenádny charakter nábrežia a dopojiť pešiu trasu a cyklotrasu v zmysle podkladu, ktorý príkladáme.“

Nábrežie Revúce od sútoku s Váhom po OD Billa by sa nemalo zastávať minimálne 10 m od okraja toku na obe strany. Aspoň tieto úzke pásy by mali byť využité pre zeleň (brehové porasty), pretože rieka Revúca je intenzívne obostavaná už takmer v celom intraliláne. Pešia promenáda a obojsmerná cyklotrasa si vyžadujú ešte naviac koridor o šírke asi 6 m.

4. Plocha závodu SOLO

„Funkciu špecifikovať ako zmiešanú (KBV, plochy pre šport, relax, nábrežie a revitalizácia hodnotných industriálnych objektov - byty, expozície). Preferovať riešenie, ktoré vzíde z urbanisticko-architektonickej súťaže na toto územie a na jeho základe riešiť ÚPN zóny a realizovať jednotný koncept na celom území s využitím niektorých existujúcich priemyselných objektov. (Pozri Diplomovú prácu arch. Pavla Šrankotu - návrh uličnej siete s väzbou na mestské súvislosti, odklonenie a zapojenie toku Revúcej do obytných štruktúr - bývanie v zeleni.)“

Využitie závodu Solo je podmienené usporiadaním vlastníckych vzťahov a sanáciou územia závodu nakoľko informácie hovoria o kontaminácii pôdy (sulfátové výluhy a ťažké kovy). Funkčné využitie plochy bude riešené v koncepte ÚPN variantne s rôznym pomerom plôch zelene, športu, občianskeho vybavenia a bývania. Podporujeme myšlienku uskutočniť na toto územie urbanisticko-architektonickú súťaž. Diplomová práca arch. P. Šrámka dokumentuje len jeden názor na využitie územia, má informačný charakter.

5. Územie kasární Ružomberok

„Zahrnúť plochu kasární do budúcej hranice CMZ a riešiť podobným spôsobom ako SOLO – súťaž, ÚPN zóny. V mierke ÚPN riešiť územie ako zmiešané – KBV, služby, vybavenosť vyššieho významu s vytvorením centrálneho námestia. Možnosť vytvorenia nového centra Ružomberka s priamou väzbou na historickú zástavbu. (Pozri Diplomovú prácu arch. Matúša Bišťana.)“

Využitie územia kasární je podmienené súhlasom Ministerstva obrany SR a usporiadaním vlastníckych vzťahov. Podľa vyjadrenia vedenia mesta Ružomberok, kasárne budú slúžiť pre výcvikové centrum telekomunikačných systémov NATO v počte cca 300 školiacich vojakov. Priestor ohraničený súčasným areálom kasární ostáva, ale v južnej časti areálu je potrebné zahrnúť obslužnú komunikáciu - rovnobežne s ulicou Poľná, podľa štúdie ulice Poľná.

Je potrebné aby mesto vstúpilo do jednaní s Ministerstvom obrany SR a boli vyčlenené plochy, ktoré vojaci uvoľnia.

Diplomová práca arch. M. Matúša prekračuje reálne možnosti ÚPN, pretože uvažuje o asanácii OD Hypernova, kasární, časti mestskej pamiatkovej zóny a iných objektov. Informatívny podklad.

6. Plocha Kalvárie a celého podhoria

„Vytýčiť ochrannú zónu ružomerskej kalvárie nasledovne: úbočie napravo od historickej Kalvárie neodporúčame zastavať, úbočie naľavo od trasy historickej zástavby odporúčame nechať ochrannú zónu 50 metrov. Hornú časť Kalvárie až po hranu lesa odporúčame riešiť ako lesopark bez zástavby ako relaxačné a krajinársky veľmi cenné územie s výhľadmi na celé mesto. Na južnej strane Kalvárie je terénna vlna, ktorá celé územie delí na dve plošiny. Spodná plošina, v súčasnosti využívaná ako pole bude v budúcnosti zastavaná IBV a horná plošina bude ponechaná ako pasienok. V hranici zástavby odporúčame rešpektovať terénny zlom. (Pozri štúdiu Cechu architektov IBV Kalvária – textová časť, výkres širších vzťahov.) V priestore kalvárskeho sedla sa otvára prírodné prostredie ideálne na prímestskú rekreáciu obyvateľov mesta. V páse podhoria je potrebné doplniť existujúce chodníky pre zokruhovanie športových trás v okolí Sidorova. Prístupová komunikácia na Malino Brdo bude trasovaná z Hrabova – tým vznikne možnosť obnoviť promenádny charakter Kalvárie. Územia pod čiarou zástavby – IBV na terajšom poli – riešiť v duchu idey záhradných miest, kde bude regulovaný objem zastavaných plôch na jednotlivých parcelách tak, aby boli zachované prírodné hodnoty mesta.

Koncepciu úpätia Sidorova ako masívneho lyžiarskeho strediska nepovažujeme za reálnu a analýzami podloženú ideu (severovýchodné svahy smerom do mesta). Preto odporúčame zvážiť toto jednostranné zameranie ÚPN vzhľadom na spomenutý rozpor a prípadnú možnosť blokovania prirodzeného koncipovania a formovania tejto rozľahlej zóny. Súhlasíme s turisticko-rekreačným okruhom okolo Sidorova, pričom navrhujeme vytvorenie solitérnych bodov občianskej vybavenosti na osiach Kosovo-Gejda, Do Baničného-Baničné, Kalvárske sedlo. Toto by mohli byť uzly občianskej vybavenosti, ktoré by sa stali predpokladom na rozvoj cestovného ruchu v prirodzenej forme. Podporujeme prepojenie na Hrabovo a Malino, pričom spomenuté zóny by sa navzájom dopĺňali (lyžiarske svahy, bežecké trasy, cykloturistika, turistika, solitérne plochy občianskej vybavenosti s prídruženými prvkami- športoviská, plochy pre deti, agroturistika a pod.)“

S uvedenými názormi súhlasíme a budeme ich presadzovať.

7. Koncepcia zelene

„Verejnú zeleň riešiť v súvislých, na seba naväzujúcich plochách. Okolo hlavných komunikácií (nábrežné komunikácie, Bystrická cesta) zachovať ochranný pás zelene. V rámci existujúcich vnútromestských komunikácií umožniť výsadbu stromov (vyskej zelene aspoň na jednej strane komunikácie). Zachovať a doplniť nábrežné aleje - Váh, Revúca. V priestore KBV zachovať existujúci pomer zastavanej a nezastavanej plochy tak, aby bola zachovaná kompozícia bývania v zeleni. Ružomberku stále chýba park v centre mesta - pokúsiť sa o predloženie koncepcie mestského parku (jezuitská záhrada, úbočia rínku s prihliadnutím na majetkovo-právne vzťahy)“.

Verejná zeleň v meste Ružomberok je rozdrobená do menších plôch. Úzke plochy popri komunikáciách, Váhu a Revúcej sú v hlukovom pásme a nemôžu plniť relaxačnú funkciu. Nedostatok verejnej zelene čiastočne nahrádza vyhradená zeleň v areáloch občianskej vybavenosti, zeleň na pozemkoch rodinných domov a blízkosť lesov. Mesto o veľkosti 30 000 obyvateľov by malo mať park o rozlohe min. 12 ha. Vhodná poloha pre celomestský park sa javí na území závodu Solo, ktoré sa nachádza na nábreží Revúce.

8. Riešenie dopravy

„Dopravu aktualizovať na základe posledných variant D1 a R1 v zmysle pripomienok v bode 1 a úvodu týchto podkladov. Je nutné v kontakte CMZ vytvoriť parkovacie plochy (parkovacie domy), ktoré treba doporučiť a v rámci akejkoľvek novej výstavby žiadať formou regulatívov podzemné

parkovanie. Obnoviť myšlienku horného zokruhovania mesta a kolízne pozemky doporučiť na prejednanie s majiteľmi. Navrhnuté lokality parkovacích domov: (pozri štúdie architektov Gromnicovcov) pri ŠH Koniareň, vedľa bývalej pôrodnice (parkovacie domy vo väzbe na areál kasární lokalizovať citlivo, aby sa nezabránilo budúcemu pripojeniu s CMZ), pri plavárni, okolie hotela Kultúra, okolie futbalového štadióna – na mieste garáží pri päte svahu – využiteľnosť aj pre športové podujatia, aj pre lyžiarske stredisko Skipark. Plánovaná podzemná garáž v areály Katolíckej univerzity, sídlisko Klačno, pri budove policajného zboru, na rínku, pri priemyslovke, za budovou Celprojektu namiesto výmenníka CZT, pre návštevníkov mesta možnosť vybudovať parkovací dom ako doplnenie zástavby vedľa bývalého OD Premys. Doporučujeme doplniť parkovaciu plochu pre návštevníkov Vlkolínca v Trlenskej doline za križovatkou a existujúcu budovu kravína doporučiť na prestavbu na penzión s reštauráciou a službami pre návštevníkov. Dopravu návštevníkov do Vlkolínca riešiť kyvadlovými elektrobusedmi z tohto parkoviska nahor. Parkovanie tých, čo majú rekreačné objekty vo Vlkolínci riešiť v rámci ich pozemkov.“

Podnety na riešenie dopravy v meste budú využité pri koncepte ÚPN.

9. Plochy pre rozvoj IBV

„Terasa pod Kalváriou v zmysle bodu 6 – hranica zástavby terénny zlom, príp. poľná cesta. Hrboltová - pod D1, Černová - Hríby, Milkov. Na základe prípadnej prekládky trasy R1 prehodnotiť využitie štiavnických a ludrovských lúk na IBV - ideálne slnečné podmienky. Biely Potok - popri starej ceste od kostola smerom k sódovkárni.“

Podnety na riešenie IBV budú využité pri koncepte ÚPN.

10. Pešie trasy

„Vytvoriť pešie prepojenie areálu kasární s centrom mesta - most cez Revúcu, prepojenie Katolíckej univerzity s mestom - cyklotrasa a peší chodník po pravom brehu Váhu až po štátnu nemocnicu, lávka na druhú stranu a ďalej k železničnej stanici. Zapracovať návrh cyklotrasy a pešej trasy architektov Gromnicovcov popri Revúcej Baničnej - železničná stanica.“

Podnety na riešenie peších trás a cyklotrás budú využité pri koncepte ÚPN.

11. Železničná a autobusová stanica

„Vzhľadom na nepriaznivé hranice katastra s Likavkou je nevyhnutné koordinovať ÚPN mesta s ÚPN Likavka (riešitelia ÚPN Likavky - ateliér GAM Ružomberok, arch. Marián Goč, t.č. 0905 358 115). Prehodnotiť koncepciu parkovania pred železničnou stanicou (parkovací dom alebo mimoúrovňové parkovanie), dotvorenie predstaničného priestoru s vylúčením automobilov a priame napojenie na pešiu trasu a cyklotrasu do centra mesta, Baničné a smerom na Katolícku univerzitu, lávka pre peších k Auparku. Riešiť predstaničné námestie a autobusovú stanicu súťažou ako zónu.“

Podnety na riešenie budú využité pri koncepte ÚPN.

12. Malino Brdo

„Ponúknuť riešenie pre letnú turistickú sezónu - funkcie súvisiace s hotelovou vybavenosťou - kúpalisko, wellness. Novú výstavbu orientovať výlučne ako hotelovú a penziónovú s vybavenosťou. Úplne vylúčiť z tohto územia apartmánové (prázdninové) domy a prehodnotiť limitné kapacity lôžok a kapacitu únosnosti lyžiarskych svahov a následne dopravných lyžiarskych zariadení.

Celkovo zvýšiť na Maline úroveň služieb pre návštevníkov a kapacity stravovacích zariadení. V ploche, ktorá je určená na novú výstavbu na základe napočítaných kapacít navrhnuť stavebný objem a zastavanosť plochy v pomeroch k zeleni a relaxačno-športovým plochám.

Doporučujeme na toto územie osobitnú súťaž ako riešenie celej tejto zóny.“

Súhlasím s vyššie uvedenými názormi.

V lokalite Malino Brdo bolo vydané stavebné povolenie na stavbu „Prázdninové byty Malinô Brdo“, čo nie je v súlade s územným plánom zóny Skipark Ružomberok. V tejto lokalite bola plánovaná vyššia vybavenosť strediska a malé penzióny v zeleni. Sme zásadne proti veľkosti a hustote zástavby ako aj funkcii prázdninových domov v tejto lokalite.

13. Letné kúpalisko pre obyvateľov mesta

„Premyslieť koncepciu športovo-rekreačných plôch v katastri mesta a lokalizáciu letného kúpaliska buď pri Revúcej v areáli SOLO, resp. dobudovať blok zimného štadióna a určiť mu výhradne športovo-rekreačnú funkciu s náležitou vybavenosťou - ubytovacie kapacity.“

Podnety na umiestnenie kúpaliska a športovo rekreačných plôch budú využité pri koncepte ÚPN.

14. Katolícka Univerzita

„Vytvoriť podmienky pre rozvoj Katolíckej univerzity v areáli Žilinská-Hrabovská cesta, prediskutovať a prípadne zapracovať predstavy o rozvoji univerzity. Rozvoj a podpora KU považujeme za strategicky dôležitú z hľadiska sociálnej skladby obyvateľstva a potenciálu štatútu univerzitného mesta. Preferovať riešenie univerzity v rámci kampusu v tomto území. (konceptcia riešenia kampusu na základe súťaže - arch. Stanislav Šutvaj (0905 767 606))“

Plocha areálu katolíckej univerzity poskytuje obmedzené možnosti pre rozvoj. Plocha medzi cestou I/18 a Váhom je úzka a zaťažená hlukom. Preveriť možnosť rozvoja na ploche susednej materskej školy.

15. Bystrická cesta

„Bystrickú cestu a plochy na ňu priamo naviazané prehodnotiť z pohľadu nového generelu dopravy. Navrhovaný obchvat Ružomberka prevezme tranzitnú funkciu Bystrickej cesty - je potrebné využiť narastajúci potenciál tohto ťahu ako výraznej príležitosti podporiť líniu v svojom prevažujúcom charaktere - nákupná zóna, veľkopredajne, autopredajne, hypermarkety, doplniť o administratívne priestory, malé výrobné prevádzky s priamym predajom. Bystrická cesta ostane južným vstupom do mesta, treba ju podporiť modernou výstavbou (ako prvok novodobej štruktúry mesta), odporúčame eliminovať plochy priemyselnej výroby.“

S názormi možno súlašiť. Administratívne priestory by bolo vhodné riešiť vo výškovej budove na voľnej ploche pri OD Kaufland. Exkluzívna budova by zvýraznila novovzniknuté obchodné centrum. Zástavba v južnej časti je neusporiadaná, niektoré priemyselné areály pôsobia ako estetické závary.

16. Vlkolínec

„Doporučiť nový ÚPN Vlkolínca, vzhľadom na to, že starý nedostatočne rieši problémy tohto územia. Dopravu návštevníkov riešiť elektrobusedmi a parkovanie pre domácnosti riešiť mimo pohľadovo cenných oblastí – navrhujeme vytvoriť parkovanie zapustené v teréne v lokalite za kostolom a cintorínom.“

V záväznej časti ÚPN mesta bude uvedená potreba spracovania nového ÚPN Z Vlkolínec. Parkovisko pre domácnosti za kostolom s kapacitou 18 stojísk je riešené aj v platnom ÚPN Z, nebolo však realizované.

17. Umiestnenie vyhliadkových veží

„Navrhujeme umiestniť drevené vyhliadkové veže na vrcholy Čebraťa a Kalvárie. Na Čebrať doporučujeme v budúcnosti dobudovať vyhliadkovú lanovku k tejto veži s údolnou stanicou v Rybárpoli. Vzhľadom na priamu väzbu Kalvárie s mestom riešiť vyhliadkovú vežu na vrchole Kalvárie aj so zázemím (reštaurácia, služby).“

Umiestnenie vyhliadkových veží na vrcholy Čebraťa a Kalvárie nepovažujeme za nevyhnutné - výhľad na mesto je dostatočný aj priamo z terénu. Stavebná činnosť v priestore Čebrať nie je žiadúca z hľadiska ochrany prírodných hodnôt (biocentrum regionálneho významu, genofondová lokalita).

18. Smrekovica

„V zmysle požadovaných regulatívov ochrany prírody a krajiny riešiť zástavbu v tomto území len v hraniciach existujúcich areálov bývalej vojenskej základne a hotela (podporiť úplnú rekonštrukciu areálu Smrekovice v jeho hraniciach a doplniť služby).“

Rozvoj rekreačných zariadení v oblasti Smrekovice je limitovaný vzhľadom na blízkosť maloplošne chránených území s piatym stupňom ochrany. To sa týka počtu lôžok ako i počtu návštevníkov. Dá sa uvažovať iba o zvýšení štandardu a doplnení vybavenosti.

Malá vodná elektrárň Ružomberok

(01 2010, DÚR, Hydrotechnológia Bratislava, s.r.o.)

Projekt rieši výstavbu malej vodnej elektrárne na rieke Váh v profile pri nemocnici rkm 319,935. Vzdušná hladina 2,5 m. Rieka Váh je zaradená medzi územia európskeho významu (SKUEV 0253 Rieka Váh). Výstavba malej vodnej elektrárne nie je žiadúca z hľadiska ochrany prírodných hodnôt.

Malá vodná elektrárň na Revúci Ružomberok - Biely Potok

(parcela 7159/2)

Zámer na výstavbu malej vodnej elektrárne na rieke Revúca na mieste bývalého mlyna sa nachádza v priestore hydrického biokoridoru regionálneho významu. V dotknutej lokalite sa nachádzajú brehové spoločenstvá - prioritný biotop európskeho významu Ls1.3 jaseňovo-jelšové podhorské lužné

lesy. Zámer je možné akceptovať v prípade, že budú zabezpečené podmienky na fungovanie biokoridoru a stanovisko Štátnej ochrany prírody bude kladné.

Dobudovanie komplexného strediska cestovného ruchu s celoročným využitím - Čutkovská dolina

(Dokumentácia pre stavebné povolenie)

Dobudovanie strediska je v ÚPN mesta akceptované.

Športovo oddychový areál Ružomberok - Kľačno

(Dokumentácia pre stavebné povolenie)

Vybudovanie športového areálu je v ÚPN mesta akceptované. Doporučujeme preriešiť priestor pred kostolom Sedembolestnej Panny Márie - prístup pre peších zo sídliska Kľačno a prípadne malé námestie.

Skipark Ružomberok zjazdovka Žľabiny a dojazdový areál Hrabovo

(Dokumentácia pre stavebné povolenie)

Stavba je v súlade s ÚPN Z Skipark Ružomberok. V ÚPN mesta je akceptovaná.

Adria shopping park

(Zámer, Ing. A. Trangošová)

Zámer na výstavbu 20 podlažnej budovy na území pamiatkovej zóny je neakceptovateľný.

Výška zástavby je musí zodpovedať výške existujúcich objektov v pamiatkovej zóne, t. j. 3 - 4 podlažia, tak aby nové objekty nezakrývali existujúcu dominantu kostol sv. Ondreja.

D. DOKLADOVÁ ČASŤ